

Milieuhandhavingsrapport 2004

Afdeling Milieu-inspectie

MI

Voorwoord	03
Inleiding	05

Organisatie	09
Personeel, vorming en middelen	19

01

02

Milieuhandhavingsrapport 2004

Afdeling Milieu-inspectie

Milieu-inspectieplan 2004	27
---------------------------	----

03

Specifieke handhavingscampagnes	33
Routinecontroles	67

04

05

Reactieve controles	79
Voortgangscontrole en eigen initiatief	93

06

07

Strafrechtelijk en administratiefrechtelijk optreden	99
Samenwerking en overleg	111

08

09

Internationale context	123
Bijlagen	131

10

11

Het Milieuhandavingsrapport 2004 heeft traditiegetrouw de ambitie om de lezer uitvoerig te informeren over de invulling die de afdeling Milieu-inspectie heeft gegeven aan haar vooropgestelde doelstellingen. Deze doelstellingen kunnen kort en bondig worden omschreven als een voortdurend streven naar een hoger niveau van efficiënt en effectief handhaven van de milieuwetgeving.

Voorwoord

Net als de voorgaande jaren stond 2004 eveneens in het teken van de uitvoering van het MIP (Milieu-inspectieplan), waarmee een geïntegreerde en multidisciplinaire aanpak van de milieuproblematiek wordt beoogd, gekoppeld aan een maximale invulling van de Europese vereisten. De afdeling Milieu-inspectie geeft bewust de voorkeur aan een gecoördineerde aanpak en een maximale samenwerking met andere (handavings)actoren, boven ad hoc toevalstreffers.

Dat bovenstaande aanpak tot positieve en soms opmerkelijke resultaten leidt, moge blijken uit de lectuur van de volgende bladzijden.

We wensen in het bijzonder de aandacht te vestigen op het volgende.

- De in 1993 door de Vlaamse Milieu-inspectie aangevatte saneringsoperatie van de geleide luchtmissies van chemische stoffen - in 't bijzonder dioxinen - door industriële processen, leidt al enkele jaren tot een duidelijk meetbare verbetering van onze milieukwaliteit.
- In 2004 is er ook een gunstige evolutie genoteerd van de niet-geleide (of diffuse) luchtmissies van dioxinen en dioxineachtige PCB's door een aantal industriële processen, ingevolge de in 2003 aangevatte saneringen.

Zodoende kunnen we, zonder enige overdrijving, stellen dat in het terugdringen van de milieuverontreiniging door dioxinen en dioxineachtige PCB's afkomstig van industriële processen, het Vlaamse Gewest toonaangevend is in de wereld.

De jarenlange goede verstandhouding tussen de Vlaamse en de Waalse Milieu-inspecties heeft in 2004 een gemeenschappelijke aanpak mogelijk gemaakt van de sanering van belangrijke geurhinder in Rollegem (deelgemeente van Kortrijk), veroorzaakt door enkele bedrijven, gevestigd op het industrieterrein van Moeskroen. Merkbare verbeteringen worden reeds in de zomer 2005 verwacht en een sanering tot een "aanvaardbaar hinderniveau" tegen de zomer 2006.

Het verheugt ons ook te mogen vaststellen dat het Vlaams Regeerakkoord 2004 en de Beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009, bijzondere aandacht schenken aan de handhaving van de milieuwetgeving.

De betrachting van de Vlaamse minister van Leefmilieu en met hem de ganse Vlaamse Regering om vóór einde 2005 een ontwerp van Handavingsdecreet in te dienen bij het Vlaams Parlement, dat o.m. "de nodige conclusies trekt uit de jaarlijkse milieuhandavingsrapporten van de Vlaamse Milieu-inspectie" wordt door ons dan ook aangevoeld als een erkenning en waardering van onze handavingspraxis.

Wij zijn er daarom meer dan ooit van overtuigd dat een correcte en professionele milieuhandhaving het onontbeerlijk sluitstuk is van een resultaatgericht leefmilieubeleid.

Dr. Sc. Robert Baert
Inspecteur-generaal
Afdelingshoofd

De afdeling Milieu-inspectie (MI) bericht jaarlijks in het milieuhandhavingsrapport over de organisatie, uitvoering, voortgangscntrole en resultaten van haar milieu-inspecties. Dit rapport is daarmee uitgegroeid tot een belangrijke schakel bij de volledige implementatie van de Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 4 april 2001 betreffende minimumcriteria voor milieu-inspecties in de lidstaten (2001/331/EG).

Inleiding

Dat dit rapport noodzakelijk is, wordt al duidelijk in de omschrijving van het doel van de aanbeveling: *er zouden milieu-inspecties in de lidstaten moeten worden uitgevoerd volgens minimumcriteria met betrekking tot de organisatie, uitvoering, voortgangscntrole en **bekendmaking van de resultaten van de inspecties**, om in alle lidstaten de naleving van de communautaire milieuwetgeving kracht bij te zetten en bij te dragen tot een meer consequente uitvoering en handhaving daarvan.*

De aanbeveling stelt bovendien dat de verslaggeving over inspectieactiviteiten een belangrijke manier is om, door middel van transparantie, de betrokkenheid van burgers, ngo's en andere belanghebbenden bij de uitvoering van milieuwetgeving te garanderen. Er wordt tevens vermeld dat de verslaggeving toegankelijk moet worden gemaakt overeenkomstig de Richtlijn inzake de vrije toegang tot milieu-informatie.

Dit milieuhandhavingsrapport probeert zo goed mogelijk de indeling van de aanbeveling te volgen en bestaat daarom uit drie grote delen.

Deel 1: organisatie van de afdeling en de daarbij gebruikte middelen

Het milieuhandhavingsrapport start met een beschrijving van de organisatie van de afdeling (hoofdstuk 1) én met een rapportering over de gebruikte personele en financiële middelen (hoofdstuk 2).

Deel 2: uitvoering, voortgangscntrole en resultaten van de milieu-inspecties

Alle milieu-inspecties worden uitgevoerd op basis van een milieu-inspectieplan. Dit planmatig werken is een basisbeginsel van de aanbeveling. Zo vermeldt de aanbeveling onder andere dat *om de doeltreffendheid van het inspectiesysteem te garanderen, de lidstaten erop toe moeten zien dat milieu-inspectieactiviteiten van tevoren worden gepland.*

Eerst wordt in hoofdstuk 3 aangegeven hoe er jaarlijks een milieu-inspectieplan wordt opgesteld en hoe dat in overeenstemming is met de definities van de indeling van milieu-inspecties in deel II en met de principes over het opstellen van milieu-inspectieplannen in deel IV van de aanbeveling.

Daarna wordt voor elk onderdeel van het milieu-inspectieplan gerapporteerd over de uitvoering, de voortgangscntrole en de resultaten. Die onderdelen zijn:

- specifieke handhavingscampagnes (hoofdstuk 4);
- routinecontroles (hoofdstuk 5);
- reactieve controles (hoofdstuk 6);
- eigen initiatief en voortgangscntrole (hoofdstuk 7).

Hoofdstuk 8 sluit dit deel af met een volledige rapportering over de strafrechtelijke en administratiefrechtelijke afhandeling van alle controles.

Deel 3: samenwerking en overleg

Het milieuhandhavingsrapport besluit met een overzicht van de intra-, inter- en supragewestelijke samenwerking. Het hoofdstuk 'Samenwerking en overleg' spitst zich toe op de diverse samenwerkingsverbanden binnen de landsgrenzen en het hoofdstuk 'Internationale context' geeft een overzicht van de diverse contacten op Europees niveau en soms ver daarbuiten.

Inhoud

Voorwoord 3

Inleiding 5

1 Organisatie 9

- Situering van MI 9
- Opdracht 10
- Bevoegdheden 10
- Interne structuur 12
- Beleid en strategie 14
- Integrale kwaliteitszorg 15

2 Personeel, vorming en middelen 19

- Personeel 19
- Vormingsactiviteiten 20
- Dossieropvolgingssysteem 23
- Aanwending van de kredieten 24

3 Milieu-inspectieplan 2004 27

- Opstellen van een MIP 27
- Inhoud van het MIP 2004 28

4 Specifieke handhavingscampagnes 33

- Werkgroep Water 33
- Werkgroep Veiligheid 36
- Werkgroep Geluid en Trillingen 40
- Werkgroep Afval 43
- Werkgroep Lucht 50
- Werkgroep Bodem en Grondwater 58
- Werkgroep GGO's 60
- Kernteam GPBV 61
- Multidisciplinaire scanning van (potentieel) sterk milieubelastende bedrijven 64

5 Routinecontroles 67

- Routinemonsternames 67
- Routinemetingen 70
- Routinecontroles exploitatie 75

6 Reactieve controles 79

- Klachten 79
- Meldingen van voorvallen 84
- Evaluatieverslagen 85
- Kantschriften 86
- Adviesverlening 87
- Vragen vanuit het Vlaams Parlement 89
- Hoog toezicht 89
- Draaiboek wintersmog 90

7 Voortgangscontrole en eigen initiatief 93

- Voortgangscontrole van een dossier 93
- Eigen initiatief 94

8 Strafrechtelijk en administratiefrechtelijk optreden 99

- Inspecteren 99
- Processen-verbaal 100
- Maatregelen nemen 101
- Strafrechtelijke afhandeling 108
- Openbaarheid van bestuur 109

9 Samenwerking en overleg 111

- Samenwerking met andere Vlarem-toezichthouders 111
- Samenwerking met de gerechtelijke instanties 116
- Samenwerking in het kader van de veiligheid van de voedselketen 117
- Samenwerking met VMM 118
- Samenwerking met OVAM 118
- Samenwerking met de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's 119
- Samenwerking met de Federale Politie 119
- Samenwerking met andere gewesten 120
- Beleid 120

10 Internationale context 123

- IMPEL 123
- Andere 126

11 Bijlagen 131

- Contactpersonen binnen MI 131
- MI in de pers 132
- Contactpersonen samenwerking, overleg en regelgevende initiatieven 134
- Gebruikte afkortingen 135
- Adressen 137

01

Binnen het Vlaamse Gewest is MI hét handhavingsorgaan van de milieuhygiëne-wetgeving. Dit hoofdstuk start daarom met de situering van MI binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Daarna wordt de aandacht volledig gericht op MI en volgt er een omschrijving van de opdracht, de bevoegdheden en de werking van de afdeling. MI vangt de omvangrijke opdracht en de veelheid en complexiteit van de regelgeving op door een dubbele interne structuur: naast de klassieke verticale structuur werd ook een horizontale structuur opgezet in de vorm van werkgroepen per milieucompartiment.

Verder in dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het beleid en de strategie van MI en van een permanent streven naar kwaliteitsborging en -verbetering.

Organisatie

Situering van MI

MI is een van de acht afdelingen van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (Aminal). Die administratie zorgt voor een duurzame en kwaliteitsvolle ontwikkeling van het milieu, ter bescherming van mens, dier en plant.

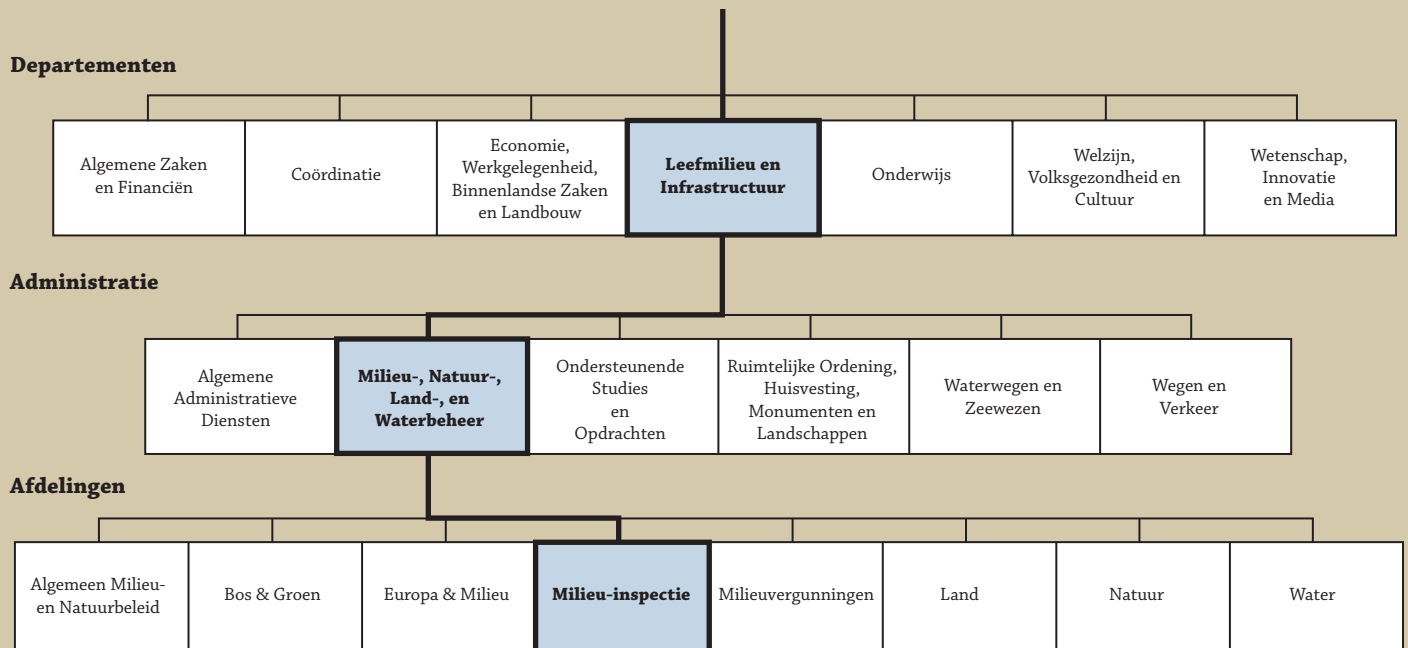
Op haar beurt maakt Aminal deel uit van het departement Leefmilieu en Infrastructuur (LIN), dat zorgt voor een coherente en geïntegreerde benadering op alle raakvlakken van leefmilieu en infrastructuur, zowel in zijn beleidsvoorberei-

dende, beleidsformulerende, beleidsuitvoerende als beleidsevaluerende activiteiten.

De hiërarchische structuur en de diverse entiteiten binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap worden gevisualiseerd in het hiernavolgende organogram. De reorganisatie van de Vlaamse overheid in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) zal dat landschap in de nabije toekomst ongetwijfeld grondig veranderen.

Organogram van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Opdracht

In het kader van het Milieuvergunningsdecreet en Vlare I oefenen de toezichthoudende ambtenaren van MI toezicht uit op de hinderlijke inrichtingen van klasse 1 en hoog toezicht op de inrichtingen van klasse 2 en 3. Die bevoegdheid wordt nog aangevuld met toezichtsbevoegdheden uit meerdere aanverwante milieuhygiënewetgevingen. Dat geheel geeft MI in Vlaanderen een unieke opdracht.

Bij het toezicht op de klasse 1-inrichtingen streeft MI permanent naar een verhoging van de kwaliteit van de handhaving. Daarbij wordt gelet op een doelmatig, deskundig, uniform, geïntegreerd en sturend optreden over heel Vlaanderen en wil MI een voorbeeldfunctie vervullen voor de lokale overheden. Het hoog toezicht wordt op die manier niet enkel casueel maar ook systematisch ingevuld.

Naast MI zijn er ook andere actoren betrokken bij de handhaving van het Milieuvergunningsdecreet: de burgemeesters, de door de gemeenten aangewezen agenten van de Lokale Politie en technische ambtenaren van de gemeenten die in het bezit zijn van een bekwaamheidsbewijs, de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie (ANRE), de afdeling Preventieve en Sociale Gezondheidszorg (APSG of kortweg Gezondheidsinspectie), de reguliere politiediensten (Federale en Lokale Politie) en de gerechtelijke instanties. Elke actor heeft zijn eigen rol, opdracht en inbreng. Om de handhaving in haar geheel te laten slagen, moeten die instanties constructief samenwerken. Die samenwerking moet tevens worden gezien in het kader van de integrale benadering van het handhavingsbeleid. Om daaraan invulling te geven wordt aan netwerkvorming gedaan. De samenwerking die in dat netwerk ontstaat, genereert een synergetisch effect met het oog op een meer efficiënte en doelmatige handhaving van de milieuhygiënewetgeving.

Doordat de Europese integratie en de mondialisering voortdurend sterker worden, bevindt ook de milieuhandhaving zich steeds meer in een internationale context. MI heeft daarom als taak internationale contacten te leggen en actief deel te nemen aan internationale vernieuwingen en tendensen.

Voor de beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie heeft MI de opdracht om de Vlaamse minister van Leefmilieu te adviseren over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de regelgeving. Daarvoor koppelt MI de ervaringen op het terrein terug naar de beleidsmakers.

Tot slot heeft MI de opdracht haar optreden en aanpak op geïntegreerde tijdstippen kenbaar te maken en toe te lichten. Met die transparantie beoogt MI een voldoende breed maatschappelijk draagvlak voor de handhaving te creëren en te behouden.

Bevoegdheden

MI houdt toezicht op de volgende milieuhygiënewetgevingen (of delen ervan) die van toepassing zijn in het Vlaamse Gewest:

- het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (Belgisch Staatsblad, 17 september 1985) en de uitvoeringsbesluiten Vlare I van 6 februari 1991 en Vlare II van 1 augustus 1995;
- het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Belgisch Staatsblad, 3 juni 1995), inzonderheid titel III van 19 april 1995 betreffende bedrijfsinterne milieuzorg (Belgisch Staatsblad, 4 juli 1995);
- het decreet van 23 januari 1991 tot bescherming van het leefmilieu tegen verontreiniging door meststoffen (Belgisch Staatsblad, 28 februari 1991);
- het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake grondwaterbeheer (Belgisch Staatsblad, 5 juni 1984);
- het decreet van 2 juli 1981, gewijzigd bij het decreet van 20 april 1994, betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (Belgisch Staatsblad, 29 april 1994) (de wet van 22 juli 1974 op de giftige afval is opgeheven voor het Vlaamse Gewest, met uitzondering van artikel 1 en 7) en het uitvoeringsbesluit Vlarebo van 5 december 2003;
- het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering (Belgisch Staatsblad, 29 april 1995) en het uitvoeringsbesluit Vlarebo van 5 maart 1996;
- de wet van 28 december 1964 op de bestrijding van de luchtverontreiniging (Belgisch Staatsblad, 14 januari 1965);
- de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging (Belgisch Staatsblad, 1 mei 1971);
- de wet van 18 juli 1973 op de geluidshinder (Belgisch Staatsblad, 14 september 1974) en het koninklijk besluit van 24 februari 1977 betreffende elektronisch versterkte muziek (Belgisch Staatsblad, 26 april 1977);
- de wet van 12 juli 1985 betreffende de bescherming van de mens en van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende straling, infrasonen en ultrasonen (Belgisch Staatsblad, 26 november 1985);
- het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de federale staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (Belgisch Staatsblad, 16 juni 2001);
- de Verordening (EEG) nr. 259/93 van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap (Publicatieblad van de Europese Unie, L 30, 6 februari 1993);

- de Verordening (EG) nr. 2037/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 2000 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen (Publicatieblad van de Europese Unie, L 244, 29 september 2000);
- de Verordening (EG) nr. 1774/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 3 oktober 2002 tot vaststelling van de gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (Publicatieblad van de Europese Unie, L 273, 10 oktober 2002);
- de Verordening (EG) nr. 850/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de persistente organische verontreinigende stoffen en tot wijziging van de richtlijn 97/117/EEG (Publicatieblad van de Europese Unie, L 158, 30 april 2004).

Gelet op de veelheid aan en de complexiteit van de milieureggeving is het niet altijd evident welke overheidsdienst een vraag of klacht kan of moet behandelen. Hierna volgen een aantal algemene richtlijnen.

Welke vragen en klachten worden door MI behandeld?

Klachten over klasse 1-bedrijven die milieuhinder veroorzaken of over klasse 2- en klasse 3-bedrijven die zware milieuhinder veroorzaken én waar de lokale overheid niet optreedt, worden door MI behandeld.

Een bedrijf kan onder meer de volgende vormen van milieuhinder veroorzaken:

- geur-, stof- en lichthinder;
- luchtverontreiniging (rook of uitwasemingen);
- geluids- en trillingsoverlast;
- bodem- en grondwaterverontreiniging;
- verontreiniging van oppervlaktewater;
- onzorgvuldig omgaan met afvalstoffen;
- tekortkomingen met betrekking tot de veiligheid van de omgeving;
- het niet-naleven van vergunningsvoorwaarden.

Welke vragen en klachten NIET doorverwijzen naar MI?

MI ontvangt geregeld heel wat vragen of klachten die door andere overheidsdiensten worden behandeld. Hierna volgt een overzicht, waarbij telkens de instantie aangegeven is die de vraag of klacht wel behandelt.

In de sector milieuhygiëne

- klachten over klasse 2- en klasse 3-bedrijven die milieuhinder veroorzaken: de gemeentelijke milieudienst;
- vragen over de milieuvergunningsklasse (1, 2 of 3) van een bepaald bedrijf: de gemeentelijke milieudienst (de gemeente heeft een openbaar register);
- vragen over de inhoud van een bepaalde milieuvergunning: de gemeentelijke milieudienst (alle milieuvergunningen liggen bij de gemeente vrij ter inzage voor het publiek);
- vragen over de interpretatie van de wetgeving: afdeling Milieuvergunningen van Aminor;
- historische bodemverontreiniging: OVAM;
- verlaten bedrijfsterreinen: OVAM;
- achterlaten van afval:
 - algemeen: lokale politie of OVAM
 - aan wegen: administratie Wegen en Verkeer;
 - aan waterwegen: administratie Waterwegen en Zeewezen;
 - in bossen: afdeling Bos en Groen van Aminor;
 - in natuurgebied: afdeling Natuur van Aminor;
- verbranden van huishoudelijk afval door particulieren: Lokale Politie;
- mestproblematiek (bv. uitrijden van mest in een niet toegestane periode): de Mestbank van de Vlaamse Landmaatschappij;
- sproeistoffen: de dienst Pesticiden en Meststoffen van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
- gezondheidsklachten die in verband staan met hinderlijke inrichtingen: de afdeling Preventieve en Sociale Gezondheidszorg (APSG of kortweg Gezondheidsinspectie).

In andere sectoren

- bouwovertradingen: dienst Stedenbouw van de gemeente / afdeling Stedenbouw in iedere provinciehoofdstad / afdeling Bouwinspectie in Brussel;
- overtradingen in natuurgebieden: afdeling Natuur van Aminor;
- overtradingen in bossen: afdeling Bos en Groen van Aminor;
- brand of calamiteit: Brandweer, Civiele Bescherming.

Interne structuur

MI heeft een klassieke **verticale structuur** met een Hoofdinspectie in Brussel en vijf buitendiensten in de hoofdsteden van de Vlaamse provincies. Elke dienst wordt geleid door een diensthoofd die overeenkomstig het ambtenarenstatuut aangewezen is als hiërarchische meerdere. De algemene leiding van MI berust bij het afdelingshoofd.

De Hoofdinspectie initieert en begeleidt de inspectiecampagnes en opsporingsacties die gepland en gecoördineerd worden ondernomen over heel Vlaanderen. Ze is ook verantwoordelijk voor de voorbereiding, de formulering en de evaluatie van het handhavingsbeleid. De Hoofdinspectie zorgt tevens voor de personele en logistieke ondersteuning van de afdeling.

De buitendiensten zorgen voor de specifieke inspectieopdrachten, het opleggen en volgen van milieutechnische saneringsmaatregelen, het bijhouden van alle bedrijfsdossiers en het terugkoppelen van de ervaringen op het terrein.

Aangezien de beschikbare mensen en middelen beperkt zijn, moet MI haar potentieel zoveel mogelijk benutten. MI

organiseert zich daarom zodanig dat de aanwezige technische expertise maximaal wordt gebundeld, uitgediept, uitgewisseld en benut en dat ook individuele initiatieven zoveel mogelijk kansen krijgen.

Met respect voor de verticale structuur van MI werd ook een **horizontale structuur** opgezet. Die bestaat uit werkgroepen per milieucompartiment. Eind 2004 zijn er zeven werkgroepen: Afval, Bodem en Grondwater, Geluid en Trillingen, Genetisch Gemodificeerde Organismen (GGO's), Lucht (inclusief geur- en lichthinder), Veiligheid en Water. Een GPBV (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)-kernteam bundelt de expertise van de diverse werkgroepen bij de uitvoering van GPBV-controles.

De doelstellingen van de werkgroepen zijn:

- een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel nastreven;
- de in de afdeling aanwezige knowhow over een bepaald milieucompartiment samenbrengen, die knowhow verdiepen en vervolgens verspreiden en benutten binnen de afdeling;

Brussel

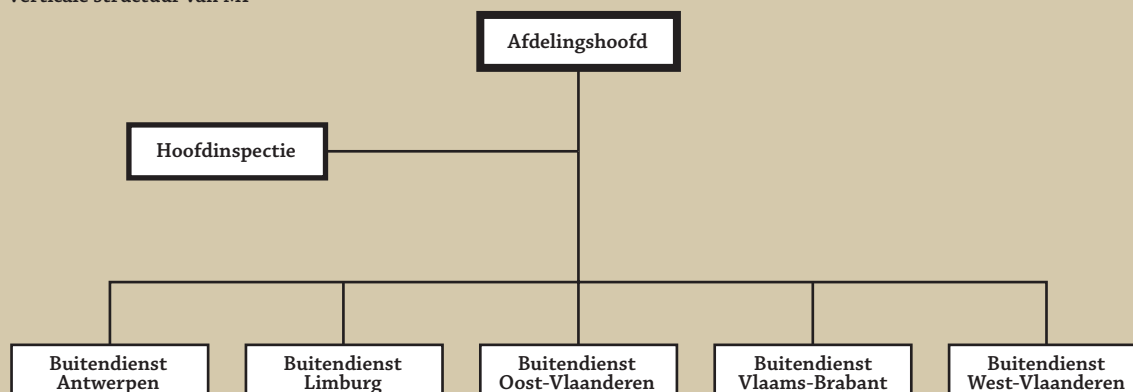

Antwerpen

Limburg

Verticale structuur van MI

- de geplande en gecoördineerde inspectiecampagnes organiseren, meer diepgang geven en op een hoger niveau brengen;
- een uniforme aanpak en interpretatie van de milieureglementering verzekeren;
- nieuwe ontwikkelingen en reglementering volgen en voorstellen formuleren voor een gepaste aanpak;
- de bevoegde minister adviseren over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de regelgeving en hem tevens voorzien van de nodige terugkoppeling voor de beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie.

Een werkgroep is samengesteld uit zes of zeven leden: een vertegenwoordiger van elke buitendienst en één of twee werkgroepgangmakers (projectleiders) van de Hoofdinspectie, naar gelang van de omvang en complexiteit van hun opdracht. Bij de samenstelling van de werkgroepen is zo veel mogelijk rekening gehouden met de ervaring en de specialisaties van de betrokkenen. Het GPBV-kernteam is samengesteld uit het diensthoofd van de Hoofdinspectie, de werkgroepgangmakers van de Hoofdinspectie en één teamlid van elke buitendienst.

Op de buitendiensten blijven de leden van een werkgroep ook deelnemen aan de specifieke handhavingscampagnes, de routinecontroles, de reactieve controles en de voortgangscontroles, zij het in beperktere mate. Zij hebben tevens een ondersteunende rol ten opzichte van hun collega's, als specialisten in het milieucompartiment van hun werkgroep.

Bij de geplande en gecoördineerde inspectiecampagnes spelen de werkgroepen een hoofdrol. Ze proberen de inspectieactiviteiten in de verschillende milieuhygiënische sectoren op elkaar af te stemmen om uiteindelijk een geïntegreerde controle van hoog niveau te verwezenlijken. Daarbij wordt soms een beroep gedaan op externe deskundigheid, worden totaal nieuwe initiatieven genomen of nieuwe controle-instrumenten ingezet. De kennis en ervaring die in de werkgroepen opgebouwd worden, verspreiden zich zo stelselmatig over de gehele afdeling.

Oost-Vlaanderen

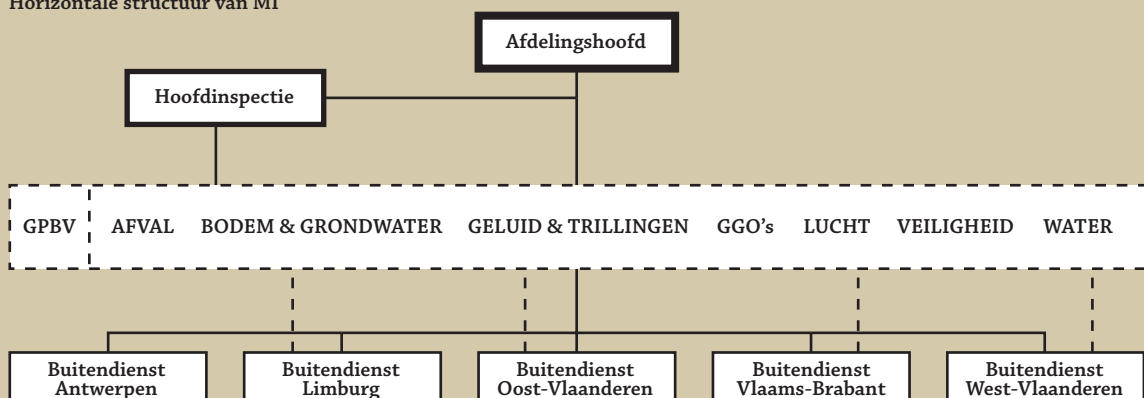

Vlaams-Brabant

West-Vlaanderen

Horizontale structuur van MI

Beleid en strategie

MI heeft al enkele jaren de missie, visie en waarden van haar organisatie en haar medewerkers duidelijk vastgelegd. De verdere optimalisatie van de structuur en de werking van MI worden daardoor gestuurd.

Er werd vertrokken van de **bestaansreden** van MI: het toetsen en bevorderen van de kwaliteit van het milieuhygiënebeleid en de uitvoering ervan, teneinde de milieukwaliteit te behouden en daar waar nodig te verbeteren en zo nodig hinder, schade en zware ongevallen te voorkomen.

De **missie** (waar staan we nu?) is een verdere uitdieping van die bestaansreden: wij als afdeling Milieu-inspectie toetsen en bevorderen de kwaliteit van het milieuhygiënebeleid en de uitvoering ervan teneinde de milieukwaliteit te behouden en daar waar nodig te verbeteren en zo nodig hinder, schade en zware ongevallen te voorkomen. Wij doen dit door:

- toezicht te houden;
- ambtshalve controles uit te voeren;
- opsporingen te doen;
- maatregelen te nemen;
- de handhaving van het milieuhygiënebeleid uit te dragen naar gemeenten, provincies en andere handhavingsactoren;
- bij te dragen tot beleidsformulering en beleidsevaluatie door terugkoppeling van onze ervaringen vanuit het veld;
- een actieve inzet in het Europees IMPEL-milieuhandhavingsnetwerk.

Om aan te geven hoe de medewerkers zich willen gedragen, werden volgende **waarden** vastgelegd. Wij willen loyale, ondernemende en tevreden medewerkers zijn die:

- dicht staan bij de klant en duidelijk maken wat ze doen;
- vlot inzetbaar en aanspreekbaar zijn;
- snel, dynamisch en realistisch op uitdagingen ingaan;
- resultaatgericht en geïntegreerd samenwerken;
- door hun visie, creativiteit en deskundigheid een stap voor blijven;
- steeds willen verbeteren en houden van hun job;
- een gezonde ecologische reflex hebben;
- een correcte handhavingsreflex vertonen.

De **visie** geeft aan welke organisatie MI wil zijn: de afdeling Milieu-inspectie wordt dé organisatie die instaat voor een doelmatig, deskundig, uniform, integraal en sturend handhavingsbeleid van de milieuhygiënewetgeving.

Om van de huidige toestand (missie) naar de gewenste situatie (visie) te komen, zijn een aantal strategische acties nodig. MI heeft de volgende **kritische succesfactoren** geïdentificeerd om die overgang succesvol te laten verlopen.

Een bedrijfscultuur van voortdurende verbetering creëren waarin iedereen:

- achter de visie, missie en waarden staat en ze ook uitdraagt;
- samenwerkt en aantoonst dat onze organisatie meer is dan de som van de samenstellende delen;

- samenwerkt met alle actoren op internationaal, Europees, federaal, gewestelijk en lokaal vlak;
- de integratie van het milieu en de coherentie van de milieuzorg in de andere beleidssectoren nastreeft;
- zich gewaardeerd voelt en initiatieven neemt;
- beschikt over de juiste en relevante informatie;
- zich permanent en doelgericht bijschoolt;
- de middelen doelmatig inzet;
- de regelgeving op een correcte wijze uitvoert.

De handhaving als onontbeerlijke schakel in de reguleringsketen moet voldoende sterk zijn. Daarom moet:

- een eenvormige en geïntegreerde milieuhygiënewetgeving met goede technische normen voorhanden zijn;
- de vergunningverlener de regelgeving correct en volledig implementeren met als resultaat hanteerbare en inzichtelijke vergunningen;
- de complementariteit tussen de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving worden gerealiseerd;
- met het opstellen en de implementatie van een handhavingsstrategie worden gestart.

Wat de handhaving zelf betreft, moet:

- de maatschappelijke en politieke legitimatie voldoende groot zijn;
- binnen de administratie, handhaving naast en niet onder beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering staan;
- de slagkracht, autonomie en onafhankelijkheid van MI in het algemeen en de toezichthoudend ambtenaar in het bijzonder worden gevrijwaard.

De strategische doelstellingen (op lange termijn) van MI zijn als volgt omschreven:

- inspecteren;
- maatregelen nemen;
- beleidsuitvoering;
- beleidsformulering en beleidsevaluatie;
- actieve inzet in het Europees IMPEL-handhavingsnetwerk;
- permanente vorming.

Op basis van die strategische doelstellingen en de jaarlijkse doelstellingen van het departement en de administratie worden elk jaar operationele doelstellingen (op korte termijn) opgesteld voor de hele afdeling. Die worden op hun beurt in cascade doorvertaald naar persoonlijke doelstellingen die worden opgenomen in een persoonlijk planningsdocument voor alle personeelsleden.

Om al die doelstellingen te realiseren geeft MI uitvoering aan zes directe processen. Het omvangrijkste proces is het sleutelproces 'Inspecteren en maatregelen nemen'. Het is onderverdeeld in zeven deelprocessen. Dat proces werd volledig in kaart gebracht en voorzien van een procedurehandboek.

LIJST VAN DE DIRECTE PROCESSEN

Proces	Beschrijving
P01	Inspecteren en maatregelen nemen
P01.1	- Dossiervoorbereiding
P01.2	- Verplaatsing + vaststellingen op het terrein
P01.3	- Inspectieverslag + beoordeling vaststellingen
P01.4	- Verslaggeving aan Openbaar Ministerie
P01.5	- Maatregelen nemen overeenkomstig het MI-instrumentarium
P01.6	- Rapportering (intern/extern)
P01.7	- Dossieropvolgingssysteem
P02	Milieu-inspectieplan (MIP)
P03	Opdrachten aan externe deskundigen
P04	Beleidsformulering en -evaluatie
P05	Uitdragen handhaving milieuhygiënewetgeving naar gemeenten, provincies en andere handhavingsactoren
P06	Intra-, inter- en supragewestelijke samenwerking met andere (milieu)actoren

Integrale kwaliteitszorg

Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap streeft voortdurend naar een zo goed mogelijke uitbouw van zijn dienstverlening. Dat veronderstelt een organisatiecultuur waarin een permanente zorg voor kwaliteit en kwaliteitsverbetering centraal staan. Ook MI doet daaraan mee en heeft daarbij zowel aandacht voor de eigen kwaliteit als voor de kwaliteit van externe dienstverleners.

Interne kwaliteitsverbetering

Afhandeling van vaststellingen

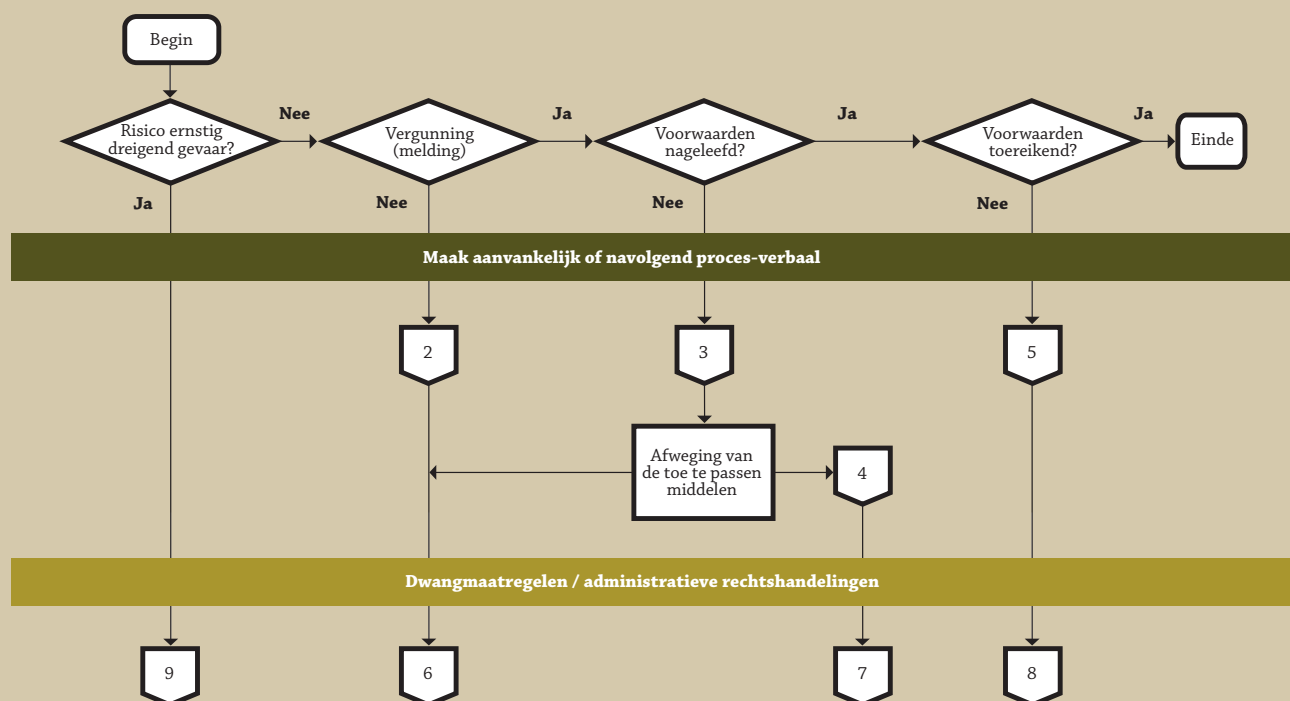
Al bij het opstellen van de staalkaart van de afdeling werd het belangrijkste proces 'Inspecteren en maatregelen nemen' in kaart gebracht en voorzien van een eerste procedurehandboek. In de loop van de voorbije jaren werden aanvullende documenten opgesteld die zorgen voor een verdere verhoging van de kwaliteit en uniformiteit van het optreden van MI, en dat zowel voor de strafrechtelijke als voor de administratiefrechtelijke afhandeling van vaststellingen. Die documenten worden dagelijks in de praktijk gebruikt door alle toezichthoudende ambtenaren.

Het **handhavingsinstrumentarium** geeft de algemene principes van het optreden van MI aan en visualiseert in diverse stroomschema's hoe er in elke fase van een dossier opgetreden wordt.

De **code van goede praktijk voor het proces-verbaal** beschrijft in detail de balk 'Maak aanvankelijk of navolgend proces-verbaal' van het eerste stroomschema van het handhavingsinstrumentarium (zie stroomschema). De code van goede praktijk heeft als doel te komen tot een kwaliteitsverbetering en een grotere uniformiteit van de processen-verbaal van MI. De prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest die op 30 mei 2000 door de Commissie Vervolgingsbeleid werd goedgekeurd, werd erin opgenomen.

De **code van goede praktijk voor de administratiefrechtelijke afhandeling** legt de vorm en de inhoud vast van de documenten die in de stroomschema's van het handhavingsinstrumentarium

Voorbeeld van een stroomschema van het handhavingsinstrumentarium

tarium voorkomen (van het inspectieverslag over de aanmaning en de dwangmaatregel tot het voorstel voor de schorsing of opheffing van een vergunning). Liefst 39 verschillende documenten worden in detail beschreven.

Het handavingsinstrumentarium en de beide codes van goede praktijk worden door MI beschouwd als een kwaliteitshandboek. Ze worden dagelijks door de toezichthoudende ambtenaren gebruikt bij de afhandeling van vastgestelde overtredingen en bij het nemen van maatregelen. De diensthoofden en het afdelingshoofd zijn daarbij aangewezen als kwaliteitsverantwoordelijken.

MI-onderrichtingen

MI gebruikt ook interne onderichtingen om de kwaliteit of de uniformiteit bij het uitvoeren van inspecties en bij de beoordeling van vaststellingen te verhogen. In de loop van 2004 werden acht onderichtingen opgesteld en geïmplementeerd. Een overzicht vindt u in de onderstaande tabel.

LIJST VAN DE MI-ONDERRICHTINGEN IN 2004		
Nummer	Datum	Onderwerp
MI 2004/01	15 januari	Permanentedraaiboek bij oproepen en voorvallen
MI 2004/02	20 februari	Tweede addendum bij onderichting MI 2002/06 - richtlijn over de beoordeling van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de lozing van bedrijfsafvalwater
MI 2004/03	5 maart	Kwaliteitshandboek voor monsternames en metingen: toevoegen van procedures voor de bemonstering van afvalstoffen
MI 2004/04	27 mei	Aanpassing van het deel afval van het kwaliteitshandboek voor monsternames en metingen van afvalwater
MI 2004/05	11 juni	Aanpassing van onderichting MI 2002/01 over de aanvaarding door MI van deskundigen voor stortplaatsen, in het kader van afdeling 5.2.4 van Vlarem II
MI 2004/06	7 december	Toepassing van het draaiboek winter-smogperiodes
MI 2004/07	17 december	Behandelen van milieuklachten + klachtenmanagement
MI 2004/08	23 december	Aanpassing van het deel water van het kwaliteitshandboek voor monsternames en metingen van afvalwater

Kwalitatieve uitvoering van monsternames en metingen

Het deelproces 'Vaststellingen op het terrein' vormt een belangrijk onderdeel van het proces 'Inspecteren en maatregelen nemen'. Een van de vele facetten binnen dat deelproces is het uitvoeren van monsternames en metingen. In 2001 werd gestart met het opstellen van een kwaliteitshandboek voor die monsternames en metingen.

De monsternames en metingen van **afvalwater** kwamen het eerst aan bod. Naast een algemene procedure voor het documentenbeheer, werden vier procedures uitgeschreven voor de monstername van water met schepmonsters of (tijds- of debietsproportionele) mengmonsters, het gebruik van recipiënten en conserveringsmiddelen, de meting ter plaatse van pH en temperatuur, en de meting ter plaatse van het debiet. Daarnaast werd ook een werkvoorschrift voor de bediening, de kalibratie en het onderhoud van de pH-meter opgesteld, samen met de bijbehorende formulieren.

In 2004 liet MI een tweede **interne audit** uitvoeren. Het was duidelijk dat er sinds de invoering van het kwaliteitshandboek een uitgesproken kwaliteitsverbetering merkbaar was. De resterende aandachtspunten werden uitgebreid besproken en dat resulteerde in een actieplan met corrigerende en remediërende maatregelen. Tegelijkertijd werd ook een lichte bijsturing van de bestaande procedures doorgevoerd. Het actieplan en de aangepaste procedures werden goedgekeurd door de staf en geïmplementeerd door alle toezichthoudende ambtenaren.

Vervolgens werkten MI en VITO ook procedures voor de bemonstering van **afvalstoffen** uit. Een eerste procedure beschrijft algemene kernbegrippen inzake afvalbemonstering. Voor enkele specifieke afvalstromen werd de praktische uitvoering van de monstername beschreven in drie aparte procedures: de bemonstering van poeder- en korrelvormige vaste afvalstoffen, de bemonstering van afval dat aanvaard is op stortplaatsen en de bemonstering van vloeibare en viskeuze afvalstoffen. Een aantal noodzakelijke documenten werden als formulier opgenomen, zoals het monsternemingsformulier.

Vóór de implementatie van de procedures werden de principes aan alle toezichthoudende ambtenaren toegelicht. Hiervoor organiseerde VITO begin 2004 drie vormingsdagen waarop het kwaliteitshandboek in theorie en in praktijk werd verduidelijkt. MI zorgde ook voor de aankoop van het nodige monsternamemateriaal en implementeerde de definitieve versie van het kwaliteitshandboek voor monsternames en metingen van afvalstoffen vanaf 1 juni 2004.

Het sprak voor zich dat MI dezelfde hoogstaande kwalitatieve uitvoering van monsternames en metingen ook wou verkrijgen bij de monsternames die worden uitgevoerd door het laboratorium waarmee een overeenkomst werd gesloten. Na aankoop van het nog ontbrekende materiaal gaf het laboratorium aan zijn monsternemers een opleiding over het gebruik van het materiaal en de monsternameprocedures in het algemeen. De implementatie ervan binnen het laboratorium werd op korte termijn gerealiseerd. Vanaf 1 september 2004 voert ook het laboratorium het bemonsteren van de afvalstoffen in kwestie conform de MI-procedures uit.

Audit bij het nemen van een debietevenredig mengmonster

Tijdens de opleiding werden de procedures in de praktijk uitgevoerd.

Kwaliteitsbewaking externe dienstverleners

Correcte en betrouwbare meet- en analyseresultaten zijn cruciaal bij de handhaving van de milieuhygiënewetgeving. MI maakt daarvoor gebruik van erkende laboratoria, die meestal ook nog beschikken over een accreditatie.

De ervaring leerde dat bij het erkennen en accrediteren van laboratoria en bij de derdelijnscontrole de meeste aandacht ging naar het meten en analyseren, en veel minder naar de monsternamen. MI stelde in het verleden ook vast dat bij metingen in eigen opdracht of in opdracht van bedrijven de erkende laboratoria het niet allemaal even nauw nemen met de normvoorschriften voor de bemonstering van bijvoorbeeld rookgassen of afvalwater. Toch is de monsternamen een zeer cruciale stap: als het monster zelf al niet representatief is, kan het resultaat van de meting of analyse zeker niet correct en betrouwbaar zijn.

Daarom voerde VITO in het verleden, op verzoek van MI, veldaudits uit bij laboratoria die erkend zijn voor de bemonstering en analyse van lucht. Er werden toen diverse tekortkomingen vastgesteld. Daarom vroeg MI aan VITO om ook veldaudits uit te voeren bij de drie erkende laboratoria die in opdracht van MI afvalwater bemonsteren. Die audits werden uitgevoerd in de loop van 2004 en hadden zowel betrekking op het nemen van schepmonsters als op het uitvoeren van debietsproportionele monsternamen.

De audits werden onaangekondigd uitgevoerd. De audit startte op het terrein, bij een van de monsternamen of bij het begin van de installatie van het debietsproportionele monsternametoestel. Naast een aantal tekortkomingen bij de gebruikte procedures bleken er vooral opmerkingen te zijn over de reinheid van het bemonsteringsmateriaal (bv. onvoldoende propere

emmers en scheppotten), de homogenisatie van het monster in de emmer bij het vullen van de recipiënten en de uitvoering van metingen ter plaatse (vnl. pH-metingen met bijbehorende kalibratie en controle, maar ook het aflezen van de juiste temperatuur van een monster).

Na elke audit stelde VITO een auditrapport op. MI stuurde dat rapport naar het laboratorium in kwestie en vroeg daarbij om binnen een maand een actieplan met corrigerende en mitigerende maatregelen op te stellen. De laboratoria stelden een actieplan op en zorgden ook voor de implementatie. MI controleerde die implementatie 'op papier' en liet ook al één audit opnieuw uitvoeren. Daarbij werd een duidelijke kwaliteitsverbetering vastgesteld.

Door zowel bij de eigen toezichthoudende ambtenaren als bij externe dienstverleners audits uit te voeren, verwacht MI dat alle monsters op een zo uniform mogelijke en een kwalitatief hoogstaande manier worden genomen.

Op verzoek van MI werden ondertussen ook nog enkele andere erkende laboratoria aan een onaangekondigde controle van de monsternamen onderworpen. MI hoopt zo dat op een relatief korte termijn een algehele kwaliteitsverbetering bij de uitvoering van monsternamen wordt gerealiseerd.

02

In het eerste deel van dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het personeel van MI. Het aantal voltijdse eenheden (VTE) is in 2004 voor het vierde jaar op rij zeer licht gestegen. Uiteraard blijft die beperkte toename een druppel op een hete plaat: MI is er na dertien jaar nog steeds niet in geslaagd om in Vlaanderen alle hinderlijke inrichtingen die ingedeeld zijn in klasse 1 ten minste eenmaal te controleren.

Verder in dit hoofdstuk volgt een beschrijving van de voortdurende inspanningen die MI-medewerkers leveren voor hun persoonlijke ontwikkeling en wordt ook een overzicht gegeven van de financiële middelen waarover MI beschikt. Tot slot wordt ingegaan op het elektronisch dossieropvolgingssysteem van de afdeling.

Personeel, vorming en middelen

Personeel

Eind 2004 telde MI 121 personeelsleden, drie meer dan eind 2003. Het aantal VTE steeg met 3,2 eenheden tot 113,6 VTE. Bij de berekening van het aantal VTE wordt rekening gehouden met loopbaanonderbreking en andere vormen van deeltijds werken. De tabellen en figuren op de volgende bladzijde geven de verdeling van het personeel per dienst en per rang weer. Elke rang wordt aangegeven met een letter en een cijfer. De letter geeft het niveau aan, het cijfer situeert de rang binnen het niveau. De hoogste rang krijgt het hoogste cijfer toegewezen.

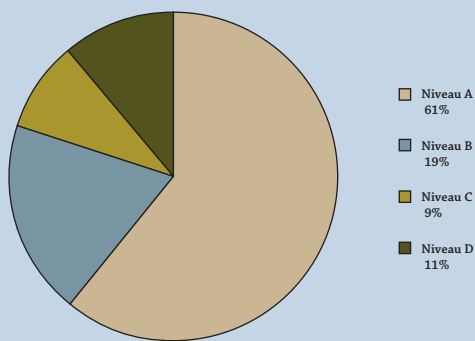
De statutaire ambtenaren van niveau A en B zijn toezicht-houdende ambtenaren (90 VTE). De ambtenaren van niveau C en D hebben een ondersteunende administratieve functie (23,6 VTE). De cijfers zijn een weergave van de situatie op 31 december 2004.

In 2004 heeft één toezichthoudend ambtenaar van niveau A2 gebruikgemaakt van de uitstapregeling, waarvoor hij zich eind 2002 kandidaat had gesteld.

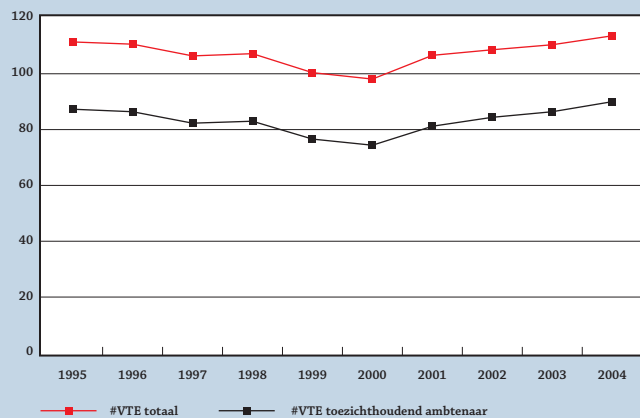
AANTAL PERSONEELSLEDEN										
	A2A	A2	A1	B2	B1	C2	C1	D2	D1	Totaal
Inspectoraat-generaal	1		1				1			3
Hoofdinspectie			12				1	1	1	15
Buitendienst Antwerpen		1	17	1	6	1		1	2	29
Buitendienst Limburg			10	1	3		3	1	1	19
Buitendienst Oost-Vlaanderen		1	11		5	1			2	20
Buitendienst Vlaams-Brabant			6	1	5		2		2	16
Buitendienst West-Vlaanderen			13		1	1	1		3	19
Totaal	1	2	70	3	20	3	8	3	11	121

AANTAL BESCHIKBARE VTE										
	A2A	A2	A1	B2	B1	C2	C1	D2	D1	Totaal
Inspectoraat-generaal	1,0		1,0				1,0			3,0
Hoofdinspectie			11,8				1,0	1,0	1,0	14,8
Buitendienst Antwerpen		1,0	14,0	1,0	4,8	1,0		1,0	2,0	24,8
Buitendienst Limburg			9,5	1,0	3,0		3,0	1,0	1,0	18,5
Buitendienst Oost-Vlaanderen		1,0	10,4		4,7	1,0			2,0	19,1
Buitendienst Vlaams-Brabant			6,0	1,0	4,8		2,0		2	15,8
Buitendienst West-Vlaanderen			13,0		1,0	1,0	0,6		2,0	17,6
Totaal	1,0	2,0	65,7	3,0	18,3	3,0	7,6	3,0	10,0	113,6

Verdeling van het MI-personeel per niveau

Evolutie van het aantal VTE bij MI

Vormingsactiviteiten

MI-jaarvergadering

Op 5 februari 2004 vond in Leuven de vierde MI-jaarvergadering plaats. Het provinciebestuur van Vlaams-Brabant stelde het groot auditorium en een aantal zalen in het nieuwe provinciehuis ter beschikking. Iedereen kon kennismaken met de vernieuwende architectuur van de Portuges Gonçalo Sousa Byrne die zoveel mogelijk rekening houdt met de eisen van duurzaam en milieubewust bouwen.

Na de verwelkoming en inleiding door het afdelingshoofd stelden de verschillende diensthoofden de diverse onderdelen en doelstellingen van het milieu-inspectieplan 2004 voor. Alle toezichthoudende ambtenaren konden horen hoe het intussen traditionele vierluik in ons milieu-inspectieplan (specifieke handhavingcampagnes, reactieve controles, routinecontroles en voortgangscategorie en eigen initiatief) in 2004 zou worden ingevuld. Ook het elektronische dossieropvolgingssysteem van MI kwam aan bod.

De nadruk van de uiteenzettingen lag op de nieuwe projecten en acties die in de loop van 2004 uitvoering zouden krijgen. Bijzondere aandacht ging naar het nieuwe GPBV-project. GPBV staat voor Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging. Dat project is innovatief omdat voor het eerst een volledig geïntegreerde aanpak wordt vooropgesteld. Dit alles met het oog op het bereiken van een hoog beschermingsniveau voor het milieu in zijn geheel. Het project voorziet voor 2004 in de geïntegreerde controle van twee chemiebedrijven per provincie. Na het slotwoord door het afdelingshoofd volgde een korte wandeling door het Leuvense stadscentrum. De jaarvergadering werd afgesloten met een gezellig samenzijn.

Specifieke opleidingen voor MI

Zoals in de voorbije jaren organiseerde MI ook in 2004 zelf een aantal interne opleidingen voor haar ambtenaren. De opleidingen over lucht, afval, grondverzet, grondwater en GIS waren alleen mogelijk dankzij de voorbereiding en de inzet van vele MI-medewerkers.

Het afdelingshoofd, de diensthoofden en hun vervangers namen deel aan een tweedaags residentieel seminarie 'Integriteit en Integriteitsmanagement'. In dat geslaagde seminarie kwam het algemene waarde kader voor ambtenaren en een training in ethische besluitvorming aan bod. Ter afsluiting bespraken de deelnemers het integriteitsbeleid binnen MI, in het kader van de deontologische code en de relevantie van andere instrumenten.

Om tegemoet te komen aan de dringende wens van de toezichthoudende ambtenaren om nieuwe regelgeving te verduidelijken, zorgde MI voor de toelichting van de volgende items tijdens diverse opleidingen voor alle toezichthoudende ambtenaren:

- de Vlarem-aanpassingen inzake afvalverbranding, zoals begin 2004 gepubliceerd in het Staatsblad;
- de VOS-problematiek, waarbij de Vlarem-wijzigingen ten gevolge van de omzetting van de Europese Solventrichtlijn op een overzichtelijke wijze werden verduidelijkt. MI kon voor de opleiding rekenen op de medewerking van de cel Lucht van Aminabel;
- het nieuwe Vlarea: voor die opleiding kon MI rekenen op de medewerking van OVAM;
- het deel grondverzet van Vlarebo: aan die opleiding werd meegewerkt door OVAM, de vzw Grondbank en de afdeling Milieuvergunningen.

De informaticaverantwoordelijke van de afdeling maakte in de GIS-opleiding duidelijk dat een computersysteem toelaat data over locaties op de aarde te beschrijven, te verwerken en te gebruiken. Via de geometrische component van de informatie, de ruimtelijke relaties en de analysemodellering werd aangetoond dat het GIS een apart en bijzonder krachtig middel is, dat toelaat ruimtelijke zoekopdrachten op een optimale wijze te verwezenlijken.

Ten slotte werd een opleiding over grondwater verzorgd. Tijdens die opleiding kwamen de toezichthoudende ambtenaren meer te weten over de werkgroep Bodem en Grondwater, de

De vierde MI-jaarvergadering vond plaats in het nieuwe provinciehuis van Vlaams-Brabant

MI zal een richtlijn opstellen voor de beoordeling van de bluswateropvang.

werking van de afdeling Water en de cel Grondwaterbeheer, en kregen ze een praktijkgerichte toelichting over grondwater, de wetgeving en de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). In de opleiding werden praktische tips gegeven voor het uitvoeren van controles bij grondwaterwinningen en werden voorbeelden aangehaald van mogelijke fraudes bij waterwinningen. MI kon voor de opleiding rekenen op de medewerking van de afdeling Water.

Al die opleidingen passen volledig in de strategische doelstelling 'permanente vorming' van MI: doelgerichte bijscholing organiseren voor de medewerkers van MI zodat de afdeling dé organisatie wordt die zorgt voor een doelmatig, deskundig, uniform, integraal en sturend handhavingsbeleid van de milieuhygiënewetgeving.

Individuele vorming

De medewerkers van MI maken veelvuldig gebruik van het vormingsaanbod van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Vaak is het deelnemen aan een dergelijke opleiding een ontwikkelingsgerichte jaarafspraken voor het personeelslid. Informaticaoopleidingen komen daarbij frequent voor, maar ook andere vormingssessies worden gevolgd (bijvoorbeeld PLOEG-opleidingen en opleidingen voor stagiairs).

Daarnaast namen heel wat personeelsleden ook deel aan externe studiedagen of symposia, zowel binnen als buiten de grenzen. Het doel daarbij is de ontwikkeling binnen de milieu-sector in kwestie op de voet te volgen en daarna de informatie binnen MI te verspreiden zodat de toezichthoudende ambtenaren er gebruik van kunnen maken bij de uitvoering van hun diverse opdrachten.

Op 18 en 19 november 2004 nam een beperkte delegatie van MI deel aan een opleiding Milieurecht die werd georganiseerd door de Federale Overheidsdienst Justitie. Die opleiding had als opzet beroepservaring uit te wisselen met de autoriteiten van de Verenigde Staten van Amerika. Voor België waren 70

leden van de magistratuur, 70 politieofficieren en 20 milieu-inspecteurs uitgenodigd.

Vijf topfunctionarissen van het Amerikaanse Department of Justice en het Environmental Protection Agency gaven een uiteenzetting over hun programma ter bestrijding van milieumisdrijven. De deelnemers wisselden van gedachten over de wijze van samenwerking tussen toezichthouders en het gerecht, onderzoeksmethoden, gerechtelijke vervolging, de behandeling van rechtszaken en veroordelingskwesaties.

Opleiding voor het Seveso-team

Voor de veiligheidscontroles bij de zogenaamde Seveso-bedrijven heeft MI, door interne reorganisatie en door werving, een Seveso-team samengesteld. Aangezien het een complexe materie betreft, worden aanvullende kwalificatie-eisen gesteld aan de teamleden: ze moeten beschikken over een getuigschrift preventieadviseur niveau 1 of ze moeten bereid zijn om die opleiding te volgen. Eind 2004 hadden acht teamleden het getuigschrift behaald. Een van hen verdedigde in 2004 met succes haar eindschrijft 'Oorzaken- en gevolganalyse van een brand waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn'. Een belangrijke doelstelling van die eindschrijft was het bepalen van de capaciteit van de bluswateropvang.

De eindschrijft omvat de analyse van de oorzaken en de gevolgen van een brand waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Volgens Vlare II moet elk bedrijf waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen, de nodige brandpreventie- en brandbestrijdingsmaatregelen treffen en voorzien in een opvang van verontreinigd bluswater. Ook het samenwerkingsakkoord over de preventie van zware ongevallen impliceert dat er maatregelen moeten worden genomen als verontreinigd bluswater schade kan veroorzaken aan de mens of het milieu.

Uit de analyse bleek dat de omvang en de uitbreidingssnelheid van een brand in belangrijke mate de hoeveelheid blusmiddel bepalen en daardoor ook de nodige opvangcapaciteit. Om een

brand doeltreffend te kunnen bestrijden, moet het vermogen van de beschikbare blusmiddelen steeds groter zijn dan het vermogen van de brand. Die doelstelling kan worden gerealiseerd door enerzijds de interventietijd zo kort mogelijk te houden en anderzijds brandpreventiemaatregelen te nemen waardoor het maximale vermogen en aldus de omvang en de uitbreidingssnelheid van een brand beperkt blijven. MI baseert zich op de eindschrijving om een praktische richtlijn op te stellen voor de beoordeling van de bluswateropvang. Hierbij worden de systemen voor bluswateropvang zowel getoetst aan de reglementaire als aan de technische en organisatorische vereisten.

Voordrachten door MI

MI gaat geregeld in op externe vragen om haar expertise ter beschikking te stellen en informatie te verstrekken. Hierna volgt een overzicht van de voordrachten en lessen die toezichthoudende ambtenaren van MI in 2004 gegeven hebben.

Algemene werking

- 'Afdeling Milieu-inspectie: administratiefrechtelijke afhandeling in het Milieuvergunningende decreet', lezing tijdens een bijeenkomst, georganiseerd door de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's in Spa;
- 'De toepassing van het milieuhandhavingsbeleid door MI en de relatie met de gemeentelijke taken', lezingen in het kader van de ondersteuning van het lokale milieubeleid, georganiseerd door het Provinciaal Samenwerkingsverband tussen het provinciebestuur Vlaams-Brabant, Interleuven, Haviland en het Intergemeentelijk Overleg in Asse en in Leuven;
- 'Handhaving van de milieuhygiënepwetgeving', lezing in het kader van de opleiding van milieucoördinatoren niveau A, georganiseerd door Lucina in Leuven;
- 'Het milieubeleid in Vlaanderen', lezing in het kader van de opleiding van preventieadviseurs niveau 1, georganiseerd door Lucina in Leuven;
- 'Structuur en werking van de afdeling Milieu-inspectie', gastcollege in het kader van de voortgezette opleiding 'Onderzoeken binnen zware milieucriminaliteit voor leden van de gerechtelijke diensten van het arrondissement en voor de arrondissementale informatiekruispunten van het leefmilieunetwerk' bij de Nationale Rechercheschool van de Federale Politie in Vorst;
- 'Structuur en werking van de afdeling Milieu-inspectie', gastcollege in het kader van een opleiding voor milieucoördinatoren, georganiseerd door de EHSAL Management School in Brussel;
- 'Structuur en werking van de afdeling Milieu-inspectie', gastcollege in het kader van een voortgezette opleiding voor milieucoördinatoren, georganiseerd door SGS Belgium in Antwerpen;
- 'Structuur en werking van de afdeling Milieu-inspectie', gastcollege in het kader van het opleidingsonderdeel 'Milieustrafrecht' in de gespecialiseerde opleiding 'Milieurecht' aan

de Universiteit Gent;

- 'Structuur en werking van de afdeling Milieu-inspectie', lezing in het kader van de opleiding van de Politie, georganiseerd door Provincie Limburg Opleiding en Training in Genk.

Specifieke handhavingsexpertise

- 'Beoordeling van geluidshinder', lezing in het kader van de opleiding van de gemeentelijke milieuambtenaren en de agenten van de Lokale Politie, georganiseerd door de Politie-school in Brugge;
- 'Dioxin emission measurement campaigns and enforcement of the Flemish legislation by the Environment Inspection Section (EIS)', uiteenzetting voor een delegatie van Muktu (Finland), georganiseerd door SGS Belgium, in Antwerpen;
- 'Etikettering en opslag van gevaarlijke stoffen: praktijkervaring en vaststellingen', lezing in het kader van de permanente vorming van milieucoördinatoren, georganiseerd door SGS Belgium en Kluwer Opleidingen in Elewijt;
- 'Geurhinder: aanpak van de Vlaamse Milieu-inspectie + casestudies', lezing voor milieu-inspecteurs van het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, in Namen;
- 'Luchtverontreiniging door spaanplaatbedrijven', lezing op een studiedag, georganiseerd door de ACV-dienst Onderneming in Oostende;
- 'Niet-geleide VOS-emissies in Vlaanderen: wettelijk kader en toelichting bij het verkennend onderzoek door VITO inzake bepaling en beperking van fugatieve VOS-emissies', lezing in het kader van de bijscholing van milieucoördinatoren, georganiseerd door Kluwer Opleidingen en SGS Belgium, in Elewijt;
- 'Opslag van gevaarlijke producten: vaststellingen & valkuilen', lezing in het kader van de permanente vorming van milieucoördinatoren, georganiseerd door Arion Milieuadvies in Nazareth;
- 'Toelichting over het milieuhandhavingsrapport en het project textielveredeling', lezing in het kader van de studienamiddag 'Waterproblematiek in de textielindustrie in Vlaanderen', georganiseerd door Centexbel en Febeltex in Nazareth.

Internationale deelnames

- 'Air pollution and its enforcement in Flanders', gastcollege bij een EU-trainingsprogramma voor Sloveense milieu-inspecteurs in Smarjeske Toplice, Slovenië;
- 'Diffuse emissions of PCDD/F and dioxin-like PCB from industrial sources in the Flemish Region (Belgium)', lezing op DIOXIN 2004, in Berlijn, Duitsland;
- 'The odour investigation: a useful instrument for environmental enforcement', lezing op de internationale conferentie 'Environmental Odour Management', georganiseerd door Kommission Reinhaltung der Luft im VDI und DIN, in Keulen, Duitsland.

Dossieropvolgingssysteem

2004 was het eerste jaar waarin het dossieropvolgingssysteem (DOS) van MI werd gebruikt als een volwaardige cliënt-server-toepassing. In 2003 werd de databank omgezet van een lokale MS Access-toepassing naar een Informix-databank op een centrale server. De gebruikerstoepassing bleef lokaal in Access.

Het gebruik van de Informix-databank biedt tal van voordelen. Zo kunnen de briefwisseling en de dossiergegevens door verschillende mensen tegelijk worden ingevoerd. Nu die stap gezet is en de mogelijkheden ervan in 2004 duidelijk werden voor de hele afdeling, kan in 2005 verder worden nagedacht over de invoer van gegevens door alle toezichthoudende ambtenaren. Dat wordt een volgende, belangrijke stap op weg naar elektronische dossiers.

Een tweede en zeer belangrijk voordeel is de bedrijfszekerheid van de Informix-databank. Het relationeel databankmanagementsysteem (RDBMS) kan veel meer records, tabellen en gebruikers aan dan een MS Access-databank, die eerder ontworpen is voor particulier gebruik of voor kleine ondernemingen. Het DOS wordt door vijf buitendiensten en de Hoofdinspectie gebruikt. Samen zijn dat een 120-tal gebruikers. Ook de uitbreidingen en aanpassingen waarvan verder sprake is, waren alleen mogelijk in een nieuwe en aangepaste RDBMS-omgeving.

Tegelijk met het aanpassen van de structuur van de databank werd in 2004 ook begonnen met de voorbereiding van de koppeling van het DOS aan andere databanken. Zo werd er in koppelingen voorzien met gegevens uit het Centraal Bedrijvenbestand en de Kruispuntbank Ondernemingen. Ook werden

voorbereidingen getroffen om het adressenbestand in het systeem compatibel te maken met het Centraal Referentie-adressenbestand (CRAB) van het Ondersteunend Centrum GIS Vlaanderen. De uitbreiding met het CRAB is zeer belangrijk om in de toekomst geografische informatie te koppelen aan de gegevens uit het DOS. Die aanpassingen zullen ervoor zorgen dat de adres- en plaatsgegevens in het DOS veel juister zijn en dat de gegevens vergelijkbaar zijn met die van andere CRAB-compatibele databanken.

Een derde groep gegevens die werd toegevoegd in 2004, is de volledige lijst met indelingsrubrieken van Vlare I. Door de aanpassing van de Informix-databank kon ook de planning en de voortgangscontrole van routinemonsternames en -metingen verder worden geautomatiseerd. In een eerste stap gaat het over routinebemonsteringen van bedrijfsafvalwater, maar in 2005 zullen ook de planning en uitvoering van metingen van emissies in de lucht en bemonsteringen van afval, bodem en grondwater verder worden geautomatiseerd.

De toepassing voor de gebruiker onderging in 2004 een aantal vormveranderingen. Voor de invoer van aanvullende of veranderde gegevens werd de gebruikersinterface aangepast met vernieuwde en nieuwe schermformulieren. Hiervan wordt direct gebruikgemaakt door bijvoorbeeld lozingsvergunningen van bedrijven of vergunde en geweigerde rubrieken per vergunning in te voeren. Die gegevens zijn niet alleen handig als overzicht voor de toezichthoudend ambtenaar. Ze kunnen, als ze volledig zijn, een zeer belangrijk instrument vormen bij de beleidsvoorbereiding en de planning van de handhaving binnen de afdeling.

Invoer van gegevens in het MI-dossieropvolgingssysteem: op weg naar elektronische dossiers

Aanwending van de kredieten

Laboratoriumkosten

Ter ondersteuning van haar sleutelproces 'Inspecteren en maatregelen nemen' sluit MI overeenkomsten met erkende laboratoria voor het meten, bemonsteren en analyseren van allerlei stoffen en emissies.

Voor de meting, monsternamen en analyse van enerzijds afvalwater, koelwater en oppervlaktewater, en anderzijds bodem, afvalstoffen, meststoffen en grondwater werden per provincie overeenkomsten gesloten. Om emissiemetingen uit te voeren op de schoorsteen van verbrandingsinstallaties en procesinstallaties werd met twee laboratoria een contract gesloten. Een van beide contracten omvat de uitvoering van dioxinemetingen. Ten slotte werd er ook een overeenkomst gesloten voor het onderzoek van riolen en kleine leidingen, de zogenaamde camera-inspecties. Naast de hierboven vermelde algemene overeenkomsten werden nog overeenkomsten gesloten voor een aantal specifieke dossiers.

Onderzoekskosten

In bepaalde omstandigheden is het noodzakelijk aanvullende onderzoeken te laten verrichten door gespecialiseerde laboratoria of deskundigen. Zo kunnen bijvoorbeeld niet-courante analyses worden uitgevoerd of kan de milieu-impact van een specifiek bedrijf worden onderzocht.

De onderzoeken worden uitgevoerd ter advisering en ter voorlichting van MI. Naast de onderzoeken die specifiek gericht zijn op een of meer bedrijven werden ook een aantal algemene onderzoeksopdrachten uitgevoerd.

Laboratorium- en onderzoekskosten worden vastgelegd op één begrotingsartikel, namelijk 16111262. Het totale beschikbare vastleggingskrediet voor 2004 bedroeg 1.972.000 euro en werd volledig benut. Het ordonnanceringskrediet bedroeg 1.951.000 euro en werd voor 99,93 % uitbetaald.

OVERZICHT VAN DE LABORATORIUMKOSTEN	
Afvalwater, koelwater en oppervlaktewater	Bedrag in euro
Perceel Antwerpen	150.085,34
Perceel Limburg	132.016,51
Perceel Oost-Vlaanderen	150.993,05
Perceel Vlaams-Brabant	149.395,40
Perceel West-Vlaanderen	200.492,51
Totaal	782.982,81
Bodem, afvalstoffen, meststoffen en grondwater	Bedrag in euro
Perceel Antwerpen	99.114,00
Perceel Limburg	93.861,00
Perceel Oost-Vlaanderen	112.210,00
Perceel Vlaams-Brabant	62.167,00
Perceel West-Vlaanderen	83.548,00
Totaal	450.900,00
Luchtemissiemetingen	Bedrag in euro
Perceel I (met dioxinemetingen)	156.495,35
Perceel II	79.022,20
Totaal	235.517,55
Cameraonderzoeken	Bedrag in euro
Cameraonderzoek in Rotselaar	972,73
Cameraonderzoek in Tienen	1.228,85
Cameraonderzoek in Stabroek	1.132,03
Cameraonderzoek in Ruiselede	1.051,44
Totaal	4.385,05
Specifieke dossiers	Bedrag in euro
Bemonstering en analyse gehalogeneerde koolwaterstoffen	7.221,28
Analyse broomhoudende vlamvertragers campagne 1	4.114,00
Analyse broomhoudende vlamvertragers campagne 2	5.974,98
Beproeven koelinstallaties	18.888,95
Totaal	36.199,21
Totaal	1.509.984,62

Werkingskosten

Om de goede werking van de afdeling te waarborgen beschikt MI over een aantal kredieten die haar in de mogelijkheid stellen de noodzakelijke aankopen te realiseren.

Onder de noemer 'algemene werkingskosten' besteedde MI in 2004 156.223,50 euro aan het onderhoud, het brandstofverbruik, de herstellingskosten en het leasen van dienstwagens. Bij 'specifieke werkingskosten' gebruikte MI 40.877,60 euro voor:

- abonnementen op publicaties over de handhaving van de milieuhygiënewetgeving en de aankoop van boeken die noodzakelijk zijn om de ontwikkelingen in de (handhaving van de) milieuhygiënewetgeving te volgen;
- abonnementen en gesprekskosten van de gsm-toestellen;
- onderhoud en ijking van inspectiemateriaal;

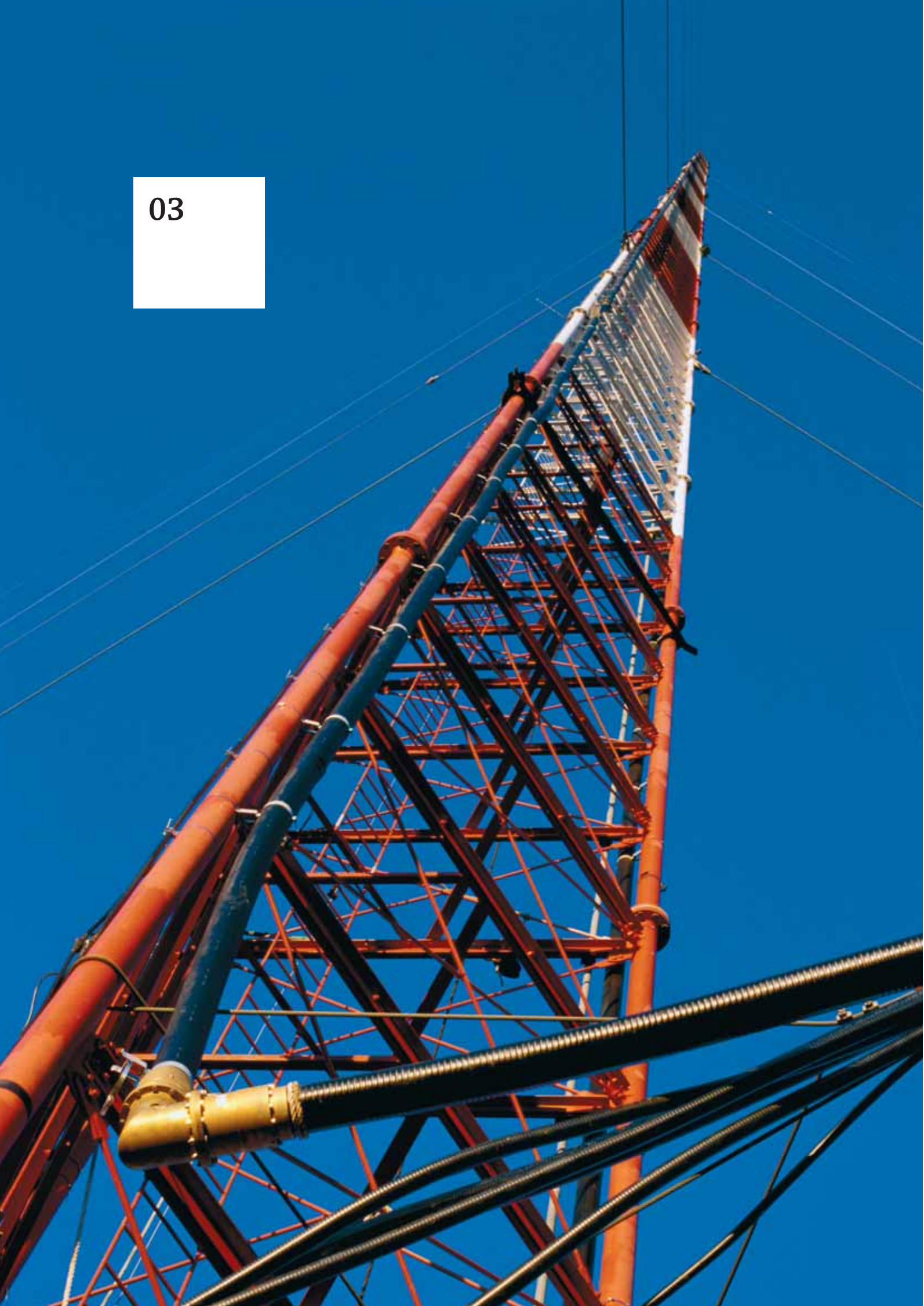
- veiligheidsuitrusting van de dienstwagens ter bescherming van de toezichthoudende ambtenaren;
- aankoop van beschermkledij.

Ten slotte werd voor 2004 een bedrag van 8.003,89 euro besteed aan de aankoop van duurzaam materiaal: pH-meters, gsm-toestellen, fototoestellen (ter vervanging van oude en defecte toestellen).

Daarnaast werd eveneens voorzien in de vervanging van 31 afgeschreven dienstwagens van het MI-wagenpark. MI liet de nieuw aangekochte dienstwagens uitbouwen volgens de normen die opgenomen zijn in het kwaliteitshandboek monsternames en metingen. In 2004 werden al 20 van de 31 nieuwe dienstwagens geleverd.

OVERZICHT VAN DE ONDERZOEKSKOSTEN	
Geuronderzoeken	Bedrag in euro
Geuronderzoek in Hulshout	10.660,10
Geuronderzoek in Ieper	91.835,37
Geuronderzoek in Merksem	34.294,65
Geuronderzoek in Rollegem	56.240,80
KWS- en geurmetingen bij drie bedrijven in West-Vlaanderen	27.981,25
Totaal	221.012,17
Veiligheidsonderzoeken	Bedrag in euro
Veiligheidsonderzoek FAO	33.976,80
Beoordelingsinstrument milieurisico's	70.180,00
Aanvulling E-index	32.821,25
Totaal	136.978,05
Akoestische onderzoeken	Bedrag in euro
Geluidsstudie in Houthulst	11.495,00
Geluidsstudie in Menen	5.551,48
Geluidsstudie in Lichtervelde	12.816,32
Geluidsstudie in Zaventem-Zuid	6.788,10
Geluidsstudie in Zaventem-West	7.139,00
Totaal	43.789,90
Onderzoeken van de grondwaterverontreiniging	Bedrag in euro
Grondwaterstudie in Tongeren	14.897,52
Totaal	14.897,52
Algemene onderzoeksopdrachten	Bedrag in euro
Verbranding afvalstoffen in de openlucht en uitrijregeling van meststoffen	9.940,00
Handleiding solventboekhouding	35.397,74
Totaal	45.337,74
Totaal	462.015,38

03

Het milieu-inspectieplan (MIP) 2004 was het achtste jaarplan dat MI opstelde. Het planmatig uitvoeren van controles is voor MI een basiskeuze, die invloed heeft op de hele werking en organisatiestructuur van de afdeling. In het MIP wordt het kader geschetst waarbinnen MI opereert en worden de opties en randvoorwaarden van het plan toegelicht. Het hoofdbestanddeel is een bundeling van de controles voor een volledig werkjaar.

Het plan omvat alle activiteiten van de afdeling die passen in het proces 'Inspecteren en maatregelen nemen', verder inspectieactiviteiten genoemd. Op die manier probeert MI haar aanpak af te stemmen op de Europese vereisten inzake de inspectie van risicovolle en sterk milieubelastende bedrijven en wordt invulling gegeven aan de strategische doelstellingen van MI.

Milieu- inspectieplan 2004

Opstellen van een MIP

Waarom een milieu-inspectieplan?

MI is er al geruime tijd van overtuigd dat handhaving het best op een planmatige wijze kan worden aangepakt. In haar milieu-inspectieplan probeert MI al haar inspectieactiviteiten in kaart te brengen en te begroten qua budget en personeelsinzet. Daarvoor heeft ze verschillende redenen.

De uitdaging waar de Vlaamse handhavers voor staan, is ervoor te zorgen dat het toezicht op de naleving van de milieu-wetgeving evolueert van toevalstreffers naar een planmatige handhaving. Uitwerking kan via jaarprogramma's voor de handhaving, waarin de prioriteiten voor een bepaald werkjaar worden vastgelegd en de handhavingsacties worden gepland. Essentieel is dat alle handhavingsacties worden uitgevoerd op basis van een diepgaand inzicht.

Er is ook de algemene Europese trend naar een meer systematische, planmatige en gecoördineerde handhaving. Die trend werd in 2001 bevestigd in de Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 4 april 2001 betreffende minimum-criteria voor milieu-inspecties in de lidstaten (2001/331/EG). De aanbeveling kwam tot stand met medewerking van het IMPEL-handhavingsnetwerk en somt duidelijk de criteria op waaraan milieu-inspecties minstens zouden moeten voldoen.

In de aanbeveling gaat veel aandacht naar het opstellen van milieu-inspectieplannen door de lidstaten, waaruit moet blijken dat alle milieu-inspectieactiviteiten van tevoren worden gepland. Bovendien zouden dergelijke plannen openbaar moeten worden gemaakt. De plannen mogen op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau worden opgesteld, maar de lidstaten moeten ervoor zorgen dat de plannen toepasselijk zijn op alle milieu-inspecties van de gecontroleerde installaties op hun grondgebied.

De milieu-inspectieplannen moeten passen bij de inspectietaken van de instanties in kwestie. Er moet rekening worden gehouden met de aard van de gecontroleerde installaties, de risico's en de milieueffecten van emissies en lozingen, en de relevante beschikbare informatie over specifieke locaties of types van gecontroleerde installaties. De informatie kan komen uit rapporten en gegevens van de zelfcontrole van de exploitanten en van eerdere inspecties. Daarnaast vormen gegevens uit milieuaudits en milieuverklaringen, vooral die welke zijn opgesteld voor de gecontroleerde installaties die zijn aangemeld volgens het communautaire milieubeheer- en milieuaudit-systeem (EMAS), eveneens een relevante gegevensbron.

De meeste van de in de aanbeveling opgesomde richtlijnen inzake milieu-inspectieplannen worden in het MIP toegepast.

Doelstellingen van het MIP

De doelstellingen van het MIP bevinden zich op verschillende niveaus. Op het niveau van de organisatie heeft het plan een doelmatige, deskundige, uniforme, integrale en sturende aanpak van de controles tot doel.

Een tweede belangrijke doelstelling richt zich op het vlak van de effectiviteit van de controles. Het plan voorziet in diepgaande en zo mogelijk geïntegreerde controles bij klasse 1-inrichtingen die (potentieel) sterk milieubelastend zijn of die ernstige risico's voor de omgeving inhouden. Bij de selectie van de bedrijven of bedrijfssectoren wordt rekening gehouden met hun milieureputatie en -verleden.

De beheersing van het werkvolume en de werkdruk is een derde belangrijke doelstelling voor het opmaken van een jaar-

Het MIP voorziet diepgaande controles bij klasse 1-bedrijven die (potentieel) sterk milieubelastend zijn en/of ernstige risico's voor de omgeving inhouden.

Monstername afval

plan. MI wordt immers geconfronteerd met een groot aantal en een grote diversiteit aan te controleren inrichtingen. Een goed jaarplan moet prioriteiten leggen en daardoor helpen om het werkvolume en de werkdruk te beheersen.

Totstandkoming van een MIP

Aan de opmaak van een MIP voor een werkjaar wordt het hele jaar dat eraan voorafgaat gewerkt. Bij het opstellen van de begrotingsvoorstellen in het voorjaar wordt een eerste aanzet gegeven. Het echte werk begint in de zomerperiode. Dan stellen de werkgroepen projecten, acties en onderzoeksopdrachten (specifieke handhavingscampagnes) voor en geven ze aan de hand van een aantal criteria hun voorkeuren aan. In dezelfde periode wordt ook aan een aantal externe handhavingsinstanties (ANRE, APSG, OVAM, VLM, FAVV, VMM, de afdeling Water, VVSG als vertegenwoordiger van de gemeentelijke handhavers) gevraagd om prioriteiten en suggesties te formuleren.

Na de zomer bundelen de werkgroepen en de Hoofdingspectie alle interne en externe voorstellen tot een ontwerpdocument. Dat ontwerpdocument wordt besproken op een MI-planningsseminarie waaraan naast de staf en de Hoofdingspectie ook twee toezichthoudende ambtenaren van elke buitendienst deelnemen. Die ruime delegatie op het seminarie vergroot de betrokkenheid van de diverse diensten en personeelsleden van MI bij de opmaak en de uitvoering van het MIP.

Na het planningsseminarie werkt de Hoofdingspectie de voorstellen verder uit en begroot zowel de nodige personeelsinzet als het nodige budget. Het MIP wordt daarna definitief aanvaard door de staf en ter goedkeuring voorgelegd aan de directeur-generaal en de minister.

Het MIP 2004 was net zoals voorgaande plannen een zeer ambitieus en maximalistisch ingevuld jaarplan dat werd beschouwd als een uitdaging voor de hele afdeling. Voor de uitvoering werden daarom alle diensten en personeelsleden van MI maximaal geresponsabiliseerd.

Inhoud van het MIP 2004

Zoals u al kon lezen in het eerste hoofdstuk is de bestaansreden van MI 'het toetsen en bevorderen van de kwaliteit van het milieuhygiënebeleid en de uitvoering ervan, om de milieukwaliteit te behouden en daar waar nodig te verbeteren en zo nodig hinder, schade en zware ongevallen te voorkomen'. Die bestaansreden wordt vertaald in een aantal opdrachten. De belangrijkste daarvan zijn 'inspecteren' en 'maatregelen nemen', samen het kernproces van de handhaving. Daarom vormen beide de essentie van het MIP.

Inspectieactiviteiten

In het MIP 2004 werd geprobeerd om de inspectieactiviteiten van MI te begroten qua middelen en tijd. Die activiteiten zijn echter zeer talrijk, complex en verscheiden. Ze werden gegroepeerd volgens hun aard en oorsprong. De verschillende inspectieactiviteiten worden hieronder gedefinieerd en komen daarna uitgebreider aan bod in de vier volgende hoofdstukken van dit rapport.

Specifieke handhavingscampagnes

Specifieke handhavingscampagnes zijn inspectieactiviteiten die op een geplande en gecoördineerde manier worden uitgevoerd. De groep werd nog verder onderverdeeld in projecten, acties en onderzoeksopdrachten.

Projecten zijn eenmalige en vernieuwende initiatieven met een goed afgelijnde inhoud en een duidelijk begin en einde. Bij de projecten spelen de werkgroepen een hoofdrol. Via de aanwezige expertise in de werkgroep en eventueel door externe deskundigen aan te trekken, worden de controles op een hoger niveau gebracht. De bedrijven of sectoren die worden geselecteerd, zijn potentieel sterk milieubelastend of risicovol.

Bij een aantal projecten wordt geopteerd voor een aanpak met ankerpunten op de buitendiensten. De ankerpunten bouwen in team de nodige expertise op, voeren de inspecties zelf uit (al dan niet samen met de dossierhouder) en geven de nodige bijstand en terugkoppeling aan de dossierhouders.

Emissiemeting lucht

Monsternamname afvalwater

Monsternamname bodem

Acties zijn gecoördineerde opdrachten in een bepaalde sector. Een actie wordt gedefinieerd door de werkgroepen en is vooral uitvoerend. Er wordt duidelijk vastgelegd wie een actie coördineert en wie de nodige ondersteuning moet bieden. Ook bij een aantal acties wordt geopteerd voor een aanpak met ankerpunten op de buitendiensten.

Onderzoeksopdrachten worden gebruikt als het wenselijk is het handhavingswerk van MI te laten ondersteunen door wetenschappelijk onderzoek. MI onderscheidt de volgende soorten onderzoeken: opdrachten in het kader van projecten of acties (waaronder dossiergebonden opdrachten ter advisering en ter voorlichting van de toezichthoudend ambtenaar) en de meer algemene sectorgebonden onderzoeken. Het MIP 2004 houdt ook rekening met de verdere afhandeling van projecten uit de vorige jaren. Een aantal van die projecten had immers een looptijd van langer dan een jaar of werd om de ene of andere reden niet binnen de geplande termijn afgerond. Bij de specifieke handhavingcampagnes streeft MI naar de aanpak van sectoren met een hoge milieurelevantie, een evenwichtige spreiding van de dossiers over de buitendiensten en een uniforme strategie voor het Vlaamse Gewest. Bij de keuze van de sectoren bieden de Europese richtlijnen (bv. GPBV-richtlijn, Seveso II-richtlijn) een leidraad.

MI probeert bovendien de activiteiten in de verschillende milieucompartimenten op elkaar af te stemmen en te laten resulteren in geïntegreerde controles. De keuze voor een geïntegreerde aanpak geeft expliciet invulling aan de doelstellingen van de GPBV-richtlijn. Omdat een geïntegreerde aanpak van de bestrijding van verontreiniging de beste garantie biedt voor een hoog beschermingsniveau voor het milieu in zijn geheel en daarmee het beginsel van duurzame ontwikkeling wordt bevorderd, zette MI in 2004 een proefproject (GPBV) op voor de ontwikkeling van een nieuw controle-instrument, in eerste instantie voor GPBV-bedrijven uit de chemiesector.

Routinecontroles

Routinecontroles vormen de basis voor de aanwezigheidspolitiek op het terrein en zorgen ervoor dat de kans op controle niet verbonden is aan bijvoorbeeld een campagne of een klacht.

De activiteiten worden gecoördineerd door de buitendiensten. Een aantal routineopdrachten hebben betrekking op één milieucompartiment. De routinemonsternames (afvalstoffen, bodem, grondwater, mest en afvalwater) en routinemetingen (lucht, geluid en trillingen) zijn typische voorbeelden. Andere routineopdrachten hebben betrekking op de exploitatie van hinderlijke inrichtingen in het algemeen. De controle naar aanleiding van een weigeringsbesluit en de controle van bijzondere vergunningsvoorwaarden zijn slechts twee voorbeelden.

Het is de toezichthoudend ambtenaar die in samenspraak met het diensthoofd en overeenkomstig de gestelde prioriteiten of andere gemaakte afspraken beslist of een bepaalde controle wordt uitgevoerd. De routineactiviteiten omvatten ook het onderdeel 'controle op de zelfcontrole'. De milieuregelgeving bevat belangrijke bepalingen inzake zelfcontrole. De aangeleverde gegevens en de wijze en frequentie waarop de zelfcontrole wordt uitgevoerd door de bedrijven, worden door MI geverifieerd.

Reactieve controles

Reactieve controles worden uitgevoerd naar aanleiding van een beroep dat wordt gedaan op MI. Aangezien dat optreden gekoppeld is aan een externe oproep, is het bijzonder moeilijk om reactieve controles effectief te plannen.

Het MIP doet aan de hand van de gegevens van de voorgaande jaren een poging om de tijd in te schatten die nodig is voor het optreden bij de ontvangst van een klacht, een melding van een voorval, een vraag om een evaluatieverslag bij een proefvergunning, een kantschrift van het parket, een parlementaire vraag, een vraag om adviesverlening (een dossier voor investeringsaftrek, de registratie als EMAS-locatie of de vrijstelling van de afvalwaterheffing bij een particuliere waterzuiveringsinstallatie) en voor het hoog toezicht. De reactie die wordt gegeven op het appel en de termijn waarbinnen wordt gereageerd, worden in belangrijke mate bepaald door de prioriteitenlijst.

Voortgangscontrole en eigen initiatief

'Het werk van een toezichthoudend ambtenaar begint pas als de inspectie is afgelopen.' Dat is een ietwat boude bewering die

meer dan een grond van waarheid bevat. Tijdens een inspectie worden allerhande vaststellingen gedaan, die steeds moeten worden getoetst aan de vigerende regels. De beoordeling van alle informatie en de verdere afhandeling van vastgestelde overtredingen vragen veelal veel meer werk en tijd dan de eigenlijke inspectie ter plaatse. Uit de cijfers van de vorige milieuhandlingsrapporten kan worden afgeleid dat een inspectie in ongeveer 7% van de gevallen aanleiding geeft tot het opstellen van een proces-verbaal. Tegelijkertijd wordt ook de administratiefrechtelijke afhandeling van een dossier gestart, om zo te komen tot een sanering van de vastgestelde tekortkomingen. Het handavingsinstrumentarium en de codes van goede praktijk vormen daarbij de leidraad.

Aangezien de voortgangscontrole erg dossiergebonden is, is het moeilijk om bij elk van de inspectieactiviteiten een goede inschatting te maken van de nodige tijd. Daarom werd er bij de opmaak van het MIP voor geopteerd om bij de inschatting van de benodigde tijd voor een inspectieactiviteit alleen de volgende deelprocessen te beschouwen: dossiervoorbereiding, verplaatsing en vaststellingen ter plaatse, inspectieverslag en beoordeling vaststellingen, verslaggeving aan het Openbaar Ministerie en geven van een eerste aanmaning, rapportering (intern en extern). De tijd die nodig is voor alle verdere voortgangscontrole werd globaal begroot. Er is eveneens in een deel 'eigen initiatief' voorzien, omdat het erg belangrijk is dat het MIP ook tijd reserveert voor de zogenaamde ambtshalve controles op eigen initiatief van de toezichthoudend ambtenaar. De voorbehouden tijd voor voortgangscontrole en eigen initiatief is als een apart item na de inspectieactiviteiten vermeld.

Tijdsbesteding

Aangezien al de inspectieactiviteiten werden opgenomen, werd bij de opmaak van het MIP de tijd die nodig is voor de activiteiten zo zorgvuldig mogelijk ingeschat. MI ging daarbij uit van de tijdsregistratie die de hele afdeling in het najaar van 1998 heeft uitgevoerd. Een belangrijke conclusie van de tijdsregistratie was dat een toezichthoudend ambtenaar gemiddeld 77,5% van zijn tijd besteedt aan het proces 'Inspecteren en maatregelen nemen'. Dat cijfer werd vermenigvuldigd met de beschikbare VTE, en de daaruit resulterende tijd geldt als een absolute bovengrens voor de planning. De overige 22,5 % van de beschikbare tijd gaat deels naar een aantal andere directe processen, zoals het opmaken van een jaarplan, het gunnen van opdrachten aan deskundigen, beleidsformulering en -evaluatie, het uitdragen van de handhaving van de milieuhygiënewetgeving naar gemeenten, provincies en andere handavingsactoren, intra-, inter- en supragewestelijke samenwerking met andere (milieu)actoren, en deels naar een aantal ondersteunende processen waarin onder andere de vorming en administratie een belangrijk aandeel hebben.

Plannen en prioriteiten

De grote verscheidenheid en vooral het zeer grote aantal van de te controleren inrichtingen maken het werkvolume van MI zeer groot. Het opstellen van een MIP is een manier om het

werkvolume en de werkdruk beter te beheersen. De ervaring leert echter dat, hoe nauwgezet een plan ook wordt opge maakt, het werkvolume en de werkdruk te groot blijven. Er moeten dus prioriteiten worden gesteld en die prioriteiten maken deel uit van het MIP. Bij het opstellen van een prioriteitenlijst worden de activiteiten gerangschikt volgens hun belangrijkheid en dringendheid door ze te toetsen aan verschillende criteria. Al in 1998 heeft MI die toetsing uitgevoerd. Eind 2002 werd de prioriteitenlijst geactualiseerd. De gehanteerde criteria zijn vermeld in de onderstaande tabel.

De toetsing heeft geleid tot een prioriteitenlijst waarin de taken en opdrachten worden ingedeeld in de volgende groepen:

- hoogste prioriteit: taken en opdrachten die dadelijk moeten worden uitgevoerd; totdat die taak of opdracht is uitgevoerd, worden andere taken en opdrachten uitgesteld;
- zeer hoge prioriteit: taken en opdrachten die zeker moeten worden uitgevoerd binnen de vastgestelde termijnen;
- hoge prioriteit: taken en opdrachten die moeten worden uitgevoerd; eventueel kunnen ze worden uitgesteld;
- niet prioritair: taken en opdrachten die door tijdsgebrek niet altijd kunnen worden uitgevoerd.

GEHANTEERDE CRITERIA BIJ HET OPSTELLEN VAN DE PRIORITEITENLIJST VAN ACTIVITEITEN		
Criterium	Toelichting	Aard
Milieu-impact	Hoe erg lijdt het leefmilieu of de mens eronder als MI die taak of opdracht niet (onmiddellijk) uitvoert?	Belangrijk
Termijnen	Worden er termijnen opgelegd of legt MI zichzelf termijnen op?	Dringend
Beschikbare middelen	Zijn er voldoende financiële middelen, (gekwificeerde) mensen en materiële middelen om de taak of opdracht naar behoren uit te voeren?	Belangrijk
Hierarchie van opdrachten of opdrachtgever	Over welke soort taak of opdracht gaat het of wie is de opdrachtgever?	Belangrijk en dringend

De uitvoering van specifieke handavingscampagnes behoort tot de groep met zeer hoge prioriteit. Een gevolg kan zijn dat minder prioritaire taken of opdrachten (bv. sommige reactieve controles of routinecontroles) niet geheel volgens de planning kunnen worden uitgevoerd.

Plannen opmaken en prioriteiten stellen heeft ook te maken met de mogelijkheid om in te spelen op de actualiteit. Als er zich crisissen voordoen, er andere incidentele inspecties nodig zijn, of als vernieuwde (politieke) inzichten dringende actie noodzakelijk maken, betekent dat automatisch dat de prioriteiten afgewogen moeten worden en dat andere activiteiten uit het MIP niet kunnen worden uitgevoerd.

Overzicht van het MIP 2004

De tabel op de volgende bladzijde geeft een overzicht van de diverse items die werden opgenomen in het MIP 2004. Meer informatie over de uitvoering vindt u in de volgende vier hoofdstukken.

OVERZICHT VAN HET MIP 2004

AARD	THEMA	TITEL
SPECIEFIEKE HANDHAVINGSCAMPAGNES	Projecten	GPBV - Geïntegreerde controle van IPPC-bedrijven uit de chemiesector
		Veiligheid - Richtlijn bluswateropvang - Permanentiedraaiboek
		Geluid - Wetgeving geluid
		Bodem - Verkennend onderzoek m.b.t. de bodem- en grondwaterproblematiek
		Afval - Controle op het gebruik van ozonafbrekende stoffen - Specifieke controles bij scheepsslopers en -herstellers
		GGO - Verkennend onderzoek m.b.t. de GGO-problematiek
	Acties	Water - Controle van RWZI's - Voedingsbedrijven onder richtlijn 91/271 - Controle van de zelfcontrole afvalwater - Lozing van gevaarlijke stoffen
		Veiligheid - Seveso II-handhavingssysteem - Veiligheidsonderzoeken - Controle van benzinestations
		Geluid - Geluids- en trillingsonderzoeken - Kwaliteitscontrole van akoestische onderzoeken
		Afval - Grondwaterverontreiniging door stortplaatsen - Controles in het kader van de overeenkomst dierlijk afval - Specifieke controles bij grondreinigingsbedrijven - Controle op de afzet van slib in de landbouw - Controles op de afwerking van stortplaatsen - Controle op de verbranding van afvalstoffen - Update peilputgegevens stortplaatsen
		Lucht - Controle van de zelfcontrole lucht - Controle van de schouwemissies bij fabricage van keramische producten - Geuronderzoek Kortrijk - Geuronderzoek Merksem - Geuronderzoek Ieper - Audit vast opgestelde meetapparatuur elektriciteitscentrales
		Groeven - Controle van opvullingen bij groeven en graverijen
		Mest - Controle op de uitrijregeling van meststoffen - Multidisciplinaire scanning van (potentieel) sterk milieubelastende bedrijven
	Onderzoek	Water - Audit van 'monsternames door laboratoria'
		Veiligheid - TWOL Beoordelingsinstrument beheersing milieurisico's - Aanvulling E-index met verspreidingsroute lucht
		Afval - Ondersteuning kwaliteitshandboek afval en interne audit afvalwater
		Lucht - Onderzoek meetmethoden en emissiemeting dioxine-achtige PCB's
	Handhavings-campagnes vorige jaren	Veiligheid - Veiligheidsonderzoeken
		Lucht - Bepaling van de VOS-emissie bij gebruik van oplosmiddelen - Controle van de VOS-emissie bij illustratiedruk, flexografie, rotatiedruk - Controle van de droogkuisbedrijven (uitdragen handhaving naar lagere overheden) - Geuronderzoek Gent - Geuronderzoek Maasmechelen
ROUTINE		Water - Camera-inspecties in riolen en leidingen - Routinestalen afvalwater
		Geluid - Ad hoc geluids- en trillingsmetingen
		Afval - Routinestalen afvalstoffen, bodem, grondwater en mest - Controle op de planmatige verwijdering van PCB-houdende apparaten
		Lucht - Routine-emissiemetingen lucht - Immissiemetingen lucht
		Exploitatie - Weigeringsbesluiten - Bijzondere voorwaarden - Controle van de zelfcontrole
REACTIEVE CONTROLES		- Klachten - Voorvallen - Evaluatieverslag proefvergunning - Handhavingsverslag hervergunning - Evaluatie werkplan - Evaluatie nieuwe inrichting rubriek 2 - Reactieve controles op vraag andere overheden - Rapportering kantschriften - Adviesverlening (PWZI, investeringsaftrek, EMAS, ...) - Parlementaire vragen - Hoog toezicht
VOORTGANGSCONTROLE EN EIGEN INITIATIEF		

04

De specifieke handhavingscampagnes zijn de inspectieactiviteiten die op een geplande en gecoördineerde manier worden uitgevoerd. Die campagnes worden in het MIP onderverdeeld in projecten, acties, onderzoeksopdrachten en verdere afhandeling van de projecten van de voorbije jaren. Elke werkgroep coördineerde een aantal campagnes en dit hoofdstuk rapporteert over de activiteiten per werkgroep. De volgorde volgt de indeling van het milieu-inspectieplan.

Specifieke handhavingscampagnes

Werkgroep Water

De werkgroep Water bundelt binnen MI de handhavingsexpertise in verband met afvalwater. In 2004 ging de aandacht voornamelijk naar de lozingen van grote voedingsbedrijven, de zelfcontrole van afvalwater, de lozing van gevaarlijke stoffen en de controle van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). In het kader van zijn beleidsvoorbereidende rol fungeerde de werkgroep ook als stuurgroep bij een onderzoek naar de bepaling van de kleur van afvalwater.

Voedingsbedrijven onder Richtlijn 91/271/EEG

De Europese Richtlijn 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater legt in artikel 13 §1 de volgende verplichting op:

“De lidstaten zorgen ervoor dat biologisch afbreekbaar industrieel afvalwater van installaties van de in bijlage III genoemde bedrijfstakken (vnl. voedingsbedrijven en aanverwante sectoren) dat niet via stedelijke afvalwaterzuiveringsinstallaties in ontvangende wateren wordt geloosd, uiterlijk op 31 december 2000 vóór de lozing voldoet aan de voorwaarden die in voorafgaande voorschriften en/of bijzondere vergunningen door de bevoegde autoriteit of instantie zijn vastgesteld, als het lozingen betreft van installaties die ten minste 4.000 i.e. vertegenwoordigen.”

Dat artikel werd overgenomen in Vlarem II. Daarom startte MI in 2001 met de inventarisatie van die bedrijven en voerde ze bij de bedrijven in kwestie extra controles uit in het kader van de routinemonsternames. Die controles werden uitgediept en gecoördineerd vanaf 2002: bij 87 bedrijven neemt MI jaarlijks minstens drie afvalwatermonsters om na te gaan of de bedrijven tijdens het volledige jaar aan alle bepalingen voldoen.

Zo werd die actie ook in 2004 uitgevoerd gedurende het hele jaar. De spreiding in de tijd zorgde voor een betere controle van de bedrijven met een seizoensgebonden activiteit. Hiertoe

behoren heel wat groenteverwerkers. In het kader van die actie werden in 2004 251 afvalwatermonsters genomen en geanalyseerd.

Bij de evaluatie van de resultaten van de voorbije jaren bleek zich een duidelijk positieve tendens te voltrekken. Op basis van een beperkt aantal resultaten bleek in 2001 dat 64% van de bedrijven in kwestie aan de lozingsnormen voldeed. In 2002 zakte dat percentage tot 57% (misschien ook mede veroorzaakt door de intensievere controle). Het percentage steeg echter tot 78% in 2003 en bleef in 2004 stabiel: 21 bedrijven zijn nog niet volledig in orde.

Uit de gegevens van de individuele bedrijfscontroles kan worden afgeleid dat er in 2004 nog steeds saneringen uitgevoerd worden, die binnenkort tot een volledig behalen van de normen aanleiding zullen geven. Er zijn daarbij vijf bedrijven die de geloosde organische vuilvracht nog verder moeten beperken. De overschrijdingen bij de zestien andere bedrijven zijn te wijten aan een niet afdoende tertiaire zuivering waarbij ofwel de stikstofverwijdering onvoldoende ruim gedimensioneerd is, ofwel de fosforverwijdering nog onvoldoende uitgevoerd wordt.

In de aardappelsector zijn drie bedrijven nog ver verwijderd van de fosfornorm omdat pyrofosfaat gedoseerd wordt in de productie. Die bedrijven slagen er voorlopig (nog) niet in om de strenge fosforeisen te halen. Sommige problemen bij groenteverwerkers vinden ook hun oorzaak in de seizoensgebonden activiteiten. Dat heeft als gevolg dat de samenstelling van het influent van de waterzuivering sterk kan schommelen. Daardoor ontstaan dan weer diverse moeilijkheden bij het beheer van de afvalwaterzuivering.

Overschrijdingen van de lozingsnormen werden geverbaliseerd

Biologische waterzuivering bij één van de gecontroleerde voedingsbedrijven.

en de nodige aanmaningen werden verstuurd aan de betrokken exploitanten zodat de noodzakelijke saneringen binnen een redelijke termijn worden uitgevoerd.

Zelfcontrole bij de lozing van afvalwater

Naast de routinematige controles van de zelfcontrole (zoals beschreven in het hoofdstuk over routinecontroles), legde MI in 2004 extra nadruk op de verdere controle van de zelfcontrole bij de lozing van afvalwater.

De meest uitgebreide zelfcontrole moet worden uitgevoerd door bedrijven die gevaarlijke stoffen lozen, met een debiet dat groter is dan 50 m³/uur. Dat zijn in totaal 159 bedrijven. In 2003 werd de zelfcontrole al uitgebreid gecontroleerd bij 44 van die bedrijven. Alle andere bedrijven in kwestie (115) kwamen in 2004 aan bod. Die controle werd uitgevoerd aan de hand van een MI-onderrichting, een checklist en een toelichtende nota.

CONTROLE VAN DE ZELFCONTROLE AFVALWATER		
Aantal gecontroleerde bedrijven	115	
Uitvoering van de zelfcontrole		
volledig in orde	61	53%
met kleine tekortkomingen	40	35%
met meer tekortkomingen	14	12%
Analyseresultaten van de zelfcontrole		
volledig in orde	79	69%
met overschrijdingen	36	31%
De exploitant heeft zelf al maatregelen genomen nadat hij bij de zelfcontrole overschrijdingen heeft vastgesteld.	33/36	

Slechts 53% van de bedrijven was volledig in orde voor de uitvoering van de zelfcontrole. Bij 47% van de gecontroleerde bedrijven werden een of meer tekortkomingen vastgesteld, meestal omdat onvoldoende parameters werden opgenomen in het zelfcontroleprogramma of omdat de frequentie te snel werd afgebouwd. Het blijkt opnieuw dat zelfcontrole onvoldoende is ingeburgerd in de bedrijfswereld (zelfs bij de grootste lozers in Vlaanderen).

MI stelde vast dat bij een derde van de bedrijven een of meer

analyseresultaten een waarde boven de lozingsnorm opleverden. Bijna alle bedrijven namen daarbij al zelf maatregelen om die overschrijdingen te vermijden. Slechts drie bedrijven deden dat pas na de controle door MI.

Lozing van gevaarlijke stoffen

Bij de lozing van bedrijfsafvalwater worden de stoffen die behoren tot families of groepen van stoffen, vermeld in lijst I en II van bijlage 2C van Vlarem I (= zwarte en grijze lijst), als gevaarlijke stoffen beschouwd. Die stoffen mogen alleen worden geloosd boven de milieukwaliteitsnorm, als in de milieuvergunning specifieke emissiegrenswaarden zijn vastgelegd.

Voor de beoordeling van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de lozingen van bedrijfsafvalwater hanteert MI al enige jaren een interne richtlijn die onder andere rekening houdt met detectiegrenzen, meetfouten en matrixeffecten. Het doel is een uniforme interpretatie bij de beoordeling van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de lozing van bedrijfsafvalwater.

MI oordeelde dat de lozing van gevaarlijke stoffen bij een ruime selectie van bedrijven verder actief moest worden onderzocht. In 2004 ging de aandacht van MI naar vluchtige organische halogeenverbindingen, totaal-fosfor, broomhoudende vlamvertragers en dioxinen en furanen.

Vluchtige organische halogeenverbindingen

Bij de bepaling van vluchtige organische halogeenverbindingen worden de concentraties van 44 individuele stoffen bepaald. Dat zijn hoofdzakelijk oplosmiddelen, maar enkele stoffen (bv. chloroform) kunnen ook worden gevormd na de reactie van organische stoffen met bijvoorbeeld hypochloriet.

OVERZICHT VAN DE MEEST GEDETECTEERDE STOFFEN		
	25 - 50 µg/l	> 50 µg/l
chloroform	16	37
dichloormethaan	9	8
tetrachloorethyleen	3	8
dichlooretheen	3	1
trichloorethyleen	2	1

De analyses voor de uitgebreide zelfcontrole moeten uitgevoerd worden op debietevenredige 24-uurmonsters.

Lozingsconstructie (links op de foto): MI controleerde ook hier de lozing van gevaarlijke stoffen.

Vluchtige organische halogeenverbindingen zijn te catalogiseren als toxische en moeilijk afbreekbare verbindingen. MI liet die analyse in 2004 meer dan 600 keer uitvoeren, bij meer dan 300 verschillende bedrijven. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de stoffen die het meest werden gedetecteerd. Daarnaast stelde MI zeer occasioneel ook kleine concentraties van de volgende stoffen vast: vinylchloride, dibroomchloormethaan, chloorbenzeen, broomdichloormethaan en chloortolueen.

Totaal-fosfor

Aangezien organische fosforverbindingen op de zwarte lijst staan en anorganische fosforverbindingen en elementair fosfor op de grijze lijst staan, moet de lozing van fosfor worden beschouwd als een lozing van gevaarlijke stoffen. MI voert de controle hierop uit aan de hand van de parameter totaal-fosfor.

Aangezien bij steeds meer bedrijven een maximale concentratie van totaal-fosfor in de vergunning opgenomen is, werd die parameter al bij heel wat monsters opgevraagd. In 2004 liet MI die parameter bij alle monsters (1.888) analyseren. Bij 1.403 monsters werd een resultaat gerapporteerd dat groter is dan de detectielimiet. De verdeling van de resultaten is gegeven in de onderstaande tabel. Naar aanleiding van de controles vroegen diverse bedrijven een aanpassing (aanvulling) van hun milieuvergunning voor de parameter fosfor.

Resultaten voor totaal-fosfor	
Concentratie in mg/l	aantal
< 1	539
1 - 2	227
2 - 5	279
5 - 10	132
10 - 20	112
20 - 50	63
> 50	51

Broomhoudende vlamvertragers

Gebromeerde vlamvertragers zijn stoffen die tijdens het productieproces worden toegevoegd aan allerlei producten, zoals elektrisch en elektronisch materiaal, bouwmaterialen en tex-

tielwaren, met als doel de ontvlambaarheid van die producten te verminderen. De stoffen zijn persistent en kunnen bioaccumuleerbaar zijn. Er zijn ook hormoonverstorende effecten bekend. Bij verbranding kunnen gebromeerde dioxinen en furanen vrijkomen. In de lijst van bijlage 2C van Vlarem I worden die producten gecatalogiseerd als persistente, bioaccumuleerbare organische halogeenverbindingen (zwartelijststoffen).

In eerste instantie heeft VITO een meetmethode voor de bepaling van die stoffen in afvalwater uitgewerkt. Daarna liet MI verschillende afvalwaters van textielbedrijven, producenten van plastic en afvalwaterverwerkers bemonsteren en analyseren op polybroomdifenylethers (PBDE) en hexabroomcyclododecaan (HBDD). Diverse bedrijven lozen die stoffen inderdaad (vnl. deca-BDE) en MI maande die bedrijven aan om nog meer gegevens te verzamelen en om de lozing van die stoffen te beëindigen. In de milieuvergunning van een textielbedrijf werd de verdere lozing van die stoffen al verboden.

MI zal in 2005 verder onderzoek laten uitvoeren naar het gebruik en de lozing van broomhoudende vlamvertragers. Dat onderzoek zal de MI-handhavingscampagnes uitbreiden naar andere broomhoudende vlamvertragers en naar andere bedrijven en sectoren. Naast een inventarisatiefase zullen er opnieuw diverse monsternames en analyses worden uitgevoerd.

Dioxinen en furanen

Bij de omzetting van de Europese richtlijn 'afvalverbranding' kwamen er in Vlarem II diverse nieuwe bepalingen over de lozing van afvalwater van de rookgasreiniging van afvalverbrandingsinstallaties. Die bepalingen worden voor bestaande installaties eind 2005 van kracht. Een belangrijke nieuwe bepaling handelt over de lozing van dioxinen en furanen.

MI startte in 2004 al met de voorbereiding van de controle van die bepaling. De installaties in kwestie werden geïnventariseerd en de lozingsituaties werden geëvalueerd. Bij elke installatie (4) liet MI ook al een monster analyseren op dioxinen en furanen. De gevonden concentraties lagen zeer ver beneden de toekomstige normwaarde. Toch zal MI in 2005 verdere controles op de lozing van dioxinen en furanen uitvoeren.

Sommige bedrijven lozen sterk gekleurd afvalwater: het opleggen van een kleurnorm kan hinder in de ontvangende waterloop voorkomen.

Kleur van afvalwater

VITO maakte op verzoek van MI een evaluatie van de analytische bepaling van de kleur van bedrijfsafvalwater. De geselecteerde meetmethode (Euclidisch kleurverschil ΔE_{ab}^*) heeft als voordeel dat de waarde bepaald wordt over het volledige zichtbare spectrum en dat ze onafhankelijk is van de kleurtint.

De voorgestelde meetmethode moet het mogelijk maken om bij probleemlozingen van sterk gekleurd afvalwater op oppervlaktewater (bv. textielbedrijven, groentebedrijven, bedrijven uit de grafische sector en tankcleaners) een voorstel in te dienen bij de vergunningverlener om een kleurnorm als bijzondere voorwaarde in de milieuvergunning op te nemen. Gezien de verregaande implicaties zou die norm kunnen worden opgenomen na een voorafgaande haalbaarheidsstudie. Bij de textielbedrijven moet ook rekening worden gehouden met het BBT-referentiedocument voor die bedrijven.

Controle van RWZI's

MI ging voor de controle van RWZI's in 2004 verder op het elan van 2003 en onderscheidde daarbij opnieuw twee gebieden: enerzijds was er de verdere (jaarlijkse) voortgangscntrole van de naleving van de emissievoorwaarden, en anderzijds werd er ruim aandacht besteed aan de aanvoer en de aanvaarding van afvalstoffen, vnl. septisch materiaal.

Naleving van de emissievoorwaarden

MI controleert de naleving van de emissievoorwaarden bij RWZI's op basis van de zelfcontrole (zoals voorgeschreven door Vlare II). De aanmaningen van de voorbije jaren resulteerden in een volledige uitvoering van het verplichte zelfcontroleprogramma: de juiste parameters werden met de juiste frequentie bepaald, op basis van debietsproportionele monsternames.

Ook de resultaten van het zelfcontroleprogramma werden geëvalueerd. Daarbij werden de al bekende problemen met de stikstofverwijdering bij oudere en te renoveren installaties bevestigd. Het aantal installaties met blijvende problemen lijkt echter steeds te dalen. Daarnaast stelde MI incidentele en in de tijd beperkte overschrijdingen vast bij vijf RWZI's.

MI controleerde bij RWZI's zowel de naleving van de emissievoorwaarden als de aanvoer en aanvaarding van afvalstoffen.

De doelstelling van MI is om alle installaties zo snel mogelijk alle normen te laten naleven, ook de installaties die momenteel nog worden gerenoveerd. MI probeert de renovatie van die installaties te bespoedigen.

Aanvoer en aanvaarding van afvalstoffen

De voortgangscntrole door MI van de aanvoer en aanvaarding van afvalstoffen, waaronder septisch materiaal, op RWZI's resulteerde in 2004 in een duidelijke en eenvormige procedure voor de aanvaarding van afvalstoffen: alle RWZI's gebruiken momenteel dezelfde procedure en die procedure wordt niet alleen voor septisch materiaal maar ook voor alle andere afvalstoffen toegepast. Die procedure werd in de werkplannen van de RWZI's opgenomen.

MI controleerde de effectieve implementatie van de procedures in het werkplan en had daarbij vooral aandacht voor de verplichte visuele controle bij de aanvaarding van afvalstoffen. Die visuele controle is een belangrijk element bij het detecteren van verdachte ladingen.

MI maakte in het verleden ook afspraken rond de voortgangscntrole van geweigerde ladingen septisch materiaal. Die afspraken werden in 2004 verder gevolgd: bij de weigering door de bevoegde afgevaardigde van Aquafin wordt ook MI dadelijk op de hoogte gesteld. MI probeert dan zo snel mogelijk een controle bij de ruimer uit te voeren om enerzijds de oorsprong van de lading en anderzijds de bestemming van de geweigerde lading na te gaan. Die controles zullen onverminderd worden voortgezet in 2005.

Werkgroep Veiligheid

Het grootste deel van de activiteiten in 2004 van de werkgroep Veiligheid stond in het teken van de preventie van zware ongevallen. Daarnaast was er ook aandacht voor de controle van benzinestations.

Door de hoge industrialisatiegraad telt Vlaanderen een groot aantal Seveso-bedrijven.

Het merendeel van de processen-verbaal na Seveso-inspecties had betrekking op de opslag van gevaarlijke stoffen.

Uitvoering van het samenwerkingsakkoord

Op 26 juni 2001 werd het samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de federale staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn (verder kortweg samenwerkingsakkoord) van kracht. Daarmee werd in belangrijke mate de omzetting van de zogenaamde Seveso II-richtlijn gerealiseerd.

Het doel van die richtlijn is de realisatie van een hoog beschermingsniveau voor mens en milieu. Omdat volgens de Europese Unie verschillen in de regelingen voor inspecties door de bevoegde autoriteiten tot verschillende beschermingsniveaus kunnen leiden, stelt de richtlijn ook hoge eisen aan de inspectie door de overheid.

Het samenwerkingsakkoord vertaalt de vereisten van de richtlijn naar de Belgische situatie met gedeelde bevoegdheden voor de federale staat (arbeidsbescherming) en de gewesten (bescherming van de omgeving, mens én milieu). Per gewest werd een inspectieteam opgericht met alle betrokken inspectiediensten, op basis van gelijkwaardigheid en met behoud van alle bevoegdheden. Op die manier zijn er per gewest twee inspectiediensten bevoegd voor een bepaalde inrichting: de gewestelijke milieu-inspectie (MI in Vlaanderen) en de federale inspectiedienst die bevoegd is voor de bescherming van de werknemers.

De belangrijkste taak van het inspectieteam is de uitbouw van een inspectiesysteem dat voldoet aan de gestelde eisen: een inspectieprogramma voor alle Seveso II-inrichtingen, een rapport van elke inspectie en terugkoppeling naar de bedrijfsleiding. De inspectieteams hebben ook taken inzake ongevallenonderzoek, de rapportering daarvan aan de Europese Commissie en het opleggen van een exploitatieverbod volgens bestaande regelgeving als blijkt dat de exploitant duidelijk onvoldoende maatregelen heeft getroffen om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen voor mens en milieu te beperken.

Twee reeksen van drempelwaarden voor tien categorieën van gevaarlijke stoffen en voor een aantal benoemde stoffen beke-

nen het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord af. Daardoor ontstaan drie groepen van bedrijven:

- inrichtingen met gevaarlijke stoffen in hoeveelheden beneden de eerste drempel, de zogenaamde drempel 0-inrichtingen: deze bedrijven vallen niet onder het toepassingsgebied;
- inrichtingen met gevaarlijke stoffen in hoeveelheden tussen de eerste en de tweede drempel, de zogenaamde drempel 1-inrichtingen of lagedrempelinrichtingen: deze bedrijven vallen onder het toepassingsgebied met een aantal verplichtingen, zoals kennisgeving, algemene zorg- en aantoonplicht en preventiebeleid zware ongevallen;
- inrichtingen met gevaarlijke stoffen in hoeveelheden boven de tweede drempel, de zogenaamde drempel 2-inrichtingen of hogedrempelinrichtingen: deze bedrijven vallen onder het toepassingsgebied met een aantal extra voorschriften, zoals veiligheidsrapport en veiligheidsbeheersysteem.

Door de hoge industrialisatiegraad telt Vlaanderen een groot aantal Seveso-bedrijven. Bovendien is dat aantal variabel, bijvoorbeeld door wijzigingen van bedrijfsstructuren of van de aanwezige gevaarlijke stoffen. Daarom blijft verdere inventarisatie van de Seveso-bedrijven en de bepaling van de Seveso-status belangrijk. Daarbij moet grote aandacht worden besteed aan ecotoxische producten, aangezien steeds meer bestaande producten worden ingedeeld als ecotoxisch (bv. biociden), en aangezien door de wijziging van de Seveso II-richtlijn en het samenwerkingsakkoord de drempels voor de ecotoxische stoffen zullen verlagen. Daardoor wordt een belangrijke toename van Seveso-bedrijven verwacht.

Seveso II-inspectieprogramma

De Seveso-inspecties moeten volgens het samenwerkingsakkoord een planmatig en systematisch onderzoek van de technische, organisatorische en bedrijfskundige systemen mogelijk maken. Planmatig betekent dat de inspecties weloverwogen moeten worden gepland in de tijd, systematisch betekent dat geschikte methodieken moeten worden gebruikt. De eis in verband met de planmatigheid van de inspecties wordt in het samenwerkingsakkoord geëxpliciteerd doordat een inspectieprogramma wordt opgelegd als voorwaarde van het inspectiesysteem.

Opmaak van het inspectieprogramma

Jaarlijks wordt in onderling overleg door de Seveso-inspecteurs van beide bevoegde inspectiediensten een ontwerpinspectieprogramma opgesteld voor het volgende werkjaar. Daarbij worden de aard van de inspecties (inspectietype) en de inspectiedienst die belast is met de inspecties vastgelegd. Zowel gezamenlijke inspecties als controles door één inspectiedienst zijn mogelijk. De inspecties worden toegewezen op basis van de noodzaak en het doel van de inspectie.

Bij het vastleggen van het inspectieprogramma per bedrijf wordt rekening gehouden met de resultaten van een interne enquête en met de beschikbare gegevens: vergunningen, kennisgeving, veiligheidsrapporten, gegevens uit eerdere inspecties, milieu- en veiligheidstechnische voorgeschiedenis, belangrijke wijzigingen, voorvallen in eigen bedrijf of in vergelijkbare bedrijven.

Er wordt over gewaakt dat de verschillende bedrijfsinterne systemen aan bod komen (technisch, organisatorisch, beheer). Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de installaties met het grootste risico, aan de systemen die ontoereikend of onvoldoende performant zijn en aan de verantwoordelijkheidszin van de bedrijfsleiding. Het ontwerpprogramma wordt dan ter goedkeuring voorgelegd binnen de beide inspectiediensten.

Een belangrijk kenmerk van het inspectieprogramma is het dynamische karakter ervan: als de actualiteit dat vereist (wijzigingen, voorvallen, nieuwe inzichten ...) wordt het programma aangepast. Bij een ongeval wordt er prioritair een ongevalsonderzoek uitgevoerd, conform de bepalingen van het samenwerkingsakkoord.

Uitvoering van het inspectieprogramma

Voor de voorbereiding en uitvoering van de geprogrammeerde (gezamenlijke) inspecties maken de betrokken inspecteurs de nodige concrete afspraken. Ook de MI-dossierhouders worden uitgenodigd voor de inspecties.

In 2004 voerde het zeskoppige Seveso-team van MI 202 inspecties in 170 bedrijven uit, het merendeel daarvan samen met de collega's van de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's. Meer concreet betekenen die cijfers dat MI in 2004 bij 67% van de bekende drempel 1-inrichtingen en bij 71% van de bekende drempel 2-inrichtingen een deelaspect van de veiligheidsproblematiek onderzocht.

Bij het aantal inspecties moeten een aantal kanttekeningen worden geplaatst. Eén inspectie kan bestaan uit verschillende inspectietypes. Zo kan bijvoorbeeld een onderzoek van een specifiek risico worden gecombineerd met de voortgangscontrole van de actieplannen naar aanleiding van eerdere controles. Eén inspectie kan eveneens gespreid zijn over verschillende dagen. Inspectietypes als 'controle van het veiligheidsbeheersysteem' en 'veiligheidsonderzoek' omvatten een dusdanig diepgaand onderzoek dat er heel wat tijd voor vereist is.

CONTROLES DOOR HET SEVESO-TEAM	
Aantal gecontroleerde drempel 2-inrichtingen	77
Aantal gecontroleerde drempel 1-inrichtingen	88
Aantal gecontroleerde drempel 0-inrichtingen	5
Totaal aantal gecontroleerde inrichtingen	170
Aantal uitgevoerde inspecties	202

Als principe geldt dat er na elke inspectie vanwege de inspectiediensten een handhavingsbrief vertrekt naar het bedrijf. Voor MI kan het daarbij gaan om raadgevingen en aanmaningen, zowel op basis van het samenwerkingsakkoord als op basis van het Milieuvergunningsdecreet. Het kader waarbinnen de voortgangscontrole wordt uitgevoerd, wordt gekozen afhankelijk van de problematiek en van de effectiviteit van de handhaving.

In 2004 stelde MI naar aanleiding van de inspecties zeventien processen-verbaal op, allemaal in het kader van het Milieuvergunningsdecreet. Het merendeel had betrekking op de opslag van gevaarlijke producten, maar de overtredingen verschillen van aard bij de opslag in magazijnen en bij de opslag in tanks. Bij de opslag in magazijnen bleek vooral de naleving van de vergunningsplicht een probleem, bij de opslag in tanks de naleving van de voorwaarden.

Bij drie opslagmagazijnen stelde MI vast dat de aanwezige hoeveelheden zowel de Seveso-drempels als de vergunde capaciteit overschreden. In die gevallen stelde MI een proces-verbaal op en maande de exploitant aan de opslag te verminderen tot de vergunde hoeveelheden. Ook moesten de exploitanten een sluitend registratiesysteem ontwikkelen dat gekoppeld is aan een strikte acceptatieprocedure, om de naleving van de vergunning steeds te kunnen verzekeren.

In één geval leidde het voortduren van de overtredingen tot een dwangmaatregel: de stopzetting van de aanvoer van bepaalde gevaarlijke stoffen. Eind 2004 was het beroep tegen de dwangmaatregel in behandeling bij de minister.

Net als de voorbije jaren is het opvallend dat heel wat bedrijven nog steeds problemen hebben met de verplichte periodieke onderzoeken van de opslagtanks voor gevaarlijke producten. MI stelde vast dat heel wat tanks in gebruik waren waarvoor geen geldig of positief keuringsattest kon worden voorgelegd. In een aantal gevallen waren de onderzoeken niet uitgevoerd. Bij andere tanks was er (nog) geen gevolg gegeven aan de opmerkingen van de erkende milieudeskundige in het attest. Voor de keuring van de elektrische installaties gelden soortgelijke vaststellingen.

Maar ook inzake de kwaliteit van onderzoeken en de rapportage ervan door erkende milieudeskundigen stelde MI heel wat tekortkomingen en non-conformiteiten vast:

- de attesten waren in vele gevallen te summier, onvolledig of zelfs onjuist;
- de feitelijke uitvoering van het onderzoek was vaak onvolledig of onvoldoende, zowel op het vlak van documentatie

- als op het vlak van de vaststellingen;
- de erkende deskundigen interpreteerden de regelgeving geregeld foutief, bijvoorbeeld bij vrijstelling of uitstel van verplichting tot keuring.

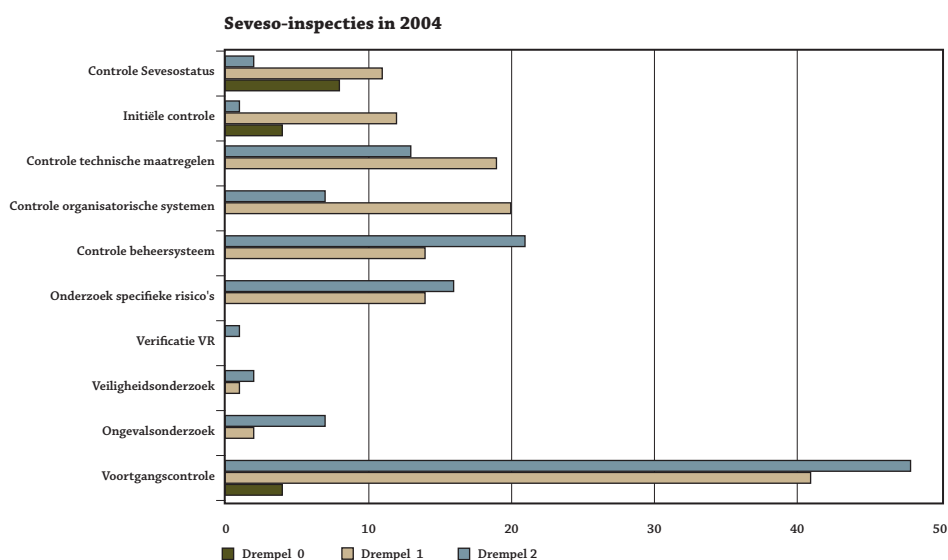
In de aanmaningen aan de bedrijven stelde MI duidelijk dat de exploitanten de attesten van de deskundigen beter moeten controleren en aan de deskundigen moeten melden als ze niet akkoord gaan met de inhoud.

MI stelt eveneens een inventaris op van de vastgestelde tekortkomingen en non-conformiteiten en zal die bezorgen aan de diensten die de voortgangscntrole van de erkenningen van de deskundigen uitvoeren. Op die manier kan de kwaliteitscontrole op de milieudeskundigen worden uitgebouwd en het schorsings- en intrekingsbeleid inzake erkenningen worden afgestemd op de vaststellingen op het terrein. De verdeling van de verschillende inspectietypes wordt in bijgaande grafiek weergegeven. Duiding bij de afbakening van de inspectietypes vindt u in de bijbehorende tabel.

De meest opvallende vaststelling is het zeer grote aantal voortgangscntroles. Bij 93 bedrijven was de voortgangscntrole van de openstaande actiepunten een belangrijk thema bij de inspecties. Die constatering illustreert treffend het belang dat MI hecht aan voortgangscntrole. Alleen door een adequate voortgangscntrole kan de handhavingcirkel worden gesloten.

Nog het vermelden waard is dat er een evenwichtige spreiding was over de controle van de verschillende bedrijfsinterne systemen in verband met de technische en organisatorische aspecten en het beheer. De belangrijkste vaststelling van MI bij die controles is dat er nog grote verschillen zijn in de mate van implementatie van het veiligheidsbeheersysteem (VBS) en van de onderliggende organisatorische systemen, zoals de uitvoering en voortgangscntrole van acties en het gebruik van procedures. Ook de vastgestelde tekortkomingen in verband met de keuringen van tanks en elektrische installaties kunnen (gedeeltelijk) worden verklaard door een falend VBS.

INSPECTIETYPE	OMSCHRIJVING
Controle van de Seveso-status	- nagaan of bedrijf onder toepassingsgebied valt - afstemming vergunningstoestand op reële toestand
Initiële controle	- toelichting bij het samenwerkingsakkoord - eventueel controle van de Seveso-status - controle belangrijkste voorwaarden i.v.m. omgevingsveiligheid - controle stand preventiebeleid en veiligheidsrapport
Controle van technische maatregelen Controle van organisatorische systemen Controle van veiligheidsbeheersysteem	- evaluatie van de bedrijfsinterne systemen - toetsing aan vereisten (wettelijk, ervaringsgegevens, bedrijfsspecifiek)
Verificatie veiligheidsrapport (VR)	- controle van de getrouwheid van de informatie in het VR
Onderzoek van specifieke risico's	- diepteonderzoek van een of meer systemen
Veiligheidsonderzoek	- opdracht aan VR-deskundige: beoordeling van de getroffen en de nodige maatregelen voor omschreven problematiek
Ongevalsonderzoek	- systematische oorzaken- en gevolgenanalyse - bepaling van aanvullende maatregelen (herstel, voorkoming herhaling)
Voortgangscntrole	- toetsing naleving gegeven onderrichtingen

Veiligheidsonderzoeken

In 2004 werden drie veiligheidsonderzoeken afgerond. Aangezien de te onderzoeken materie een zeer doorgedreven kennis vereiste, werd aan erkende VR-deskundigen de opdracht gegeven om een onderzoek te voeren ter advisering en ter voorlichting van MI. De opdrachten voorzagen in een veiligheidsrondgang ter plaatse en in een risicostudie.

Bij twee chemische bedrijven voerde de deskundige een onderzoek uit van de ongevalsscenario's en van de getroffen maatregelen. Daarbij besteedde hij de meeste aandacht aan de ongevalsscenario's die een belangrijke bijdrage leverden aan het berekende risico uit de veiligheidsrapporten. De invloed van de getroffen maatregelen op het berekende risico onderzocht hij met behulp van de techniek van de faalkansreductie, zodat meer representatieve kansen voor de diverse deeloorzaken werden gegenereerd.

Bij het ene bedrijf konden de gebruikte (representatieve) kansen worden bevestigd. Het andere bedrijf stelde op basis van de resultaten van het onderzoek een actieplan op voor de nadere kwalitatieve en kwantitatieve argumentering van de getroffen maatregelen. Mogelijke faalkans- en effectreductie zullen systematisch worden onderzocht. De schadebeperkende maatregelen die de effectreductie realiseren, moeten tot stand komen in overleg met de bevoegde diensten inzake noodplanning en moeten worden ondersteund door de nodige berekeningen.

Het derde veiligheidsonderzoek nam de mogelijke domino-effecten van een buurbedrijf op de installaties van een Seveso-bedrijf onder de loep. De deskundige spoorde de mogelijke domino-effecten op en ging na of de exploitanten van beide bedrijven alle nodige maatregelen hadden getroffen om ze te beheersen. De aanbevelingen van de deskundige betroffen vooral de noodplanning (specifiek in plaats van generiek noodplan, samenwerking tussen beide bedrijven, ...). Het Seveso-bedrijf brengt na evaluatie MI op de hoogte van de getroffen en geplande maatregelen.

Controle van benzinestations

Sinds 1997 loopt er een actie waarvan het uiteindelijke doel is om alle benzinestations in Vlaanderen aan een controle te onderwerpen. In 2004 werd de nadruk gelegd op de benzinestations die volgens Vlare II vóór 1 juli 2003 moesten voldoen aan een aantal constructie- en uitrustingsvereisten, zoals een vloeistofdichte piste, een koolwaterstofafscheider, lekdetectie en overvulbeveiligingen.

Op basis van een geactualiseerde inventaris onderwierp MI al de benzinestations die voldeden aan de vermelde criteria aan een snelle screening. Hierbij controleerde MI minstens of de tankpiste vloeistofdicht was uitgevoerd en of de nodige opvangvoorzieningen aanwezig waren om bodemverontreiniging te vermijden. MI selecteerde vervolgens 71 van de 564 gescreende benzinestations voor een uitgebreide controle. Hiervoor gebruikte MI een checklist waarin alle exploitatievoorwaarden die van toepassing zijn aan bod komen.

Op het einde van 2004 zijn er 28 benzinestations gestopt nadat de exploitanten op de hoogte werden gebracht van de eisen van de milieuwetgeving. Bij 16 benzinestations zijn de nodige aanpassingen uitgevoerd of zijn de aanpassingswerkzaamheden nog bezig. Voor 27 benzinestations loopt er nog een aanmaningstermijn. Vaak zijn bodemsaneringen en stedenbouwkundige vergunningen extra factoren die de procedure naar een volledige regularisering sterk beïnvloeden of vertragen.

Werkgroep Geluid en Trillingen

Veruit het meeste werk van de werkgroep Geluid en Trillingen bestaat uit de behandeling van geluids- en trillingsklachten. De werkgroep ervaart al enkele jaren dat de huidige wetgeving ter bestrijding van geluidshinder moet worden bijgewerkt. De deelname aan eerdere regelgevende initiatieven voor het aanpassen van de Vlare II-regelgeving leverde voorlopig weinig op. De werkgroep heeft daarom een eigen tekst opgesteld die zal worden voorgelegd aan de verschillende bevoegde instanties.

Aanpassing van de wetgeving 'geluid' in Vlare II

De geldende wetgeving is nu vijf jaar oud en MI vindt dat het tijd is voor een terugkoppeling van haar ervaringen naar het beleid. MI is van oordeel dat ze het best kan terugkoppelen door een nieuwe coherente tekst voor te stellen en dus niet door een aantal losse opmerkingen te formuleren over de bestaande wettekst. De nieuwe tekst volgt overigens zo goed mogelijk de bestaande.

Opstelling voor uitvoering van een geluidsmeting.

De problemen

1. Het basisprobleem is dat de akoestische grootte die de relevante waarde van het geluid van een inrichting karakteriseert niet gedefinieerd is in Vlare II. Er zijn wel normen,

maar het is niet duidelijk welke grootheid eraan moet worden getoetst! Dat moet uniek zijn in een wetgeving (opmerking: voor geur- of lichthinder zijn er ook geen grootheden, maar er zijn ook geen normen). Het is duidelijk dat dit de rechtszekerheid in het gedrang brengt.

2. Alhoewel de huidige wetgeving slechts vijf jaar bestaat, heeft ze haar wortels in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Toen gebeurde het adviseren bij de vergunningverlening en het toezicht houden nog door dezelfde ambtenaren. Nu is dat gescheiden. Dat uit zich in het bestaan van twee soorten akoestische onderzoeken, het beperkte (BAO) en het volledige (VAO) akoestische onderzoek.
Het BAO is het onderzoek voor de handhaving en dus het belangrijkste voor MI. In Vlare II wordt aan het BAO slechts één definitie gewijd, aan het VAO een volledige bijlage. Dat heeft in de praktijk tot gevolg dat er te veel belang wordt gehecht aan het VAO.
3. Als op een bepaalde plaats het geluid gemeten wordt, is dat steeds het totale geluid, het geluid van alle bronnen samen. Uit dat totale geluid is de bijdrage van die ene inrichting waarvan het specifieke geluid moet worden bepaald van belang. Het is zonder meer duidelijk dat de mogelijkheden van de gebruikte meetapparatuur belangrijk zijn om het deel van het geluid dat van één bepaalde inrichting afkomstig is te bepalen. Door de elektronische evolutie/revolutie zijn de mogelijkheden van recente apparatuur enorm toegenomen. Zo hebben bijvoorbeeld alle moderne apparaten de mogelijkheid om meetresultaten, ook spectra, continu uit te loggen, die resultaten op een pc te analyseren, audio-opnamen te maken enzovoort.
Die evolutie is aan de huidige wetgeving volledig voorbijgegaan. Zo is het voor het VAO in zijn huidige vorm voldoende om de resultaten van een heel uur meten te herleiden tot slechts vier akoestische grootheden (zie artikel 1 §1. van bijlage 4.5.1 van Vlare II en artikel 1. 1° van bijlage 4.5.2) waarvan er twee, namelijk het $L_{Aeq,1h}$ en het $L_{A5,1h}$ over het algemeen door het residuele geluid worden bepaald en dan nutteloos zijn.
Bij het VAO worden er ook alleen maar immissiemetingen uitgevoerd. Er wordt echter steeds meer gebruikgemaakt van emissiemetingen waaruit met computerprogramma's immissieniveaus worden afgeleid.
4. Ten slotte zijn er wel degelijk een aantal aanpassingen noodzakelijk:
 - het onderscheid tussen de relevante waarde en het specifieke geluid moet worden verduidelijkt, want dat is momenteel kunstmatig en werkt verwarring in de hand;
 - de normen binnenshuis moeten ook kunnen gelden als er geen gemene muur is;
 - de handhaving in verband met bestaande inrichtingen moet op een logische manier gebeuren en niet zoals nu beschreven wordt in afdeling 4.5.4 van Vlare II;
 - afdeling 4.5.6 van Vlare II is overbodig en mag verdwijnen.

Doelstelling

Vlare II is een uitvoeringsbesluit van het Milieuvergunningen-decreet van 28 juni 1985 (zie artikel 1.1.1 van Vlare II). Het basisartikel van de wetgeving is artikel 22 van dat decreet, dat stelt dat de exploitant van een inrichting steeds de nodige maatregelen moet treffen om geluidshinder te voorkomen. De doelstelling is dan ook om de teksten in overeenstemming te brengen met dat artikel. De tekst van MI zal in de loop van 2005 aan de bevoegde instanties worden bezorgd.

Geluidsmetingen rond de nationale luchthaven

Luchthavens en geluidsoverlast zijn in 2004 wel brandend actueel geweest. Vooral nachtvluchten geven aanleiding tot veelvuldige klachten. Het feit dat een nieuwe vergunningsaanvraag voor de nationale luchthaven liep, hield het probleem mee in de aandacht.

In de in 2004 nog lopende milieuvergunning was met betrekking tot beperking van de geluidsimmissie in de omgeving één bijzondere voorwaarde vermeld:

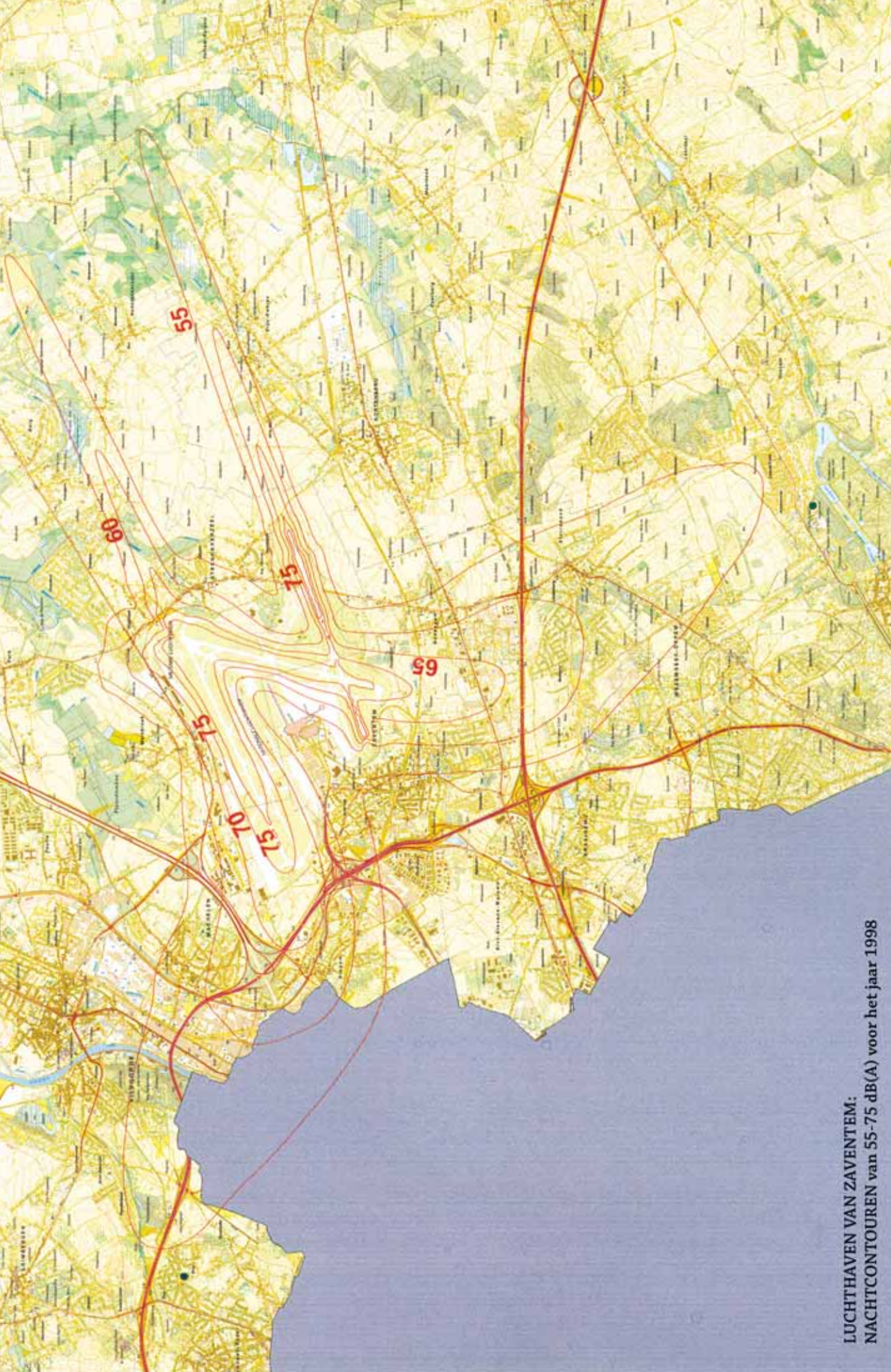
'Tijdens de nacht (23u-6u) geldt vanaf 1 januari 2002, voor elke opstijging van een luchtvaartuig via de courant gebruikte runways (banen 20, 25R en 25L: in westelijke of zuidelijke richting) de immissiegrenswaarde Sound Exposure Level (SEL) in openlucht en buiten de (nacht)zone die de geluidscontour $L_{Aeq,nacht} = 55 \text{ dB(A)}$ omhult van maximum 90 dB(A). Als basis voor de $L_{Aeq,nacht}$ -contour van 55 dB(A) geldt de situatie, zoals die was in 1998.'

Voor controle van deze voorwaarde liet MI door erkende milieudeskundigen geluidsmetingen uitvoeren in de meest geluidsgevoelige zones rondom de luchthaven. Voor die metingen werden zes meetpunten aangeduid. Drie van die punten lagen gegroepeerd rond de westelijke punt van de geluidscontour, namelijk aan de Streekbaan in Koningslo, aan de Vlierkenslaan in Vilvoorde en aan de Grimbergsesteenweg in Grimbergen. De drie andere punten waren gekozen rond de zuidelijke lob van de geluidscontour, namelijk aan de Oudergemselaan in Sterrebeek, de Eduard Hassenslaan in Tervuren en aan de Spechtenlaan in Tervuren. Telkens lag er een meetpost op de verst reikende punt van de contour en links en rechts daarvan om de meer afwijkende vluchtroutes te kunnen registreren.

De meetpunten waren uitgerust met microfoons en opnameapparatuur om de geregistreerde gebeurtenissen nadien te kunnen beluisteren en stoorgeluiden te kunnen identificeren. In de beide omgevingen waren telkens twee meetposten voorzien van meteosensoren om windrichting, windsnelheid en neerslag te meten.

De metingen vonden plaats in de periode van 18 juni 2004 tot 30 juli 2004 voor de noordwestelijke lob en van 23 juni 2004 tot 1 augustus 2004 voor de zuidelijke lob.

Om het aantal geregistreerde geluiden enigszins te beperken en de apparatuur niet onnodig te belasten stelde men een ondergrens van 60 dB(A) in. Om discussie uit te sluiten, werden nadien de gebeurtenissen beluisterd waarbij een overschrijding

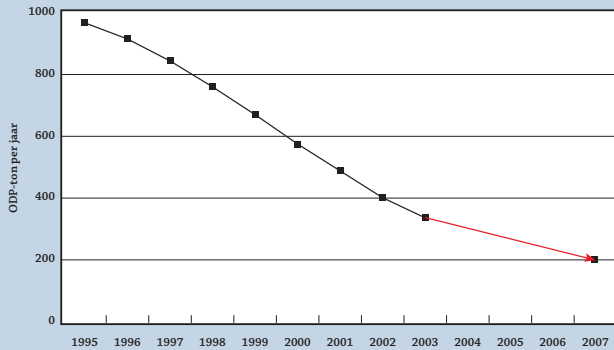

LUCHTHAVEN VAN ZAVENTEM:
NACHTCONTOUREN van 55-75 dB(A) voor het jaar 1998

Geluidscontouren rond de luchthaven waren de basis voor de bijzondere voorwaarde in de in 2004 nog lopende milieuvergunning.

Emissies ozonafbrekende stoffen in Vlaanderen

bron: VMM - doelstelling: Mina-plan 3

van de geluidsimmissiegrenswaarde werd vastgesteld. De gestoorde resultaten (regen, harde wind, onweer, vogelgeluiden, wegverkeer, festiviteiten) werden geëlimineerd. Overschrijdingen van de grenswaarde van 90dB(A) met 1dB(A) nam MI als relevant aan. Zo waren er voor MI 13 significante overschrijdingen.

Op grond van die resultaten stelde MI een proces-verbaal op dat aan de procureur des Konings werd gezonden.

Voor de volledigheid moet opgemerkt worden dat de geluidsemissiegrenswaarde van 90 dB(A) (SEL) voor de nachtvluchten niet werd opgenomen in de vergunning, verleend bij het besluit van de Bestendige Deputatie van de Provincie Vlaams-Brabant van 8 juli 2004 (*D/PMVC/04A06/00637 voor het verder uitbaten en veranderen van de start- en landingsbanen van het vliegveld, vergunning tot 8 juli 2024*), noch in de in beroep gewijzigde vergunning van 30 december 2004. Om die reden legde MI geen maatregelen op voor de nachtvluchten.

De betrokken gemeenten, de klagers en de ombudsman werden van de MI-initiatieven op de hoogte gebracht.

Werkgroep Afval

De werkgroep Afval vervulde in 2004 zijn coördinerende rol bij de handhaving van de verwijdering en verwerking van afvalstoffen voornamelijk door de uitvoering van een project in de sector van de scheepsslopers en -herstellers, verdere controle op het gebruik van ozonafbrekende stoffen, acties bij stortplaatsen, slachthuizen en producenten van slib dat wordt gebruikt in de landbouw.

Controle op het gebruik van ozonafbrekende stoffen

Volgens het op 19 september 2003 door de Vlaamse Regering goedgekeurde Milieubeleidsplan 2003-2007 (MINA-plan 3) moeten de emissies van ozonafbrekende stoffen vanuit Vlaanderen worden verminderd met ten minste 70% ten opzichte van de emissies in 1999. Dat betekent een vermindering van 670 ODP-ton emissie tot 201 ODP-ton emissie, waarbij één ODP-ton overeenstemt met het aantal ton van een ozonafbre-

MI liet de lekdichtheid van 130 installaties testen.

kende stof met hetzelfde schadelijke effect als één ton CFK11.

In 2001 bedroegen die emissies 488 ODP-ton, en in 2003 was dat nog 336 ODP-ton, een reductie met 50% ten opzichte van 1999. Over een periode van vier jaar (2004-2007) moet dus nog een vermindering van 135 ODP-ton worden gerealiseerd. Die vermindering zal moeten plaatsvinden in de sectoren waar die stoffen het meest worden gebruikt: de opwekking van koeling, de vervaardiging van plastic schuim en de beveiliging van technische installaties tegen brand.

Koelinstallaties

In 2004 heeft MI 39 bedrijven gecontroleerd die koelinstallaties exploiteren. Een professionele koeltechnicus stond de toezichthoudend ambtenaar bij in zijn opdracht steekproefsgewijs een aantal koelinstallaties te onderzoeken op de aanwezigheid van koelgaslekken. Van de 130 geteste installaties bleken er meer dan twee derde niet lekdicht. Hoewel elke installatie slechts gedeeltelijk werd onderzocht, werden niettemin gemiddeld twee tot drie lekken per onderzochte installatie gedetecteerd. De onderdelen die aanleiding gaven tot lekken, zijn deze die het eigenlijke koelmiddelcircuit afscheiden van de omgeving met behulp van niet permanent gasdichte componenten, zoals kranen, ventielen en pakkingen.

Exploitanten zijn wettelijk verplicht per installatie een logboek bij te houden als de koelmiddelinhoud van de installatie meer dan 3 kg bedraagt en als het koelmiddel een ozonafbrekende stof of geïsoleerd broeikasgas is. In 32 van de 39 bedrijven bleek dat logboek - als het al aanwezig was - niet alle verplichte informatie te bevatten. Typische tekortkomingen zijn het niet-vermelden van de technische kenmerken van de installatie, de hoeveelheden koelmiddel die werden bijgevuld ten gevolge van koelgaslekken, de oorzaken van die bijvullingen, de indicatie of precisering van de preventieve of periodieke controle op mogelijke oorzaken van lekkage, een beschrijving van de onderhouds-, herstel- en installatiewerkzaamheden die aan een koelinstallatie worden verricht. Het is dan ook eerder de uitzondering dan de regel dat de toezichthoudend ambtenaar in staat was zich een volledig correct idee te vormen van het jaarlijkse relatieve lekverlies van de installaties.

Exploitanten zijn ook verplicht alle maatregelen te nemen die overeenkomstig de beste beschikbare technieken haalbaar zijn, om het individuele lekverlies van hun koelinstallaties te beper-

De exploitant en zijn koeltechnicus hebben het zich gemakkelijk gemaakt om koelgas bij te vullen...

ken tot ten hoogste 5 % per jaar. Het risico is reëel dat, als de toezichthoudende ambtenaar het jaarlijkse relatieve lekverlies niet kan inschatten vanwege onvolkomen gegevensbeheer door het bedrijf, de exploitant dat evenmin kan. Het uiteindelijke resultaat van die situatie is derhalve dat de exploitant niet gesensibiliseerd of gealarmeerd wordt door opeenvolgende koelgasbijvullingen omdat ze eenvoudigweg niet worden geregistreerd en geëvalueerd, laat staan voldoende aandacht krijgen, en dat installaties gedurende maanden, zo niet jaren, koelgasemissies veroorzaken zonder dat de exploitant actie onderneemt om het koelgaslek te laten dichten.

Zonder enige (pseudo-)correctieve maatregelen, zoals het geregeld bijvullen met koelgas, zal de koelinstallatie op lange termijn stilvallen wegens gebrek aan koelmiddel, met verlies aan operationele capaciteit, mogelijk productverlies en creatie van afval. Zulke storingen alarmeren de exploitant daarentegen wel degelijk en zijn een dagelijks aandachtspunt. De exploitant neemt op dat ogenblik dan ook onmiddellijk maatregelen. De kosten die die storingen met zich meebrengen zijn immers niet te verwaarlozen. De koeltechnicus die werkt in opdracht van de exploitant zal de door de exploitant zo nagestreefde bedrijfszekerheid en beschikbaarheid van de installatie veilig stellen door dat type van calamiteit zo elegant mogelijk te voorkomen: door geregelde koelgasbijvullingen.

MI stelde een proces-verbaal op tegen vier exploitanten en stuurde een aanmaning naar 38 van de 39 gecontroleerde bedrijven. De vastgestelde overtredingen zijn: onvoldoende maatregelen om lekkage te voorkomen, lekkende koelinstallaties, te hoge lekverliezen, exploitatie onverenigbaar met Vlare. Typische onderwerpen waren: logboeken aanleggen of opstellen zoals door Vlare voorgeschreven is, koelgaslekken dichten, periodieke controles op lektheid uitvoeren, een onderhoudsprogramma opstellen en uitvoeren conform een code van goede praktijk, de verplichte instructiekaarten aanbrengen bij de installaties, voortaan eerst koelgaslekken dichten vooraleer nog koelmiddel bij te vullen, de verplichte druk- en constructieattesten ter beschikking stellen, maatregelen voorstellen om de relatieve lekverliezen te beperken. Eind 2004 stelde MI vast dat de exploitanten het overgrote deel van de instructies hadden opgevolgd.

MI heeft bij tien bedrijven ook monsters genomen van de koelgassen in de gebruikte koelinstallaties. 18 koelgasmonsters werden geanalyseerd. Acht monsters bevatten minstens sporen van verboden koelmiddel, vermoedelijk een gevolg van het niet-professioneel ombouwen van de koelinstallatie tot een koelinstallatie waarin een milieuvriendelijk koelmiddel gebruikt kan worden. Het monster van één bedrijf bleek zuiver verboden CFK12 te zijn. De bedrijfsverantwoordelijke bekende nadien elf gelijksoortige machines in gebruik te hebben. Hij gaf terstond opdracht om het koelmiddel te laten verwijderen. De machines gebruiken nu het toegestane koelmiddel R409a.

De vastgestelde tekortkomingen zijn niet nieuw voor de toezichthoudende ambtenaren. Ze doen vermoeden dat de exploitanten zich concentreren op de kernactiviteiten van hun bedrijf en dat ze voor de beschikbaarheid van nutsvoorzieningen, zoals de opwekking van koude, in vertrouwen een beroep doen op de voordeligste vaktechnici, zoals specialisten in koeltechniek, die niet steeds de meest milieuvriendelijke oplossingen leveren omdat ze onderling met elkaar in concurrentie treden. Veel wordt verwacht van de al jaren aangekondigde erkenningsregeling voor koeltechnici, waarover het schier eindeloze debat maar niet afgerond raakt. Die regeling zou van elke koeltechnicus eisen - als hij zijn activiteiten wil voortzetten - dat hij periodiek bewijst dat hij over voldoende beroepsbekwaamheid beschikt, en dat hij zijn werkzaamheden uitvoert in overeenstemming met de milieuwetgeving.

Niet-koeltoepassingen

Het gebruik van ozonafbrekende stoffen voor andere toepassingen dan voor koeling wordt in hoofdzaak gereguleerd door de Europese Verordening (EG) nr. 2037/2000. Die Europese wetgeving is rechtstreeks toepasselijk in België, en dus ook in Vlaanderen. Het decreet van 30 april 2004 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging en van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, implementeert in Vlaanderen de juridische basis voor de handhaving en legt tevens de strafbepalingen vast die staan op de niet-naleving van die voorschriften waarvoor het Vlaamse Gewest bevoegd is. De verordening is zeer bijzonder omdat ze voor haar tenuitvoerlegging in het federale België een beroep doet op verschillende toezichthoudende overheden.

In 2004 heeft MI twaalf dossiers gevolgd.

Van twee laboratoria die gespecialiseerd zijn in de analyse van water bleek er één nog CCl_4 te gebruiken voor de determinatie van verontreinigingen met minerale olie, wat verboden is. Dat laboratorium heeft het verder toepassen van die verboden analysemethode stopgezet.

Eén chemisch bedrijf gebruikte in zijn laboratorium voor kwaliteitsanalyses het verboden 1,1,1-trichloorethaan zonder dat het voor die toepassing van de Europese Commissie de toestemming had gekregen om af te wijken van de verbodsbepaling. De toezichthoudende ambtenaar heeft het bedrijf geholpen zich te conformeren aan de wettelijke verplichting

MI inspecteert de opslag van methylbromide in een bedrijf.

door het in verbinding te stellen met de juiste contactpersoon bij de overheid.

Drie producenten van plastic schuim zetten tijdig hun gebruik van HCFC141b als blaasmiddel stop. Eén producent heeft zijn gebruik in 2004 evenwel voortgezet, hoewel Verordening 2037/2000 dat verbiedt. Enerzijds heeft die exploitant net als tientallen andere producenten in Europa een afwijking op de verbodsbepaling aangevraagd bij de Europese Commissie, vanwege een vermeend tekort op de markt van het vervangmiddel voor HCFC141b. Anderzijds beriep hij zich op een wettelijke uitzondering op het verbod, namelijk dat verder gebruik van HCFC141b nog is toegestaan mits de producten worden geëxporteerd naar landen waar het gebruik nog is toegestaan. MI onderzoekt dat dossier samen met experts van de Europese Commissie.

Een chemicaliënproducent bleek een opslagcapaciteit van 200 ton van het verboden broomchloormethaan te hebben. De exploitant verklaarde die stof te gebruiken als grondstof, zoals gedefinieerd door Verordening 2037/2000. Daarmee zou dat verbruik per uitzondering toch toegestaan zijn. MI zal ook dat dossier verder onderzoeken.

De Europese Commissie heeft België formeel gevraagd gepaste actie te ondernemen tegen een bedrijf in Vlaanderen dat zonder vergunning tientallen ton methylbromide zou hebben ingevoerd voor het gebruik als verdelgingsmiddel in de transportsector (containers). MI heeft haar expertise ten dienste gesteld van de federale overheden die bevoegd zijn voor de invoer (Douane en Accijnzen) en het op de markt brengen van producten (FOD Volksgezondheid en Leefmilieu). Nadat een onderzoek van de door het bedrijf opgeslagen methylbromide en de door het bedrijf aan zijn afnemers geleverde hoeveelheden geen uitsluitsel gaf over de aantijging, en nadat een doorgedreven onderzoek van de Douane evenmin het bewijs leverde dat de verdenking terecht was, kwam pas eind 2004 aan het licht dat het bedrijf met opzet valse verklaringen had afgelegd aan de Europese Commissie: het bedrijf had geen tonnen methylbromide ingevoerd zonder vergunning via België, maar had die aangekocht op de Europese markt om zijn afnemers te

kunnen bevoorraden.

Halonen

In 2004 ontdekte MI geen nieuwe brandbeveiligingsinstallaties met halon als blusmiddel. Alle 81 exploitanten van halonblusinstallaties die MI in 2002 en 2003 had geregistreerd, werden aangeschreven om hen te wijzen op de wettelijke verplichting tot buitendienststelling van die installaties en te peilen naar hun intenties inzake de verwijdering van het halonblusmiddel. Eind 2004 was er een indicatie dat van de geregistreerde 85 ton halon er 66 ton was verwijderd door een erkende overbrenger. In 2005 zal uitsluitsel worden verkregen over het resterende deel, en ook over het al dan niet reguliere karakter van de verwijdering ervan.

Enquêtering

MI heeft in 2004 een grootschalige enquête georganiseerd in Vlaanderen. Duizenden bedrijven ontvingen een brief met de vraag mee te delen of ze ozonafbrekende stoffen of stoffen die bijdragen tot het broeikaseffect in hun koelinstallaties hadden, en of ze eventueel ozonafbrekende stoffen gebruikten voor andere toepassingen dan koeltoepassingen. De exploitanten zijn wettelijk verplicht die informatie op verzoek mee te delen aan MI.

Hoewel de exploitanten hun antwoorden heel makkelijk konden meedelen via een daarvoor speciaal opgezette website, bleek die techniek van communicatie met de overheid verre van voldoende ingeburgerd, want er ontstond een dagenlang aanhoudende stroom van telefonische oproepen van bezorgde exploitanten waarvan velen nog nooit contact hadden gehad met MI. Uit die rechtstreekse communicatie met de toezichthoudende overheid bleek ook dat nogal wat exploitanten niet eens wisten hoeveel en welke koelinstallaties ze vaak al jaren gebruikten.

MI zal de verkregen informatie gebruiken om haar toekomstige inspecties beter te prioriteren op basis van de aanwezige hoeveelheden ozonafbrekende stoffen.

MI controleerde in 2004 alle relevante werven waar schepen worden hersteld of gesloopt.

Specifieke controles bij scheepsslopers en -herstellers

Bij de bouw van schepen werden vroeger veel asbesthoudende isolatiematerialen gebruikt. Er waren dan ook vermoedens dat scheepsslopers en -herstellers dat asbest illegaal zouden slopen en verwijderen. Evenmin was het duidelijk of de beperkingen op het gebruik van organische tinverbindingen (tributyltinhoudende verf) als aangroeiwerend middel op schepen werden nageleefd.

Vlarem schrijft voor dat bij het werken met asbest de nodige maatregelen moeten worden getroffen om ervoor te zorgen dat emissies van asbest in het milieu en asbesthoudende afvalstoffen worden voorkomen. Asbestvezels en -stof mogen niet vrijkomen in de lucht en vloeistoffen die asbestvezels kunnen bevatten, mogen niet worden geloosd. Bij de sloop van asbesthoudende constructies en installaties en bij het verwijderen van asbest of asbesthoudende materialen, mag er geen asbest in het milieu terechtkomen. Als asbesthoudende afvalstoffen vrije asbestvezels of asbeststof bevatten, mogen ze alleen worden gestort op een categorie 1-stortplaats, mits ze in cement zijn ingekapseld en verpakt in een stofdichte plastic verpakking met de nodige asbestetikettering. Op federaal vlak verplicht het ARAB elke werkgever een uitgebreide inventaris op te maken van al het asbest en al de asbesthoudende materialen die aanwezig zijn in de machines en in andere uitrustingen die zich in de werkplaats bevinden. Enkel bedrijven die hiervoor een erkenning hebben verkregen van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg mogen asbest verwijderen.

De Europese Verordening (EG) nr. 782/2003 verbiedt het ge-

bruik van organische tinverbindingen in verven voor scheepsrampen als de schepen de vlag van een lidstaat voeren, of als de schepen onder het gezag van een lidstaat opereren. Een en ander brengt met zich mee dat een scheepshersteller geen tributyltinhoudende verf mag bezitten, tenzij hij die gebruikt op oorlogsschepen, marinehulpschepen, andere schepen in eigendom of onder beheer van een lidstaat die uitsluitend voor een niet-commerciële overheidsdienst worden gebruikt, of nog, op niet-Europese schepen.

MI controleerde in 2004 alle relevante werven waar schepen worden hersteld of gesloopt. De bedoeling was de naleving van de milieuvergunningvoorwaarden te controleren met bijzondere aandacht voor de aspecten asbest en tributyltin.

Bij de twaalf geïnspecteerde bedrijven waren negen scheepsherstellers en drie slopers. Het gaat om vijf bedrijven in de provincie Antwerpen, vier in Oost-Vlaanderen en drie in West-Vlaanderen. Hierbij bedienen de exploitanten zich van droogdokken, trekken ze de schepen al dan niet op de oever of behandelen ze de schepen die op hun exploitatieterrein werden aangevoerd over de weg.

Acht van de twaalf gecontroleerde bedrijven herstellen zeeschepen. In geen enkel bedrijf werd een bewijs gevonden dat het aangroeiwerend middel op basis van tributyltin gebruikt. In twee bedrijven werden zeer kleine hoeveelheden restanten van dat product aangetroffen (enkele kg).

De toezichhoudende ambtenaren hebben waar mogelijk in elk bedrijf de gegevens opgevraagd van vijf uitgevoerde werkzaamheden. Het gaat om documenten als de offerte, de contractuele overeenkomsten, de facturen In negen van de twaalf werven werd geen indicatie gevonden dat ook maar één keer een asbestinventaris werd opgesteld. Alleen in één bedrijf kon worden vastgesteld dat telkens een inventaris was opgesteld. Enkel in dat bedrijf werd asbesthoudend afval aangetroffen. Dat bevond zich in een afgedekte kunststofcontainer buiten. Het asbesthoudend afval was behoorlijk verpakt. De asbesthoudende scheepsonderdelen waren behandeld door erkende bedrijven en het ontstane afval werd opgehaald door een erkende overbrenger. De definitieve verwijdering werd uitgevoerd door een vergunde verwerker.

De meeste bedrijven stellen dat ze niet met asbest worden geconfronteerd. Zo was er een sloper die eist dat hem enkel schepen worden aangeleverd die al ontdaan zijn van alle afval zodat enkel oud ijzer overblijft, of een hersteller die stelt dat schepen die asbest bevatten, worden geweigerd. Hieruit zou men kunnen afleiden dat asbest in de regel niet op de gecontroleerde bedrijven wordt verwijderd, maar op een andere – onbekende – locatie. Er werd hoe dan ook geen bewijs gevonden voor wat een enkele werknemer van een scheepshersteller zich op een onachtzaam ogenblik liet ontvallen, namelijk 'dat het asbest door eigen personeel wordt verwijderd, en dat het asbesthoudend afval van de herstelling van schepen samen met het gewone bedrijfsafval wordt verwijderd'.

Tegen één sloper en één hersteller werd een proces-verbaal opgesteld. De sloper had geen goedgekeurd werkplan voor het beheer van de afvalstoffen, het onderhoud en de zindelijkheid van de site waren niet in orde, het afwateringscircuit was dichtgeslibd zodat mogelijk met koolwaterstoffen verontreinigd hemelwater in het kanaal kon vloeien, de bodem rond de opslagtank voor afvalolie was verontreinigd, er was gevaar voor verspreiding van met PCB's verontreinigd terreinstof, niet-bedrijfseigen afvalstoffen werden opgeslagen, niet overal was de werkvloer waterdicht, de bijzondere voorwaarden die gekoppeld zijn aan zijn milieuvergunning werden niet nageleefd, er was geen meetgoot voor de lozing van afvalwater, en sommige activiteiten waren niet vergund. De hersteller had geen vergunning voor activiteiten als de opslag van autobanden, afvalstoffen en afvalolie, het gebruik van transformatoren, het mechanisch behandelen van metalen, het lozen van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater.

Negen van de twaalf bedrijven kregen een aanmaning om hun exploitatie aan te passen. De belangrijkste typische onderwerpen waren: gevaarlijke stoffen en samengeperste gassen opslaan conform de Vlare-m voorschriften en het afvalstoffenregister aanleggen en aanvullen conform het Vlarea.

Met deze inspectiecampagne heeft MI de ontwerpbeleidsnota asbestbeheersing, opgesteld door de sectie Lucht van Amina-bel, mee ondersteund.

Controles in het kader van de overeenkomst dierlijk afval

In 1986 werd voor het eerst een rund ontdekt met gekkekoeienziekte (of "BSE") in Groot-Brittannië. Hoe het eerste rund met BSE werd besmet, is niet met zekerheid te zeggen. Volgens bepaalde theorieën zou bijvoeding met diermeel, geproduceerd uit slachtafval en kadavers van schapen of runderen die respectievelijk besmet waren met scrapie of BSE, de oorzaak zijn. Scrapie is een schapenziekte die verwant is aan BSE. BSE wordt ook in verband gebracht met een variant van de voor mensen dodelijke ziekte van Creutzfeldt-Jakob (vCJD). Het is aangetoond dat de ziekteverwekker van vCJD overeenkomt met die van BSE.

De Europese overheid heeft sindsdien een aantal maatregelen genomen om de verspreiding van BSE – en meteen ook andere besmettelijke ziekten – te voorkomen. De basisregel bestaat erin dat steeds moet worden vermeden dat dierlijke bijproducten

Opslag van dierlijke afvalstoffen in een gekoelde ruimte.

ten die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn, kunnen terechtkomen in de voedselketen. Diervoeder mag met andere woorden nooit eiwitten bevatten die afkomstig zijn van de verwerking van slachtafval, wat tot voor enkele jaren wel dege-lijk het geval was. De enige dieren die wel nog kunnen worden gevoederd met dierlijk afval zijn gezelschapsdieren. Die komen immers niet terecht in de menselijke voedselketen, althans niet in Europa.

De Europese bezorgdheid kreeg concreet gestalte in de Europese Verordening (EG) nr. 1774/2002 over dierlijke bijproducten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie. Het begrip dierlijke bijproducten is ruim en omvat naast het bekende slachtafval ook bijvoorbeeld huiden, mest, keukenafval van vliegtuigen en voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong. Er worden drie categorieën van dierlijke bijproducten onderscheiden. Categorie 1-bijproducten, het gespecificeerde risicomateriaal (GRM), omvat de organen waarvan men weet dat ze de ziekteverwekker van BSE kunnen overdragen. Die moeten definitief worden vernietigd. Alle bijproducten die als categorie 3 worden ingedeeld, zijn afkomstig van dieren die

geschikt worden verklaard voor menselijke consumptie. Die bijproducten mogen nooit, ook niet onrechtstreeks, in menselijke voeding terechtkomen. Ze mogen wel worden gebruikt bij het bereiden van voeder voor gezelschapsdieren. De restcategorie zijn de categorie 2-bijproducten die niet mogen worden aangewend in of als diervoeder. Na een aangepaste behandeling mogen ze eventueel als meststof worden toegepast. In het Vlaamse Gewest gebeurt dat nog niet en worden ze, net als het categorie 1-materiaal, na een voorbehandeling verbrand in een afvalverbrandingsinstallatie of een cementoven.

Zowel gewestelijke als federale overheden zijn bevoegd voor de materie die de verordening regelt. Een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten was noodzakelijk om ervoor te zorgen dat alle verplichtingen die de Europese Verordening ons oplegt, ook werkelijk worden uitgevoerd. De taken voor de federale staat en de gewesten worden er duidelijk in afgebakend. Dat samenwerkingsakkoord is inhoudelijk zo goed als voltooid. Het wordt van kracht als het de ondertekenningsprocedure doorlopen heeft.

Het nieuwe samenwerkingsakkoord is een uitbreiding van een overeenkomst over dierlijk afval die al op 10 januari 2003 werd ondertekend door de verschillende bevoegde ministers. Van de gewesten wordt onder meer verwacht dat alle slachthuizen één keer per jaar worden gecontroleerd. MI kan die opdracht vanwege personeelsbeperkingen niet volledig vervullen en heeft in 2004 alle slachthuizen in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant gecontroleerd en enkele runderslachthuizen in Limburg en West-Vlaanderen. In totaal waren dat 38 slachthuizen, waarvan 23 waar GRM werd geproduceerd (runder-, kalver- of schapenslachthuizen), 3 varkensslachthuizen en 12 pluimveeslachterijen.

De uitgevoerde inspecties waren zeer specifiek en gericht op de controle van de opslagvoorwaarden van de verschillende stromen dierlijke bijproducten. Het categorie 1-materiaal (GRM) moet na de productie onmiddellijk worden gekleurd met een oplossing van methyleenblauw om te vermijden dat het al dan niet toevallig vermengd geraakt met andere categorieën. Elke bak, silo, container moet een duidelijk etiket dragen met de vermelding of hij categorie 1-, 2- of 3-materiaal bevat. Door een duidelijke identificatie voorkomt men toevallige vergissingen. Alle dierlijk afval moet gekoeld worden opgeslagen om van bij de bron de potentiële geurhinder zoveel mogelijk te beperken. Tevens werd nagegaan of het producentenregister van de afvalstoffen correct werd ingevuld.

Bij twee pluimveeslachterijen van klasse 2 ontbrak de milieuvergunning. Drie slachthuizen waren onvoldoende vergund. Bij drie slachthuizen was geen milieucoördinator aangesteld. In 75 % van de 23 geïnspecteerde slachthuizen waar GRM geproduceerd wordt, was het aanwezige GRM gekleurd zoals het hoort. Drie slachthuizen stuurden een belangrijke GRM-stroom naar een grote silo zonder het te kleuren. Bij drie andere slachthuizen was geen GRM aanwezig op het moment van de inspecties. Een van de slachthuizen beschikte niet over de verplichte blauwe kleurstof om het GRM te kleuren.

De etikettering van de recipiënten waarin de dierlijke bijproducten worden opgeslagen schiet ook nog tekort. Slechts bij 9 van de 23 slachthuizen waar verschillende categorie 1-bijproducten worden geproduceerd, zijn alle recipiënten voorzien van een etiket. In 7 slachthuizen ontbreekt gewoon elke etikettering van de afvalstroom. Het valt op dat grotere recipiënten, zoals silo's en containers, meestal geen enkele vermelding bevatten over de inhoud ervan. MI stelde ook vast dat in kleinere pluimveeslachterijen categorie 2- en categorie 3-materiaal meestal gemengd worden opgehaald en verwerkt als categorie 3-materiaal.

De Vlaamse milieuregeling verplicht de exploitanten ook om alle geproduceerde dierlijke afvalstoffen gekoeld op te slaan bij een temperatuur beneden 10° C. Op die manier wil men voorkomen dat er geurhinder ontstaat tijdens het transport en tijdens de opslag voor de verwerking. Net iets minder dan de helft van de geïnspecteerde slachthuizen (45 %) slaat al het geproduceerde dierlijk afval gekoeld op. Dat is meteen ook het punt waarop de slachthuizen globaal gezien het minst goed op scoren. In twee slachthuizen wordt het bloed ondergronds opgeslagen zonder actieve koeling. Drie exploitanten, waaronder de twee hierboven genoemde die zonder vergunning exploiteerden, voorzagen in geen enkele vorm van koeling van het slachtafval. Verder werd nog ongekoeld categorie 1-materiaal aangetroffen bij 6 slachthuizen, ongekoeld categorie 2-materiaal bij 7 slachthuizen, en ongekoeld categorie 3-materiaal bij 11 slachthuizen. In de meeste gevallen ging het om grote containers of silo's. Een specifiek probleem was de niet-gekoelde opslag van pluimen. Van de 12 pluimveeslachterijen sloegen er slechts drie de pluimen op in een gekoelde ruimte.

Het producentenregister kon niet worden voorgelegd in zes dossiers. De massa van de afgevoerde afvalstromen werd in de meeste gevallen (23 slachthuizen) geschat bij het ophalen. Slechts 15 slachthuizen beschikken over een weegmogelijkheid voor het voortgebrachte afval.

In totaal stelde MI vier processen-verbaal op en gaf aanmaningen aan exploitanten van 21 van de 38 gecontroleerde slachthuizen om zich te houden aan de wettelijke verplichtingen.

In kort bestek

Grondwaterverontreiniging rond stortplaatsen

In de vorige jaren heeft MI diverse stortplaatsen onderworpen aan een grondige grondwaterstudie. Al die studies, uitgevoerd door gespecialiseerde studiebureaus, hadden als opzet te onderzoeken of de huidige exploitatie nog aanleiding geeft tot extra bodem- en grondwaterverontreiniging. In 2004 werd een grondwaterstudie uitgevoerd rond een categorie 3-stortplaats in Limburg. In de drie meetputten rond de stortplaats werd telkens een lichte verhoging aangetroffen van het gehalte aan zouten.

In de eerste plaats moest worden onderzocht of de meetputten rondom de stortplaats op de geschikte plaats en diepte waren aangebracht om mogelijke grondwaterverontreiniging die af-

In de eerste plaats werd onderzocht of de meetputten rond de stortplaats op de geschikte plaats en diepte waren ingeplant.

MI zette een preventieve actie op om een duidelijk beeld te verkrijgen van de vordering van de opvulling en de afwerking van stortplaatsen.

komstig is van de stortplaats te kunnen detecteren. Daarnaast moest vooral onderzoek worden verricht naar de aanwezigheid en de mogelijke verspreiding van verontreiniging als gevolg van de exploitatie van de stortplaats. De studie toonde aan dat de drie aanwezige meetputten niet voldoende representatief waren om de effecten van de stortplaats op het grondwater en de omgeving te evalueren. Er werden drie aanvullende meetputten aangebracht.

Op basis van de studie kon worden geconcludeerd dat de stortplaats een beperkte impact heeft op de verontreiniging van bodem en grondwater. Dat kon worden afgeleid uit de kwaliteitsmetingen van het grondwater en meer bepaald uit de parameters arseen, lood, stikstofverbindingen en een aantal ionen. Gezien de lage waarden voor de betreffende parameters waren er geen directe aanwijzingen dat er een significante toename van de concentraties moet worden verwacht. Er waren ook geen aanwijzingen dat de aangetroffen concentraties (van onder andere arseen) ernstig zijn.

In de studie werd voorgesteld om de extra meetputten op te nemen in de jaarlijkse bemonsteringscampagne, een nieuwe referentiemeetput aan te leggen en bij de constructie van de eindafdek ervoor te zorgen dat de neerslag niet door het stort kan percoleren om aldus mogelijke uitloging te voorkomen. MI maande de exploitant van de stortplaats aan de voorgestelde maatregelen effectief uit te voeren.

Tijdens de uitvoering van dat onderzoek stelde MI nog twee processen-verbaal op tegen de uitbater omdat een aantal wettelijke bepalingen niet worden nageleefd (de stortplaats was niet correct ingericht, het stortfront was te hoog, er werd niet-inert materiaal gestort, een vrachtwagen was niet over de weegbrug gereden en er werd niet gestort onder toezicht van een verantwoordelijke).

Controles op de afwerking van stortplaatsen

Ingevolge de implementatie van de Europese Richtlijn moeten een aantal stortplaatsen (of gedeelten ervan) tegen uiterlijk 31 december 2005 volledig afgewerkt zijn. Enkel de stortplaatsen met een goedgekeurd aanpassingsplan kunnen na 31 december 2005 nog verder worden uitgebait.

De strikte handhaving van die tijdslimiet is mede mogelijk door de exploitanten ertoe aan te zetten de stortactiviteiten

tijdig te beëindigen. MI zette een preventieve actie op met de bedoeling een duidelijk beeld te verkrijgen van de vordering van de opvulling en afwerking van de stortplaatsen. MI maakte hierbij onderscheid tussen enerzijds de exploitaties waarvoor geen aanpassingsplan werd ingediend en die bijgevolg uiterlijk op 31 december 2005 moeten zijn afgewerkt, en anderzijds de exploitaties waarvoor wel een aanpassingsplan werd ingediend, maar waar de vergunningverlenende overheid besliste dat een gedeelte van de stortplaats moet worden afgewerkt voor 31 december 2005.

MI vroeg aan 32 betrokken stortplaatsexploitanten om schriftelijk mee te delen wanneer de stortactiviteiten zullen worden beëindigd en binnen welke periode de afwerking zal worden gerealiseerd. Op basis van de antwoorden kan MI de vastgelegde planning per stortplaats verder volgen.

Controle op afzet van slib in de landbouw

Slib van waterzuiveringsinstallaties komt soms in aanmerking voor gebruik als bodemverbeterend middel of als meststof. Vlarea bepaalt de voorwaarden waaronder bepaalde afvalstoffen als secundaire grondstof kunnen worden aangewend. De afzet van waterzuiveringsslib in de landbouw wordt administratief gecontroleerd door OVAM, VLM (Mestbank) en FAVV. OVAM kent gebruikscertificaten toe voor het gebruik ervan als secundaire grondstof, terwijl de Mestbank via een systeem van voormeldingen de uitrijdata bijhoudt. FAVV controleert het slib op zijn bodemverbeterende eigenschappen en bemestingswaarde.

Naast die administratieve controles is het ook wenselijk dat er gericht toezicht gehouden wordt op de naleving van de vergunningsvoorwaarden van de slibproducenten en de kwaliteit van het slib. MI zette een specifieke campagne op om een aantal slibstromen van naderbij te bekijken en selecteerde in overleg met OVAM, VLM en FAVV tien slibstromen voor controle. MI bemonsterde de geselecteerde stromen in de loop van het jaar minstens tweemaal en toetste de analyseresultaten aan de geldende Vlarea-voorwaarden inzake samenstelling. Bij de inspecties van de bedrijven werd ook aandacht besteed aan het productieproces dat aan de basis ligt van de slibstroom, de homogeniteit van de slibstroom in de tijd en de geproduceerde hoeveelheden.

Bij twee bedrijven stelde MI in beide slibmonsters een overschrijding vast van de norm voor tolueen. Studies hebben uitgewezen dat in slib van voedingsbedrijven tolueen kan worden gevormd ten gevolge van afbraakprocessen in anaëroob milieu. Een anaëroob milieu ontstaat onder andere bij langdurige opslag in een silo of lagune. Geregelde beluchting van dat slib kan de vorming van tolueen voorkomen. MI maande de bedrijven aan de bemonsterde partij slib voorlopig niet af te voeren. Na beluchten of centrifugeren bleek het slib wel te voldoen aan de criteria voor gebruik in de landbouw.

In een ander slib stelde MI een normoverschrijding voor minerale olie vast. MI maande het bedrijf aan hierover verder onderzoek te verrichten, en voorafgaand aan elke afvoer zelf een volledige analyse te laten uitvoeren. MI stelde de andere instanties in kennis van de vastgestelde niet-conformiteiten. In enkele gevallen werd slib ook afgevoerd naar andere bestemmingen dan de landbouw, waaronder het buitenland. OVAM werd hiervan op de hoogte gebracht zodat ze conform haar bevoegdheid de nodige maatregelen kon treffen.

Werkgroep Lucht

De werkgroep Lucht coördineert binnen MI de activiteiten rond het bestrijden van luchtverontreiniging en geurhinder. In 2004 omvatte dat onder meer de start van vier nieuwe geuronderzoeken, geuremissiemetingen bij vier bedrijven en de afwerking van twee lopende geuronderzoeken. De keramische sector kreeg bijzondere aandacht omdat vanaf 1 januari 2004 voor de bakovens strengere emissiegrenswaarden van kracht werden. De bepalingen van de Solventrichtlijn werden voor de toezichthoudende ambtenaren verduidelijkt via een vraagbaak en een opleiding. Er wordt ook een handleiding opgemaakt voor de controle van die bepalingen. De werkgroep Lucht besteedde in 2004 bijzondere aandacht aan de controle van de zelfcontrole door de exploitanten. In dat kader werd onder meer een audit van de vast opgestelde meetapparatuur bij enkele elektriciteitscentrales uitgevoerd. De handhaving van het op stapel staande beleid werd voorbereid via een onderzoek naar de uitstoot van dioxineachtige PCB's.

Onderzoek naar de emissie van dioxineachtige PCB's

Binnen de grote groep van polychloorbifenylen (PCB's) zijn er een aantal verbindingen met toxicologische eigenschappen die vergelijkbaar zijn met die van de polychloordibenzodioxinen en -dibenzofuranen (PCDD/F). Daarom worden die PCB's aangeduid als 'dioxineachtige PCB's'. Het gaat om twaalf congenere waaraan de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) een TEF-waarde (toxische equivalent factor) heeft toegekend, als maat voor hun toxiciteit. Sinds enkele jaren worden, naast de PCDD/F, ook de dioxineachtige PCB's geregeld geanalyseerd in melk en zuivelproducten. Hieruit blijkt dat de toxisch equivalente concentratie (TEQ) van de dioxineachtige PCB's de voorbije jaren gemiddeld ongeveer driemaal hoger lag dan die van de PCDD/F. De relatief lage PCDD/F-waarden zijn het

gevolg van de succesvolle inspanningen die in het Vlaamse Gewest zijn geleverd om de dioxine-uitstoot sterk te beperken. Voor een verdere concentratiedaling van de dioxineachtige stoffen in de voedselketen zal dus vooral naar de PCB's moeten worden gekeken.

Bij depositiemetingen vond men enkele opvallend verhoogde waarden van dioxineachtige PCB's. Op enkele hoeves werden in de koemelk erg hoge PCB-concentraties aangetroffen. Die specifieke verontreiniging manifesteerde zich het eerst en het sterkst in Menen. Op basis van de omgevingsmetingen en een reeks eigen vaststellingen concludeerde MI dat de oorzaak van de verontreiniging van de omgeving moest worden gezocht in de activiteiten van een groot schrootverwerkend bedrijf. De ligging van het bedrijf, deels op Vlaams en deels op Frans grondgebied, gaf de kwestie een grensoverschrijdend karakter. MI betrok dan ook de Franse collega's van de DRIRE Nord-Pas-de-Calais bij de aanpak van dat dossier.

MI maande het bedrijf op 1 oktober 2003 aan om tegen eind 2003 een actieplan op te stellen met twee belangrijke delen. Door een strikt schrootacceptatiebeleid moet de toevvoer van PCB-houdend materiaal op het terrein zo veel mogelijk worden voorkomen. Een beter stofbeheersingsbeleid moet dan weer de verspreiding van PCB-houdend stof naar de omgeving doen verminderen. Het bedrijf liet in de loop van 2004 een eigen onderzoek verrichten naar de oorzaken en mogelijke remediëring van de PCB-emissie. De resultaten hiervan bevestigden de complexiteit van de problematiek. Het detecteren van PCB's in het aangevoerde schroot via chemische analyse bleek geen haalbare kaart. Gezien de grootschaligheid van de activiteiten volstaan relatief lage concentraties van PCB's bovendien al om een belangrijke verontreiniging van de omgeving te veroorzaken. Vooral de diffuse emissies, onder meer ten gevolge van de verspreiding van cycloonstof, komen uit het onderzoek naar voor als een prioritair aandachtspunt. Het bedrijf deed een aantal organisatorische ingrepen waardoor de stofverspreiding zou moeten worden tegengegaan. Een volledig gesloten opvang van het cycloonstof en een aantal aanvullende bouwkundige werkzaamheden zullen in 2005 worden gerealiseerd. De impact van al die maatregelen blijft voorlopig onzeker. De verdere monitoring in de omgeving zal duidelijk moeten maken hoe de verontreiniging evolueert.

Omdat alles erop wees dat de PCB-contaminatie bij schrootverwerkende bedrijven een sectoraal probleem is, startte MI eind 2003 een eigen uitgebreide onderzoeksopdracht naar de emissie van dioxineachtige PCB's. De doelstelling was om een zicht te krijgen op de geleide emissies van de verbindingen, enerzijds bij installaties met een belangrijke potentiële dioxinevorming en anderzijds bij enkele bedrijven met een verhoogd risico op de aanwezigheid van PCB's in het verwerkte materiaal. Er werden metingen uitgevoerd op de schoorsteen van vier afvalverbrandingsinstallaties, een elektriciteitscentrale, drie installaties uit de sectoren staal en non-ferrometalen en vier schrootverwerkende bedrijven met een shredderinstallatie. Op die twaalf installaties werd de uitstoot van PCDD/F en dioxineachtige PCB's tegelijkertijd gemeten.

Opstelling voor de uitvoering van depositiemetingen.

Bij de schrootverwerkende bedrijven werden extra metingen uitgevoerd om de bronnen te achterhalen. Er werden een aantal stofmonsters genomen, zowel van het terreinstof als van specifieke, potentieel met PCB's verontreinigde materialen (onder andere cycloonstof). Ook hierin werden de concentraties aan PCDD/F en PCB's bepaald. Verder werden er gedurende drie meetperiodes van telkens ongeveer een maand depositiemetingen van dioxinen en PCB's uitgevoerd op de vier terreinen.

Uit de meetresultaten bleek dat de belangrijkste geleide bronnen van PCDD/F en dioxineachtige PCB's in het Vlaamse Gewest te vinden zijn bij de sinterfabrieken voor ijzererts en bij de shredderinstallaties. Bij geen enkele installatie werd een overschrijding van de emissiegrenswaarde voor PCDD/F vastgesteld. Bij de shredderinstallaties lag de emissie van dioxineachtige PCB's meestal hoger dan die van PCDD/F. Er bleek evenwel geen correlatie te zijn tussen de concentratie van de beide groepen. Dat wijst erop dat de bron of het vormingsmechanisme van die twee soorten verbindingen niet steeds gelijk is.

Bij de shredderbedrijven viel een duidelijke overeenkomst op tussen de congenersamenstelling van de PCDD/F en de dioxineachtige PCB's in de emissies, in de deposities (neervallend stof) en in de stofmonsters, bemonsterd op het terrein. Dat bevestigde het verband tussen de emissies van de schrootverwerkende bedrijven en de verhoogde aanwezigheid van PCDD/F en PCB's in de omgeving. Uit de metingen bleek opnieuw dat vooral de diffuse emissies hierbij een belangrijke rol spelen, zeker in de nabije omgeving van de bedrijfsterreinen.

Op basis van de vaststellingen in dat onderzoek maande MI de schrootverwerkende bedrijven in kwestie aan om, zoals het bedrijf in Menen, een actieplan op te stellen voor de beperking van de emissie van PCDD/F en PCB's. Die actieplannen moeten in de loop van 2005 grotendeels worden gerealiseerd. Uit de verdere metingen van de depositie en de contaminatie van de omgeving zal moeten blijken in welke mate de uitgevoerde maatregelen een gunstig effect hebben op de verontreiniging. MI blijft die problematiek ook de komende jaren in elk geval intensief volgen.

MI maande de schrootverwerkende bedrijven aan om een actieplan op te stellen voor de beperking van de emissie van PCDD/F en PCB's.

Geuronderzoeken

Klachten over geurhinder komen nog steeds zeer frequent voor. Geurhinder blijft, met geluidshinder, de meest voorkomende vorm van milieuhinder. Bij gebrek aan duidelijke criteria rond de aanvaardbaarheid van geurhinder is de beoordeling van geurproblemen nog altijd een subjectief gegeven. De intensiteit waarbij de geur als hinderlijk wordt ervaren, kan immers heel erg variëren van persoon tot persoon.

Rond heel wat bedrijven blijft ook na de uitvoering van initiële saneringen 'geur' waarneembaar. MI moet in dat geval kunnen uitmaken of de geurhinder al dan niet aanvaardbaar is en of het bedrijf alle mogelijke maatregelen heeft genomen om de geuruitstoot te beperken. Hiervoor is vaak externe ondersteuning noodzakelijk. In industriezones liggen soms verschillende potentiële geur-emittoren dicht bij elkaar, wat het niet gemakkelijk maakt om het aandeel van die bronnen in de waargenomen geur(hinder) vast te stellen. Met een geuronderzoek lukt dat wel en wordt het mogelijk om gerichte geurbeperkende maatregelen af te dwingen bij de belangrijkste geuremittoren.

Geurstudies in opdracht van MI bestaan meestal uit een omgevingsonderzoek en een bronnenonderzoek. Bij omgevingsonderzoek worden de geuremissie en de hinderlijkheid van de verschillende bronnen bepaald, onder meer door geurwaarnemingen (snuffelmetingen door de deskundige en door toezichthoudende ambtenaren), telefonische enquëtering bij mensen in de omgeving, het bijhouden van een geurdagboek door de omwonenden en modelberekeningen. Tijdens het bronnenonderzoek worden er zo veel mogelijk vaststellingen binnen in de bedrijven gedaan, onder meer via een doorlichting van de relevante processen en de uitvoering van emissiemetingen met olfactometrische of chemische analyse. Bij de bedrijfsdoorlichtingen worden ook de al uitgevoerde en nog haalbare aanvullende emissiebeperkende maatregelen geëvalueerd.

Hieronder wordt de stand van zaken van eind 2004 beschreven van geuronderzoeken die in 2004 in opdracht van MI werden gestart en waarvan de finale rapporten worden verwacht in 2005. Twee studies worden uitgevoerd in en rond een industriezone in Merksem en in Ieper, een derde in Rollegem, windafwaarts van een industriezone die in het Waalse Moeskroen ligt. Daarnaast werd ook een geuronderzoek uitgevoerd in

Emissies vanuit de composteringshal zichtbaar gemaakt

Overdekte biofilter bij de GFT-composteringsinstallatie in Ieper

en rond een polyesterverwerkend bedrijf in Vlaams-Brabant. Bij twee textielbedrijven en een champignoncompostbedrijf in West-Vlaanderen werden geurmetingen uitgevoerd en bij een vetmelter rond Antwerpen werd het geurverwijderingsrendement van de luchtbehandelingsinstallatie bepaald. Over de twee geurstudies die in de zomer van 2003 waren gestart, in Gent en in Maasmechelen, kon u meer lezen in het Milieuhandlingsrapport 2003. Die onderzoeken werden voltooid in het najaar van 2004. Op basis van de resultaten ervan, waarop hieronder kort wordt ingegaan, zal MI in 2005 de gepaste saneringsmaatregelen aan de geurveroorzakende bedrijven opleggen. Het ging in alle bovenstaande gevallen om bedrijven of industriezones waarover MI al meerdere jaren geurklachten ontving.

Industriezone Merksem

MI liet in nauw overleg met de stad Antwerpen en het district Merksem een geuronderzoek uitvoeren in de omgeving van een veevoederproducent, een producent van pluimveevoeder en een margarineproducent. MI regelde de gunning en de stad Antwerpen engageerde zich tot cofinanciering. Het onderzoek startte begin juni 2004 en moet afgerond zijn tegen april 2005.

In de zomermaanden hielden 36 vrijwilligers gedurende drie maanden een geurdagboek bij, goed voor 5.984 geldige waarnemingen. 133 ervan waren mogelijk afkomstig van een van de twee veevoederproducenten. Tijdens de telefonische enquête beweerde ongeveer een derde van de 366 respondenten dat ze gedurende het laatste jaar in huis of in de onmiddellijke omgeving van het huis werden geconfronteerd met geur. Brontoewijzing bleek zowel bij de geurdagboeken als de enquêtes moeilijk, gezien de ligging en het vergelijkbare karakter van de geuren van de twee veevoederbedrijven. Wel was duidelijk dat de geuren vooral afkomstig waren van deze twee bedrijven en dat het aandeel van de margarineproducent verwaarloosbaar was. De snuffelmetingen bevestigden dat.

Daarom spitte het onderzoek zich verder toe op de twee veevoederbedrijven. Aan de belangrijkste emissiepunten werden in de laatste maanden van 2004 geurmetingen en chemische analyses uitgevoerd. In 2005 zullen de resterende geurmetingen uitgevoerd worden waarna de impact van de geuremissies van beide bedrijven op de omgeving zal worden berekend. Verder zal met behulp van specifieke chemische analyses

worden bepaald welke verbindingen er voor de geur(hinder) verantwoordelijk zijn. Uiteindelijk zullen de resultaten van het bedrijfsonderzoek samen met die van het omgevingsonderzoek worden geïnterpreteerd. Voorstellen van mogelijke saneringsmaatregelen per bron zullen hieruit voortvloeien. Na afloop van de studie, medio 2005, zal MI de bedrijven die onaanvaardbare geurhinder veroorzaken aanmanen om binnen een vastgestelde termijn de nodige geursaneringsmaatregelen te nemen.

Industriezone Ieper

In deze industriezone zijn een aantal geurbelastende bedrijven gevestigd met activiteiten in de composterings- en mestverwerkingssector. Het gaat om een bedrijf dat bodemverbeteraar aanmaakt uit kippen- en varkensmest, een bedrijf dat champignoncompost produceert uit kippen- en paardenmest en een groencompostering. De jarenlange klachten over geurhinder in deze omgeving werden meestal toegeschreven aan de producent van bodemverbeteraar en het champignoncompostbedrijf. Niettegenstaande er al een aantal geurreducerende maatregelen zijn genomen, bleven de klachten over geurhinder aanhouden. In de zomer van 2003, ging er nog een vierde geurbelastend bedrijf in exploitatie in die zone, namelijk een bedrijf dat gft en organisch biologisch bedrijfsafval composteert. MI besloot daarom een geuronderzoek te laten uitvoeren bij die vier bedrijven.

De geurstudie werd uitgevoerd in twee fasen: het omgevingsonderzoek, uitgevoerd in de zomer van 2003 in opdracht van Aminabel, en het bronnenonderzoek, gestart in mei 2004 in opdracht van MI. In het omgevingsonderzoek, waarvan het rapport in januari 2004 beschikbaar was, werden het nuleffectniveau, het hinderniveau en het ernstige hinderniveau voor het volledige studiegebied bepaald. In het kader van het bronnenonderzoek, dat klaar moet zijn begin 2005, waren eind 2004 de meeste metingen uitgevoerd, maar moesten de resultaten nog verwerkt worden. Hoewel conclusies over de aanvaardbaarheid van de veroorzaakte geurhinder in die optiek nog voorbarig zijn, was het uit de geurmetingen toch snel duidelijk dat de geuruitstoot van het champignoncompostbedrijf en van de producent van bodemverbeteraar beduidend hoger was dan van de twee andere bedrijven. Dat stemde overeen met de brontoewijzing bij de klachten.

De studie toonde aan dat de industriezone van Moeskroen onaanvaardbare geurhinder veroorzaakt voor de inwoners van Rollegem

MI zal het verdere verloop van het onderzoek nauwgelet volgen en na afloop de nodige actie ondernemen.

Rollegem – Industriezone Moeskroen

MI en haar Waalse tegenhanger, de Division de la Police de l'Environnement (DPE), beslisten in februari 2004 om samen het aanslepende geurprobleem in Rollegem door de uitwasemingen van een industriezone in het noorden van Moeskroen grondig aan te pakken.

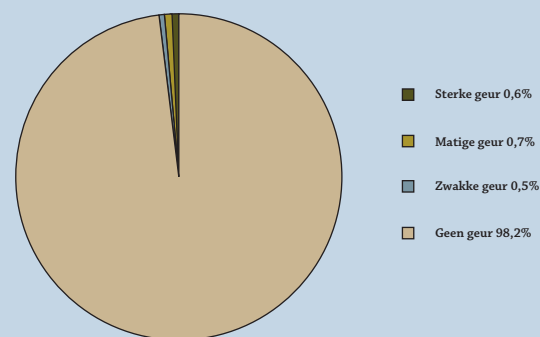
De problematiek was bij beide diensten al langer bekend, maar alleen bij bepaalde ongunstige weersomstandigheden. Rollegem ligt windafwaarts van het Waalse bedrijventerrein, in een dal. Bij bepaalde weersomstandigheden blijft de geur in het dal hangen.

De industriezone in kwestie telt een tiental potentieel geurproducerende bedrijven: een diepvriesgroente- en frietbedrijf, een groencomposteringsinstallatie, een opslagplaats van huisvuil en PMD-afval, een slachthuis, een verwerker van oliën en vetten, een afvalverbrandingsinstallatie, een producent van chemicaliën, een zeepziederij en enkele textielbedrijven. DPE lichtte die bedrijven de voorbije jaren door en saneerde de belangrijkste geurbronnen.

Omdat uit de evolutie van de klachten bleek dat de situatie sindsdien weliswaar verbeterd was maar nog niet helemaal opgelost, besloten MI en DPE begin 2004 de krachten te bundelen om de geurhinder definitief terug te dringen. Die samenwerking hield in dat MI in 2004 een onderzoek naar de geurimpact van de industriezone in Moeskroen op de inwoners van Rollegem en omgeving liet uitvoeren. DPE engageerde zich op haar beurt om in 2005 op basis van de resultaten van het Vlaamse omgevingsonderzoek heel gericht verdere acties te ondernemen. Dit betekent dat ze, waar nodig, een bronnenonderzoek zal laten uitvoeren en op basis van die informatie de sanering zal vervolledigen.

Het omgevingsonderzoek startte in augustus 2004 en bestond uit een klachtenanalyse, een telefonische enquête van de bevolking, het bijhouden van geurdagboeken door de inwoners en het uitvoeren van snuffelmetingen door toezichthoudende ambtenaren en door professionele snuffelploegen. Het ontwerponderzoeksrapport was klaar eind 2004. Uit de ver-

Resultaten van de geurdagboeken van 62 buurtbewoners

schillende onderdelen van de geurstudie blijkt dat de industriezone van Moeskroen onaanvaardbare geurhinder veroorzaakt voor de inwoners van Rollegem. De bedrijven die de grootste impact uitoefenen en het meeste hinder veroorzaken, zijn het diepvriesgroente- en frietbedrijf en de zeepziederij. Het rapport besluit met de aanbeveling voor DPE om die twee bedrijven prioritair aan een bronnenonderzoek te onderwerpen.

MI zal in 2005 de resultaten van het omgevingsonderzoek en de verdere aanpak met DPE bespreken. Die vorm van samenwerken is een primeur op het gebied van de aanpak van geurproblemen.

Polyesterverwerkend bedrijf

Tot 2003 veroorzaakte een polyesterverwerkend bedrijf milieuhinder met tal van klachten door omwonenden. De klachten gingen in hoofdzaak over verhoogde formaldehyde-emissies, die irritatie van de ademhalingswegen bij buurtbewoners veroorzaakten, en over geurhinder. Onder druk van MI plaatste het bedrijf in april 2003 een rookgaszuiveringsinstallatie. Sindsdien gaven de maandelijkse emissiemetingen in het kader van de zelfcontrole van het bedrijf geen aanleiding meer tot overtredingen van de formaldehydenorm. Ook de geur in de omgeving van het bedrijf was aanzienlijk afgenomen. Dat werd meermaals vastgesteld door MI en verschillende keren bevestigd door klagers uit de omgeving.

Desondanks ontvingen zowel MI als de gemeente op bepaalde momenten en bij ongunstige weersomstandigheden toch nog geurklachten van buurtbewoners, zij het in veel mindere mate dan voorheen. Om definitief uitsluitsel te krijgen over de aard, de ernst en de omvang van de geur, liet MI in het voorjaar van 2004 een diepgaand en uitgebreid geuronderzoek uitvoeren in en rond het bedrijf. Het rapport was klaar in september 2004. Uit de studie blijkt dat de geurhinder rond het bedrijf best wel meevalt. De geurdagboeken die 62 buurtbewoners drie maanden lang driemaal per dag invulden, leverden in totaal 10.625 waarnemingen op. Bij 98,2 % ervan werd geen geur van de polyesterverwerker vastgesteld. Dat resultaat toont aan dat er rond het bedrijf, in vergelijking met eerder uitgevoerde studies rond andere bedrijven, minder geurhinder is. Hetzelfde blijkt uit twintig snuffelmetingen die de onderzoekers en MI uitvoerden in de omgeving. Als er geur waarneembaar was, dan was dat alleen in vlaggen.

Simultane geurmetingen aan (v.l.n.r.) in- en uitgang van vetfilter, en uitgang elektrofilter gaven een idee van het geurverwijderingsrendement van de luchtbehandelingsinstallatie bij de vetmelter.

Op de belangrijkste schoorstenen werden geurmetingen uitgevoerd. De meetresultaten werden gebruikt in een mathematisch model dat de impact van het bedrijf op de omgeving berekende. Vervolgens werd de ernst van de geurhinder aan de hand van gangbare geurnormen beoordeeld. Het besluit hieruit is dat er gemiddeld gezien op jaarbasis nergens rond het bedrijf ernstige geurhinder optreedt. Wel kan er op momenten met een verhoogde geuruitstoot sprake zijn van onaantvaardbare geurhinder ter hoogte van enkele woningen dichtbij het bedrijf. De kunst is dus om het aantal dagen met verhoogde geuremissie zo laag mogelijk te houden.

Dat kan door een aantal organisatorische maatregelen te nemen, zoals een striktere voortgangscntrole van de procesvoering en de werking van de zuiveringsinstallaties. Ook aanvullend onderzoek en de optimalisatie van een aantal procesparameters zijn wenselijk. Daarnaast stelt het onderzoeksrapport enkele structurele maatregelen voor, zoals het uitbreiden van de zuiveringsinstallatie en het verhogen van de schoorstenen.

Op basis van de resultaten van het onderzoek maande MI het bedrijf aan om de nodige saneringsmaatregelen te nemen. De uitvoering van die maatregelen liep vertraging op doordat ondertussen een gerechtsexpertise liep over de geplaatste zuiveringsinstallatie. In 2005 zal het bedrijf de schoorsteendiameter wijzigen, wat tot een betere verspreiding van de afgassen in de omgeving zou moeten leiden, en zal de koeling van de zuiveringsinstallatie aangepast worden. Volgens de deskundige van het bedrijf zouden die ingrepen er toe moeten leiden dat onaantvaardbare geurhinder in de omgeving wordt vermeden. MI zal de sanering en het effect ervan op de voet blijven volgen.

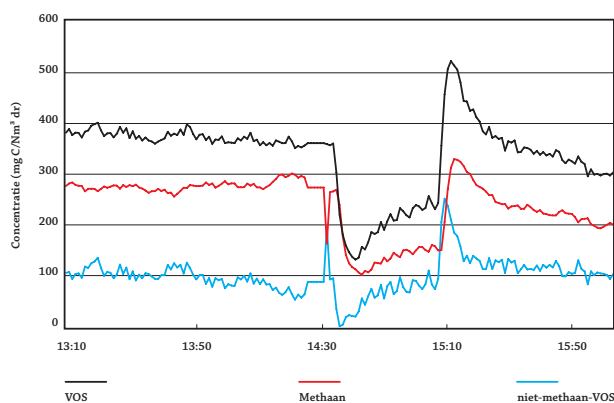
Geurmetingen bij vetmelter, textielbedrijven en champignoncompostbedrijf

Naar aanleiding van jarenlange klachten over geurhinder liet een vetmelter onder druk van MI in 2003 een afzuig- en gasbehandelingsinstallatie bouwen, bestaande uit een vetfilter, een microgaswassing en een elektrofilter. Omdat er nog steeds klachten bleven komen, liet MI in maart 2004 geurmetingen en verspreidingsberekeningen uitvoeren. Uit de meetcampagne die vier dagen in beslag nam, bleek dat het geurverwijderingsrendement van de luchtbehandelingsinstallatie onvoldoende was om onaantvaardbare geurhinder bij de omwonenden te

voorkomen. De metingen toonden ook aan dat de microgaswassing het door de leverancier gegarandeerde geurverwijderingsrendement niet bereikte. MI maande het bedrijf daarom aan om ervoor te zorgen dat onaantvaardbare geurhinder in de toekomst vermeden wordt. De vetmelter besloot de microgaswassing te vervangen door een naverbrander. De naverbrander werd besteld in de zomer van 2004. De nieuwe zuiveringsinstallatie moet operationeel zijn in april 2005.

MI liet in augustus 2004 bij twee textielbedrijven en een champignoncompostbedrijf geuremissies en geurverwijderingsrendementen bepalen, evenals het totale KWS-gehalte en de identificatie en kwantificatie van de belangrijkste individuele organische componenten. In elk bedrijf werd één dag gemeten. Het meetrapport, dat eind 2004 beschikbaar was, legde enkele problemen bloot waarvan vermoed wordt dat ze inherent zijn aan de gebruikte meetmethoden en het beperkte aantal meetdagen: het meten van te hoge totale KWS-gehalten via FID door het meemeten van methaan; het meten van negatieve geurverwijderingsrendementen; het detecteren van verschillende organische componenten bij de identificatie via GC-MS-analyse na desorptie van een multisorbent en bij de kwantificatie die gebruikmaakt van specifieke adsorbentia; het meten van grote verschillen in de totale KWS-uitstoot via FID en via de kwantificatie van alle individuele organische componenten apart. Om een en ander op te helderen zal MI in 2005 aanvullende metingen laten uitvoeren in de bedrijven in kwestie.

KWS-meting in het kader van een geuronderzoek

De geurbeladen gassen van de verwerking van dierlijk afval worden verbrand in een stoomketel en ...

... geloosd via een 20 m hoge schouw.

Industriezone Maasmechelen

Het onderzoek in en rond een champignoncompostbedrijf, een bedrijf dat groencompostering in de openlucht combineert met gft-compostering in tunnels en een afvalverwerkingsbedrijf was gestart in augustus 2003. Het definitieve rapport was klaar in het najaar van 2004. Uit de in totaal 80 geurmetingen bleek dat vooral de schoorsteen van het champignoncompostbedrijf en in tweede instantie de groencompostering in de openlucht belangrijke geurbronnen waren. De geuruitstoot van het afvalverwerkingsbedrijf bleek verwaarloosbaar te zijn. Die vaststellingen werden bevestigd door de resultaten van de 20 snuffelmetingen, de 44 geurdagboeken en de 365 telefonische enquêtes.

Voor de drie bedrijven werd met modelberekeningen op basis van snuffelmetingen en olfactometrische metingen bepaald welke geurconcentraties er kunnen optreden in de omgeving. Die concentraties werden getoetst aan relevante geuraanvaardbaarheidscriteria. Hieruit bleek dat de champignon- en de groencompostering onaanvaardbare geurhinder kunnen veroorzaken in de nabijgelegen woonwijken, de gft-composteringsinstallatie en het afvalverwerkingsbedrijf niet. De geurstudie besluit hieruit dat de huidige configuratie van nageschakelde technieken bij het champignoncompostbedrijf niet voldoende is om de geurhinder in de omgeving tot een aanvaardbaar niveau te reduceren. Naast procesgeïntegreerde geurreducerende maatregelen beveelt het onderzoek aan om ook aanvullende technische maatregelen te treffen, zoals het uitbreiden van de biofilter, het gebruik van een zure wasser of de combinatie van beide. Voor de groencompostering stelt het onderzoek dat verdere geurreductie moet worden nagestreefd door de al doorgevoerde maatregelen strikt te volgen, en door aanvullende preventieve maatregelen te nemen, zoals het afdekken van het ontvangen materiaal, het verhogen van de frequentie en het aanbrengen van een deklaag op de composthoopen.

MI zal in 2005 de bedrijven die onaanvaardbare geurhinder kunnen veroorzaken, aanmanen om maatregelen te nemen binnen een vastgestelde uitvoeringstermijn.

Industriezone Gent

Het bronnenonderzoek in opdracht van MI bij een verwerker van dierlijk afval, een bedrijf dat (petro)chemische producten

opslaat en mengt tot nieuwe formuleringen, een sojaverwerkend bedrijf en een gistproducent, liep van midden 2003 tot het najaar van 2004. De resultaten toonden aan wat al uit het omgevingsonderzoek in opdracht van de stad Gent bleek: de grootste geurvrachten werden gemeten bij de gistproducent en de sojaverwerker. Daartegenover staat dat het bedrijf dat dierlijk afval verwerkt, een modern bedrijf waar alle geurbeladen gassen naar een stoomketel worden geleid, vervolgens worden verbrand en geloosd via een 20 meter hoge schoorsteen, lage geuremissies had. Bij het petrochemisch bedrijf kon niet worden gemeten omdat het productieproces dat wordt gerelateerd aan geur tijdens de onderzoeksperiode niet was opgestart. Daarom werden de werkprocedures voor dat proces kritisch onder de loep genomen.

Bij toetsing van de immissieconcentraties, berekend op basis van de gemeten geurvrachten, aan de gepaste geuraanvaardbaarheidscriteria bleek dat zowel de gistproducent als de sojaverwerker onaanvaardbare geurhinder kunnen veroorzaken voor de omwonenden. Voor beide bedrijven werden in de geurstudie voorstellen voor mogelijke geurreducerende maatregelen geformuleerd en werden enkele geurreductiescenario's berekend. Mogelijkheden voor geurreductie zijn in beide gevallen procesgeïntegreerde maatregelen, schoorsteenverhogingen en nageschakelde technieken. Voor de verwerker van dierlijk afval beperkt de aanbeveling zich tot het vermijden van diffuse emissies via openstaande poorten. Het petrochemisch bedrijf kan de procedures aanvullen met enkele organisatorische en procesgeïntegreerde maatregelen om geurverspreiding in de omgeving zo veel mogelijk te voorkomen.

Op basis van de onderzoeksresultaten zal MI in 2005 de nodige handhavingsacties ondernemen en de saneringen en het resultaat ervan strikt volgen.

Ten slotte

Slachtoffers van geurhinder leggen klachten neer bij MI. Als die klachten worden bevestigd door eigen vaststellingen, maakt de toezichthoudend ambtenaar van MI op basis van de Vlarem-bepaling dat de exploitant alle nodige maatregelen moet nemen om schade en hinder te voorkomen, een proces-verbaal op en maant het bedrijf aan om de vereiste maatregelen te nemen. Heel wat klagers laten het niet hierbij. Ze stellen zich burgerlijke partij en laten hun zaak afhandelen voor de rechter.

Uit de rechtspraak volgt dat bovenvermelde Vlarembepaling niet mag worden beschouwd als een middelenverbintenis, maar een resultaatsverbintenis is. De exploitant kan dus kiezen welke middelen hij inzet om geurhinder te voorkomen en te bestrijden, maar hij heeft die keuzevrijheid niet ten aanzien van het te bereiken resultaat. Als de exploitant de geurhinder niet vermijdt en bestrijdt, kan dat in bepaalde omstandigheden verstrekende gevolgen hebben, zoals het betalen van zware schadevergoedingen en gevangenisstraffen.

Emissiemetingen bij bedrijven uit de keramische sector

Bij het produceren van keramische producten, zoals gevelstenen en snelbouwstenen en dakpannen, kunnen er bij het bakken belangrijke hoeveelheden verontreinigende stoffen vrijkomen in de atmosfeer. De emissies houden vooral verband met de samenstelling van de gebruikte grondstoffen en toeslagstoffen. Wegens aanhoudende problemen met de naleving van de geldende milieuvoorwaarden volgt MI de sector al meerdere jaren van nabij, onder meer via een reeks eigen emissiemetingen.

Op 21 maart 2003 keurde de Vlaamse Regering een besluit tot wijziging van Vlare II goed, dat verscheen in het Belgisch Staatsblad op 1 augustus 2003. Hierdoor werden vanaf 1 januari 2004 voor de bakovens van de keramische sector strengere emissiegrenswaarden van kracht. Er werd ook een emissiegrenswaarde van 0,1 ng TEQ/Nm³ voor PCDD/F ingevoerd. Vanaf 1 januari 2010 zullen bovendien nog strengere grenswaarden gaan gelden als gevolg van de verplichtingen van het Vlaamse Gewest in het kader van de naleving van de Europese Richtlijn 2001/81/EG 'Nationale Emissieplafonds'.

Door de verstrenging van de emissiegrenswaarden moesten heel wat steenbakkerijen emissiebeperkende maatregelen nemen, vooral voor fluoriden (HF) en zwaveloxiden (SO_x). BBT-maatregelen op dit vlak omvatten zowel procesgeïntegreerde ingrepen, zoals het toevoegen van zwavelbindende toeslagstoffen aan het mengsel, als nageschakelde technieken, zoals de adsorptie van HF op kalkachtig materiaal.

Om de naleving van de nieuwe emissiegrenswaarden na te gaan, besliste MI om eigen emissiemetingen te laten uitvoeren bij alle installaties uit de sector. De overgangstermijn tussen de publicatie van de nieuwe wetgeving en het van kracht worden van de grenswaarden bedroeg slechts vijf maanden. Daarom verkoos MI om de exploitanten begin 2004 te vragen hun geplande of al uitgevoerde saneringsmaatregelen kenbaar te maken, met opgave van de timing. Op basis hiervan werden de MI-emissiemetingen gespreid over heel 2004. De uitvoering van de lopende saneringsmaatregelen werd van nabij gevolgd. Eind 2004 waren alle geplande aanpassingen uitgevoerd, op één installatie na. MI had op dat moment emissiemetingen laten uitvoeren op de schoorstenen van alle installaties bij 24 van de 27 actieve bedrijven.

Uit de meetresultaten blijkt dat er bij verschillende bedrijven overschrijdingen van de emissiegrenswaarden werden

De rookgaszuivering bij een steenbakkerij moet zorgen voor het naleven van de emissienormen.

gevonden. Slechts bij 11 van de 24 bedrijven werd geen enkele grenswaarde beduidend overschreden, rekening houdend met de wettelijk toegestane meetonzekerheid. In de meeste gevallen ging het dan nog om de bedrijven waar geen aanpassingen noodzakelijk waren geweest om te voldoen aan de nieuwe grenswaarden, gezien het gebruik van zwavel- en fluorarme klei- en leemsoorten. Positief is wel dat er geen enkele overschrijding van de nieuwe emissiegrenswaarde voor PCDD/F werd vastgesteld, ook niet bij de steenbakkerijen waar brandbare toeslagstoffen worden gebruikt.

	stof	CO	SO ₂	HF	TOC
aantal bedrijven waar overschrijdingen werden vastgesteld	5	3	2	6	1

Opvallend is dat de uitstoot van fluoriden bij heel wat bedrijven een probleem blijft, ondanks de plaatsing van nageschakelde reinigingsapparatuur. Daarnaast vormt vooral het halen van de emissiegrenswaarde voor stof (50 mg/Nm³ bij 18% O₂) een struikelblok. Blijkbaar vormen de toegepaste BBT geen garantie voor het halen van een voldoende verwijderingsrendement voor stof en HF.

MI verbaliseerde de vastgestelde overtredingen en maande de exploitanten aan om de nodige aanpassingen door te voeren aan het proces of de installaties, met het oog op de spoedige naleving van de emissiegrenswaarden. Tegelijkertijd werd het

Een goede opvolging door de exploitant (o.a. door zelfcontrole) moet dergelijke toestanden voorkomen.

verplichte zelfcontrolemeetprogramma beoordeeld op de volledigheid, de toepassing van de juiste meetfrequenties en de conformiteit van de meetresultaten met Vlare II. Begin 2005 zullen de metingen bij de resterende drie installaties worden afgerond en alle resultaten van de zelfcontrolemetingen in 2004 grondig worden bekeken. Op dat moment zal de actie in haar geheel worden geëvalueerd.

In kort bestek

VOS-emissies oplosmiddelengebruik - grafische sector

Met de omzetting van de Europese Richtlijn 1999/13/EG inzake de beperking van de emissies van vluchtige organische stoffen (VOS) ten gevolge van het gebruik van organische oplosmiddelen bij bepaalde werkzaamheden en in installaties (de zogenaamde Solventrichtlijn) in Vlare II-wetgeving in juli 2001, werden voor het eerst niet enkel emissiegrenswaarden voor geleide emissies maar ook voor diffuse en totale emissies ingevoerd.

Bovendien kunnen de bedrijven die vallen onder de Solventrichtlijn voor het eerst als alternatief voor de emissiegrenswaarden gebruikmaken van een zogenaamd reductieprogramma. De voorwaarde is dat ze daarmee een vergelijkbare emissiebeperking kunnen realiseren als door de naleving van de emissiegrenswaarden. Die benadering van de VOS-problematiek is vrij revolutionair binnen Vlare II. Helaas is

de wettekst op vele plaatsen onvoldoende duidelijk en is de afbakening van het toepassingsgebied niet altijd even helder. Er was dus dringend behoefte aan verduidelijking en aan een aangepaste handhavingsmethodiek voor die nieuwe en ongebruikelijke bepalingen in de Vlare II-wetgeving.

Daarom besliste de werkgroep Lucht om voor de toezichthoudende ambtenaren een vraagbaak in het leven te roepen, een VOS-opleiding te organiseren en een handleiding op te stellen om op een gestandaardiseerde manier te onderzoeken en te beoordelen of de exploitant voldoet aan de eisen van de Solventrichtlijn. De vraagbaak is operationeel sinds 2003. De VOS-opleiding vond plaats in maart 2004. Verschillende interne en externe sprekers gaven toelichting over de VOS-wetgeving, de implementatie ervan door de bedrijven en de controle hiervan door MI. De opmaak van de handleiding werd in 2004 grondig voorbereid. De uitvoering ervan werd uitbesteed aan een externe VOS-specialist. De handleiding moet klaar zijn in het najaar van 2005.

Naast de algemene aanpak via vraagbaak, opleiding en handleiding vereist het uitwerken van een nieuwe handhavingsmethodiek ook een diepteaanpak van één VOS-activiteit. De keuze viel op de grafische sector vanwege de relevante VOS-uitstoot en omdat voor die sector de VOS-bepalingen vroeger van kracht werden dan voor de meeste andere sectoren. Er zijn controles van de solventboekhouding en metingen en berekeningen van de VOS-emissies gepland. De werkgroep Lucht bereidde het bestek voor die opdracht voor. Wegens budgettaire problemen werden de aanbesteding en de uitvoering ervan echter verschoven naar 2005.

Controle van de zelfcontrole lucht

De zelfcontrole door de exploitanten is de hoeksteen van Vlare II voor de controle van de uitstoot van verontreinigende stoffen naar de lucht. De aanpak van de controle van de zelfcontrole door MI werd in 2002 beschreven in een interne onderrichting die geldt voor alle toezichthoudende ambtenaren. De bedoeling hiervan is te komen tot een doeltreffende en uniforme handhaving van de zelfcontroleverplichtingen.

Bij een controle van de zelfcontrole gaat de toezichthoudend ambtenaar na of de verplichte metingen uitgevoerd zijn op een correcte manier en bij representatieve bedrijfsomstandigheden, en of de resultaten in overeenstemming zijn met de geldende voorwaarden. Bij de evaluatie en dossierafhandeling wordt gebruikgemaakt van het MI-instrumentarium.

In de praktijk valt op dat bij bedrijven of sectoren waar MI in het verleden veel aandacht heeft geschonken aan de emissies, bijvoorbeeld door middel van emissiemetingen in eigen opdracht, de zelfcontrole veel beter wordt gevolgd. Bij een aantal belangrijke sectoren volgt MI al enkele jaren systematisch de resultaten van de zelfcontrolemetingen lucht op. Het gaat onder meer over de afvalverbrandingsinstallaties, de keramische nijverheid, metaalgieterijen en -smelterijen, crematoria, asfaltcentrales en spaanplaatbedrijven.

Er duiken hierbij nog geregeld overschrijdingen van de geldende emissiegrenswaarden op, waarbij MI een proces-verbaal moet opstellen en waarbij MI de exploitant aanmaant om de nodige maatregelen te nemen zodat zo snel mogelijk de grenswaarden worden nageleefd. Er zijn ook nog steeds bedrijven waar de zelfcontroleverplichtingen niet of onvoldoende worden nageleefd, ondanks herhaalde aanmaningen. Op die manier creëren de exploitanten een ongeoorloofd vermogensvoordeel tegenover hun concurrenten en verhinderen ze de goede bewaking van de naleving van de emissiegrenswaarden.

In 2005 zal MI een nog meer systematische aanpak van de controle van de zelfcontrole uitwerken, waarbij ook de andere sectoren met belangrijke emissies aan bod zullen komen. Naargelang van het soort zelfcontrole (continue metingen, periodieke metingen, berekeningen ...) zal MI haar controle-aanpak differentiëren.

Audits van de keuring van de vast opgestelde meetapparatuur bij elektriciteitscentrales

Voor de installaties met de grootste emissies naar de lucht verplicht Vlare II een continue bewaking door middel van vast opgestelde meetapparatuur, uitgerust door en op kosten van de exploitanten. Die apparatuur en de gehanteerde methodes en procedures moeten worden gekeurd door een hiervoor erkende milieudeskundige lucht. Om de deskundigen te helpen bij de uitvoering van de keuringen stelde het referentielaboratorium VITO een code van praktijk 'Goedkeuring van vast opgestelde emissiemeet toestellen' op. In oktober 2001 werd hiervan een tweede, aangepaste versie uitgebracht.

MI opteert bij deze vorm van zelfcontrole voor een actieve rol op het vlak van de kwaliteitsbewaking, door VITO audits te laten uitvoeren. Uit een eerste project enkele jaren geleden kwamen onder andere een aantal praktische problemen bij het toepassen van de code van goede praktijk tot uiting. Na de herziening van de code besliste MI in 2004 een audit te laten uitvoeren van de vast opgestelde apparatuur bij vijf installaties van de elektriciteitsproducenten die vallen onder de Vlare II-indelingsrubriek 'Grote stookinstallaties' (> 50 MW nominaal thermisch vermogen).

De audit bestaat uit twee onderdelen. Enerzijds wordt het keuringsverslag van de deskundige geëvalueerd op basis van de code van goede praktijk. Hierbij worden de aanwezige toestellen, ijkmiddelen en logboeken onderzocht. Anderzijds voert VITO emissiemetingen uit met een referentiemeetmethode voor de bepaling van SO₂, CO, O₂, NO_x, CO₂, stof, debiet, temperatuur en watergehalte. De meetresultaten worden vergeleken met die van de meetapparatuur van de exploitant om na te gaan of de zelfcontrole metingen betrouwbare resultaten opleveren.

Bij de voorbereiding van die opdracht in 2003 werd al vastgesteld dat er een conflict bestond tussen de exploitant en de erkende deskundige die de keuring uitvoerde. Er was namelijk onenigheid over de noodzakelijke omvang en de uitvoeringswijze van de keuringen. Hierdoor geraakten de keuringsrappor-

MI controleerde de grondwaterwinningen bij 15 drankenbedrijven.

ten niet tijdig afgerond en liep ook de start van de doorlichting door MI heel wat vertraging op. Eind 2004 werden twee van de vijf gekozen installaties doorgelicht. Die doorlichting zal voortgezet worden in 2005.

Werkgroep Bodem en Grondwater

De werkgroep Bodem en Grondwater werd in 2004 opnieuw actief. Die werkgroep was een van de eerste werkgroepen binnen MI maar was door het vertrek van de toenmalige werkgroepgangmaker en bij gebrek aan personeel op non-actief gezet sinds 2000. Bodem en grondwater zijn echter thema's die ongetwijfeld de nodige aandacht verdienen. Het duurzaam omspringen met de grondwaterreserves is één aspect. Hierbij is een kwantitatieve en kwalitatieve controle van het grondwater noodzakelijk. Een ander aspect is bodem- en grondwaterverontreiniging. Het behoort tot de taken van MI om nieuwe verontreiniging op te sporen en stop te zetten. De werkgroep zorgde in 2004 met een nieuw project voor een verkennend onderzoek naar de aanpak van de bodem- en grondwaterproblematiek.

Dit project werd opgesplitst in de twee hierboven vermelde aspecten, namelijk de winning van grondwater enerzijds (waarbij MI koos voor controles in de sector van de drankenbedrijven) en de bodem- en grondwaterverontreiniging en -sanering anderzijds (waarbij MI de sector van de kleiduivenschietsstanden selecteerde).

Grondwaterwinning

In het najaar van 2004 voerde MI grondige controles uit bij enkele winningen van grondwater in de voedingsindustrie, meer bepaald bij 15 bedrijven uit de drankenindustrie. Dat zijn producenten van onder andere limonade, water, fruitsap en bier. MI koos enerzijds voor die sector om zo veel mogelijk uniformiteit te hebben tussen de verschillende bedrijven en hun gebruik van grondwater, en anderzijds omdat grondwater voor die bedrijven de belangrijkste grondstof is bij het uitoefenen van hun hoofdactiviteit.

MI voerde de inspecties uit aan de hand van een checklist, met eerst een controle van de vergunningstoestand. De vergunning-

Uitvoering van een peilmeting bij een grondwaterwinning.

Stukgeschoten kleidruiven kunnen de bodem verontreinigen met PAK.

gen voor de winning van grondwater zijn onder te verdelen in drie periodes:

1. vergunningen verleend in de periode voor het Grondwaterdecreet, door het ministerie van Economische zaken (administratie van het Mijnwezen). Deze vergunningen vervallen uiterlijk op 20 augustus 2005;
2. vergunningen, verleend volgens de bepalingen in het Grondwaterdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten (periode 1985-1999);
3. vergunningen, verleend volgens de bepalingen van het Milieuvergunningsdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten Vlare I en Vlare II (vanaf 1 mei 1999).

Vervolgens controleerde MI de debietmeters, de aangifte in het kader van de heffing, de debiet- en peilregistratie en de andere vergunningsvoorwaarden. Er was daarbij ook aandacht voor de uitrusting en de exploitatie van de grondwaterwinningsputten en de peilputten. Er werden geen monsters van het grondwater genomen.

Grondwater is voor de geselecteerde bedrijven de belangrijkste bron voor het uitoefenen van hun activiteit, hetzij rechtstreeks voor de productie van bier, frisdrank of water, hetzij als laatste spoeling voor hun flessen. Ze hebben er alle belang bij dat de kwaliteit van het grondwater constant blijft. MI stelde tijdens de inspecties vast dat er niet bij alle bedrijven dezelfde aandacht was voor de grondwaterwinningsputten. Bij vijf bedrijven was de afwerking van de put onvoldoende zodat insijpeling van regenwater of ondiep grondwater mogelijk was. Eén bedrijf pompte grondwater op onder het in de vergunning vastgelegde peil. Hierdoor werd onder de top van de watervoerende laag opgepompt met beluchting en wijziging van de kwaliteit van de grondwaterlaag tot gevolg. Bij twee bedrijven waren de grondwaterwinningsputten niet toegankelijk waardoor visuele controle door MI en controle en onderhoud van de put door het bedrijf onmogelijk was.

Verder bleken de vergunningen van die bedrijven niet allemaal in orde. Vier bedrijven pompten een hoger debiet op dan het vergunde. Drie bedrijven beschikten over aanvullende winningsputten of proefboringen die niet vergund waren en één bedrijf had nog geen nieuwe vergunningsaanvraag ingediend voor zijn lopende vergunning die in augustus 2005 vervalt.

Bedrijven met een recente nieuwe vergunning waren zich niet altijd bewust van de extra voorwaarden die opgelegd waren. Vier van die bedrijven hadden geen aparte peilputten zoals opgelegd in Vlare II. Negen van de vijftien bedrijven voldeden niet aan de debiet- en peilregistratie, vier daarvan voerden ook niet de verplichte analyses uit en één voldeed niet aan de jaarlijkse meldingsplicht aan de afdeling Water.

Andere vaststellingen waren het onvoldoende afdichten van buiten dienst gestelde winningsputten, het niet-melden van die putten en het niet kunnen voorleggen van de vereiste documenten. Tot slot is bij één bedrijf een vermoedelijke ontduiking van de heffing op de winning van grondwater vastgesteld.

Naar aanleiding van die controles bij vijftien drankbedrijven werden drie bedrijven geverbaliseerd en ontvingen acht bedrijven een aanmaning en twee een raadgeving om de vastgestelde tekortkomingen te saneren.

Kleidruivenschietstanden

Deze inrichtingen veroorzaken bodemverontreiniging met lood en PAK door het neervallen van de hagel (lood) en de stukgeschoten kleidruiven (PAK). Vlare II voorziet in een zelfcontroleverplichting voor die inrichtingen. Jaarlijks moeten ze een bodemonderzoek uitvoeren en de concentraties van verontreinigende stoffen mogen de bodemkwaliteitsdoelstelling B niet overschrijden. Het probleem is dat die normen niet zijn gedefinieerd in Vlare II en er hierdoor rechtsonzekerheid wordt geschapen. Daarom toetste MI de analyseresultaten aan de Vlarebo-bodemsaneringsnormen. Die zijn wel minder streng dan de bedoelde bodemkwaliteitsdoelstelling.

De kleidruivenschietstanden werden al in 1999 door MI gecontroleerd. Sindsdien zijn verschillende schietstanden gesloten vanwege bodemverontreiniging en geluidshinder. Om een duidelijk beeld te krijgen van de bodemverontreiniging door de huidige actieve schietstanden werden ze opnieuw geïnspecteerd.

MI voerde bij alle (vijf) actieve kleidruivenschietstanden in Vlaanderen inspecties uit. Allereerst won MI daarbij algemene informatie in over de schietstand: de vergunningstoestand, het aantal schietbanen, de schietdisciplines die worden toegepast,

de frequentie en het aantal schietoefeningen ... Daarna controleerde MI alle sectorale voorwaarden voor kleiduivenschietstanden uit Vlarem II. De sectorale voorschriften voor geluid en trillingen van artikel 5.32.7.2.7 voor schietstanden en de bepalingen uit hoofdstuk 4.5 (beheersing van geluidshinder) werden niet gecontroleerd in dat project. Verder nam MI op de schietstanden monsters van de bovenste laag van de bodem, ter hoogte van het neervallen van de hagel of op de plaats waar de meeste stukgeschoten kleiduiven liggen. Alle monsters werden zowel op PAK als op lood geanalyseerd. Tevens zijn bij drie van de vijf schietstanden de kleiduiven geanalyseerd op PAK.

Bij alle schietstanden werden waarden teruggevonden die de Vlarebo-bodemsaneringsnorm overschrijden. Zo werden bij alle schietstanden te hoge waarden teruggevonden voor minstens vijf PAK (benzo(a)anthraceen, benzo(b)fluoranteen, benzo(a)pyreen, dibenzo(a,h)anthraceen en indeno(1,2,3-cd)pyreen). Bij drie van de vijf schietstanden zijn ook loodconcentraties gevonden die hoger zijn dan de bodemsaneringsnorm.

Uit de analyses van de kleiduiven blijkt dat de samenstelling van de schijven nogal verschilt. De geanalyseerde kleiduiven bevatten respectievelijk 40.473 ppm, 5.888 ppm en 9 ppm PAK. Dat betekent dat er wel degelijk ook milieuvriendelijke kleiduiven te verkrijgen zijn, die weinig of geen PAK bevatten. Als die schijven gebruikt worden, wordt verdere aanrijking van de bodem met PAK vermeden. Het lood is echter tot op heden niet te vervangen door andere milieuvriendelijkere materialen. Enkel bodembeschermende maatregelen, zoals folies aanbrengen, en een goed onderhoud van het schietterrein, zoals het geregeld reinigen of borstelen van de grasmat met daaraan gekoppeld een reguliere afvoer van de ontstane reststoffen, dragen bij tot een beperking van de bodemverontreiniging.

De schietstanden werden aangemaakt om de restanten van de kleischijven op te ruimen en af te voeren naar erkende eindverwerkers, om gebruik te maken van milieuvriendelijke kleischijven en om verdere bodemonderzoeken uit te voeren in overleg met OVAM.

Werkgroep GGO's

Het manipuleren van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) en pathogene organismen kan bepaalde risico's voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu met zich meebrengen. De term GGO's is een verzamelnaam voor micro-organismen (bv. bacteriën en virussen), planten en dieren waarvan het genetisch materiaal (DNA) op kunstmatige wijze wordt veranderd. Pathogene organismen zijn micro-organismen die een ziekte kunnen verwekken bij mensen, dieren of planten.

Het is noodzakelijk dat MI inzicht verwerft in de handhavingaanpak van de milieu- en veiligheidsproblemen met betrekking tot genetische modificatie om een gepast handhavingsbeleid te kunnen voeren. Daarom startte MI in 2004 met een verken-

Het vermelden van het biorisicoteken en het risiconiveau is verplicht op lokalen waar met GGO's en/of pathogene organismen wordt gewerkt.

nend onderzoek en werd in september 2004 een interne GGO-werkgroep opgericht. In een eerste fase werd de relevante wetgeving bestudeerd, vervolgens werd een inventaris gemaakt van de inrichtingen die met GGO's of pathogene organismen werken en in het najaar werd een inspectiecampagne uitgevoerd bij 15 bedrijven.

Wetgeving

De wetgeving is gebaseerd op de Europese Richtlijn 98/81/EEG van 26 oktober 1998 inzake het ingeperkt gebruik van GGO's. De richtlijn werd recent in Vlarem geïmplementeerd. Evenals sommige andere Europese lidstaten hebben de drie gewesten van België ervoor geopteerd om de richtlijn uit te breiden zodat ook pathogene organismen onder die reglementering vallen. Het principe van die wetgeving komt erop neer dat een inrichting, die GGO's of pathogene organismen aanmaakt of onderzoekt, een risicoanalyse moet maken van die activiteiten. Op basis van die risicoanalyse wordt het bedrijf ingedeeld in een van de vier risicoklassen. Aan elk risiconiveau zijn een aantal maatregelen verbonden om te verhinderen dat mens en leefmilieu worden blootgesteld aan die organismen. Naarmate het risiconiveau stijgt, zijn er meer en stringenter inperkingsmaatregelen vereist.

Gezien de specificiteit van elk onderzoek met GGO's moeten inrichtingen, naast een milieuvergunning, voor elke verschillende activiteit een toelating aanvragen bij de afdeling Milieuvergunningen. MI controleert of de vergunningstoestand correct is en of de inperkingsvoorwaarden, opgelegd in de wetgeving en in de toelating worden toegepast.

Inventarisatie inrichtingen

Alle toelatingen verleend voor activiteiten van 'ingeperkt gebruik van GGO's en pathogene organismen' werden geïnventariseerd. Een 90-tal inrichtingen in Vlaanderen hebben een of meer toelatingen. Daarvan heeft geen enkele het hoogste risiconiveau, zijn er een 20-tal met risiconiveau 3, een 60-tal met risiconiveau 2 en hebben een 10-tal het laagste risiconiveau.

De wetgeving maakt onderscheid in 5 types van activiteiten met specifieke inperkingsmaatregelen:

- laboratoria: kleinschalige niet-gespecificeerde activiteiten;

Bij gevaar voor de menselijke gezondheid moeten activiteiten met GGO's en/of pathogene organismen uitgevoerd worden in een microbiologische veiligheidskast.

Bij GPBV-inspecties wordt bovenop de klassieke aanpak ook de klemtoon gelegd op geïntegreerde en de preventieve aanpak.

- animalaria: proeven met genetisch gemodificeerde dieren of dieren die intentioneel besmet zijn met zoöpathogenen;
- serres: proeven met genetisch gemodificeerde planten of planten die intentioneel besmet zijn met fytopathogenen;
- ziekenhuiskamers: kamers om vaccins te testen die afkomstig zijn van GGO's of pathogene organismen;
- grootschalige activiteiten: activiteiten met micro-organismen op een schaal die groter is dan de microscopische.

Uit de inventarisatie blijkt dat in Vlaanderen 78 inrichtingen een toelating hebben gekregen in het kader van het ingeperkt gebruik voor de uitbating van een laboratorium, 19 voor een animalarium, 15 voor een serre, 5 voor een ziekenhuiskamer en 4 voor grootschalige activiteiten.

Inspectiecampagne

Om een uniforme en diepgaande controle mogelijk te maken werd een checklist opgesteld met alle geldende inperkingsmaatregelen per type van activiteit en per risiconiveau. De inspecties werden met behulp van de checklist uitgevoerd bij 15 inrichtingen.

Om tijdens die eerste inspectiecampagne zo veel mogelijk ervaring op te doen, opteerde MI ervoor zo veel mogelijk verschillende risiconiveaus en zo veel mogelijk verschillende types van activiteiten te controleren. Zo voerde MI een inspectie uit bij twee inrichtingen met risiconiveau 1, negen met risiconiveau 2 en vier met risiconiveau 3.

Ingedeeld volgens het type van de activiteit ging het om vijf serres, drie animalaria en twaalf laboratoria. Het totale aantal types van de activiteiten komt niet overeen met het totale aantal geïnspecteerde inrichtingen aangezien er bij serres en animalaria meestal nog een laboratorium aanwezig is.

Bij negen van de vijftien gecontroleerde inrichtingen stelde MI tekortkomingen vast op de geldende inperkingsmaatregelen en maande MI de exploitant aan om alle verplichtingen na te komen.

De meest voorkomende overtredingen die MI vaststelde, zijn:

- het niet-vermelden of onvolledig vermelden van het bio-

logische risiconiveau, de toegelaten en verantwoordelijke personen en de criteria voor toegang op de deuren van de lokalen in kwestie;

- het niet-naleven van het eet- en drinkverbod;
- het niet-gevalideerd zijn van de inactiveringsmethode (afdoen van de organismen);
- het niet-geven van een specifieke opleiding 'bioveiligheid' aan het personeel.

Dat project loopt de volgende jaren onverminderd door.

Kernteam GPBV

GPBV staat voor 'geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging', in het Engels IPPC of 'integrated pollution prevention and control'. Een GPBV-inspectie is uitgebreider, diepgaander en meer divers dan de totnogtoe gehanteerde traditionele mono- of multidisciplinaire aanpak. Bij GPBV wordt bovenop de klassieke aanpak de klemtoon gelegd op enerzijds de geïntegreerde aanpak en anderzijds de preventieve aanpak. Bovendien komen nieuwe thema's aan bod (grondstoffen, energie, evaluatie toepassing BBT + milieukwaliteitsnormen ...).

GPBV-richtlijn

Om de nieuwe aandachtspunten te accentueren wordt verwezen naar de overwegingen en artikelen die opgenomen zijn in de GPBV-Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (verschenen in het Europees Publicatieblad nr. L257 van 10 oktober 1996). Die richtlijn bevat voor MI belangrijke artikelen. Het bijzonderste artikel luidt als volgt:

"Artikel 14: Inachtneming van de vergunningsvoorwaarden.

De lidstaten treffen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat:

- *de vergunningsvoorwaarden door de exploitant in zijn installatie worden vervuld;*
- *de exploitant de bevoegde overheid geregeld de resultaten van zijn lozingscontrole mededeelt en zo spoedig mogelijk op de hoogte stelt van voorvallen of ongevallen die het milieu significant beïnvloeden;*
- *de exploitanten van de installaties de vertegenwoordigers van de*

bevoegde autoriteit alle noodzakelijke assistentie verlenen om hen in staat te stellen de installaties te inspecteren, monsters te nemen en de informatie te verzamelen die nodig is voor het vervullen van hun taken in het kader van deze richtlijn.”

Oprichting van een kernteam

Omdat een geïntegreerde en preventieve aanpak van de bestrijding van verontreiniging de beste garantie biedt tot een hoog beschermingsniveau voor mens en milieu in zijn geheel en daarmee het beginsel van duurzame ontwikkeling wordt bevorderd, organiseerde MI in 2004 een GPBV-proefinspectie-campagne.

Om daaraan uitvoering te geven werd begin 2004 binnen MI een intern GPBV-kernteam opgericht. Dat kernteam bestaat uit vertegenwoordigers van de Hoofdingspectie en één vertegenwoordiger per buitendienst. Het team wordt geleid door het diensthoofd van de Hoofdingspectie.

Noodzaak en milieurelevantie

De noodzaak en milieurelevantie van dit GPBV-proefproject waren gebaseerd op de volgende overwegingen van de GPBV-richtlijn:

- overwegende dat afzonderlijke initiatieven ter bestrijding van emissies in de lucht, het water of de bodem ertoe kunnen leiden dat verontreiniging van het ene milieucompartiment naar het andere wordt overgeheveld, in plaats van dat het milieu in zijn geheel wordt beschermd;
- overwegende dat een geïntegreerde aanpak van de bestrijding van verontreiniging erop is gericht waar mogelijk en rekening houdend met het beheer van de afvalstoffen, emissies in de lucht, in het water en in de bodem te voorkomen en waar dat niet haalbaar is die tot een minimum te beperken met het oog op het bereiken van een hoog beschermingsniveau voor het milieu in zijn geheel;
- overwegende dat de toepassing van het beginsel van duurzame ontwikkeling wordt bevorderd door een geïntegreerde aanpak van de bestrijding van verontreiniging;
- overwegende dat de vergunningsvoorwaarden geregeld moeten worden getoetst en zo nodig bijgesteld; dat in bepaalde gevallen toetsing in elk geval moet plaatsvinden.

Het proefproject

MI opteerde ervoor om het proefproject te beperken tot 10 bedrijven (twee per buitendienst) in één sector, namelijk de chemiesector. Aanvullende vereiste was dat voor de sector ook een Europese BBT-studie of BREF (Best Available Techniques Reference Document) beschikbaar moest zijn. Veel chemiebedrijven zijn potentieel (zwaar) milieu-belastend, bijvoorbeeld vanwege hun grote aandeel in de lozing van gevaarlijke stoffen, belangrijke emissies naar de lucht, de productie van afvalstoffen en de opslag van gevaarlijke stoffen.

De doelstellingen van dat proefproject werden in het MIP als volgt omschreven:

MI voerde een GPBV-inspectie uit bij 10 chemiebedrijven.

“Dat project zal starten met een selectie van de bedrijven in kwestie. Er worden voor 2004 twee bedrijven per buitendienst geselecteerd, rekening houdend met een zo groot mogelijke homogeniteit binnen die selectie, zowel naar aard van de productie als naar omvang van het bedrijf. Er wordt nu al geopteerd voor een voortzetting van die controles bij andere chemiebedrijven in de loop van de volgende jaren.

Het kernteam zal dat project grondig voorbereiden. Daarbij wordt input verwacht van alle werkgroepen. Er wordt vertrokken van de processen van die bedrijven. Op basis van die informatie zullen de belangrijkste items per milieucompartiment worden geselecteerd en in detail worden uitgewerkt. Het kernteam zal die gegevens omvormen tot een controle-instrument, eventueel aangevuld met een toelichting. Het doel is het uitvoeren van geïntegreerde en diepgaande controles, met een zo groot mogelijke uniformiteit bij het uitvoeren van de controles en bij de verdere afhandeling.

Bij de geïntegreerde controle komen, naast de vergunningstoestand, de diverse milieuaspecten aan bod. Daarbij onder andere volgende aandachtspunten:

- afvalwater: controle van de lozing door schepmonsters en debietproportionele mengmonsters (na inventarisatie van de ‘lozingsvergunning’ en rekening houdend met de mogelijke verontreiniging bij het ontstaan van het afvalwater), controle van de uitvoering van de zelfcontrole;

- afval: nagaan welke afvalstoffen ontstaan, in welke hoeveelheden, wat er intern mee gebeurt, hoe en naar waar ze worden afgevoerd; daarbij worden eventueel monsternames van de afvalstoffen uitgevoerd;
- lucht: controle van de zelfcontrole, zowel voor de stookinstallaties als voor de procesemissies, eventueel aangevuld met eigen metingen; aandacht voor de keuring van apparatuur, meetmethoden en procedures;
- veiligheid: controle van de opslag van gevaarlijke stoffen en van de relevante keuringsattesten, aangevuld met een controle van de veiligheid van het proces (aan de hand van de controle van de veiligheidsstudies).

Inspectieaanpak

Naast een gerichte selectie van de tien bedrijven, in eerste instantie chemiebedrijven die grote volumes organische stoffen produceren (waaronder drie formaldehydeproducenten), werd door het kernteam een controle-instrument ontwikkeld. Dat controle-instrument bestaat uit een checklist en een nota met toelichting.

Bij een GPBV-inspectie komen de volgende aspecten aan bod: vergunningstoestand, milieuzorgsysteem, algemene bepalingen (bv. melden van calamiteiten ...), energie, grondstoffen, afval, water, grondwater, lucht, bodem, opslag van gevaarlijke stoffen (bv. tankenparken), veiligheid en hinder.

Een GPBV-inspectie bestaat uit twee grote delen. Een eerste deel bestaat uit metingen, monsternames en specifieke vaststellingen die het best onaangekondigd kunnen gebeuren. Het tweede deel van de inspectie wordt wel op voorhand aangekondigd. Dat start met een toelichting door het bedrijf over de activiteiten. Daarna volgt een rondgang door het bedrijf om de vergunningstoestand na te gaan.

Na die rondgang wordt aan de exploitant een exemplaar van de checklist overhandigd om het bedrijf toe te laten zich op de uitgebreide controle voor te bereiden. Het kernteamlid schetst de context van de GPBV-inspectie en geeft ook de nodige toelichting bij de checklist. Tijdens dat inspectiedeel komen alle milieudisciplines en het milieuzorgsysteem aan bod. Dat tweede deel neemt meerdere inspectiedagen in beslag. Om de inspecties de nodige diepgang te geven kan het kernteamlid zich voor de verschillende disciplines laten bijstaan door gespecialiseerde collega's van de buitendienst of door de werkgroepgangmaker(s) van de Hoofdingspectie.

De meest markante vaststellingen en conclusies werden na afloop van de inspectie en na beoordeling van de vaststellingen aan de exploitant bezorgd. Als er (dreigende) tekortkomingen werden vastgesteld, nam MI de nodige strafrechtelijke en administratiefrechtelijke maatregelen (raadgevingen, processen-verbaal, aanmaningen en voorstellen krachtens artikel 45 van Vlare I tot wijziging of aanvulling van de vergunningsvoorwaarden, gericht aan de afdeling Milieuv vergunningen, als adviesverlenende instantie).

Genomen maatregelen

De door MI genomen maatregelen na de tien GPBV-controles zijn kort samengevat in de onderstaande tabel. Uit die gegevens blijkt duidelijk dat diepgaande en gespecialiseerde GPBV-controles meer dan noodzakelijk zijn. De onderstaande cijfers spreken voor zich.

In 2005 wordt dit project in de sector van de chemiebedrijven voortgezet. Gelet op de beperkte beschikbare middelen wordt het aantal te controleren bedrijven in 2005 opnieuw beperkt tot tien. In Vlaanderen worden er naar schatting 1.200 GPBV-bedrijven geëxploiteerd. Tien GPBV-bedrijfscontroles op jaarbasis zijn slechts een druppel op een hete plaat.

	Proces-verbaal	Aanmaning	Raadgeving	Voorstel AMV (vaak gekoppeld aan BBT-beoordeling)
Antwerpen				
Bedrijf 1	X	X	-	-
Bedrijf 2	-	X	X	-
Limburg				
Bedrijf 1	-	X	X	-
Bedrijf 2	-	X	X	X
Oost-Vlaanderen				
Bedrijf 1	-	X	X	-
Bedrijf 2	-	X	X	X
Vlaams-Brabant				
Bedrijf 1	X	X	X	X
Bedrijf 2	X	X	X	X
West-Vlaanderen				
Bedrijf 1	X	X	X	X
Bedrijf 2	X	X	X	X
Totaal	5	10	9	6

MI stelde bij een multidisciplinaire scanning van een afvalverwerker heel wat overtredingen vast.

Multidisciplinaire scanning van (potentieel) sterk milieubelastende bedrijven.

MI wilde in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant enkele potentieel sterk milieubelastende bedrijven grondig doorlichten. Via multidisciplinaire controles schonk MI aandacht aan de volgende milieucompartmenten: de productie van afval, de lozing van bedrijfsafvalwater, de bodemproblematiek, de geluidsproblematiek, het beheer van gevaarlijke stoffen, het gebruik van grondwater en de emissies naar de lucht. Om de emissies te toetsen werden er monsternames van afvalstoffen en afvalwater en metingen van luchtmissies uitgevoerd.

De aanpak van de bestrijding van verontreiniging was erop gericht waar mogelijk de emissies naar de lucht, het water en de bodem te voorkomen, en waar dat niet haalbaar was die tot een minimum te beperken. Op die manier probeert MI de bedrijven ertoe aan te zetten het beginsel van duurzame ontwikkeling toe te passen om een hoog beschermingsniveau voor het milieu in het algemeen te bereiken.

Bij die actie controleerde MI in totaal 39 bedrijven. Die werden geselecteerd op basis van een of meer van de volgende criteria: de potentiële milieubelasting, de GPBV-status, de verplichting tot de opmaak van een milieujarverslag, geen of onvolledige controles in voorgaande jaren. Bij 12 van de 39 gecontroleerde bedrijven stelde MI een proces-verbaal op. Alle bedrijven kregen meerdere aanmaningen om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen.

Multidisciplinaire scanning bij een afvalverwerker

Nadat de Lokale Politie klachten ontving over de exploitatie van een afvalverwerker met een kwalijke milieureputatie, lichtte het parket MI in. Het bedrijf verschootte oude brandstoftanks en decanteerde de resterende en vervuilde petroleumderivaten.

Bij een multidisciplinaire controle stelde MI talrijke overtredingen vast. De opslag, de afbraak en de verschroting van de opslaghouders, alsook de manipulatie van de inhoud ervan waren niet of onvoldoende vergund of verliepen in strijd met

de voorwaarden van de milieuvergunning. Verspreid over het hele terrein deed er zich een vrij ernstige olieverontreiniging voor. De olie sijpelde weg uit de aangeleverde lekkende tanks. Met het hemelwater stroomde de olie weg van verharde naar onverharde bodem. Ook ontbrak een milieuvergunning voor de opslag van met aardolie-derivaten verontreinigde gronden, voor de opslag van uit tanks verwijderde chemische schuimen, zand en betonresten en voor een rudimentaire verbrandingsoven, die werd gebruikt voor de vernietiging van met aardolie-derivaten verontreinigde afvalstoffen en andere brandbare stoffen.

MI nam monsters van verdachte partijen afval. De analyse-resultaten bevestigden het vermoeden dat het om afvalstoffen ging. De exploitant zette voorts een handel op in de gerecupeerde petroleumfracties. Die stoffen zijn per definitie afvalstoffen en mogen dus enkel worden afgevoerd en vernietigd volgens de bepalingen van het Afvalstoffendecreet.

MI verbaliseerde de overtredingen in mei 2004. Met het oog op sanering werden aan de exploitant een reeks aanmaningen gegeven waaronder het onmiddellijk ontmantelen van de verbrandingsoven. MI bracht OVAM en de FOD's Douane en Accijnzen en Economie, KMO, Middenstand en Energie op de hoogte. Laatstgenoemde FOD stelde ook een proces-verbaal op.

In mei 2004 ontving MI een oproep ingevolge brand, rook en ontploffingen bij inrichting in kwestie. Het in onveilige omstandigheden versnijden van oude tanks met een snijbrander had aanleiding gegeven tot de brand. De exploitant ontving daarvoor een proces-verbaal van de politie.

Sindsdien is de toestand verbeterd. De exploitant stelde in november 2004 een milieucoördinator aan. Hij diende bij het provinciebestuur een aanvraag in voor de uitbreiding van de milieuvergunning en legde een werkplan ter goedkeuring voor aan MI.

MI stelde vast dat de opslag van gevaarlijke stoffen gebeurde zonder inkuiping en buiten de daarvoor vergunde gebouwen.

Multidisciplinaire scanning bij een smeermiddelen-producent

De ervaringen, opgedaan bij vroegere thematische controles bij een smeermiddelenproducent, deden MI vermoeden dat dit bedrijf potentieel sterk milieubelastend was. Een uitgebreide controle leek hier dan ook op zijn plaats. MI zette als voorbereiding van de controle alle relevante beschikbare informatie op een rijtje: vergunningsrubrieken, vergunningsvoorwaarden, aanwezige reactoren en procesinstallaties, toelaatbare emissies en emissiepunten. De milieuaspecten afval, afvalwater, bodem, grondwater, lucht en veiligheid werden ook doorgelicht.

De verschillende gevaarlijke stoffen werden opgeslagen in strijd met de voorschriften. De opgeslagen hoeveelheden gevaarlijke stoffen waren niet bekend. De vaste opslaghouders werden niet systematisch periodiek gecontroleerd door erkende deskundigen. De gevaarlijke stoffen werden gedeeltelijk opgeslagen in vaten gebeurde zonder inkuiping in de openlucht en buiten de daarvoor vergunde gebouwen.

Op verscheidene plaatsen was het bedrijfsterrein besmeurd met vetten en oliën. Onder meer ter hoogte van de tankinstallatie en van de persinstallatie voor oude vaten was er aanzienlijke bodemverontreiniging. Een oude grondwaterwinning bleek niet afgedicht te zijn volgens de regels van de kunst, met alle risico's van dien. MI stelde een prioritair proces-verbaal op en maande het bedrijf aan om remediërende maatregelen te nemen. MI lichtte OVAM in over de bodemverontreiniging.

Multidisciplinaire scanning bij een producent van hard-schuim

Tijdens een multidisciplinaire controle bij een producent van hardschuim in de provincie Antwerpen kwamen alle relevante milieuaspecten aan bod. Omdat bij de productie van hardschuim een groot aantal gevaarlijke grondstoffen wordt gebruikt, is de naleving van de exploitatievoorwaarden in dat verband een belangrijk item. Het bedrijf in kwestie is door de aanwezigheid van een grote hoeveelheid gevaarlijke stoffen

bovendien een Seveso-bedrijf.

Tijdens de controle werden de exploitatievoorwaarden die betrekking hebben op gassen en gevaarlijke vloeistoffen doorlopen. Keuringsverslagen van opslagtanks en de registratie van de aanwezige gevaarlijke stoffen waren belangrijke aandachtspunten tijdens de controle. MI ging ook na hoever het stond met het veiligheidsbeheersysteem. Bedrijven moeten dat opmaken in het kader van de verplichtingen van het samenwerkingssakkoord over de preventie van zware ongevallen.

Verder bleek dat het bedrijf ook speciale snijvormen in hardschuim produceerde waardoor er een grote hoeveelheid afval, in de vorm van snijresten, ontstaat. Tijdens de controle werd de beheersing van die afvalstromen besproken. Het bedrijf kon aan de hand van een afvalregister en afvoerdocumenten aantonen dat het afval op reglementaire wijze werd afgevoerd. Bovendien bleek die afvalstroom met de jaren te verminderen.

Om de producten af te werken gebruikte het bedrijf een grote hoeveelheid lijn zodat de reglementaire bepalingen voor het beheer van de vluchtige organische solventen eveneens van toepassing zijn. Die zijn nog maar recent opgenomen in de milieuwetgeving, er zijn daarom nog een aantal overgangsbepalingen. MI besprak proactief met het bedrijf de mogelijkheden om aan die toekomstige verplichtingen te voldoen.

Omdat het bedrijf bepaalde HCFK's als blaasmiddel gebruikt bij de productie van het hardschuim, onderzocht MI ook de Europese verplichtingen in dat kader.

Tijdens een inspectieronde door het hele bedrijf werden nog enkele kleinere opmerkingen gemaakt over orde en netheid. MI maande het bedrijf aan om hiervoor op korte termijn de nodige verbeteringen aan te brengen. Uiteindelijk bleek het bedrijf, op enkele kleinere zaken na, goed te voldoen aan al de exploitatievoorwaarden

05

Routinecontroles vormen de basis voor de aanwezigheidspolitiek op het terrein en zorgen ervoor dat de kans op controle niet verbonden is aan bijvoorbeeld een campagne of een klacht. De controles worden gecoördineerd door de buitendiensten. De werkgroepen zorgen voor de nodige ondersteuning.

In het eerste deel van dit hoofdstuk wordt in detail ingegaan op de monsternames en metingen, telkens per milieuhygiënische sector. Heel wat monsternames en metingen worden door de toezichthoudende ambtenaren zelf uitgevoerd. De andere monsternames en metingen én alle analyses worden uitgevoerd door erkende laboratoria.

Vervolgens worden de andere routineopdrachten besproken. Die hebben betrekking op de exploitatie van hinderlijke inrichtingen in het algemeen, bijvoorbeeld bij weigering van een vergunning, een vergunning met bijzondere voorwaarden of zelfcontrole. Alle onderwerpen worden geïllustreerd met een of meer reële dossiers.

Routinecontroles

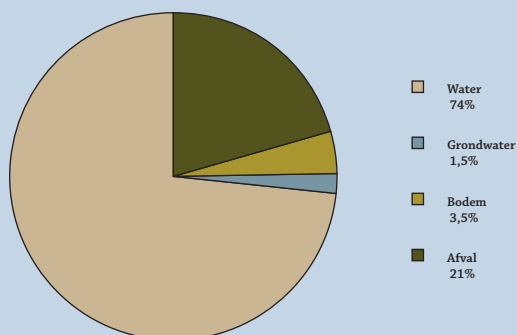
Routinemonsternames

Een toezichthoudend ambtenaar kan met de eigen zintuigen heel wat vaststellingen doen, maar in veruit de meeste gevallen is het noodzakelijk om monsters te nemen voor een correcte en volledige technische vaststelling of om de juiste graad van verontreiniging of niet-conformiteit met de regelgeving te bepalen. In de onderstaande tabel wordt duidelijk dat er in 2004 heel wat monsters werden genomen. Rekening houdend met het feit dat elk monster geanalyseerd wordt op verschillende parameters, betekent dit dat er vele duizenden analyses werden uitgevoerd.

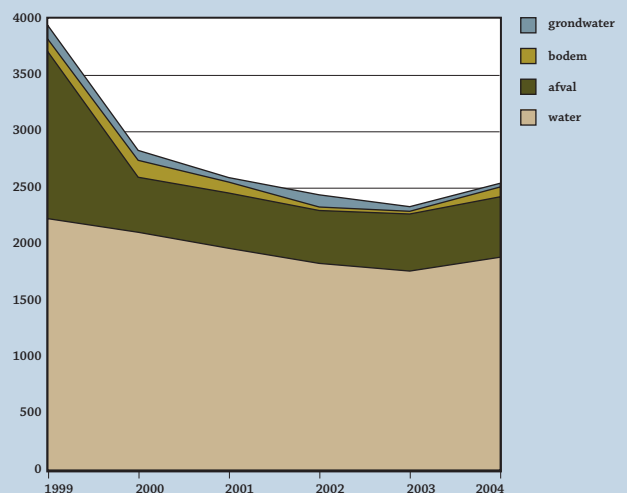
OVERZICHT VAN HET AANTAL ROUTINEMONSTERNAMES	
Aantal monsternames	
Afval	536
Bodem	87
Grondwater	33
Water	1.888
Totaal	2.544

Het aantal routinemonsternames werd voor de voorbije zes jaar uitgezet in de onderstaande grafiek. Voor 2004 kan een lichte trendbreuk worden vastgesteld: na een jarenlange daling van het aantal monsternames, is er opnieuw een lichte stijging.

Routinemonsternames in 2004

Evolutie van de monsternames

Routinemonsternames water

De routinemonsternames van afvalwater worden telkens op voorhand gepland. Eind 2003 werd een planning opgesteld voor de in 2004 uit te voeren afvalwatercontroles. Er werd verder gewerkt met een basisfrequentie, zoals in de voorbije vier jaar. De basisfrequentie is de minimale frequentie waarmee een bedrijf zal worden gecontroleerd.

De regels voor het bepalen van die basisfrequentie werden vastgelegd op basis van het debiet van de lozing, de bestemming van de lozing (RWZI of oppervlaktewater) en het al dan niet aanwezig zijn van gevaarlijke stoffen in het effluent. Die regels worden jaarlijks geëvalueerd en eventueel aangepast, en houden rekening met het beschikbare budget en personeel. De reële monsternamefrequentie houdt behalve met die basisfrequentie ook rekening met de voorgeschiedenis van een bedrijf.

De routinematige afvalwatercontroles vallen in grote lijnen uiteen in twee categorieën. Enerzijds voert MI een aanwezigheidspolitiek door steekproeven uit te voeren. Dat zijn onaangekondigde afvalwatercontroles waarbij een schepmonster van het op dat ogenblik geloosde afvalwater wordt genomen. Die controles vinden zowel tijdens als buiten de diensturen plaats (ook in het weekend). Anderzijds besteedde MI in 2004 opnieuw heel wat aandacht aan debietsproportionele monsternamercampagnes. Daarbij plaatst MI via een erkend laboratorium zelf een monsternametoestel en wordt de lozing gedurende een of enkele weken continu gevolgd. Dergelijke langdurige monsternamercampagnes zijn een belangrijk instrument bij de beoordeling van probleemlozingen.

Naast de routinematige afvalwatercontroles werden ook heel wat monsternames en analyses uitgevoerd in het kader van specifieke handhavingscampagnes en in mindere mate bij reactieve controles. In totaal analyseerden erkende laboratoria voor MI 1.888 monsters. Voor de monsternames en de analyses gebruikte MI een bedrag van 780.278,30 euro.

De onderstaande tabel geeft de resultaten van de afvalwatercontroles voor het werkjaar 2004 in cijfers weer. 26% van de gecontroleerde bedrijven werd uitgebreid gecontroleerd, met meer dan twee monsternames. Bij 14% van de gecontroleerde bedrijven werden in 2004 een of meer overtredingen vastgesteld. Dat percentage ligt zowat 15% lager dan de waarde in de vorige twee jaren.

RESULTATEN AFVALWATERCONTROLES	
	Totaal
Gecontroleerde bedrijven	785
- met steekproef	583
- met uitgebreide controle	202
Aantal monsters	1.888
Bedrijven een of meermaals in overtreding	114
Bedrijven met een of meer aanmaningen	107
Bedrijven waarin een sanering is doorgevoerd	103

Routinemonstername ontdekt xyleen in afvalwater

In 2004 nam MI een routinemonster van het bedrijfsafvalwater dat door een plasticverwerkend bedrijf in de provincie Antwerpen werd geloosd in de riolering. Na analyse bleek dat er een grote hoeveelheid orthoxyleen in het afvalwater aanwezig was.

Orthoxyleen behoort tot de groep van de monocyclische aromatische koolwaterstoffen en is een zwartelijststof. Aangezien orthoxyleen niet vermeld was in de milieuvergunning van het bedrijf en er ook geen milieukwaliteitsnorm voor bestaat, mocht die stof helemaal niet voorkomen in het geloosde afvalwater. MI maande daarom het bedrijf aan een onderzoek naar de bron van die verontreiniging op te starten en maatregelen te nemen om de lozing ervan stop te zetten.

In het bedrijf worden kunststofhalfabrikaten geproduceerd. De aangeleverde ruwe plastics, voornamelijk polyethyleen, polypropyleen en polystyreen, worden in het bedrijf behandeld om de eigenschappen ervan te veranderen. Hiertoe voegt men bepaalde stoffen toe om onder meer de kleur, de lichtbestendigheid en de brandbaarheid te wijzigen.

Het afvalwater was afkomstig van het reinigen van productieruimten, van het spuiwater van het koelcircuit, van het transportwater van granulaten en van het schoonmaken van metalen machineonderdelen en paletten. Om na te gaan waar het orthoxyleen vandaan kwam, heeft het bedrijf monsters genomen in de verschillende stadia van het productieproces en in de verschillende zuiveringsstappen van het afvalwater. Twee polystyreetypes werden eveneens geanalyseerd. De structuren van styreenmonomeer en xylenen zijn immers nauw verwant.

De xylenen in het afvalwater bleken afkomstig te zijn van het polystyreen dat in het bedrijf werd verwerkt. Het bedrijf leidt nu al het afvalwater over een actief koolfilter, die het orthoxyleen volledig uit het afvalwater absorbeert.

Routinemonsternames afvalstoffen, bodem, grondwater en mest

In tegenstelling tot de routinemonsternames van afvalwater bestaat voor de bemonstering en analyse van afval, bodem, grondwater en mest geen afgesproken basisfrequentie waarmee bepaalde afvalproducerende of -verwerkende bedrijven worden bemonsterd. Gemiddeld neemt een toezichthoudend ambtenaar in de loop van een kalenderjaar een zevental monsters van bodem, grondwater, mest of afvalstoffen.

De redenen om over te gaan tot bemonstering zijn van uiteenlopende aard. Bij afvalverwerkende bedrijven worden binnenkomende partijen afvalstoffen geregeld bemonsterd om na te gaan of ze voldoen aan de aanvaardingscriteria. Afvalstromen die voorbestemd zijn om, eventueel na een voorbehandeling, als secundaire grondstof te worden aangewend, worden bemonsterd om te controleren of de samenstelling voldoet aan de voorgeschreven normen. Partijen uitgegraven bodem in grond-

MI liet 80 monsters van eindproducten van verwerkers van dierlijk afval nemen en analyseren.

MI nam verschillende routinemonsters van het gestorte slib op deze stortplaats.

reinigingscentra, tussentijdse opslagplaatsen of opvulgronden bij groeven en graverijen worden bemonsterd en geanalyseerd om de legaliteit van de bestemming ervan te controleren. Niet-geïdentificeerde recipiënten op een bedrijf worden bemonsterd om na te gaan of de inhoud ervan geen gevaarlijke afvalstoffen bevat. Naar aanleiding van klachten over stofneerslag van een bedrijf worden de afgezette deeltjes bemonsterd om de schadelijkheid ervan te controleren. De microbiële zuiverheid van eindproducten van verwerkers van dierlijke afvalstoffen wordt ook gecontroleerd.

Naast de routinemonsternames worden ook monsters genomen bij de uitvoering van gecoördineerde projecten en acties. Toezichthoudende ambtenaren hebben de mogelijkheid om een of meer analysepakketten aan te vragen voor een monster. Hieronder wordt weergegeven hoe vaak elk pakket werd geanalyseerd in 2004.

OVERZICHT VAN DE GEANALYSEERDE PARAMETERPAKKETTEN	
Pakket	Aantal
Aanvaardingscriteria categorie 1-stortplaatsen	50
Aanvaardingscriteria categorie 2-stortplaatsen	30
Aanvaardingscriteria categorie 3-stortplaatsen	5
Samenstellingscriteria afgewerkte olie	4
Vlarebo-parameters - bodem	157
Vlarebo-parameters - grondwater	23
Vlarea-parameters - meststof / bodemverbeterend middel	40
Vlarea-parameters - bodem	13
Vlarea-parameters - niet-vormgegeven bouwstof	44
Eindproducten verwerkers HRM	7
Eindproducten verwerkers LRM	73
Mest	2
Extra parameters grondwater	8
Te verbranden houtafval	66

Uiteraard bestaat de mogelijkheid om voor elk individueel monster specifieke parameters te laten analyseren. Als zeer specifieke, gevaarlijke of grote aantallen monsters moeten worden genomen, kunnen toezichthoudende ambtenaren hiervoor een beroep doen op het laboratorium, waarmee MI een overeenkomst heeft gesloten.

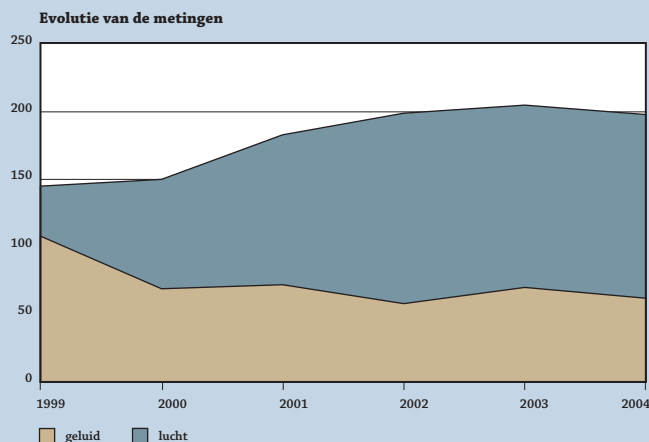
In 2004 werden in totaal 536 afvalmonsters geanalyseerd, 87 bodemonsters en 33 grondwatermonsters. Voor de monsternames en analyses werd een bedrag van 421.440,98 euro besteed.

Routinemonsternames bij een slibstort

In de omgeving van Gent wordt sedert enkele jaren een stortplaats voor baggerspecie uitgebaat. Op die stortplaats wordt baggerspecie die afkomstig is van waterlopen uit de omgeving van Gent gededoneerd. De vloeibare slurry wordt aangevoerd met baggerboten en komt eerst terecht in laguneringsvelden. Daar droogt het slib en loogt het uit tot het steekvast en verwerkbaar is. Afhankelijk van de weersomstandigheden en van het oorspronkelijke drogestofgehalte duurt dat proces enkele maanden.

Als het slib voldoende steekvast is, wordt het met behulp van bulldozers en vrachtwagens intern getransporteerd naar stortvakken, waar het zijn definitieve bestemming krijgt. Uiteraard kan de samenstelling van het aangevoerde slib sterk variëren naar gelang van de plaats waar het werd gebaggerd, maar door het laguneringsproces worden grote verschillen in kwaliteit toch grotendeels uitgevlakt. Dat neemt niet weg dat een geregelde controle van het gestorte slib noodzakelijk is, temeer daar de volgestorte percelen later zullen worden verkaveld tot een industrieterrein, waar een kwaliteitsnorm voor de ondergrond zal gelden.

De kwaliteit van het gestorte materiaal wordt gecontroleerd door de stortuitbater zelf, maar ook via routinemonsternames door MI. Bij ministerieel besluit werd vastgelegd dat het gestorte slib moet voldoen aan de Vlarebo-criteria voor een bodem die ingedeeld is onder bestemmingstype V (industriegebied). In de loop van 2004 nam MI dan ook verschillende monsters van het definitief gestorte slib. De analyseresultaten werden vergeleken met de gestelde criteria. Tot op heden stelde MI geen overtredingen van de normen vast.

Emissiemetingen bij een naverbrander.

Routinemetingen

Net zoals monsternames zijn ook metingen een noodzakelijk instrument om een efficiënte controle mogelijk te maken of om de juiste graad van verontreiniging of overtreding te bepalen. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het aantal uitgevoerde metingen.

OVERZICHT VAN HET AANTAL ROUTINEMETINGEN	
Aantal metingen	
Lucht	136
Geluid en trillingen	62
Totaal	198

Bij lucht wordt het aantal meetdagen opgegeven. De in de lucht geloosde stoffen worden gemeten door een erkend laboratorium op verzoek van en onder toezicht van de toezichthoudend ambtenaar. Op één dag worden er verschillende parameters gemeten en verschillende monsters genomen.

Bij geluid en trillingen wordt het aantal geluids- en trillingsmetingen opgegeven. Daarbij moet worden opgemerkt dat een geluidsmeting verschillende uren of dagen kan duren. Een beperkt akoestisch onderzoek dat door MI wordt uitgevoerd, kan verschillende geluidsmetingen behelzen.

Het aantal routinemetingen lucht, geluid en trillingen van de voorbije zes jaar werd uitgezet in de bovenstaande grafiek. Het aantal luchtmetingen nam sinds 2000 beduidend toe nadat een contract werd gesloten met erkende laboratoria lucht, waardoor het voor een toezichthoudend ambtenaar administratief eenvoudiger werd om emissiemetingen te laten uitvoeren.

Routinemetingen lucht

In september 2004 sloot MI een nieuw contract af met erkende laboratoria voor het uitvoeren van emissiemetingen op de schoorsteen van verbrandingsinrichtingen en procesinstallaties. De opdracht is opgedeeld in twee percelen, die elk aan een ander laboratorium werden toegewezen. De belangrijkste nieuwigheid is de aparte post voor de bepaling van individuele organische stoffen die behoren tot de groepen van de aromatische koolwaterstoffen, de ketonen, de esters en de alifatische

halogeenkoolwaterstoffen. Daarmee probeert MI in te spelen op de verhoogde aandacht voor emissies van VOS, na de omzetting van de Europese Solventrichtlijn naar Vlarew-wetgeving.

Perceel I is specifiek gericht op de uitvoering van emissiemetingen bij installaties met een potentieel beduidende dioxine-uitstoot. Het gaat daarbij om metingen met inbegrip van een dioxinebepaling. Perceel II omvat vier soorten typemetingen, met elk een specifiek pakket parameters. De metingen worden uitgevoerd op één meetdag. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mogelijke metingen. Voor type 4 wordt een onderscheid gemaakt tussen het oude contract (2000-2004), namelijk het meten bij naverbranders en het nieuwe contract, namelijk het meten van de bovenvermelde individuele organische stoffen. Metingen bij naverbranders zijn in het nieuwe contract bij type 3 ingedeeld, samen met de verbrandingsinstallaties op biomassa. Op verzoek van MI kunnen ook andere dan de in het contract vermelde parameters bij andere dan de in het contract vermelde types installaties worden gemeten.

OVERZICHT VAN DE MOGELIJKE LUCHTEMISSIEMETINGEN	
Parameters	
-	referentie: rookgasdebiet, temperatuur, druk, zuurstofgehalte, CO ₂ -gehalte, watergehalte
-	rookgassamenstelling (een selectie van de volgende parameters wordt gemeten naar gelang van perceel en type): stof, CO, SO ₂ , NO _x , HCl, HF, zware metalen in de stof fractie en in de gasfase, totaal koolwaterstoffen (FID-meting), aromatische koolwaterstoffen, ketonen, esters, alifatische halogeenkoolwaterstoffen, dioxinen en furanen
Perceel I	
verbrandingsinrichtingen en procesinstallaties waarvan verondersteld wordt dat in de afgasen dioxinen aanwezig zijn	
Perceel II	
verbrandingsinrichtingen en procesinstallaties waarvan verondersteld wordt dat in de rookgassen geen significante hoeveelheid dioxinen aanwezig is	
<i>Type installaties</i>	
1. grote verbrandingsinrichtingen en procesinstallaties	
2. installaties met potentieel significante emissies van verzurende verbindingen	
3. verbrandingsinstallaties, gevoed met biomassa (oud + nieuw contract) en naverbrandingsinstallaties (nieuw contract)	
4. naverbrandingsinstallaties (oud contract); installaties met potentieel significante emissies van vluchtige organische stoffen (nieuw contract)	

Emissiemetingen bij dit houtverwerkend bedrijf toonden een overschrijding van de emissiegrenswaarden voor stikstofoxiden en dioxinen.

Door die contracten is het voor MI mogelijk op eenvoudig verzoek emissiemetingen te laten uitvoeren op een installatie naar keuze. Op die manier kan vlot worden ingespeeld op acute vragen en komt een breder gamma van bedrijven en installaties aan bod. De onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal installaties waar MI in 2004 emissiemetingen liet uitvoeren. De overgang tussen het oude en het nieuwe contract vond plaats in september 2004.

OVERZICHT VAN HET AANTAL LUCHTEMISSIEMETINGEN		
Aantal installaties	oud contract	nieuw contract
Perceel I (met dioxinemetingen)	20	8
Perceel II		
- type 1	0	0
- type 2	25	6
- type 3	7	2
- type 4	17	0
Totaal	69	16

In 2004 waren vijftien van de achtentwintig bedrijven waar metingen werden uitgevoerd bij perceel I steenbakkerijen. De reden hiervoor is de meetcampagne die MI in 2004 bij die sector uitvoerde en waarover u meer kunt lezen in het deel 'Specifieke handhavingscampagnes'. Daarnaast werden er metingen uitgevoerd bij acht afvalverbrandingsinstallaties (houtafval, chemicaliën, slib), een shredder, een crematorium, een droger van houtspanen en een installatie voor loodraffinage.

Er werden in 2004 geen type 1-metingen van perceel II uitgevoerd. Ook bij de type 2-metingen werden achttien van de eenendertig metingen in de keramische sector uitgevoerd. MI liet daarnaast twaalf stookinstallaties en één asfaltcentrale onderzoeken. Alle type 3-metingen die uitgevoerd werden voor september 2004 vonden plaats bij houtafvalverbrandingsinstallaties. De 19 naverbranders, gemeten in 2004, waren vooral verbonden aan activiteiten waar organische solventen worden gebruikt in onder meer inkt, bedekkingsmiddelen, lijmen en verven. Zo werd gemeten bij bedrijven uit de grafische sector, de kunststofsector, de automobielsector, de textielsector ...

De onderstaande tabel geeft per verontreinigende stof een overzicht van het aantal beduidende overschrijdingen van de emissiegrenswaarden die tijdens de voornoemde metingen in 2004 werden vastgesteld. Overschrijdingen werden voornamelijk genoteerd voor CO, HF, stof en koolwaterstoffen.

OVERZICHT VAN HET AANTAL OVERSCHRIJDINGEN VAN DE EMISSIEGRENSWAARDEN PER VERONTREINIGENDE STOF.					
	Perceel I	Perceel II			
Parameter		Type 1	Type 2	Type 3	Type 4
Stof	7	-	0	0	0
CO	12	-	1	2	0
SO ₂	3	-	0	0	0
NO _x	4	-	0	0	0
KWS	4	-	0	-	2
HCl	0	-	0	-	-
HF	9	-	3	-	-
Zware metalen	0	-	0	-	-
Hg	0	-	-	-	-
PCDD/PCDF	2	-	-	-	-

Alle overschrijdingen voor HF, stof en SO₂ en vijf van de vijftien overschrijdingen voor CO vonden plaats bij de steenbakkerijen. U kunt hierover meer lezen in het deel 'Specifieke handhavingscampagnes'. De andere CO-overschrijdingen zijn vooral een probleem van de houtsector. Voor acht van de vijftien overschrijdingen waren houtafvalverbrandingsinstallaties of drogers van houtspanen verantwoordelijk. Ook alle NO_x- en dioxineoverschrijdingen en de helft van de KWS-overschrijdingen doen zich voor in dezelfde sector. Bij installaties waar uit de resultaten van de metingen bleek dat de emissiegrenswaarden niet werden nageleefd, stelde MI een proces-verbaal op en werden de nodige aanmaningen gegeven om maatregelen te nemen zodat de grenswaarden zo snel mogelijk worden gerespecteerd. In enkele gevallen werd de werking van de installatie vrijwillig of gedwongen stopgezet.

Emissiemetingen initiëren saneringen

Bij een houtverwerkend bedrijf in de provincie West-Vlaanderen voerde MI emissiemetingen uit op de verbrandingsinstal-

latie voor niet-verontreinigd behandeld houtafval. Aangezien de normering en meetverplichtingen inzake rookgasemissies van houtafvalverbrandingsinstallaties afhankelijk zijn van het thermisch vermogen van de installatie en de samenstelling van de brandstof, werd tevens een monster genomen van het te verbranden houtafval.

De meetresultaten toonden aan dat de emissiegrenswaarden voor stikstofoxiden en dioxinen werden overschreden. MI stelde een proces-verbaal op en maande het bedrijf aan om alle vereiste maatregelen te nemen inzake onderzoek van de brandstof (houtafval), afstelling van de branders en reiniging van de filterinstallaties, om de uitstoot van verontreinigende componenten te reduceren tot beneden de vastgestelde emissiegrenswaarden.

Nadat MI het bedrijf schriftelijk aangemaand had, ontving ze van het bedrijf een chronologisch verslag van de acties en maatregelen om de werking van de houtafvalverbrandingsinstallatie te verbeteren via een doorgedreven selectie naar samenstelling van het te verbranden houtafval, de reiniging en afstelling van de verbrandingsketel en de reiniging van de filters en stofkanalen. Ter evaluatie van de genomen maatregelen liet het bedrijf het houtafval opnieuw analyseren en twee nieuwe emissiemetingen uitvoeren. In de rookgasemissies werden er geen overschrijdingen van de dioxine- en stikstof-oxidenorm meer vastgesteld.

Bijgevolg heeft het bedrijf de schriftelijke onderrichtingen van de aanmaning integraal opgevolgd en voldoen de emissies van de houtafvalverbrandingsinstallatie thans aan de geldende grenswaarden. Ingevolge het opgestelde proces-verbaal stelde het parket aan het bedrijf voor om als minnelijke schikking een geldboete te betalen.

Routinemetingen geluid en trillingen

Geluidsmetingen worden bijna uitsluitend uitgevoerd naar aanleiding van klachten. Voor de afhandeling van dergelijke klachten beschikt MI over een aantal toezichthoudende ambtenaren, gespecialiseerd in de discipline geluid, en over moderne meetapparatuur. Een geluidsmeter meet steeds een totaal niveau. Dat betekent dat niet alleen het gezochte specifieke geluid wordt gemeten, maar ook alle stoorgeluiden. Om een beoordeling van het specifieke geluid mogelijk te maken, bestaat de kunst erin die niveaus uit elkaar te houden. Dat is niet altijd een eenvoudige opgave.

Trillingsmetingen zijn dikwijls een nog moeilijkere opdracht. Artikel 4.1.3.2. van Vlarem II luidt: 'Onverminderd artikel 4.1.2.1. treft de exploitant als normaal zorgvuldig persoon alle nodige maatregelen om de buurt niet te hinderen door geur, rook, stof, geluid, trillingen ...'. Er zijn echter geen trillingsnormen opgenomen in Vlarem II. Bij het onderzoeken van klachten over trillingen steunt MI noodgedwongen op buitenlandse normen, de Duitse norm DIN 4150/2 en de Nederlandse 'Hinder voor personen in gebouwen deel B' van de Stichting Bouwresearch. In het Milieuhandavingsrapport

2003 werd de Duitse norm in het kort besproken, hierna komt de Nederlandse aan de beurt.

De grootte die gebruikt wordt om de trillingssterkte te beoordelen is dezelfde als die van de DIN-norm, namelijk een bandbegrensd en gewogen dimensieloze grootte die wordt afgeleid uit de trillingssnelheid. Het symbool voor die trillingsgrootte is ' $v(t)$ ', een logische keuze aangezien de grootte van een snelheid is afgeleid. Voor de beoordeling van trillingshinder in het kader van Vlarem II zijn twee waarden van $v(t)$ van belang: $v(t)_{\max}$, de maximale waarde van $v(t)$ gedurende een beoordelingsperiode, en $v(t)_{\text{per}}$, de op een bepaalde manier berekende effectieve waarde van $v(t)$ gedurende die beoordelingsperiode.

Er zijn drie beoordelingsperiodes: dag (van 7 tot 19 uur), avond (van 19 tot 23 uur) en nacht (van 23 tot 7 uur). $V(t)_{\max}$ en $v(t)_{\text{per}}$ worden getoetst aan drie streefwaarden, A1 (onderste streefwaarde), A2 (bovenste streefwaarde) en A3 (streefwaarde voor $v(t)_{\text{per}}$). Die streefwaarden zijn afhankelijk van de beoordelingsperiode (dag of avond of nacht), van de bestemming van de plaats waar de trillingen worden beoordeeld (wonen, onderwijs, kantoren ...) en van de oorzaak van de trillingen (machines, weg- en railverkeer, bouw- of sloopwerkzaamheden en kortdurende trillingen zoals explosies).

Voor MI zijn normaal alleen de streefwaarden voor trillingen van machines van belang. Opmerkelijk is dat die streefwaarden, mits ze gemotiveerd kunnen worden, met een factor 1,8 mogen worden vermenigvuldigd als de gebouwen waar de trillingen worden beoordeeld, in een gebied liggen met een lagere beschermingsgraad.

Op twee punten na verloopt de beoordelingswijze analoog met die van de DIN 4150/2: er is geen aparte beoordeling van continue trillingen zoals in de DIN en er is een combinatie van richtwaarden (namelijk tabel 2) die specifiek geldt voor langdurende trillingen van machines. In de DIN is er naast een tabel met richtwaarden voor hinder door bouw- en sloopwerkzaamheden van maximaal drie maanden alleen een tabel die geldt voor alle andere trillingsoorzaken zoals explosies. Het gevolg daarvan is dat de bovenste streefwaarde A0 (in de DIN) groter tot veel groter is dan de A2 van de Stichting Bouwresearch.

Deze Nederlandse norm is dus soms strenger dan de Duitse normen. De mogelijkheid is dus reëel dat een trillingsklacht gegrond is volgens de ene norm maar niet volgens de andere.

Geluidsmetingen bij een metaalverwerker

Dat sommige geluidsmetingen helemaal geen routine zijn, blijkt uit het volgende voorbeeld. In 2004 ontving MI een klacht over geluidshinder van een metaalverwerkend bedrijf. De geluidssituatie bleek zeer complex, er werd dag en nacht gewerkt. Naast continue bronnen waren er installaties die slechts sporadisch werkten en bovendien waren er allerhande kortstondige geluiden van vallende voorwerpen, gepiep van achteruitrijdende vrachtwagens, enzovoort. Bovendien bleek dat de klager volgens het geldend gewestplan in een industrie-

gebied woont en dat het bedrijf in kwestie als een bestaande inrichting moest worden beschouwd.

Er kon dus alleen met zekerheid een saneringsplan worden opgelegd als het specifieke geluid van de inrichting minstens 65 dB(A) bedroeg. Uit metingen van MI bleek dat het specifieke geluid inderdaad soms ongeveer 65 dB(A) bedroeg. Er werd geoordeeld dat alleen een langdurige meting uitsluitsel kon geven. MI beschikt over een budget om metingen door erkende deskundigen te laten uitvoeren en er werd een geluidsstudie aanbesteed.

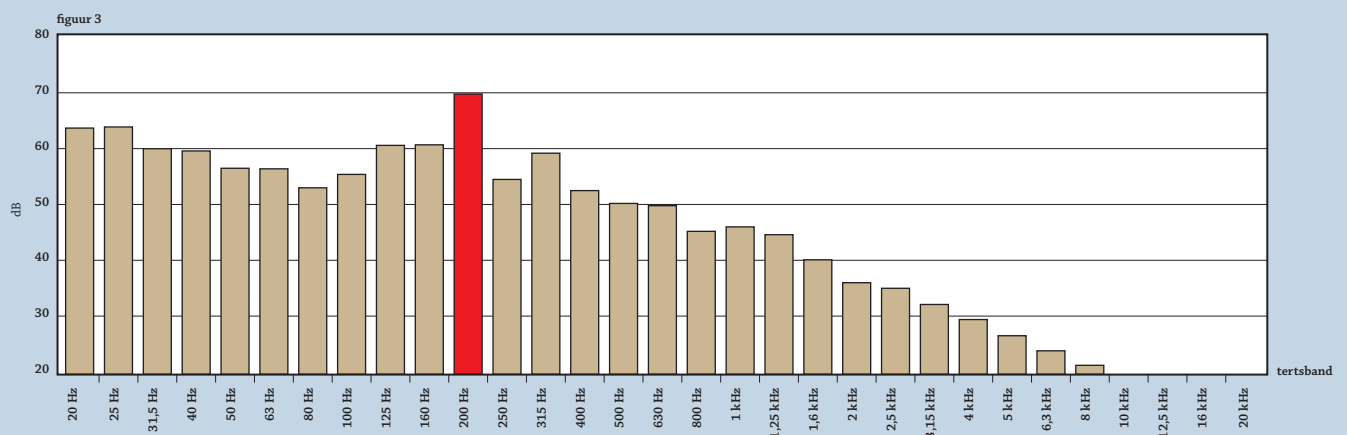
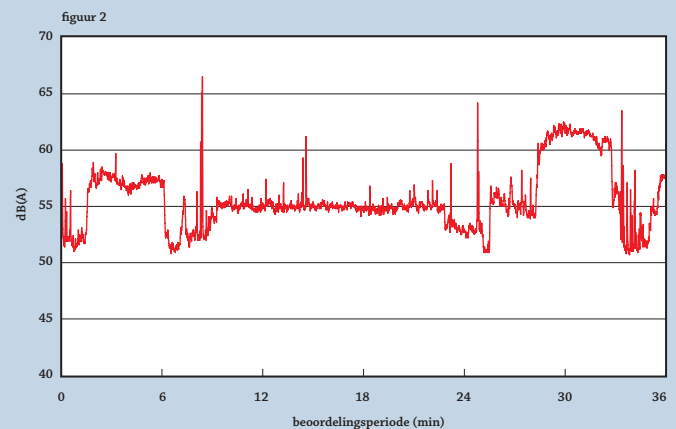
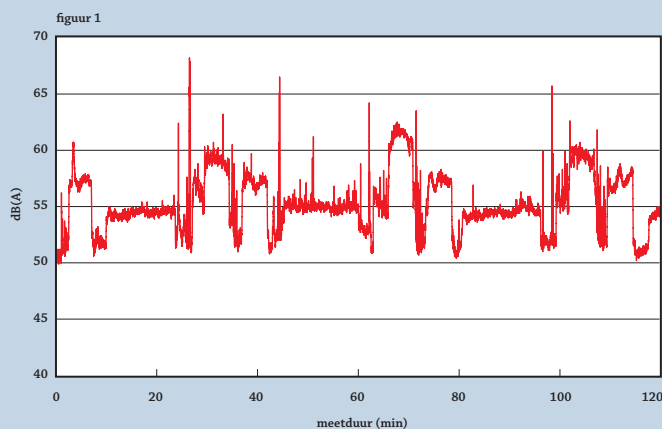
De taak van de deskundige bestond erin om gedurende een hele maand op één plaats in de nabijheid van de woning van de klager het omgevingsgeluid te meten. Er moest alleen gedurende de nacht worden gemeten (van 22 tot 7 uur). Het omgevingsgeluid werd gemeten als $L_{Aeq,1s}$ met tertsbandanalyses.

Gedurende de eerste vijf minuten van elk half uur werden geluidopnamen gemaakt. Dat gebeurde ook zodra het omgevingsgeluid een bepaald niveau overschreed. Per nacht moest er voldoende geheugencapaciteit beschikbaar zijn voor minstens twee uur en dertig minuten geluidopnamen.

Bij de meetplaats stond een weerstation dat per uur de neerslag, windrichting en windsnelheid bepaalde. Na analyse van de resultaten bleek dat een wals voor aluminiumplaten een belangrijke lawaaibron was.

Figuur 1 toont een aantal cycli. Figuur 2 toont één cyclus uitvergroet. Op het einde van elke cyclus is er een periode van een vijftal minuten met een geluidsniveau van meer dan 60 dB(A). De akoestische grootte die het geluid van een inrichting karakteriseert, moet representatief zijn voor de grootste hinder die door de inrichting wordt veroorzaakt. Aangezien het nachtlawaai betrof, werd het L_{Aeq} van de perioden met de hoogste geluidsniveaus als akoestische grootte voor de relevante waarde genomen. Dat bedroeg 61 dB(A) gedurende de beschouwde cyclus. Er werden ook spectra genomen. Het spectrum van de beschouwde periode is weergegeven in figuur 3. Er was een duidelijke, zuivere toon op 200 Hz. Het specifieke geluid bedroeg dus 's nachts 66 dB(A). Er werd een overtreding vastgesteld en de exploitant werd aangemaand om een saneringsplan op te stellen.

Geluidsmetingen bij een metaalverwerker

Het geluidswerend scherm langs de waterzuivering bestaat uit soundbetonblokken en moet de geluidshinder voor de buurtbewoners beperken.

De overkapping van de breek- en zeefinstallatie moest stof- en geluidshinder oplossen.

Geluidsmetingen bij een voedingsbedrijf

Bij een bedrijf uit de voedingssector zijn de koelinstallaties en de afvalwaterzuivering de belangrijkste geluidsbronnen. Ingevolge klachten van buurtbewoners over geluidshinder voerde MI een technische controle uit in de vorm van een beperkt akoestisch onderzoek. Hieruit bleek dat het continue en bijna stabiele bedrijfsgeluid in de nabijheid van de dichtste woning het strengste criterium voor de nachtperiode volgens de geluidsvoorwaarden van Vlare II overschreed met 24 dB(A). Er was evenmin voldaan aan het voorkomingsbeginsel, zoals vermeld in de algemene milieuvoorwaarden van Vlare II. Dat houdt in dat de exploitant alle maatregelen tegen geluidshinder moet nemen, met toepassing van de beste beschikbare technieken (BBT).

Na een aanmaning van MI maakte een erkende geluidskundige, in opdracht en op kosten van de exploitant, een saneringsplan op. Dat plan werd aan MI ter goedkeuring voorgelegd. Uit het overleg met de exploitant bleek dat de saneringsvoorstellen van de deskundige de werking van de koelinstallaties zouden kunnen belemmeren en dat ze vanwege bouwtechnische stabiliteit niet uitvoerbaar waren. In overleg tussen de exploitant, een studiebureau 'stabiliteit en funderingen' en MI werd vervolgens een variant op het saneringsplan opgesteld met een gedetailleerd uitvoeringsplan en lastenboek van de werkzaamheden.

De geluidssanering is inmiddels uitgevoerd en komt neer op geluidswering met schermen. Voor de koelcompressoren en -condensoren bestaat het geluidsscherm uit een twintig meter lange en negen meter hoge muur, deels uit beton en deels uit stepoblokken en voorzien van een geluidsisolerende sectionale poort. Een dakconstructie is er niet, maar wel een anderhalve meter diepe luifel. Langs de waterzuivering is een scherm in L-vorm opgetrokken, deels opgebouwd uit de wand van een nieuw gebouw en verder uit een vrijstaande muur van zeven meter hoog, beide in soundbetonblokken. Als controlemetingen zouden uitwijzen dat het resultaat onvoldoende is, zijn aanvullende maatregelen mogelijk, zoals het vervolledigen van het scherm van de koelinstallatie met absorberende panelen en het dichten van een wand binnen in de fabriek.

Geluids-, trillings- en stofhinder bij een breek- en zeefinstallatie

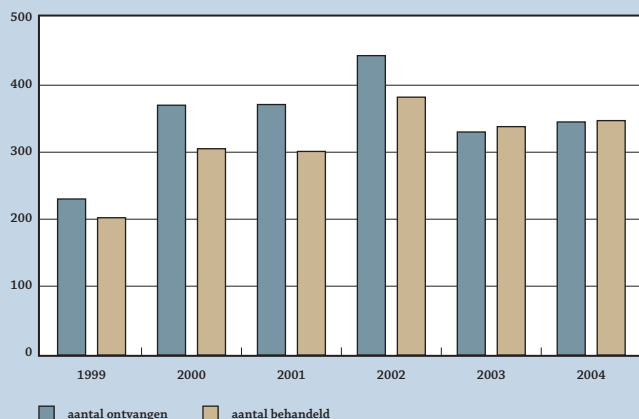
MI diende in oktober 2003 bij de Bestendige Deputatie een voorstel in tot gedeeltelijke schorsing van de milieuvergunning van een breek- en zeefinstallatie in de provincie Antwerpen. De breek- en zeefinstallatie veroorzaakte stof-, geluids- en trillingshinder in de buurt door een structureel tekort aan aandacht voor het leefmilieu. De Bestendige Deputatie besliste begin 2004 om de beslissing tot eventuele schorsing met drie maanden uit te stellen om de exploitant toch nog de mogelijkheid te geven om aanvullende maatregelen te nemen om de hinder te verminderen. Die maatregelen hielden in dat er een volledige overkapping van de breek- en zeefinstallatie moest komen om het probleem van de stof- en geluidshinder op te lossen en dat er veren onder de zeefinstallatie geplaatst moesten worden om het trillingsprobleem op te lossen.

Eind april 2004 besliste de Bestendige Deputatie opnieuw om de beslissing met drie maanden uit te stellen, omdat de stedenbouwkundige vergunning voor de saneringsmaatregelen pas was uitgereikt waardoor de verbouwing nog niet was gestart. De bouwwerkzaamheden duurden uiteindelijk tot eind augustus.

De Bestendige Deputatie besliste begin september 2004 voor een laatste maal om de beslissing tot eventuele schorsing van de milieuvergunning opnieuw met drie maanden uit te stellen, opdat MI de gelegenheid zou krijgen om de gerealiseerde saneringsmaatregelen te evalueren. Tijdens de evaluatieperiode stelde MI vast dat de geluidsnormen niet meer werden overschreden. De stofhinder was sterk verminderd, maar bleef nog een probleem, zodat nog extra maatregelen nodig waren. Bij gebrek aan Vlaamse normen heeft MI de trillingen getoetst aan Duitse en Nederlandse normen. Ondanks het feit dat de trillingen voldoen aan die normen, worden ze nog steeds waargenomen.

In december 2004 heeft de Bestendige Deputatie in overleg met MI en de burgemeester beslist om de vergunning niet te schorsen omdat het bedrijf ondertussen heel wat inspanningen had geleverd om de hinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Evolutie van de weigeringsbesluiten

MI stuurde een gemotiveerd advies naar de Bestendige Deputatie om de proefvergunning van deze afvalverwerker niet te verlengen.

Routinecontroles exploitatie

Naast de routinemonsternames en routinemetingen zijn er heel wat routinecontroles die betrekking hebben op de exploitatie van hinderlijke inrichtingen in het algemeen. De controle naar aanleiding van een besluit tot weigering van een vergunning, de controle van bijzondere vergunningsvoorwaarden en de controle van de zelfcontrole zijn voorbeelden die hier worden aangegeven.

In verband met die opdrachten geldt voor MI de volgende resultaatgerichte doelstelling:

‘De controle uitvoeren van elke klasse 1-inrichting waarvoor:

- de vergunning geheel of gedeeltelijk werd geweigerd (zowel in eerste als in tweede aanleg) binnen maximaal drie maanden na ontvangst van de beslissing;
- in de vergunning een saneringsplan, studies of metingen werden opgelegd, binnen een termijn van maximaal drie maanden na de in de vergunning opgelegde dwingende uitvoeringstermijn van de verplichting.’

Weigeringsbesluiten

Zoals aangegeven in de bovenstaande inleiding ligt een van de prioriteiten van MI bij het systematisch controleren van weigeringsbesluiten.

WEIGERINGSBESLUITEN	
Aantal ontvangen	348
Aantal behandeld	350
Aantal daarvoor uitgevoerde inspecties	499

Het aantal ontvangen en behandelde weigeringsbesluiten wordt voor de voorbije zes jaar uitgezet in de bovenstaande grafiek. Jaarlijks worden gemiddeld zo’n 350 weigeringsbesluiten ontvangen.

Weigering van een proefvergunning

Sedert 1999 ontvingen heel wat openbare diensten, zoals de Lokale Politie, MI, de Bouwinspectie en het gemeentebestuur geregeld en meestal van dezelfde omwonenden, klachten over geluid-, stof- en geurhinder, afkomstig van een afvalverwerkend bedrijf. Het bedrijf beschikte over een milieuvergunning voor de exploitatie van een inrichting voor overslag en sorteren van afvalstoffen.

Op verzoek van MI werd de vergunning voor een houthakelaar in de openlucht bij ministerieel besluit opgeheven wegens stof- en geluidshinder. De houthakelaar werd verwijderd. Intussen bleven er klachten binnenkomen bij MI. Er werden geluidsmetingen uitgevoerd door erkende deskundigen in opdracht van het bedrijf (bijzondere voorwaarde in de milieuvergunning) en MI voerde zelf ook geluidsmetingen uit. Daaruit bleek dat het bedrijf niet voldeed aan de geluidsnormen van Vlare II.

MI stelde in 2004 twee processen-verbaal op en stuurde aanmaningen naar het bedrijf. Bij het hernieuwen van de milieuvergunning besloot de Bestendige Deputatie om een proefvergunning voor één jaar te verlenen, zodat het bedrijf kon aantonen dat het voldeed aan een aantal voorwaarden in verband met geluid. Op vraag van het bedrijf werd de proefperiode verlengd met acht maanden.

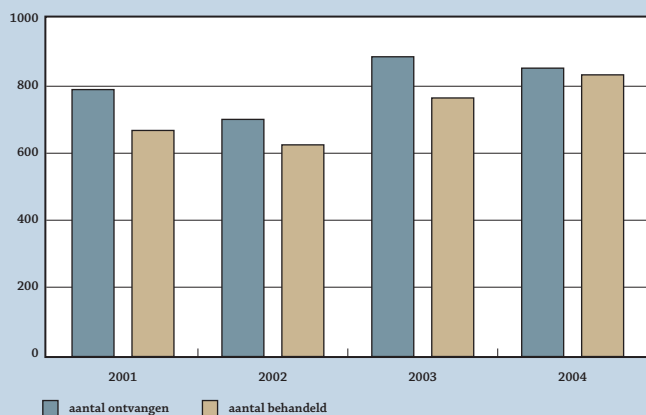
Uit geluidsmetingen, uitgevoerd door MI, bleek dat het bedrijf nog steeds niet voldeed aan de geluidsnormen van Vlare II. MI stuurde dan ook een gemotiveerd advies naar de Bestendige Deputatie om de proefvergunning niet te verlengen. De Bestendige Deputatie volgde het advies van MI en weigerde de vergunning. In beroep werd die weigering op 27 september 2004 bevestigd door de Vlaamse minister van Leefmilieu. Op 5 oktober diende het bedrijf een verzoek tot schorsing bij uiterste hoogdringendheid in bij de Raad van State.

De Raad van State schorste op 12 oktober het weigeringsbesluit van de minister. Aangezien het een proefvergunning betrof, kan het bedrijf verder exploiteren zolang de minister geen nieuw besluit neemt. MI besliste hierop om een nieuwe geluidsstudie te laten uitvoeren door een erkende deskundige, die in het verleden nog niet werd aangesteld door het bedrijf of door MI, om het specifieke geluid van het bedrijf in kaart te brengen.

Bijzondere voorwaarden

Heel wat milieuvergunningen bevatten bijzondere voorwaarden. De aandacht van MI gaat prioritair naar de bedrijven waarvoor in de vergunning een saneringsplan, studies of metingen werden opgelegd. Andere bijzondere voorwaarden

Evolutie van de vergunningen met prioritaire bijzondere voorwaarden

De Bestendige Deputatie legde bij zeven bedrijven uit deze industriezone bijzondere voorwaarden op voor de bestrijding van geluidshinder.

komen voornamelijk aan bod tijdens routinecontroles of als het bedrijf wordt gecontroleerd in het kader van een specifieke handhavingscampagne.

VERGUNNINGEN MET PRIORITAIRE BIJZONDERE VOORWAARDEN	
Aantal ontvangen	861
Aantal behandeld	841
Aantal daarvoor uitgevoerde inspecties	1.492

Jaarlijks ontvangt MI gemiddeld ongeveer 800 vergunningen met bijzondere voorwaarden.

Bijzondere voorwaarden voor de bestrijding van geluidshinder

MI wordt al meerdere jaren geconfronteerd met geluidsklachten over een industriezone. De klachten zijn afkomstig van bewoners uit de aanpalende woonzones. De klachten gaan zowel over individuele bedrijven op het industrieterrein als over het industriegebied in zijn geheel.

Gevolg gevend aan de klachten, voerden MI en een aantal bedrijven diverse geluidsstudies uit. Verschillende bedrijven saneerden een aantal individuele bronnen, maar de klachtenstroom bleef. Volgens MI kon de geluidsproblematiek van de industriezone pas opgelost raken door een volledige aanpak van de vergunningverlenende overheid, met in een eerste fase een geluidsstudie door de meest geluidsbelastende bedrijven.

Daarom verzocht MI in 2003 de afdeling Milieuvergunningen om de procedure op te starten tot aanpassing van de exploitatievoorwaarden voor zeven bedrijven. In december 2003 trof de Bestendige Deputatie voor elk van de zeven bedrijven een besluit met de volgende aanvullende bijzondere voorwaarde: het opstellen van een geluidsstudie met meting van de relevante geluidsbronnen en immissieberekeningen van het geluidsdrukkniveau voor de omgeving.

Zes bedrijven hebben in de loop van 2004 de opgelegde geluidsstudie laten uitvoeren. MI vroeg aan alle zes om aanvullende inlichtingen en aanpassingen van het rapport. Uiteindelijk waren eind 2004 de definitieve rapporten in het bezit van MI. Het is nu de bedoeling om in een tweede fase te komen tot de sanering van de relevante geluidsbronnen. Eén bedrijf wei-

gerde de geluidsstudie uit te voeren. Tegen dat bedrijf stelde MI een proces-verbaal op en ze maande het aan om alsnog de studie uit te voeren. Het bedrijf heeft een procedure opgestart bij de Bestendige Deputatie tot schrapping van de bijzondere voorwaarde. De beslissing van de Bestendige Deputatie wordt verwacht tegen februari 2005.

Controle op de zelfcontrole

De Vlaamse milieuhygiënewetgeving bevat heel wat verplichtingen inzake het meten en registreren van bedrijfseigen gegevens. Veel van die metingen en registraties dienen als eerstelijnscontrole van zowel de procesvoering als van de naleving van de geldende voorwaarden.

De meest voor de hand liggende voorbeelden zijn de eigen emissiemetingen (lucht, afvalwater,...), maar ook bijvoorbeeld de controle op inkomende afvalstoffen, de onderzoeken van compressoren en de beproevingen van houders voor gevaarlijke stoffen kunnen onder de noemer zelfcontrole worden gecatalogiseerd. Het toewijzen van een dergelijke verplichte zelfcontrole aan de exploitant past volledig in het concept van milieubeheer- en milieuzorgsystemen, die in de bedrijfswereeld een toenemend belang krijgen.

Voor de toezichthoudende overheid is de zelfcontrole van groot belang. Zelfcontrole draagt vaak bij tot een meer milieuvriendelijke bedrijfsvoering. MI wil dat belang evenwel niet verabsoluteren maar wil wel een aantal belangrijke randvoorwaarden stellen, zonder dewelke het instrument zelfcontrole veel van zijn waarde verliest.

Zelfcontrole heeft in elk geval meerdere functies waaronder als belangrijkste:

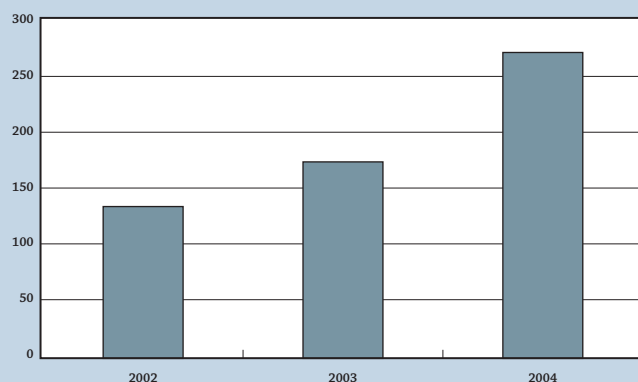
- controle op de naleving van de voorwaarden;
- beschikbaarheid van milieu-informatie voor de overheid (toezicht, emissie-inventarisatie ...) en de bevolking;
- kwaliteitsbewaking van het proces en stimulans voor voortdurende procesoptimalisatie;
- proactieve maatregel om het milieu zo veel mogelijk te beschermen.

In de praktijk wordt een enorme verscheidenheid vastgesteld qua naleving van de zelfcontroleverplichtingen. Dat kan gaan

De gecontroleerde bedrijven moeten continu de pH, de temperatuur en het debiet van het afvalwater meten.

Evolutie van het aantal controles van de zelfcontrole

van een strikte uitvoering, kwaliteitsbewaking en rapportering tot een totaal gebrek aan kennis over die vereisten. Bovendien merkt MI dat bij bedrijven of sectoren waar ze in het verleden veel aandacht heeft geschonken aan de controle op de zelfcontrole, bijvoorbeeld door middel van emissiemetingen in eigen opdracht, er een duidelijk toegenomen aandacht is voor die verplichting.

Dat geeft al aan dat zelfcontrole op zich niet volstaat als controle-instrument en dat de naleving van de verplichtingen op dat vlak ook externe overheidscontrole behoeft. Zelfcontrole kan nooit de overheidscontrole volledig vervangen. De Europese Aanbeveling van 4 april 2001 betreffende minimumcriteria voor milieu-inspecties is daarover duidelijk. Ze vermeldt dat de lidstaten, met andere woorden de overheid, ervoor moeten zorgen dat de inspecties van gecontroleerde installaties onder meer het onderzoek en de verificatie van de eigen controlemaatregelen (die door of ten behoeve van de exploitanten worden uitgevoerd) en de controle van de relevante door de exploitanten bijgehouden bescheiden moeten omvatten.

De zelfcontrolegegevens zijn voor MI ook relevant bij de opmaak van het jaarlijkse MIP, als een van de selectiecriteria bij de keuze van te controleren bedrijven of bedrijfssectoren. De inspecties zullen vaak gepaard gaan met metingen of onderzoeken in eigen opdracht en onder de omstandigheden die MI zelf bepaalt. Resultaten van dergelijke controles durven wel eens aanzienlijk af te wijken van de ter inzage liggende zelfcontroleresultaten. Het toenemende aantal controles van de zelfcontrole illustreert dat MI sinds 2002 veel belang hecht aan die inspecties.

Zelfcontrole van een textielbedrijf

Vlarem II bepaalt dat bedrijven die bedrijfsafvalwater lozen, een zelfcontroleprogramma moeten doorlopen. De omvang van die zelfcontrole is afhankelijk van het geloosde debiet en van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. In 2003 en 2004 werd bij alle bedrijven met een vergunde lozing van meer dan 50 m³/uur met aanwezigheid van gevaarlijke stoffen een controle uitgevoerd op de correcte naleving van die zelfcontroleverplichting. De analyseresultaten werden getoetst aan de lozingsnormen en vergeleken met eigen meetresultaten en VMM-gegevens.

Een van de gecontroleerde bedrijven was een textielbedrijf in West-Vlaanderen. Een aantal parameters, zoals debiet en zuurtegraad, moeten continu worden gemeten. MI stelde vast dat de meetapparatuur voor die metingen op geregelde basis een ijking ondergaat zodat de genoteerde resultaten correct zijn. De monsternames en analyses van het bedrijfsafvalwater werden uitgevoerd door een daartoe erkend laboratorium.

Bij de evaluatie van de verkregen analyseresultaten bleek dat aan de opgelegde frequentie slechts ten dele werd voldaan. Voor enkele parameters kon het bedrijf onvoldoende analyseresultaten voorleggen. Op vlak van de gevonden meetwaarden deden zich geen problemen voor. Alle analyseresultaten voldeden aan de opgelegde lozingsnormen.

Aangezien het bedrijf wel enige zelfcontrole uitvoert, maar dat niet volledig gebeurt volgens de gestelde eisen, maande MI het bedrijf aan om in het vervolg de opgelegde analysefrequentie voor alle parameters correct aan te houden.

CONTROLES VAN DE ZELFCONTROLE	
Specifieke inspecties voor het project in verband met zelfcontrole afvalwater	132
Specifieke inspecties voor het project in verband met zelfcontrole lucht	81
Andere inspecties	61
Totaal	274

Reactieve controles worden uitgevoerd naar aanleiding van een beroep dat wordt gedaan op MI. Die controles worden hoofdzakelijk uitgevoerd door de buitendiensten.

De reactieve controles kunnen in een aantal groepen worden onderverdeeld. Er wordt onder andere opgetreden bij de ontvangst van een klacht, een melding van een voorval, een vraag voor het maken van een evaluatieverslag bij een proefvergunning, een kantschrift van het parket, een vraag van het parket om technische expertise, een verzoek om adviesverlening, een parlementaire vraag, een verzoek om hoog toezicht en bij de vaststelling van wintersmog. Enkele reële dossiers illustreren de verschillende mogelijkheden.

Gezien het grote werkvolume en de hoge werkdruk is het onmogelijk om op elk appel te reageren, zodat elk appel zeker niet altijd zal leiden tot een inspectie ter plaatse. Elk dossier wordt daarom getoetst aan de prioriteitenlijst.

Reactieve controles

Klachten

MI ontvangt jaarlijks heel wat klachten uit de meest diverse hoeken: particulieren, bedrijven, gemeente- en provinciebesturen, parlementsleden, het kabinet van de Vlaamse minister van Leefmilieu, andere Vlaamse of federale overheidsdiensten (bv. FAVV), Aminal, milieuverenigingen, Aquafin en Vlaamse openbare instellingen, zoals OVAM en VMM. Ook anonieme klachten worden behandeld.

Voor de behandeling van klachten heeft MI in 2002 een interne procedure opgesteld. De procedure werd vertaald in een interne onderrichting, die in werking trad op 1 januari 2003. De tekst van de onderrichting werd in de loop van 2004 geactualiseerd, op een aantal punten verduidelijkt en uitgebreid met een codesysteem om de verschillende klachtendeelstromen te kunnen kwantificeren. De nieuwe onderrichting wordt vanaf het kalenderjaar 2005 toegepast.

Behandeling van milieuklachten

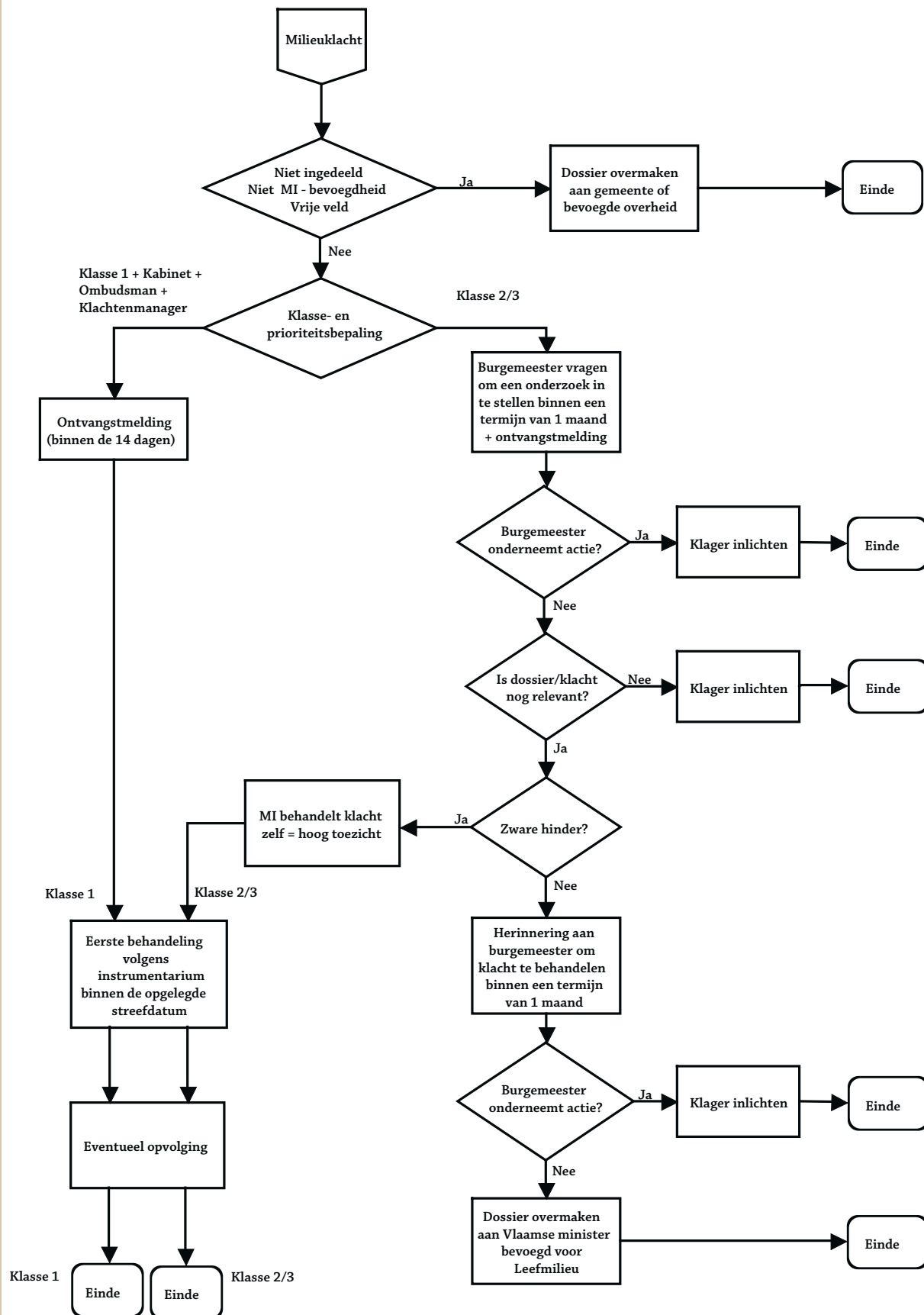
Milieuklachten worden behandeld volgens een aantal afspraken die rekening houden met de belangrijkste doelstellingen van de nieuwe procedure:

- een goede voortgangscontrole van de aan de lokale overheden gemelde klachten;
- een invulling van het begrip hoog toezicht;
- een goede communicatie met de klagers, de gemeente, de klachtenmanager van Aminal en de Vlaamse Ombudsdienst.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste afspraken voor de behandeling van klachten.

- Een milieuklacht die gaat over een niet ingedeelde inrichting, een vrij veld delict of een wetgeving waarvoor MI niet bevoegd is, wordt onmiddellijk doorgestuurd naar de burgemeester of naar de bevoegde dienst.
- Milieuklachten over hinderlijke inrichtingen worden afhankelijk van de klasse verschillend behandeld.
- Klachten over klasse 1-bedrijven (inclusief klachten via het kabinet, de klachtenmanager van Aminal en de Vlaamse Ombudsdienst) worden door MI behandeld binnen drie maanden na ontvangst van de klacht volgens interne procedures die het uitvoeren van inspecties, het eventueel opstellen van processen-verbaal en het geven van aanmaningen, omvatten.
- Een klacht over een klasse 2- of 3-bedrijf wordt, ook als de klager beweert dat de gemeente niet of onvoldoende optreedt, onmiddellijk ter behandeling doorgestuurd naar de burgemeester. MI vraagt de burgemeester om binnen een termijn van één maand een onderzoek in te stellen.
- Als de burgemeester niet of onvoldoende antwoordt en er is geen zware hinder, dan stuurt MI een herinnering aan de burgemeester om nogmaals de klacht te onderzoeken.
- Als de burgemeester weer niet of onvoldoende antwoordt, worden de klager, de minister en de Vlaamse Ombudsdienst hiervan op de hoogte gebracht. De klacht wordt dan ook als afgehandeld beschouwd door MI.
- Pas als de burgemeester niet of onvoldoende antwoordt, en als uit de klacht blijkt dat er zware hinder is, onderzoekt MI in het kader van haar hoog toezicht zelf de klacht, als die nog relevant is.

Stroomschema voor de behandeling van milieuklachten

MI ontvangt jaarlijks heel wat klachten en voert duizenden inspecties uit om de klachten te beoordelen en in voorkomend geval de vaststellingen verder te volgen.

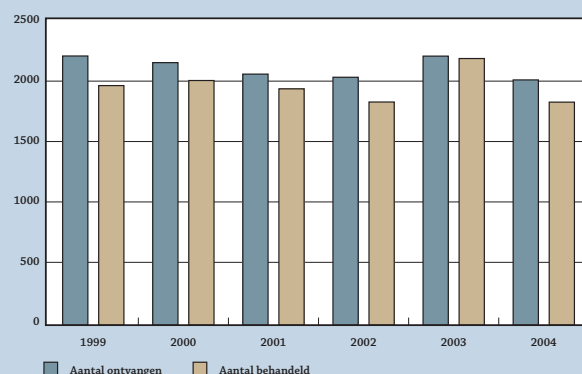
KLACHTEN	
Aantal ontvangen	2.030
Aantal behandeld	1.846
Aantal daarvoor uitgevoerde inspecties	2.587

Jaarlijks ontvangt MI meer dan 2000 klachten. Dat aantal blijft al jarenlang nagenoeg onveranderd. De klachten worden opgedeeld per milieucompartiment. Een klacht kan soms meerdere thema's omvatten. Daardoor kan één klacht binnen verschillende compartimenten worden ondergebracht.

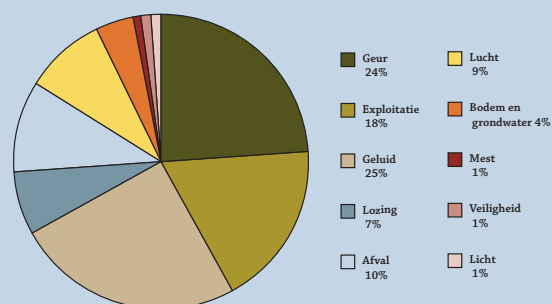
AANTAL KLACHTEN	ONTVANGEN	BEHANDELD
Afval	250	243
Bodem en grondwater	99	96
Exploitatie	437	421
Geluid	631	538
Geur	586	542
Licht	8	9
Lozing	182	169
Lucht	213	187
Mest	33	30
Veiligheid	18	16
Totaal	2.457	2.251

In de volgende grafiek wordt de verdeling van de klachten per milieucompartiment voorgesteld. Hieruit kan worden afgeleid dat de meeste klachten handelen over de milieucompartimenten geur, geluid en exploitatie. Meer dan twee derde van alle klachten worden gecatalogiseerd onder die drie thema's. Opvallend is dat MI in 2004 voor het eerst meer klachten over geluidshinder ontving dan klachten over geurhinder.

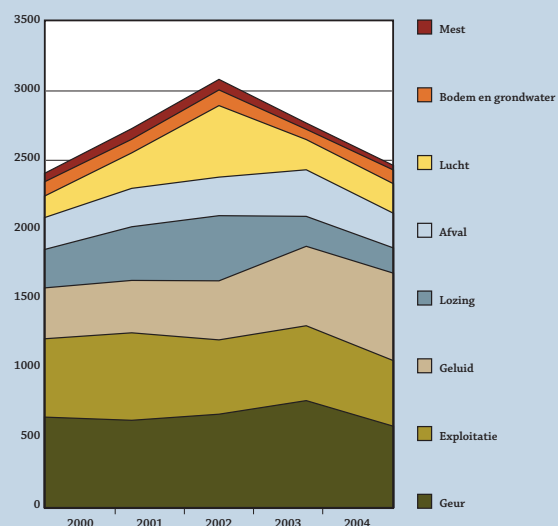
Evolutie van het aantal klachten

Klachten per milieucompartiment in 2004

Evolutie van de klachten per milieucompartiment

	AANTAL KLACHTEN	AANTAL BETROKKEN BEDRIJVEN
Klasse 1	1.450	587
Klasse 2	285	220
Klasse 3	50	40
Niet-ingedeelde inrichtingen	182	132
Klasse onbekend	63	29
Totaal	2.030	1.008

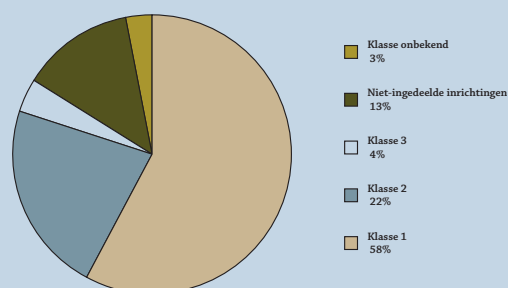
Klachten over een autobusbedrijf

In oktober 2003 ontving MI een klacht van een buurtbewoner over een nabijgelegen autobusbedrijf. Het bedrijf is gevestigd op de plaats waar zich vroeger een opslagmagazijn bevond en heeft destijds van de gemeente de (officiële) toestemming gekregen aldaar de exploitatie te beginnen. Het bedrijf heeft in die periode ook een bestemmingswijziging aangevraagd voor zijn gebouwen, maar heeft die nooit verkregen.

In 2002 liep een regularisatiepoging via het opstellen van een bijzonder plan van aanleg negatief af. Omdat het een klasse 2-bedrijf betrof, werd de burgemeester aangeschreven om de klacht te behandelen. In februari 2004 ontving MI nogmaals een klacht, ditmaal via de Vlaamse Ombudsdienst. MI belegde daarop een vergadering met de burgemeester, waar besloten werd dat een herlokalisatie van het bedrijf de enige mogelijkheid is. Begin maart 2004 stelde MI een proces-verbaal op tegen het bedrijf en stelde de burgemeester voor om op te treden.

Omdat er geen schot kwam in het dossier en MI oordeelde dat de burgemeester onvolkomen optrad, besliste MI om in het kader van haar hoog toezicht zelf op te treden tegen de illegale exploitatie. In juni 2004 kondigde MI daarom een dwangmaatregel af aan de exploitant: alle meldingsplichtige en vergunningsplichtige activiteiten moesten worden stopgezet binnen een termijn van drie maanden. In augustus 2004 waren er contacten met de exploitant en de burgemeester, waarbij nogmaals werd gesteld dat een herlokalisatie van de activiteiten de enige oplossing is. Net voor de drie maanden verstreken waren, startte het bedrijf een procedure in kort geding tegen de dwangmaatregel van MI. Eind 2004 was die procedure nog steeds lopende. MI zal het dossier verder volgen, rekening houdend met de uitspraak in kortgeding.

Bedrijven met klachten in 2004

Klacht over geurhinder van een stortplaats

De exploitatie van een grote stortplaats voor huishoudelijke afvalstoffen zorgde al verschillende jaren voor herhaalde klachten over geurhinder. De hinder in de omliggende woonwijken manifesteerde zich meestal 's morgens vroeg of 's avonds laat bij koud en mistig weer in de winter, alsook bij warm weer in de zomer. Bij geurhinder dienden de omwonenden klacht in bij de plaatselijke politiediensten of rechtstreeks bij MI.

De Lokale Politie en MI stelden herhaalde malen een proces-verbaal op. Gelijktijdig maande MI de exploitant aan tot het treffen van maatregelen om de verspreiding van geurstoffen te voorkomen of te beperken.

Sinds 2000 beschikt de stortplaats over een systeem van gasextractie met energetische valorisatie van het biogas in gasmotoren. Om technische redenen kan een volwaardig gasextractie-systeem maar worden aangelegd nadat de stortactiviteiten op een bepaald gedeelte beëindigd zijn. Dat houdt in dat de gasonttrekking gefaseerd werd uitgevoerd, gelijktijdig met de afwerking van de volgestorte gedeelten. Naast de mogelijkheid tot valorisatie van het biogas zorgt de gasextractie er ook voor dat stortgassen zich niet meer in de omgeving kunnen verspreiden zodat geurhinder kan worden voorkomen. Sinds eind 2002 zijn in twee woonwijken in de omgeving van de stortplaats meetposten in gebruik genomen waar continu de concentratie aan methaan in de omgevingslucht wordt gemeten. Het opzetten van een systeem van geurmonitoring op basis van de meting van methaanconcentraties was opgelegd in de milieuvergunning voor uitbreiding van de categorie 2-stortplaats. Methaan zelf is een reukloos gas, maar het vormt een belangrijk bestanddeel van het stortgas dat na beëindiging van de stortactiviteiten wordt vrijgezet en waarin ook geurcomponenten voorkomen.

De continue metingen wezen uit dat tijdens de periodes van geurklachten vanuit de woonwijken in kwestie er inderdaad verhoogde methaanwaarden werden geregistreerd. Dat meet-systeem geeft dan ook de mogelijkheid om de geursituatie in de omgeving van de stortplaats op een objectieve manier te volgen.

In de loop van 2004 werd ook het laatste gedeelte van de stortplaats volledig afgewerkt en voorzien van gasextractie. Verder

Na een klacht via de Vlaamse Ombudsdienst kondigde MI een dwangmaatregel af tegen de illegale exploitatie van een autobusbedrijf.

Geurmeetpost in een woonwijk rond de stortplaats voor continue meting van methaan.

werd de verwerking van het biogas geoptimaliseerd, onder andere door er gasmotoren bij te plaatsen en door interne controleprocedures toe te passen. Sinds de definitieve afwerking van de stortplaats en de voltooiing van de gasextractie waren er geen klachten meer over geurhinder. De meetresultaten van de continue methaanmetingen bevestigden dat de situatie onder controle blijft.

Behandeling van klachten in het kader van het Klachtendecreet

Een klacht in het kader van het Klachtendecreet is een manifeste uiting van een ontevreden burger die bij de overheid klaagt over een door diezelfde overheid (al dan niet) verrichte handeling of prestatie.

Klachten die onder het decreet vallen en die aanvankelijk gericht zijn aan de Vlaamse Ombudsdienst of de klachtenmanager, worden door die diensten aanvankelijk doorverwezen naar de ambtenaar die het dossier behandelt of zijn directe chef.

Als het probleem op het niveau van de dienst niet wordt opgelost, kan de klager zich richten tot de klachtenmanager van Aminor. De klacht wordt er geregistreerd en behandeld conform de richtlijnen van het Klachtendecreet: de klachtenmanager bevestigt de ontvangst van de klacht binnen de tien kalenderdagen en handelt de klacht af binnen 45 kalenderdagen. Hiertoe vraagt de klachtenmanager een ontwerp van antwoord aan het hoofd van de afdeling in kwestie.

Als de klager niet tevreden is met het antwoord van de klachtenmanager, kan hij nog terecht bij de Vlaamse Ombudsdienst, die volgens dezelfde procedure een onderzoek kan instellen: de klacht wordt bezorgd aan het afdelingshoofd, het afdelingshoofd stelt een onderzoek in en rapporteert aan de Vlaamse Ombudsdienst en die laatste bezorgt de klager een antwoord.

In 2004 behandelde MI vijf vragen van de klachtenmanager van Aminor en 13 vragen van de Vlaamse Ombudsdienst. Een overzicht wordt gegeven in de onderstaande tabellen.

Lijst van de in 2004 behandelde vragen van de klachtenmanager van Aminor

NUMMER	OMSCHRIJVING	KLASSE
2003-0512	Onvergunde stalling vrachtwagens/wrakken	2
2003-1000	Geluidshinder farmaceutisch bedrijf	1
2004-0493	Exploiteren niet-vergunde inrichting en milieuhinder	2
2004-0843	Stof- en geluidshinder steenkapperij	2
2004-0861	Uitbating danscafé zonder vergunning	2

Lijst van de in 2004 behandelde dossiers van de Vlaamse Ombudsdienst

NUMMER	OMSCHRIJVING	KLASSE
2001-0451	Geluidshinder non-ferro bedrijf	1
2003-0512	Onvergunde stalling vrachtwagens/wrakken	2
2003-0568	Geurhinder varkensbedrijf	2
2003-0629	Milieuhinder slachthuis	1
2003-0635	Opslag bouw- en slooppafval	1
2003-0753	Bouwovertreding / niet-vergunde inrichting busbedrijf	2
2003-0982	Geluidshinder suikerraffinaderij	1
2003-1000	Geluidshinder farmaceutisch bedrijf	1
2004-0115	Geluidshinder twee bedrijven	1 & 2
2004-0202	Opslag gevaarlijke producten door distributiebedrijf	2
2004-0436	Geluidshinder drukkerij	1
2004-0493	Exploiteren niet-vergunde inrichting en milieuhinder	2
2004-0558	Geluidshinder luchthaven	1

Meldingen van voorvallen

Elke exploitant van een hinderlijke inrichting heeft de plicht alle nodige maatregelen te treffen om de buurt te beschermen tegen de risico's en de gevolgen van ongevallen bij de uitbating van de inrichting. Dat betekent onder andere dat in de noodzakelijke interventiemiddelen moet worden voorzien en dat bij hinder, schade of gevaar daartoe onmiddellijk alle nodige maatregelen moeten worden getroffen. Eventueel opgetreden verontreiniging moet op milieuhygiënisch verantwoorde wijze ongedaan worden gemaakt.

Naast de zorgplicht rust er ook een meldingsplicht op de exploitant: de voorvallen en de genomen maatregelen moeten worden gemeld bij de burgemeester en bij MI. Als een voorval heeft plaatsgevonden, zal MI, als dat relevant is, zich ervan vergewissen of inderdaad de nodige maatregelen werden getroffen.

In 2004 werden er in totaal 956 voorvallen gemeld bij MI. Die meldingen zijn niet beperkt tot ongevallen in de enge betekenis van het woord. De exploitant moet evenzeer de uitval van zuiveringsinstallaties, de overschrijding van een emissienorm en vloeistoflekken die aanleiding geven tot bodemverontreiniging melden. Ook die meldingen zitten vervat in de cijfers.

Seveso-bedrijven moeten bovendien, volgens de bepalingen van het samenwerkingsakkoord over de preventie van zware ongevallen, bij een zwaar ongeval het interne noodplan in werking stellen en de dienst 100 en het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR) waarschuwen. Het CGCCR geeft de melding door aan een aantal instanties, waaronder de bevoegde inspectiediensten die dan ter plaatse kunnen gaan om te controleren of de nodige (nood)maatregelen werden getroffen.

In 2004 werd voor de operationalisering van het permanentiedraaiboek van MI een ontwerp voor een script voor het doorspelen van de melding van voorvallen uitgewerkt, en werd geopteerd voor bekendmaking via een infocampagne, die in 2005 zal plaatsvinden. Het uiteindelijke doel is een effectief en efficiënt systeem voor melding van en reactie op voorvallen bij bedrijven.

MELDINGEN VAN VOORVALLEN	
Aantal ontvangen meldingen	956
Aantal daarvoor uitgevoerde inspecties	53

Saneringen na talrijke voorvallen

In een chemisch bedrijf in de provincie Antwerpen deden zich in 2004 geregeld voorvallen voor waardoor de lozingsnormen van het afvalwater overschreden werden. Dat bedrijf beschikt over een fysico-chemische waterzuiveringsinstallatie en loost 120 à 150 m³ afvalwater per uur in oppervlaktewater.

Meting van een extreem lage pH na een voorval.

Na de tussenkomst van MI zocht het bedrijf naar de oorzaken van de vele incidenten en voerde het ingrijpende verbeteringen door. Afvalwater van verschillende afdelingen dat vroeger niet via de waterzuivering passeerde maar rechtstreeks naar het lozingspunt vloeide, wordt nu opgevangen in afzonderlijke, ondergrondse opvangputten. Tijdens het overpompen vanuit die opvangputten naar het lozingspunt meet het bedrijf nu eerst de conductiviteit of de pH van dat afvalwater. Bij overschrijding van een vooraf bepaalde grenswaarde wordt de lozing stopgezet en wordt het water naar de waterzuivering verpompt. Op die manier werd een controle ingebouwd en kan het afvalwater, als dit nodig is, via de waterzuiveringsinstallatie worden geleid.

Verder bleek dat de ondergrondse collector die het afvalwater naar het lozingspunt leidde, barsten en scheuren vertoonde, zodat het bedrijf mogelijk ook het grondwater verontreinigde. Die ondergrondse collector werd daarom vervangen door een bovengrondse collector. Aan het einde van de collector plaatsten men een nieuwe klep die de lozing aan het lozingspunt kan stopzetten. Het afvalwater wordt dan tijdelijk opgevangen in de collector zelf, in een opvangtank en in een vloeistofdicht opvangbekken in afwachting van verdere verwerking.

Het bedrijf heeft ook geïnvesteerd in de vernieuwing van de waterzuiveringsinstallatie door een nieuwe krijt- en kalkmelkinstallatie aan te kopen, door opvangtanks voor afvalwater te vernieuwen en door de flocculantdosering te verbeteren. Voorts verbeterde het bedrijf ook de interne procedures om incidenten en de daaruit voortvloeiende acties nader te volgen en om er beter over te communiceren met de mensen op de werkvloer.

Evaluatieverslagen

Een vergunning op proef kan worden verleend voor een termijn van ten hoogste twee jaar. Ter uitvoering van artikel 40 van Vlare I maakt MI voor elke vergunning op proef een evaluatieverslag. Dat verslag wordt bezorgd aan de vergunningverlenende overheid voor die een definitieve beslissing neemt.

EVALUATIEVERSLAGEN BIJ PROEFVERGUNNINGEN	
Aantal verslagen	52
Aantal daarvoor uitgevoerde inspecties	102

Evaluatieverslag bij een verwerker van mineralen

Naar aanleiding van klachten over stofhinder voerde MI in mei 2002 een inspectie uit bij een verwerker van mineralen. Er werd onder meer vastgesteld dat het bedrijf onvoldoende vergund was. MI stelde dan ook een proces-verbaal op en maande het bedrijf aan om een vergunningsaanvraag in te dienen. Dat gebeurde in november 2002.

In maart 2003 kende de Bestendige Deputatie een vergunning op proef toe voor een termijn van twee jaar. De vergunning werd alleen op proef afgeleverd vanwege de knelpunten inzake de waterhuishouding en de stofhinder, waarover op dat moment onvoldoende concrete gegevens voorhanden waren. In de bijzondere voorwaarden werden twee studies opgelegd met betrekking tot respectievelijk de waterhuishouding en de stofemissieproblematiek, om een betere evaluatie te kunnen maken van die milieuaspecten.

Ter voorbereiding van het evaluatieverslag voerde MI van april tot oktober 2004 een tiental inspecties uit bij het bedrijf. Hierbij werd vooral aandacht besteed aan de twee belangrijkste milieuaspecten, namelijk de stofhinder en de afvalwaterproblematiek. Om de stofemissie te volgen werd het bedrijf meermaals van op afstand geobserveerd.

De tijdens die inspecties vastgestelde tekortkomingen werden via twee aanmaningen aan het bedrijf gesignaleerd, met uitdrukkelijk verzoek daarmee rekening te houden bij de verdere uitwerking van de opgelegde studies. Ter evaluatie van de lozing van bedrijfsafvalwater nam MI bovendien een drietal schepmonsters. Hieruit bleek een overschrijding van de lozingsnorm voor het gehalte aan zwevende stoffen, waarvoor een proces-verbaal werd opgesteld.

MI drong aan om de twee opgelegde studies tijdig af te werken, zodat in het evaluatieverslag ook de beoordeling van die rapporten kon worden opgenomen. De studies werden inderdaad tijdig afgewerkt en aan MI bezorgd. In de rapporten werd in hoge mate rekening gehouden met de opmerkingen van MI. Op basis van de vaststellingen tijdens de inspecties en de rapporten van de opgelegde studies stelde MI een uitgebreid evaluatieverslag op en bezorgde dat binnen de vastgestelde termijn aan de Bestendige Deputatie. Als algemene conclusie van dat verslag stelde MI dat het bedrijf tijdens de proefperiode

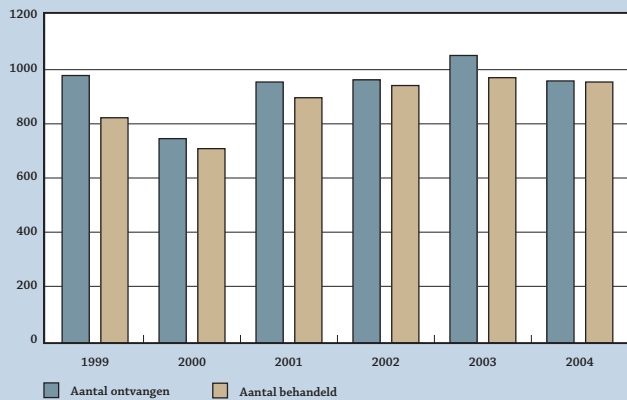
wel degelijk een aantal concrete maatregelen had getroffen, maar dat het er desondanks nog niet in geslaagd was om de twee belangrijkste problemen, namelijk de stofhinder en het niet-respecteren van de norm voor zwevende stoffen in het bedrijfsafvalwater, duurzaam onder controle te krijgen. Daar de stofemissie, zowel geleid als diffuus, aan de basis ligt van beide problemen, stelde MI dat bij de definitieve vergunningsverlening vooral aan dat aspect de nodige aandacht moest worden besteed. Het evaluatieverslag werd afgerond met enkele suggesties voor eventuele bijzondere voorwaarden.

Begin januari 2005 werd de milieuvergunning definitief verleend. In het overwegend gedeelte van het vergunningsbesluit werd meermaals verwezen naar het evaluatieverslag van MI. De door MI gesuggereerde bijzondere milieuvoorwaarden werden vrijwel letterlijk in de definitieve milieuvergunning opgenomen.

MI stelde een evaluatieverslag op met suggesties voor bijzondere voorwaarden voor de beperking van de stofemissies van deze installatie.

Evolutie van de kantschriften

Terwijl de exploitant de waterzuivering saneerde, bracht MI geregeld het parket op de hoogte van de evolutie.

Kantschriften

Als een parket vragen heeft bij een proces-verbaal van MI of als het parket de stand van zaken wil kennen in de administratief-rechtelijke afhandeling die volgt op een proces-verbaal, gebeurt dat in de vorm van een kantschrift.

ONTVANGEN KANTSCHRIFTEN	BIJ PRIORITAIRE PROCESSEN-VERBAAL	BIJ ANDERE PROCESSEN-VERBAAL
Antwerpen	16	55
Brugge	4	12
Brussel	38	17
Dendermonde	40	116
Gent	19	60
Hasselt	65	137
Ieper	15	16
Kortrijk	43	92
Leuven	41	1
Mechelen	1	9
Oudenaarde	25	26
Tongeren	1	22
Turnhout	10	12
Veurne	14	11
Totaal	382	586

Daarnaast kunnen de toezichthoudende ambtenaren, na gemotiveerd verzoek van het parket, als technisch expert deelnemen aan een onderzoek onder leiding van een magistraat of een officier van gerechtelijke politie, voorzover dat de planmatige handhaving niet te sterk doorkruist. In 2004 werden daarvoor 93 afstappingen uitgevoerd.

Kantschriften over een slachthuis

In een slachthuis in het Meetjesland voert MI jaarlijks een bemonsteringscampagne van vijf dagen uit van het afvalwater. Aangezien het bedrijf 's nachts loost, gebeurt dat met automatische bemonsteringsapparatuur.

Tijdens de campagne van 2000 werden overtredingen van de lozingsnormen geconstateerd. De normen voor bezinkbare stoffen, zwevende stoffen en CZV werden nagenoeg altijd

overschreden, terwijl ook BZV, totaal-fosfor en totaal-stikstof bij sommige monsters kritiek waren.

MI stelde hiervoor een proces-verbaal op en legde een sanering van de toestand op. Door middel van kantschriften volgde het parket de stand van de sanering op de voet. Ondertussen sleutelde de exploitant aan de waterzuiveringsinstallatie, zodat na de campagne in 2001 kon worden gemeld dat de zaak gesaneerd was. Dat bleek evenwel slechts tijdelijk, want de resultaten van 2002 lieten opnieuw problemen zien met de parameters bezinkbare stoffen, zwevende stoffen, CZV en totaal-stikstof.

MI meldde die vaststellingen ook aan het parket en de eis tot sanering kon weer helemaal opnieuw beginnen. In 2003 kwam daar als bezwarend feit nog bij dat er bloed werd geloosd in een nabijgelegen afwateringsvaart. De schuldige was ondubbelzinnig het slachthuis. Dat was het sein dat een grondig onderzoek noodzakelijk was. Het rioleringsnet van het slachthuis werd door de exploitant opengelegd. Daardoor werd niet alleen duidelijk dat bij verbouwingswerkzaamheden aan het slachthuis het rioleringsnet verkeerd was aangesloten, maar ook dat de sturingsinstallatie van de afvalwaterstromen niet meer voldeed.

Gelukkig beseftte de exploitant de ernst van de situatie. Hij liet nieuwe aansluitingen van de afvalwaterstromen en een totaal nieuwe sturingsinstallatie voor het afvalwater aanbrengen. De totale saneringskosten bedroegen zowat 40.000 euro. Gedurende de vijf jaar dat er problemen waren met het afvalwater van het slachthuis hield MI het parket, als antwoord op kantschriften, geregeld op de hoogte van de toestand. Een monsternamencampagne in september 2004 wees uit dat alle lozingsparameters voldeden aan de normen van de vergunning. Het parket werd hiervan op de hoogte gebracht

Een PWZI kan mooi geïntegreerd worden in de tuin.

Adviesverlening

Het overgrote deel van de vragen om adviesverlening zijn een gevolg van de regelgeving over private waterzuiveringsinstallaties (PWZI's). Daarnaast zijn er adviesvragen in het kader van EMAS-registraties. In het kader van een dossier voor investeringsaftrek ontving MI in 2004 geen enkele vraag.

Adviesverlening PWZI's

Het Vlaams Parlement heeft met de programmadecreten van 20 december 1996, 19 december 1998, 22 december 2000 en 19 december 2003 beslist dat particulieren die zelf hun afvalwater zuiveren een vrijstelling van de afvalwaterheffing kunnen

genieten. Een van de voorwaarden die daarvoor moeten worden vervuld, is de bouw en de exploitatie van een PWZI volgens een code van goede praktijk. Voor de burgemeester hiervoor een attest aan de burger kan uitreiken, moet aan MI advies worden gevraagd.

De cijfers over de uitgebrachte adviezen worden in de bijgevoegde tabel vermeld. Opmerkelijk is de sterke stijging in de afgelopen jaren: ten opzichte van vorig jaar is er een stijging met 35%, in vergelijking met 2001 is er zelfs meer dan een verdubbeling van het aantal uitgebrachte adviezen.

	ANTW.	LIMB.	OOST-VL.	VL.-BRAB.	WEST-VL.	TOTAAL
Ontvangen aanvragen	106	17	105	81	138	447
Onvolledige aanvragen	1	0	5	17	0	23
Onderzochte aanvragen	105	17	100	64	138	424
Advies gunstig	103	17	90	57	137	404
Advies ongunstig (constructie)	1	0	0	2	1	4
Advies ongunstig (exploitatie)	1	0	10	5	0	16
Aëroob bacteriefilter of oxidatiebed	32	6	13	33	1	85
Anaëroob bacteriefilter	4	0	2	2	0	8
Gedraineerd zandfilter/filtratiebed	0	0	0	0	0	0
Opgehoogd filtratiebedsysteem	0	0	0	0	0	0
Ondergedompelde filter	0	0	13	1	0	14
Actief slibstelsysteem	56	9	54	15	132	266
Biorotor	6	0	12	10	0	28
Plantensystemen	7	2	6	3	5	23

Bij de voorbereiding en de uitvoering van de controles voor het opstellen van de adviezen deed MI sinds 1997 heel wat praktijkervaring op. Die gegevens werden in september 1999 met het oog op de terugkoppeling naar het beleid gebundeld en als een uitgebreid verslag bezorgd aan de Vlaamse minister van Leefmilieu. In de loop van 2000 stelde MI twee concrete voorstellen tot decreetswijziging voor aan de minister.

Met het programmadecreet van 22 december 2000 werd de wetgeving opnieuw aangepast: vanaf 2001 volstaat een attest dat vijf jaar geldig is en zal de vrijstelling automatisch gebeuren.

Bovendien krijgen alle zelfzuiveraars die aan de huidige kwaliteitsnormen voldoen een vrijstelling, onafhankelijk van hun woonplaats (tenzij de particuliere waterzuiveringsinstallatie werd aangelegd nadat de woning al aansluitbaar was op een RWZI). Tevens wordt het begrip gecertificeerde zuiveringsinstallatie ingevoerd.

Eind 2004 zorgde het programmadecreet van 24 december 2004 opnieuw voor enkele aanpassingen aan de regelgeving. Het advies van MI blijft echter een verplichting. Ondanks de laatste aanpassingen aan de wetgeving heeft MI nog steeds een aantal voorstellen voor de verdere optimalisering van die regeling:

- de gemeenten sensibiliseren: sinds Vlarem II in 1995 van kracht werd, is de particulier verplicht een eigen afvalwaterzuiveringssysteem te bouwen als hij een nieuwbouw opricht in een zone waar geen aansluiting op een openbare RWZI gepland is; er blijkt dat slechts een handvol gemeenten dat systematisch toepast;
- gecertificeerde installaties effectief laten aanbrengen door erkende constructeurs: de voordelen zijn een kwaliteitsverhoging van de systemen, zekerheid voor de particulier en een eenvoudiger controle door de overheid;
- geen Vlarem-toezichthoudende ambtenaren van het Vlaamse Gewest inschakelen in de procedure;
- nog verdere vereenvoudiging van de procedure: de kosten voor de overheid zijn immers nog altijd veel hoger dan de baten.

MI zal in de loop van 2005 opnieuw een voorstel tot vereenvoudiging van de procedure aan de minister bezorgen.

Adviesverlening EMAS

Verordening (EG) nr. 761/2001 van 19 maart 2001 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem is beter bekend als de EMAS II-verordening. Daarbij staat EMAS voor 'Eco Management and Audit System'. EMAS II is de opvolger van een eerdere EMAS-verordening (nr. 1826/93) en heeft als doel de gestage verbetering van de milieuprestaties van organisaties te bevorderen door:

- milieubeheersystemen te ontwikkelen en te gebruiken;
- de prestaties van dergelijke systemen stelselmatig objectief en periodiek te beoordelen;
- het publiek over de milieuprestaties te informeren en bij een open dialoog te betrekken;
- de werknemers actief in de organisatie te betrekken.

In tegenstelling tot zijn voorganger heeft EMAS II een toepassingsgebied dat niet beperkt is tot industriële activiteiten. De nieuwe verordening werd geïmplementeerd door een wijziging van de titel bedrijfsinterne milieuzorg van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Aminal is de instantie die bevoegd is voor de registratie van organisaties en voor de schrapping, de weigering en de schorsing van de registraties. De afdeling Milieuvergunningen zorgt voor de concrete uitvoering. Conform artikel 6 van de verordening wordt MI bij elke vraag tot registratie van een industriële activiteit geconsulteerd. Aan de hand van een aantal criteria onderzoekt MI of de organisatie voldoet aan de relevante wettelijke milieuvoorschriften en wordt er al dan niet bezwaar aangetekend. Tegen een adviesvraag van eind 2003 tekende MI begin 2004 bezwaar aan, aangezien de organisatie niet beschikte over een volledige milieuvergunning. In de loop van 2004 ontving MI één vraag over een EMAS-registratie. Gezien de bevindingen tijdens een uitgebreide GPBV-controle, had MI geen bezwaren tegen de registratie.

Vragen vanuit het Vlaams Parlement

MI geeft elk jaar heel wat input bij het beantwoorden van diverse vragen vanuit het Vlaams Parlement. Het betreft hierbij schriftelijke vragen, vragen om uitleg, verzoekschriften, interpellatieverzoeken en actuele vragen. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de behandelde vragen. Het aantal inspecties dat daarvoor werd uitgevoerd is steeds zeer laag (of nihil) aangezien de dossiers bij MI meestal goed bekend zijn en omdat er normaliter weinig tijd beschikbaar is tussen het stellen van de vraag en het meedelen van het antwoord.

INPUT BIJ VRAGEN VANUIT HET VLAAMS PARLEMENT	
Aantal behandelde schriftelijke vragen	7
Aantal behandelde vragen om uitleg	6
Aantal behandelde verzoekschriften	0
Aantal behandelde interpellatieverzoeken	2
Aantal behandelde actuele vragen	0

Overzicht van de behandelde vragen vanuit het Vlaams Parlement

DATUM	ONDERWERP	AARD	NR.
2/1/04	De dreigende milieuramp ten gevolge van de brand in Neder-over-Heembeek	Vraag om uitleg	366
12/1/04	Samenwerking tussen de Vlaamse milieudirectie en de Federale Politie	Vraag om uitleg	395
29/1/04	Zwembad in Kortrijk	Vraag om uitleg	492
17/2/04	Proefdierencentrum Coda in Machelen	Vraag om uitleg	579
17/2/04	Statuut van de stof zwarte schiste, afkomstig van de terrils van de steenkoolmijnen	Vraag om uitleg	687
25/2/04	Risico van perfluorchemicaliën voor milieu en gezondheid	Vraag om uitleg	553
27/2/04	Evenwichtige vertegenwoordiging in de beheers- en bestuursorganen	Schriftelijke vraag	121
16/4/04	Vlarem-geluidsnormen voor landbouwvoertuigen	Schriftelijke vraag	141
11/10/04	Toezicht op het leefmilieu door de gemeentelijke milieumambtenaren	Interpellatieverzoek	
15/10/04	Personeelsbehoefte afdeling Milieu-inspectie	Interpellatieverzoek	
22/10/04	Proefdierencentrum Coda in Machelen	Schriftelijke vraag	33
10/11/04	Vuurwerfabrieken: vergunningen en controle	Schriftelijke vraag	87
19/11/04	Vliegveld Zwartberg: geluidshinder	Schriftelijke vraag	118
16/12/04	Nv's met overheids participatie: overzicht	Schriftelijke vraag	176
23/12/04	Gemeentelijke vzw's: subsidiëring	Schriftelijke vraag	191

Hoog toezicht

Artikel 58 van Vlarem I stipuleert dat de door de minister aangestelde ambtenaren van niveau 1 en 2 van MI belast zijn met het toezicht op de inrichtingen van klasse 1 en met het hoog toezicht over de inrichtingen van klasse 2 en 3. In de milieuwetgeving is echter geen definitie van hoog toezicht terug te vinden.

Hoog toezicht wordt door MI niet geïnterpreteerd als in de plaats treden van degene die in gebreke blijft. De afdeling beschikt immers in haar huidige vorm slechts over een 90-tal toezichthoudende ambtenaren, die prioritair worden ingezet om preventieve controleacties uit te voeren. Verder kan MI de uitvoering van het toezicht door de gemeentelijke overheden niet afdwingen, aangezien ze geen hiërarchische bevoegdheid heeft over die overheden.

Om een degelijke invulling te geven aan het hoog toezicht, heeft MI een procedure uitgewerkt en ingevoerd om het eerste lijnstoezicht door de gemeenten van dichtbij te volgen (zie ook punt 1 van dit hoofdstuk (Klachten)) en om in ernstige geval-

len, waarbij de gemeente manifest weigert om op te treden, toch te zorgen voor de handhaving van de milieuwetgeving.

Hoog toezicht bij een transportbedrijf

Begin maart 2004 ontving de buitendienst Vlaams-Brabant van MI een vraag van de Federale Politie om dringende assistentie. Tijdens een gerechtelijk onderzoek naar de correcte afhandeling van een faillissement ontdekten politiemensen in de opslagplaats van een transportbedrijf tal van vaten en verpakkingen die, volgens wat er op de etiketten stond, uiterst gevaarlijke chemische stoffen bevatten. Sommige van die vaten en verpakkingen vertoonden sporen van lekken of waren beschadigd.

In eerste instantie nam de politie contact op met de bevoegde gemeentelijke milieumambtenaar. Gezien de complexiteit van de situatie achtte die het wenselijk MI in te schakelen.

MI stelde vast dat in het bedrijf een hoeveelheid chemische stoffen (waaronder gele fosfor) aanwezig was boven de Seveso-

Een klein deel van de opslag van gevaarlijke stoffen bij het transportbedrijf.

drempel. Bovendien ontbraken adequate veiligheidsvoorzieningen en was de opslagruimte totaal ongeschikt voor de opslag van dergelijke gevaarlijke stoffen. De brandweerstand van het gebouw was onvoldoende, er was geen compartimentering, er waren geen adequate brandbestrijdingsmiddelen voorhanden en de exploitant liet na om aangepaste veiligheidsafstanden te respecteren tussen producten met verschillende gevaarsei-genschappen. Het bedrijfsterrein grensde aan een residentieel woongebied zodat in geval van calamiteit (brand, lekkage) een ware milieuramp dreigde.

In overleg met de burgemeester, de lokale brandweer en de bevoegde curator werd onmiddellijk gestart met de gecontro-leerde verwijdering van alle gevaarlijke stoffen.

Uit onderzoek van deze casus blijkt dat het college van burge-meester en schepenen in het verleden een milieuv vergunning heeft verleend voor de opslag van een geringe hoeveelheid chemische producten. Noch de burgemeester, noch de bevoegde gemeentelijke diensten voerden echter ooit een effectieve con-trole uit in het bedrijf om na te gaan of de milieuv vergunnings-toestand correct was en of de geldende exploitatievoorwaarden werden nageleefd.

Draaiboek wintersmog

In periodes van ongunstige meteorologische omstandigheden kan de luchtverontreiniging tijdelijk sterk toenemen (smog), met nadelige gevolgen voor mens en milieu. Vlare II voorziet in een regeling waarbij de meest luchtvervuilende bedrijven bij smog maatregelen moeten nemen om hun uitstoot van schade-lijke stoffen naar de lucht te verminderen.

MI kreeg hierbij naast haar taak van toezichthouder op de uitvoering van die maatregelen, ook de rol van boodschapper toegewezen. MI moet de exploitanten van de bedrijven waar-schuwen als wintersmog optreedt. als de wintersmogperiode effectief ingaat, moet MI de bedrijven alarmeren en hen vragen om maatregelen te nemen.

Ook bij het einde van de smogperiode moet MI de bedrijven verwittigen om de maatregelen stop te zetten. De bedrijven moeten dan binnen twee maanden aan MI alle informatie verstrekken om de effectiviteit van de genomen maatregelen te kunnen evalueren.

Daarnaast moet MI ook de andere gewesten, de buurlanden en de pers inlichten.

De vertaling van die Vlare-bepalingen naar een praktisch werk-bare regeling voor MI, met uitgeschreven procedures en gestandaardiseerde waarschuwings- en alarmberichten naar alle bovenvermelde betrokkenen, resulteerde in het draaiboek wintersmogperiodes. In 2004 werd dat draaiboek geactuali-seerd voor gebruik in de winter van 2004-2005.

Vlare II maakt een onderscheid tussen een waarschuwings-fase en een alarmfase. De waarschuwingsfase gaat in als de uurgemiddelde meetwaarde voor NO_x of de glijdende dagge-middelde meetwaarde voor SO₂ een bepaalde drempelwaarde overschrijdt.

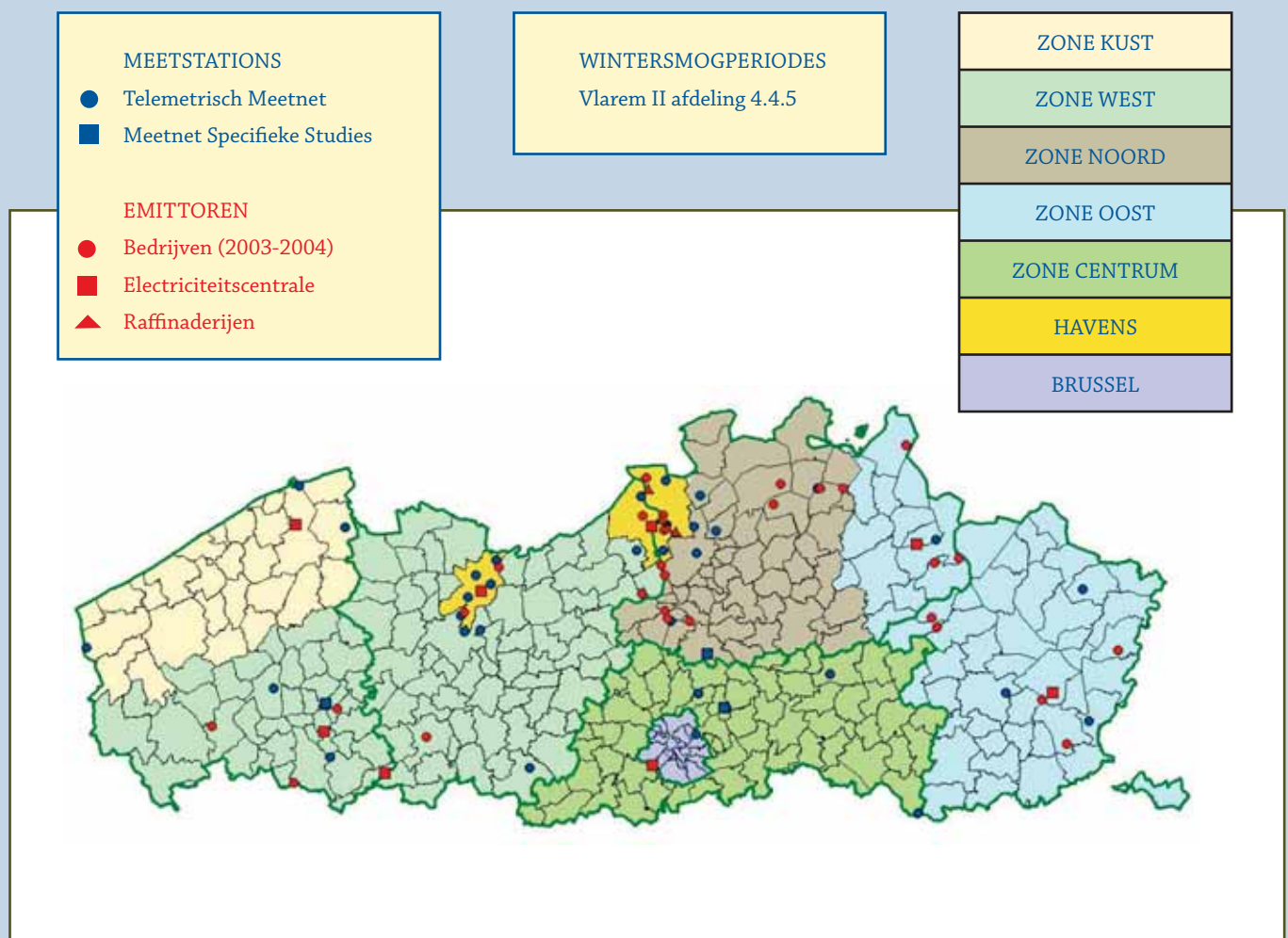
De meetwaarden zijn de concentraties van die stoffen in de omgevingslucht. Ze worden door VMM continu gemeten bij 35 meetposten verspreid over het Vlaamse grondgebied. Er staat ook een drempelwaarde voor de alarmfase in Vlare II. Opdat bij alarm de genomen maatregelen werkelijk effectief zouden zijn, is het belangrijk dat vooral de bedrijven die in de zone van de smog gelegen zijn, maatregelen nemen.

Daarom werd Vlaanderen in zeven zones verdeeld, waaronder twee aparte zones voor de havengebieden van Antwerpen en Gent. De waarschuwingsfase of alarmfase gaan in op het moment dat er bij minstens twee meetposten in een zone een overschrijding van de drempelwaarde is. Alleen de bedrijven van die zone moeten bij alarm maatregelen nemen. De inspec-teur van wacht van de Hoofdinspectie volgt daarom in het ka-der van zijn permanentieopdracht, het verloop van de gemeten concentraties bij de Vlaamse meetpunten op de website van IRCEL. Van VMM die het Vlaamse meetnet beheert, ontvangt de inspecteur dagelijks per elektronische post een meetrapport voor alle meetposten.

Alleen de grootste emittoren moeten bij alarm hun bijdrage in de luchtverontreiniging door maatregelen verminderen. De wintersmogbedrijven worden elk jaar op 1 oktober geselecteerd op basis van de in het milieujaarverslag van het voorgaande jaar gerapporteerde jaarvrachten. Voor de winter van 2004-2005 zijn er 40 wintersmogbedrijven. Het zijn in hoofdzaak elektriciteitscentrales, metallurgische bedrijven, steenbakkerijen, raffinaderijen en grote chemische bedrijven. Op de kaart ziet u de ligging van de wintersmogbedrijven en de meetposten, en de indeling van Vlaanderen in zones.

De wintersmogbedrijven moeten bij alarm hun productie- en verbrandingsprocessen die luchtverontreiniging veroorzaken tijdelijk beperken, uitstelbare luchtverontreinigende activiteiten tijdelijk opschorten en het opstarten van bepaalde processen die met een extra emissie gepaard zouden gaan, uitstellen. Daarnaast moeten ze tijdelijk overschakelen op zwavelarme brandstof en, indien mogelijk, op aardgas.

De exploitanten moeten binnen 24 uur per fax aan MI melden welke maatregelen ze precies hebben genomen. MI oefent het toezicht hierop uit.

Wintersmog: liggingsplan van de zones, meetstations en emittoren

A close-up, top-down view of a large pile of cut logs. The logs are stacked closely together, showing their circular cross-sections. The wood is a light yellowish-brown color, with visible growth rings and some darker, possibly charred or stained, areas. Some logs have small, colorful markings (red, green, blue) on their ends. A white rectangular label with the number '07' is placed on the left side of the image, partially covering the logs. The lighting is bright, highlighting the texture of the wood.

07

Om saneringen daadwerkelijk te realiseren en om de geloofwaardigheid van de handhaving hoog te houden, is een kordate en doortastende voortgangscntrole van de opgelegde maatregelen tot op het ogenblik dat de gewenste sanering is bereikt, een absolute noodzaak.

In dit hoofdstuk wordt ook aandacht besteed aan het eigen initiatief. Naast tal van geplande inspectieactiviteiten, moet ook aandacht worden besteed aan de ambts-halve controles op eigen initiatief van de toezichthoudend ambtenaar.

Dat zowel voortgangscntrole als eigen initiatief een belangrijk deel uitmaakt van het sleutelproces inspecteren en maatregelen nemen, getuigt de tijd die daaraan besteed wordt, namelijk 30%.

Voortgangscntrole en eigen initiatief

Voortgangscntrole van een dossier

Voor de voortgangscntrole van vastgestelde tekortkomingen maakt MI gebruik van het handhavingsinstrumentarium. Dat is een MI-instrument dat efficiënt en effectief moet worden aangewend om de eigen afhandelingsbevoegdheden te maximaliseren. Zo moeten opgelegde onderrichtingen aanleiding geven tot daadwerkelijke saneringen. In de gevallen waarin de opgelegde onderrichtingen (veelal aanmaningen) niet leiden tot de beoogde saneringen, zal MI overgaan tot administratieve rechtshandelingen (dwangmaatregelen, bevelen) of tot een voorstel aan de vergunningverlenende overheid tot het nemen van administratieve sancties (schorsen of opheffen van de vergunning). In voorkomend geval kan MI ook een voorstel indienen tot wijziging of aanvulling van de vergunningsvoorwaarden. Hierna volgen een aantal voorbeelden uit de praktijk.

Voortgangscntrole van een Salmonellabesmetting

Opeenvolgende voedselcrisissen in het vorige decennium leidden zowel op Europees, nationaal als regionaal niveau tot het uitvaardigen van strenge regelgeving inzake de bescherming van de voedselketen en inzake de verwerking van dierlijke afvalstoffen. De bevoegdheden over die materie zijn deels federaal, deels regionaal.

Binnen het Vlaamse Gewest bemonstert MI jaarlijks de eindproducten van verwerkers van dierlijke afvalstoffen om te controleren of die microbieel zuiver zijn. Dat gebeurde ook bij een bedrijf ten noorden van Brussel waar onder meer dierbeenderen worden verwerkt. MI stelde daar midden 2004 een besmetting vast van het fijne beendermeel met Salmonella. Als bewarende maatregel blokkeerde MI het gecontamineerde product. Daarnaast verplichtte MI het bedrijf om de oorzaak van de besmetting op te sporen en om de volledige bedrijfsinstallatie nauwgezet te reinigen en te desinfecteren.

Ondanks de hersterilisatie van de besmette partij bleef de Salmonellabesmetting bestaan. Na lang zoeken ontdekte men de

oorzaak. In de opslagsilo van het gesteriliseerde beendermeel trad condensvorming op bij de afkoeling van het bij aanvoer nog zeer warme en vochtige meel. Vocht in combinatie met een potentiële Salmonellabron, namelijk een bijna onvindbaar vogelnest in de silo-installatie, veroorzaakte bijna zeker een secundaire Salmonellabesmetting. Het bedrijf nam maatregelen. Na een nieuwe sterilisatie bleef de Salmonellabesmetting achterwege en gaf MI de partij vrij.

MI stelde een proces-verbaal op en bracht onmiddellijk na de vaststelling van de besmetting het FAVV en OVAM op de hoogte. Het snelle en accurate optreden van de bevoegde inspectiediensten en de bereidheid tot medewerking van het bedrijf leidden tot een snelle sanering van de situatie, waardoor reëel risico voor mens en leefmilieu in de kiem werd gesmoord.

Bij een bemonstering van de eindproducten stelde MI een Salmonellabesmetting vast.

Rioolcamera onderzoekt klacht over een illegale lozing

Tijdens een debietsgebonden monsternamecampagne bij een groenteverwerkend bedrijf in de Antwerpse Noorderkempen stelde VMM vast dat er enkel bij een zeer hoog lozingsdebiet werd geloosd via de genormeerde meetput met meetschot. Het vermoeden rees dat het bedrijf op een of andere wijze de heffingen probeerde te ontduiken.

VMM verwittigde MI en ze gingen samen ter plaatse. Stroomopwaarts van de officiële monsternameput bleek er onder een verroeste ijzeren plaat een andere put aanwezig te zijn. In die put zat een schot dat manueel kon worden aangepast en dat op dat ogenblik steunde op een straatklinker. Met dat schot kan de afvalwaterstroom worden verdeeld over twee buizen, waarvan slechts één buis naar de officiële meetput met het monsternametoestel leidde.

MI confronteerde de exploitant met die vaststellingen en wees hem op de ontduiking van de heffingen. De exploitant beweerde echter dat hij via het regelbare schot water recupererde voor de eerste wassing van de groenten. Hij liet ook twee bakken zien waarin hij dat water verzamelde. Omdat die uitleg onvoldoende duidelijkheid bood, besliste MI om een rioolcamera-inspectie te laten uitvoeren door een gespecialiseerd laboratorium.

Twee weken later werd een kleine camera op wietjes doorheen de bedrijfsriolering gestuurd. De beelden van de camera konden worden gevolgd op een beeldscherm in de laboratoriumwagen. De toezichthoudend ambtenaar stelde daar, samen met de exploitant, vast dat er na het officiële meetpunt nog twee buizen op de effluentleiding waren aangesloten. De exploitant gaf daarbij toe dat één van de twee buizen inderdaad afkomstig was van de put met het regelbare schot. De andere buis zou enkel hemelwaterafvoer zijn. Ondertussen had de exploitant de illegale lozingsbuis wel al dichtgemetseld. Op basis van die vaststellingen bleek dus dat in het verleden tijdens de meetcampagne voor de afvalwaterheffingen niet alle afvalwater via het officiële lozingspunt werd geloosd. MI stelde een proces-verbaal op en bracht VMM op de hoogte.

Producent van betonblokken zonder vergunning

In juni 2004 ontving MI een schriftelijke klacht tegen een bedrijf dat betonblokken produceert. De klacht was afkomstig van de bedrijfsleider van een concurrerende firma. Die stelde dat het blokkenbedrijf in exploitatie was zonder te beschikken over de vereiste milieuvergunning, wat voor oneerlijke concurrentie zorgde. In de loop van juli 2004 stelde MI bij een inspectie van het bedrijf vast dat het een klasse 1-inrichting betrof zonder geldige milieuvergunning. MI stelde een proces-verbaal op en stelde aan de burgemeester voor om op te treden. MI verzocht de burgemeester haar uiterlijk op 1 september 2004 op de hoogte te brengen van de genomen maatregelen tegen de onwettige exploitatie. De burgemeester meldde MI dat hij voor eind augustus 2004 een onderhoud zou hebben met de bedrijfsleider en MI op de hoogte zou stellen van het resultaat van dat gesprek.

MI stelde vast dat dit bedrijf zonder milieuvergunning betonblokken produceerde.

Aangezien de burgemeester in september nog geen definitief antwoord had bezorgd, stuurde MI hem een herinnering. Daarop meldde de burgemeester dat hij tijdens een onderhoud aan de bedrijfsleiding een termijn tot 25 december 2004 had gegeven om een andere locatie te zoeken. Als het bedrijf dan nog in exploitatie zou zijn op de niet-vergunde site, zou het bedrijf op 31 december 2004 worden verzegeld. Bij een voortgangscontrole ter plaatse stelde MI vast dat alle bedrijfsactiviteiten waren stopgezet. De bedrijfsleider was bezig met de ontmanteling van de installaties en verzekerde dat hij alles op een correcte wijze zou afhandelen. MI blijft dit dossier, samen met de gemeente, verder volgen.

Eigen initiatief

Dat een toezichthoudend ambtenaar bij de uitvoering van zijn geplande activiteiten in het veld wel eens wordt geconfronteerd met onvoorziene (potentiële) milieumisdrijven die een risico (kunnen) betekenen voor mens en milieu hoeft geen betoog. Zo kan de toezichthoudend ambtenaar onder meer de volgende situaties vaststellen: een illegale afvalwaterlozing, bodemverontreiniging, verdachte rookpluimen uit een schoorsteen, acute geur-, licht-, geluids- en trillingshinder, illegaal achterlaten of verbranden van afval en een op het eerste gezicht onzorgvuldige of onveilige uitbating van een bedrijf. Bij het waarnemen van dergelijke onvoorziene omstandigheden kan de toezichthoudend ambtenaar niet doen alsof er niets aan de hand is. Een (onmiddellijk) optreden op eigen initiatief is hier op zijn plaats. Elke toezichthoudend ambtenaar krijgt hiervoor een deel van zijn beschikbare tijd toegewezen. Hierna volgen een aantal concrete voorbeelden.

Waterverontreiniging bij een voedingsbedrijf

Al jaren deed zich stroomafwaarts van een bedrijf uit de voedingssector een belangrijke verontreiniging van een waterloop voor. Een geuronderzoek in de buurt van het bedrijf trok de aandacht van MI op dat probleem. MI zag meteen dat er iets grondig fout liep en greep in.

De verontreiniging kenmerkte zich door een explosieve groei van zogenaamde rioolschimmel.

De verontreiniging kenmerkte zich door een explosieve groei van zogenaamde rioolschimmel. MI nam de zware verontreiniging waar stroomafwaarts van de samenvloeiing van de waterloop met een overwelfde beek. Stroomopwaarts van de overwelving tierde de waterflora weelderig. De verontreiniging moest dus ontstaan in de overwelving. De officiële lozingspunten van koelwater en bedrijfsafvalwater van het vermelde bedrijf mondden uit in de overwelving. MI vroeg VMM informatie over de ontwikkeling van de waterkwaliteit en over rioolaansluitingen. Niettegenstaande dat de openbare riolen al waren aangesloten op de RWZI bleek uit de VMM-meetcampagnes dat de waterkwaliteit stroomafwaarts het bedrijf verslechterde.

MI stelde bij geregelde bemonsteringen van het bedrijfsafvalwater geen overschrijdingen vast van de lozingsnorm. De lozing kon dus niet de oorzaak zijn van de verslechtering van de waterkwaliteit. MI ontdekte wel drie illegale lozingspunten in de overwelving. MI verbaliseerde de feiten en maande het bedrijf aan tot staking van de lozingen en tot actualisatie van de rioleringsplannen. Aangezien het bedrijf vermoedelijk de afvalwaterheffing ontdook, lichtte MI VMM in.

Eind oktober 2003 verklaarde het bedrijf dat via de ontdekte lozingspunten regenwater werd afgevoerd. In de loop der jaren sloot het bedrijf hierop her en der bedrijfsafvalwaterstromen aan, zoals overlopen van condensaat tanks in de verpakingsafdeling. De onmiddellijke afkoppeling van de beek was niet mogelijk omdat de drie riolen noodzakelijk waren voor

de afvoer van het regenwater. Bij hevige stortregens zouden wateroverlast en schade optreden. Het bedrijf stelde voor om de afkoppeling te realiseren voor maart 2004. Na de afkoppeling herstelde de waterflora zich spectaculair. Even snel stierf die echter weer af nadat het bedrijf de illegale lozingspunten opnieuw in gebruik nam tijdens een wolkbreuk.

Ook in oktober 2004 stelde MI een nieuwe achteruitgang van de waterkwaliteit vast. MI voerde een onderzoek naar de oorzaak en stelde samen met de bedrijfsverantwoordelijke vast dat een belangrijke afvalwaterstroom met een zeer hoge vuilvracht werd afgevoerd naar de overwelfde beek. Bedrijfsafvalwater stroomde via een ingestorte rioolbuis in de regenwaterafvoer. Van dan af ging alles snel. Het bedrijf gaf voorrang aan de vernieuwing van de riolering en vier dagen later waren alle illegale punten afgekoppeld.

Om verdere verontreiniging van de beek uit te sluiten liet MI via rioolcamera-inspectie onderzoeken of er een verbinding was tussen de bedrijfsriolering en de openbare riolering. Dat was niet het geval. Wel bleek dat het onderzochte gedeelte van de bedrijfsriolering op verscheidene plaatsen in zeer slechte staat was. Het bedrijf besliste hierna om in de jaren 2005-2006 een volledige inspectie uit te voeren van het interne rioleringsstelsel, dat ongeveer 10 km lang is.

MI stelde geregeld sluiklozingen van ongezuiverd bedrijfsafvalwater (o.a. met wortelen!) vast.

Streng vonnis voor groenteverwerkend bedrijf

In het centrum van West-Vlaanderen zijn verschillende grote groenteverwerkende bedrijven gevestigd. Op milieuvlak stelde MI problemen vast betreffende de lozing van bedrijfsafvalwater en het oppompen van te hoge hoeveelheden grondwater uit de kwetsbare sokkel. Daar waar de meeste bedrijven uit die sector de afgelopen jaren investeerden in aangepaste zuiveringsinfrastructuur noteerden we bij één bedrijf een structureel tekort aan aandacht voor het leefmilieu.

MI stelde geregeld sluiklozingen van ongezuiverd bedrijfsafvalwater vast en door een gebrek aan onderhoud waren calamiteiten bij de ontoereikende zuiveringsinstallatie meer regel dan uitzondering. Jaarlijks overschreed het bedrijf ruim het vergunde debiet aan opgepompt sokkelwater. De sector van de groenteverwerkende bedrijven ervoer die situatie als concurrentievervalsend.

De correctionele rechtbank van Brugge bundelde en behandelde het geheel van de vastgestelde overtredingen. De rechter verklaarde de feiten bewezen en veroordeelde het bedrijf tot een zware geldboete, waarbij een vermogensvoordeel in rekening werd gebracht voor het ten onrechte opgepompte sokkelwater. De bedrijfsleider kreeg een aanzienlijke geldboete en een gevangenisstraf met uitstel. De rechter veroordeelde eveneens de milieucoördinator van het bedrijf vanwege zijn persoonlijke aandeel in de overtredingen tot een geldboete of een vervangende gevangenisstraf.

Tevens verzocht het Openbaar Ministerie MI om over te gaan tot een nieuw onderzoek ter plaatse om de huidige exploitatiesituatie te evalueren. In het bijzonder moesten daarbij de opgelegde voorwaarden met betrekking tot het lozen van bedrijfsafvalwater en het oppompen van grondwater worden gecontroleerd. Aan de hand van ons rapport zal worden beslist over het opleggen van een exploitatieverbod overeenkomstig de bepalingen van het Milieuvergunningsdecreet. De veroordeelden gingen tegen dat vonnis in beroep.

MI onderzoekt illegale lozingen

Vanaf juni 2004 ontving MI bijna maandelijks klachten over de verontreiniging van de Grote Gete ter hoogte van de Getelaan in Tienen. Een plots optredende schuimvorming ter hoogte van de stuw aldaar en de aanvoer van stinkend water vanuit de Menebeek die hier in de Gete uitmondt, deden de lokale vissersclub vrezen voor vissterfte. Maar ook het parket en de commissaris van de Lokale Politie deden een beroep op MI.

MI voerde een onderzoek naar de herkomst van beide verontreinigingsbronnen. Dat verliep moeilijk omdat de verontreinigingen zich plots voordeden en even plots weer ophielden. De loop van de Grote Gete en de Menebeek werd onderzocht op de aanwezigheid van illegale lozingspunten. Een inwoner van de Waalse deelgemeente Zétrud-Lumay deelde MI mee dat hij geregeld schuimvorming vaststelde aan de stuw aldaar.

MI sprak af met de Lokale Politie Tienen-Hoegaarden om de interventiesnelheid te verhogen en de verontreiniging stroomopwaarts te volgen om de bron ervan te zoeken. Bij een nieuwe schuimverontreiniging stelde de Lokale Politie in een gezamenlijke actie met collega's uit de Waalse gemeente vast dat de verontreiniging afkomstig was van een Waals bedrijf. MI informeerde haar Waalse collega's van de Division de la Police de l'Environnement die het bedrijf aanpakte om de verontreiniging te doen ophouden.

Gelijktijdig voerde MI onderzoek naar de verontreiniging vanuit de Menebeek. Na intens onderzoek ontdekte MI dat de verontreiniging zich voordeed telkens als het peilgestuurde pompemaal van een gemeentelijk wachtbekken in werking trad. Op dat wachtbekken komen de openbare riolen toe van aangesloten verstedelijkte wijken en van het industrieterrein Grijpen. Door de lange verblijftijd van het afvalwater in het wachtbekken trad een zuurstofarme toestand op die stank

verspreidde. Niet zo ver van het wachtbekken ligt een Aquafin-collector naar het RWZI Tienen. Logischerwijs had het verbindingstraject tussen pompemaal en collector gelijktijdig moeten worden uitgevoerd met de aanleg van de riolering op het industrieterrein. De stadsdiensten zagen dat verbindingproject over het hoofd en aangezien het nog steeds in de planfase verkeert, zullen de problemen nog ettelijke maanden, zo niet jaren, aanslepen.

Eind oktober ontving MI opnieuw een klacht van de vissersclub, ditmaal over een massale vissterfte. MI nam monsters en hieruit bleek dat vermoedelijk een aallozing de vissterfte veroorzaakte. De verontreiniger kon niet op heterdaad worden betrapt. De Provinciale Visserijcommissie stelde vast dat de vissterfte trad uitsluitend stroomafwaarts Tienen op. MI verzocht het stadsbestuur om de veehouderijen in het stroomgebied te controleren.

Illegale lozingen veroorzaakten schuimvorming op de waterloop.

08

‘Het werk van een toezichthoudend ambtenaar begint pas als de inspectie is afgelopen’. Het is een ietwat boude bewering die meer dan een grond van waarheid bevat. Tijdens een inspectie worden allerhande vaststellingen gedaan die steeds moeten worden getoetst aan de geldende regels. De beoordeling van alle informatie en de verdere afhandeling van vastgestelde overtredingen kan veel meer werk en tijd vragen dan de eigenlijke inspectie ter plaatse.

Voor de afhandeling van de vaststellingen beschikt MI over het handhavingsinstrumentarium. Na de vaststelling van een overtreding stelt MI een proces-verbaal op en verstuurt dat naar de procureur des Konings. Tegelijkertijd dwingt MI een sanering af via de administratiefrechtelijke afhandeling. MI gebruikt hierbij een kwaliteitshandboek, om zo te komen tot een uniforme, vlugge en correcte dossierafhandeling.

Straf- en administratiefrechtelijk optreden

Inspecteren

Het grootste aantal inspecties wordt uitgevoerd tijdens de normale werkuren. Aanvullend wordt er ook 's avonds, 's nachts en in het weekend geïnspecteerd, aangezien milieuvervuiling geen 'nine to five'-aangelegenheid is. Van iedere inspectie wordt een inspectieverslag opgemaakt. In veel gevallen is het noodzakelijk monsters te nemen of metingen te doen om een efficiënte controle mogelijk te maken of om de juiste graad van verontreiniging of overtreding te bepalen. Over de opzet en de resultaten van de inspecties wordt uitgebreid gerapporteerd in de vorige delen van dit rapport.

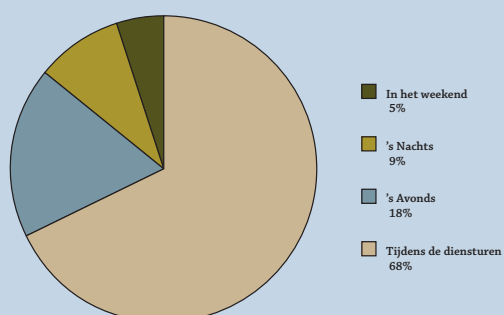
Het behoort ook tot de opdracht van MI om een 24-uurpermanentie te verzekeren. Per provincie is minstens één toezichthoudend ambtenaar van permanentie. Die ambtenaar kan via zijn gsm worden opgeroepen door de Vlaamse minister van Leefmilieu, de hiërarchische oversten, de gerechtelijke overheden, zoals de procureurs des Konings of de onderzoeksrechters en het Crisiscentrum van de Regering (CGCCR). Tijdens periodes van wintersmog volgt de Hoofdinspectie dag en nacht de ontwikkeling van de luchtkwaliteit (NO_x en SO_2) en start ze met ondersteuning van de provinciale buitendiensten de nodige acties op.

De inspecteurs van wacht en de diensthouders beschikken over de nodige logistieke uitrusting om een oproep ogenblikkelijk te beantwoorden en zich ter plaatse te begeven. Ze beschikken over een gsm en over een dienstwagen met een basispakket van materiaal om zelf monsters te nemen of metingen te verrichten.

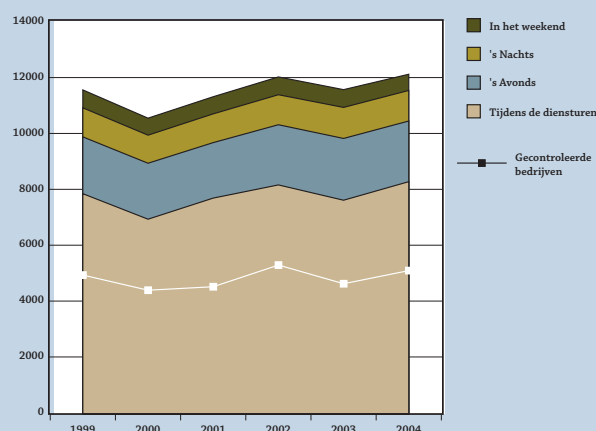
De tabel hieronder geeft een overzicht van het aantal inspecties en gecontroleerde bedrijven in 2004.

AANTAL UITGEVOERDE INSPECTIES	
Tijdens de diensturen	8.311
's Avonds (van 17 uur tot middernacht)	2.171
's Nachts (van middernacht tot 8 uur)	1.094
In het weekend (zaterdag, zondag en officiële feestdagen)	580
Totaal	12.156
Aantal gecontroleerde bedrijven	5.082

Uitgevoerde inspecties in 2004

Evolutie van de uitgevoerde inspecties

Processen-verbaal

In 2004 voerde MI iets meer inspecties uit bij iets meer bedrijven dan in 2003: ongeveer 12.000 inspecties bij zowat 5.000 bedrijven. MI schat dat er meerdere tienduizenden klasse 1-bedrijven zijn in Vlaanderen. Het totale aantal inspecties toont aan dat jaarlijks slechts een klein deel van de Vlaamse bedrijven effectief wordt gecontroleerd. Ongeveer een kwart daarvan zijn bedrijven waarbij eerder nog geen controle werd uitgevoerd. De andere bedrijven werden meestal gecontroleerd in het kader van de voortgangscntrole van saneringen ten gevolge van in de voorbije jaren vastgestelde tekortkomingen. De sanering van een vastgestelde overtreding kan immers geruime tijd vragen en moet ook al die tijd worden gevolgd.

Eén bedrijfscontrole kan zowel één, meer als alle milieudisciplines omvatten: afvalwater, lucht, geluid, afval, veiligheid, bodem en grondwater, ggo's ... Eén bedrijfscontrole betekent dus zeker niet dat alle milieuaspecten van een bedrijf worden gecontroleerd. Als uitsluitend geïntegreerde (multidisciplinaire) controles zouden gebeuren, zou MI met de huidige middelen jaarlijks naar schatting nog maar iets meer dan 1.000 bedrijven kunnen controleren.

Het gegeven dat een bedrijf een geringe kans loopt op controle, sluit evenwel helemaal niet uit dat een bedrijf zelfs meermaals per jaar wordt gecontroleerd, bijvoorbeeld bij een geurklacht of een nieuwe vergunning, voor een monstername van afvalwater of een meting van de luchtemissies en voor de voortgangscntrole van een lopende sanering. Aspecten zoals milieu-impact, klachtmeldingen, nieuwe vergunningen, preventieve inspectiecampagnes, monsternames, voortgangscntroles en saneringen spelen hierin een belangrijke rol.

Door bij een aantal bedrijven op jaarbasis meerdere controles uit te voeren, vergroot de groep niet-gecontroleerde bedrijven. Zo is het perfect denkbaar dat een bedrijf helemaal niet binnen een periode van 10 jaar aan bod komt voor een controle, bijvoorbeeld door een lager ingeschatte milieu-impact of de afwezigheid van klachten, monsternames en voortgangscntroles. De talrijke klasse 1-bedrijven waar MI in haar 13-jarig bestaan nog steeds geen controle heeft uitgevoerd, zijn daarvoorbeelden van.

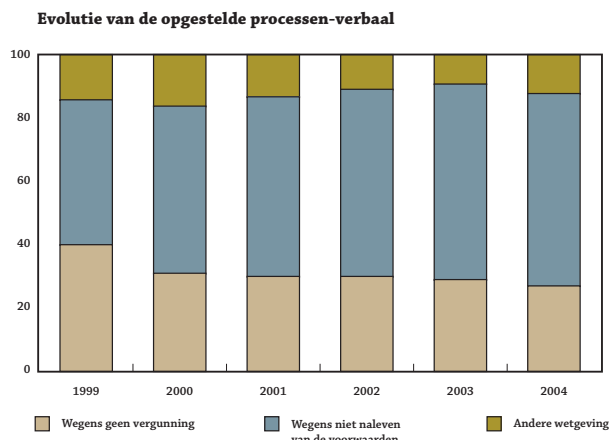
Het feit dat de bovenstaande vaststelling niet kan worden ondersteund door concrete, betrouwbare cijfers is al even schrijnend. Tot groot ongenoegen van MI beschikt de Vlaamse overheid anno 2004 nog steeds niet over een bruikbare milieudatabank, waardoor het precieze aantal bedrijven onbekend blijft.

Een aanvankelijk proces-verbaal wordt opgesteld na de vaststelling van een overtreding van de milieuhygiënewetgeving en wordt verstuurd naar de procureur des Konings. In één proces-verbaal kunnen verschillende overtredingen worden opgenomen. Bij het overzicht wordt er een onderscheid gemaakt tussen het Milieuvergunningsdecreet en andere wetgeving. Binnen het Milieuvergunningsdecreet maken we verder een onderscheid tussen het ontbreken van een (volledige) vergunning en het niet-naleven van de voorwaarden. In de onderstaande tabel is de som van de laatste drie rijen daarom groter dan het getal in de eerste rij.

Sinds de prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse gewest op 30 mei 2000 werd goedgekeurd door de Commissie Vervolgingsbeleid (verder prioriteitennota genoemd), en de code van goede praktijk voor het proces-verbaal op 11 december 2000 werd aangepast en vanaf 1 januari 2001 van kracht werd, kan MI in een proces-verbaal melding maken van het prioritaire karakter van een overtreding volgens de criteria die in de prioriteitennota zijn opgenomen. De prioriteitennota vermeldt daarover onder andere dat als de administratie een proces-verbaal opmaakt voor de prioritaire misdrijven, ze daarin ter informatie van het parket uitdrukkelijk melding maakt van het prioritaire karakter en aangeeft waarom het gewenste onderzoek en de eventuele strafrechtelijke vervolging volgens haar prioritair zijn. De aanmerking van een strafrechtelijke overtreding als prioritair heeft tot gevolg dat op de meest doeltreffende manier moet worden opgetreden, zowel strafrechtelijk als administratiefrechtelijk.

AANVANKELIJKE PROCESSEN-VERBAAL	
Totaal aantal	608
Aantal prioritaire processen-verbaal	258 (42%)
Aantal niet-prioritaire processen-verbaal	350 (58%)
Wegens geen of gedeeltelijke vergunning	209
Wegens niet-naleven van voorwaarden	488
Andere wetgeving (Afvalstoffendecreet, Bodem-saneringsdecreet, Meststoffendecreet ...)	91

In de onderstaande grafiek is voor de voorbije zes jaar een vergelijking gemaakt tussen de verschillende overtredingen die aanleiding geven tot de opmaak van een proces-verbaal voor de voorbije zes jaar. Die grafiek toont aan dat het aantal processen-verbaal dat wordt opgemaakt wegens het ontbreken van een milieuvergunning procentueel gezien afneemt in vergelijking met het aantal processen-verbaal wegens het niet-naleven van de vergunningsvoorwaarden. Dat getuigt ervan dat de bedrijven de vergunningsplicht steeds meer naleven, maar daarom nog niet voldoen aan alle milieuvergunningsvoorwaarden.

Naast de aanvankelijke processen-verbaal worden ook heel wat navolgende processen-verbaal opgesteld. Daarmee worden aanvullende inlichtingen over een aanvankelijk proces-verbaal aan de procureur des Konings bezorgd. Dat gebeurt op eigen initiatief of na een kantschrift van het parket. Zo worden gegevens verstrekt over de administratiefrechtelijke voortgangscntrole door MI, wordt een verklaring van de strafrechtelijk verantwoordelijke van het bedrijf doorgestuurd of wordt gemeld dat feiten opnieuw werden vastgesteld. Als het bedrijf na een aanmaning van MI aan alle voorschriften voldoet, wordt dat eveneens gemeld. Per aanvankelijk proces-verbaal worden gemiddeld twee navolgende processen-verbaal verstuurd.

NAVOLGENDE PROCESSEN-VERBAAL	
Totaal aantal	1.191

De parketten ontvangen heel wat informatie van MI: naast de ongeveer 1.800 aanvankelijke en navolgende processen-verbaal zijn er ook nog andere contacten. De resultaten van die informatiestroom worden in het laatste deel van dit hoofdstuk beschreven.

Maatregelen nemen

Maatregelen nemen in het kader van de administratiefrechtelijke afhandeling van een vastgestelde overtreding is de belangrijkste activiteit van een toezichthoudend ambtenaar.

De administratiefrechtelijke afhandeling start normaliter met het geven van aanmaningen, met als doel de vastgestelde tekortkomingen te doen verhelpen en te komen tot een daadwerkelijke sanering.

Als de aanmaningen niet tot het vooropgestelde resultaat leiden, moet MI beoordelen welke volgende stappen kunnen worden gezet. Die beoordeling is aangepast aan het specifieke dossier om de overtreding zo efficiënt en effectief mogelijk te laten ophouden. De beoordeling kan leiden tot het toepassen

van administratieve rechtshandelingen, zoals het opleggen van dwangmaatregelen. Hieronder wordt verstaan: het bevelen van de stopzetting van een activiteit, het verzegelen van de toestellen en het opleggen van de onmiddellijke sluiting van de inrichting. De beoordeling kan ook leiden tot het voorstellen van administratieve sancties aan de vergunningverlenende overheid. MI kan vragen de vergunningsvoorwaarden te wijzigen of aan te vullen, de vergunning te schorsen of op te heffen. In het kader van het Meststoffendecreet kan een procedure worden gestart tot het opleggen van een administratieve geldboete.

Soorten maatregelen

Raadgevingen en aanmaningen

MI kan tijdens een inspectie vaststellingen doen die op dat ogenblik geen overtreding zijn, maar die erop wijzen dat er in de toekomst wel een overtreding kan ontstaan. Dat kan bijvoorbeeld omdat de inwerkingtreding van nieuwe of aangepaste wetgeving nadert of omdat de toezichthoudend ambtenaar vanuit zijn expertise oordeelt dat installaties zouden kunnen falen. In dat geval wordt geen proces-verbaal opgesteld, maar kan een raadgeving aan de exploitant worden verstuurd, om er zo voor te zorgen dat de situatie van conformiteit met de wetgeving ook in de toekomst blijft bestaan.

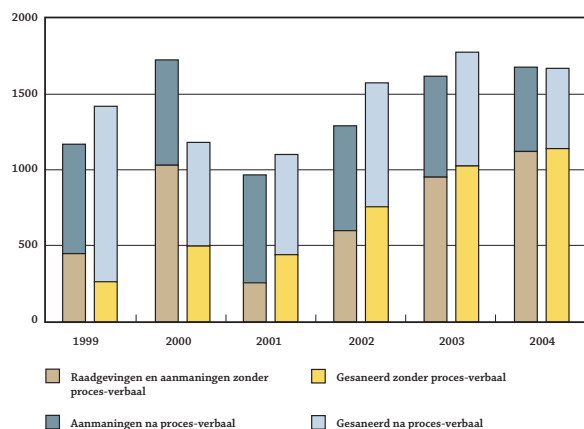
Bij de vaststelling van niet-conformiteiten met de geldende wetgeving wordt de exploitant normaliter aangemaand om de toestand te saneren en om alle toepasselijke bepalingen in wetten, decreten, besluiten en vergunningen na te leven.

RAADGEVINGEN EN AANMANINGEN	
Zonder proces-verbaal	1.129
Gesaneerd	1.148
Na proces-verbaal	558
Gesaneerd	531

In vele gevallen volstaat een aanmaning om te komen tot de nodige saneringen. Doordat er in 2004 een verhoogde aandacht was voor de voortgangscntrole van nog lopende deelaanmaningen uit voorgaande jaren, lag het aantal saneringen in 2004 hoger dan het aantal aanmaningen zonder proces-verbaal. Daarbij moet nog worden opgemerkt dat een sanering pas wordt geteld nadat alle deelaanmaningen tot het gewenste resultaat hebben geleid.

In de onderstaande grafiek zijn, voor de voorbije zes jaar, de saneringen naast de raadgevingen en aanmaningen geplaatst. Bij beide is een onderscheid gemaakt tussen die met en die zonder proces-verbaal. Het aantal aanmaningen na proces-verbaal en de daarbij behorende saneringen is in 2004 gedaald ten opzichte van de voorgaande jaren. Het aantal raadgevingen en aanmaningen zonder proces-verbaal is in 2004 opnieuw gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren.

Evolutie van de raadgevingen, aanmaningen en saneringen

Vraag tot optreden van de burgemeester

Naast de toezichthoudende ambtenaren van MI hebben ook de burgemeesters een belangrijke rol gekregen bij de handhaving van de milieuhygiënewetgeving. Zo vervullen ze onder meer een sleutelrol bij het opleggen van dwangmaatregelen, ook voor een klasse 1-inrichting: als een klasse 1-bedrijf in exploitatie is zonder of deels zonder vergunning kan MI de burgemeester voorstellen de stopzetting van de activiteiten te bevelen, toestellen te verzegelen of de inrichting te sluiten. MI stuurt geregeld adviezen en voorstellen voor het toepassen van dwangmaatregelen naar burgemeesters.

VRAAG TOT OPTREDEN VAN DE BURGEMEESTER	
Vragen aan de burgemeester	48
Opgetreden door de burgemeester of gesaneerd door exploitant	41
Openstaande dossiers	7

MI-dwangmaatregelen

Als MI de burgemeester voorstelt om de stopzetting van de activiteiten te bevelen, toestellen te verzegelen of de inrichting te sluiten én als de burgemeester niet of onvolkomen optreedt, kan MI zelf die maatregelen treffen. Ook als een inrichting geëxploiteerd wordt in strijd met de vergunningsvoorwaarden en de exploitant weigert gevolg te geven aan gegeven aanmaningen, kan MI zelf dwangmaatregelen opleggen.

Administratieve sancties

Als de exploitant de bepalingen van het Milieuvergunningsdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten, of de vergunningsvoorwaarden niet naleeft, kan de bevoegde overheid de vergunning geheel of gedeeltelijk schorsen of opheffen. Dat kan gebeuren op voorstel van een toezichthoudend ambtenaar. Die ambtenaar kan ook een voorstel indienen tot wijziging of aanvulling van de vergunningsvoorwaarden.

Administratieve boetes Meststoffendecreet

Volgens artikel 37 van het Meststoffendecreet kunnen bij overtredingen van artikel 16 (uitrijden van mest op andere grond dan cultuurgrond, lozen in riolering, in oppervlaktewater of op de openbare weg) en artikel 17 (uitrijregeling voor mest op cultuurgrond) administratieve boetes worden opgelegd tot 2.500 euro. De omvang van de boete wordt bepaald door de afdelingshoofden van MI en van de Mestbank van VLM.

ADMINISTRATIEVE BOETES	
Aantal zittingen	5
Aantal boetes	11
Totaal bedrag van de boetes (euro)	13.500

Overzicht van de MI-dwangmaatregelen en de door MI voorgestelde administratieve sancties

MI-dwangmaatregelen (voortgangscontrole van 2003)

ACTIVITEIT VAN HET BEDRIJF	DATUM	OMSCHRIJVING DWANGMAATREGEL	SITUATIE EIND 2004
Betoncentrale	29/01/03	Stopzetting van de activiteiten	Uitvoeringsdatum dwangmaatregel door rechtbank opnieuw uitgesteld
Helihaven	06/02/03	Stopzetting van de activiteiten	Minister bevestigt dwangmaatregel in januari 2005
Productie houtvezelplaten	28/03/03	Stopzetting van de activiteiten van de OSB-afdeling	Sanering wordt uitgevoerd volgens bijzondere voorwaarden in ministerieel besluit
Landbouwbedrijf	17/04/03	Naleving van het aantal vergunde varkens	Nog geen uitspraak in beroep
Benzinestation	29/07/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	04/09/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	16/09/03	Stopzetting van de activiteiten	Sanering bijna voltooid
Benzinestation	18/09/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	03/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	07/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	09/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	13/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	14/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	20/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	22/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	22/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Minister bevestigt dwangmaatregel - vulmonden verzegeld
Benzinestation	29/10/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	07/11/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	12/11/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	12/11/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	13/11/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	13/11/03	Stopzetting van de activiteiten	Sanering is bezig
Benzinestation	18/11/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	12/12/03	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Landbouwbedrijf	17/12/03	Niet meer gebruiken van de stallen met mestvarkens	Nieuwe milieuvergunning verkregen
Containerbedrijf	19/12/03	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd

MI-dwangmaatregelen (nieuw in 2004)

ACTIVITEIT VAN HET BEDRIJF	DATUM	OMSCHRIJVING DWANGMAATREGEL	SITUATIE EIND 2004
Benzinestation	13/04/04	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	22/04/04	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet
Benzinestation	03/05/04	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Benzinestation	10/05/04	Verwijdering van de verdeelpompen	Activiteiten stopgezet
Transportbedrijf	08/06/04	Stopzetting activiteiten	Uitvoeringstermijn van de dwangmaatregel nog niet verstreken
Benzinestation	10/06/04	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten nog niet stopgezet
Benzinestation	20/09/04	Stopzetting van de activiteiten	Gesaneerd
Opslag van o.m. gevaarlijke goederen	22/09/04	Stopzetting van de aanvoer van gevaarlijke stoffen	Beroep tegen dwangmaatregel lopende bij de minister
Verfproducent	01/10/04	Stopzetting activiteiten van een deel van de inrichting	Nieuwe milieuvergunning verkregen
Houtbewerking	25/10/04	Aanvoer van houtafval stopzetten en niet-vergunde opslag houtafval afvoeren	Geen aanvoer meer van houtafval - bezig met de afbouw van de opslag
Varkensbedrijf met aanmaak van eigen voeding	05/11/04	Stopzetting van de opslag, sortering en behandeling van bepaalde afvalstoffen	Uitvoeringstermijn van dwangmaatregel nog niet verstreken
Benzinestation	27/11/04	Stopzetting van de activiteiten	Uitvoeringstermijn van de dwangmaatregel nog niet verstreken
Benzinestation	07/12/04	Stopzetting van de activiteiten	Activiteiten stopgezet

Voorstellen tot schorsing of opheffing van de milieuvergunning (voortgangscontrole van 2003)

ACTIVITEIT VAN HET BEDRIJF	DATUM	OMSCHRIJVING VOORSTEL	SITUATIE EIND 2004
Anodiseren van aluminium	14/11/02	Voorstel aan de minister tot opheffing van de milieuvergunning	Milieuvergunning opgeheven op 18/1/05
Brandstoffenopslag	27/11/02	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak
Bouw- en sloopafval	18/12/02	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot opheffing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak
Vleesverwerking	20/01/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak
Afvalverwerker	05/02/03	Voorstel aan het college van burgemeester en schepenen tot schorsing van de milieuvergunning	Exploitatie stopgezet
Steenbakkerij	07/02/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot volledige schorsing van de milieuvergunning	Minister staat afwijkinsaanvraag niet toe. Voorstel aan Bestendige Deputatie tot volledige schorsing van de milieuvergunning hernieuwd
Benzinestation	26/02/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot opheffing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak
Betoncentrale	27/03/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Bestendige Deputatie schorst milieuvergunning niet
Slachthuis	07/04/03	Voorstel aan de minister tot schorsing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak
Schroothandel	29/04/03	Vraag om advies van de Bestendige Deputatie aan MI over de schorsing van de milieuvergunning (opslag van autowrakken)	Milieuvergunning gedeeltelijk geschorst (Opslag autowrakken wordt beperkt)
Productie radiatoren	21/05/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot gedeeltelijke schorsing van de milieuvergunning (oven)	Nieuwe milieuvergunning verkregen
Groenteverwerker	25/06/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot gedeeltelijke schorsing van de milieuvergunning (lozing)	De Bestendige Deputatie heeft milieuvergunning aangepast
Plastiekverwerking	30/06/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Milieuvergunning geschorst
Textielbedrijf	04/09/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Gesaneerd
Breken en zeven van puin	01/10/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot gedeeltelijke schorsing van de milieuvergunning (breek- en zeefinstallatie)	Bestendige Deputatie heeft milieuvergunning niet geschorst
Oppervlaktebehandeling metalen	20/11/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot gedeeltelijke schorsing van de milieuvergunning (grote beitserij)	Nog geen uitspraak
Tankcleaning	25/11/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot gedeeltelijke schorsing van de milieuvergunning (deel interne cleaning)	Nog geen uitspraak
Benzinestation	18/12/03	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot opheffing van de milieuvergunning	Exploitatie stopgezet
Gasopslag	20/11/04	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Beslissing om milieuvergunning niet te schorsen - bijkomende vergunningsvoorwaarden opgelegd

Voorstellen tot schorsing of opheffing van de milieuvergunning (nieuw in 2004)

ACTIVITEIT VAN HET BEDRIJF	DATUM	OMSCHRIJVING VOORSTEL	SITUATIE EIND 2004
Benzinestation	04/02/04	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Milieuvergunning geschorst
Benzinestation	23/02/04	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot opheffing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak
Benzinestation en brandstof-fenhandel	26/02/04	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot opheffing van de milieuvergunning (deel benzinestation en brandstof-fenhandel)	Milieuvergunning werd opgeheven - activiteiten stopgezet
Groenteverwerker	05/07/04	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Milieuvergunning niet geschorst. Vergunning vervallen. Nieuwe tijdelijke milieuvergunning verkregen
Anodiseren van aluminium	23/08/04	Voorstel aan de minister tot opheffing van de milieuvergunning	Milieuvergunning opgeheven op 18/1/05
Afvalverwerker	19/10/04	Voorstel aan de Bestendige Deputatie tot schorsing van de milieuvergunning	Nog geen uitspraak

Voorstellen tot wijziging of aanvulling van de milieuvergunningsvoorwaarden (voortgangscontrole van 2003)

ACTIVITEIT VAN HET BEDRIJF	DATUM	OMSCHRIJVING VOORSTEL	SITUATIE EIND 2004
Luchthaven	14/12/01	Voorstel aan de minister tot aanvulling van de vergunningsvoorwaarden voor geluidsnormen	Nog geen reactie ontvangen
Luchthaven	29/11/02	Voorstel aan de minister tot wijziging van de vergunningsvoorwaarden voor de centrale proefdraaiplaats	Voorwaarden gewijzigd op 30/12/04

Voorstellen tot wijziging of aanvulling van de vergunningsvoorwaarden (nieuw in 2004)

ACTIVITEIT VAN HET BEDRIJF	DATUM	OMSCHRIJVING VOORSTEL	SITUATIE EIND 2004
Landbouwbedrijf	15/07/04	Plaatsen van stoffilters + akoestisch onderzoek	Proefvergunning tot 24/04/2005

Voorbeelden van genomen maatregelen

Verzegeling van een benzinestation en een brandstoffendepot

De Dienst der Accijnzen van de FOD Financiën stelde in het verleden meermaals vast dat de exploitant van een brandstoffenhandel te weinig accijnzen betaalde door onafgewerkt raffinaderijproduct te mengen met benzine. Midden december 2003 kreeg MI het bericht dat die vloeibare afvalstoffen, afkomstig uit Polen, illegaal werden opgeslagen in een brandstoffendepot in de Antwerpse Kempen. Die afvalstoffen zouden na vermenging met benzine als brandstof worden verkocht.

Na onderzoek bleek dat het om een kankerverwekkende, ontvlambare vloeistof ging die zonder milieuvergunning opgeslagen was in een bovengrondse tank, en die bovendien niet voldeed aan de exploitatievoorwaarden van Vlare II. MI stelde een proces-verbaal op en maande de exploitant aan om het product op een reglementaire manier te verwijderen.

De exploitant weigerde dat. Daarom werd het product ambtshalve en op kosten van de gemeente afgevoerd naar een verwerkingsinstallatie. Zowel MI als de gemeente diende daarna een voorstel in bij de Bestendige Deputatie om alle milieuvergunningen van het bedrijf op te heffen. De Bestendige Deputatie ging in april 2004 op dat voorstel in. Daarop diende de exploitant een beroepsschrift in bij de minister, maar die bevestigde in augustus 2004 de beslissing van de Bestendige Deputatie.

Omdat de firma inmiddels failliet was verklaard, diende de curator een verzoekschrift bij uiterst dringende noodzakelijkheid in bij de Raad van State tot schorsing van dat ministerieel besluit. Begin oktober 2004 verwierp de Raad van State die vordering tot schorsing.

In november 2004 stelde de Lokale Politie vast dat, ondanks de opheffing van alle milieuvergunningen, het benzinestation bij het brandstoffendepot nog steeds werd uitgebaat. De curator van de failliete firma bleek de inrichting te verhuren aan dezelfde exploitant die ondertussen een andere firma opgericht had, zonder dat hij hiervoor ook maar enige milieuvergunning had.

MI verzocht daarop de burgemeester om de exploitatie te laten stopzetten. De burgemeester gaf dat bevel eind november.

In december 2004 werd het benzinestation echter nog steeds uitgebaat. Daarop legde de burgemeester, in overleg met MI, een dwangmaatregel op. De burgemeester besliste dat alle activiteiten onmiddellijk moesten worden stopgezet. Uiteindelijk werden midden januari 2005 de vulmonden van de houders en de opslagtanks verzegeld. Ondertussen is de exploitant ook gedagvaard voor de correctionele rechtbank te Turnhout.

De illegale opslag van een vloeibare afvalstof in een bovengrondse tank.

Achteraf bleek dat de zaakvoerder zelf het opgeslagen afval in brand had gestoken.

Aanmaningen leiden tot saneringen

Begin 2002 bracht VMM MI ervan op de hoogte dat in een RWZI meermaals rioolwater werd aangevoerd met hoge vuilvrachten. VMM voerde op verzoek van Aquafin een bemonsteringscampagne uit die aanwijzingen opleverde dat de verontreiniging afkomstig was van een mayonaise- en sausenfabrikant.

Op 6 mei 2002 voerde MI een eerste controle uit op het bedrijf. Aangezien het bedrijf niet beschikte over de vereiste meetinfrastructuur was het onmogelijk om een representatief monster te nemen van het geloosde bedrijfsafvalwater. MI stelde hiervoor een proces-verbaal op en verplichtte de exploitant om de noodzakelijke meetinfrastructuur te plaatsen voor 1 oktober 2002. De exploitant installeerde die meetinfrastructuur.

In 2003 nam MI meerdere monsters van het bedrijfsafvalwater. Overtredingen van de normen voor de zuurtegraad en het biochemisch en chemisch zuurstofverbruik van het afvalwater leidden tot het opstellen van een proces-verbaal. In die periode besliste de bedrijfsleiding om een afvalwaterbehandelingsinstallatie te plaatsen. De installatie bevat een buffertank, een grove filterreactor met polymeedosering, een beluchte flotatie-, neutralisatie- en slibontwateringseenheid. Sedert eind 2003 behandelt het bedrijf het eigen afvalwater in die installatie.

Ten gevolge van de noodzakelijke aanpassingen aan het leidingsstelsel voor het afvalwater was de bestaande meetinrichting onbruikbaar geworden. Daarom maande MI het bedrijf aan een nieuwe te plaatsen. De genormeerde lozingsparameters worden sindsdien gerespecteerd, op één na. MI stelde vast dat het fosforgehalte in het bedrijfsafvalwater de basismilieukwa-

liteitdoelstelling voor oppervlaktewater overschreed en dat de vergunning het lozen van verhoogde concentraties aan fosfor niet toestond. MI maande het bedrijf een derde maal aan om de hoeveelheid fosfor in het bedrijfsafvalwater te doen dalen. Sindsdien zijn de hierboven vermelde problemen bij de RWZI verholpen.

Wanpraktijken leidden tot brand

Vanaf de ingebruikname in 1999 van een aannemersbedrijf van weg- en afbraakwerkzaamheden in West-Vlaanderen ontving MI klachten van omwonenden over het niet-respecteren van de Vlarem II-voorwaarden. MI stelde de tekortkomingen vast en stelde hiervoor een proces-verbaal op. Om de uitbating te optimaliseren diende het bedrijf een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning in. Het college van burgemeester en schepenen weigerde die vergunning echter toe te kennen.

Enkele maanden later ging de firma failliet. Er ontstond een nieuw bedrijf, maar in de praktijk ging het slechts om een naamsverandering. Het nieuwe bedrijf werkte immers met hetzelfde personeel en ook de strafrechtelijk verantwoordelijke bleef dezelfde persoon. Tussendoor stelde MI meermaals navolgende processen-verbaal op.

Omdat de zaakvoerder verder geen maatregelen trof om de Vlarem-wetgeving na te leven, er klachten bleven komen en de zaakvoerder geen aanstalten maakte om alles aan te passen, stelde MI een nieuw proces-verbaal op. MI bracht ook OVAM op de hoogte van de plaatselijke activiteiten zodat ook een correcte afvalstoffenheffing kon worden berekend.

Aangezien de toestand zeker niet verbeterde en de zaakvoerder niet wilde meewerken, vroeg MI aan de burgemeester om de onvergunde inrichting te sluiten. Kort daarop ontstond brand in de opgeslagen hopen afval. De substituut-procureur des Konings vroeg via de permanentietelefoon aan MI om ter plaatse vaststellingen te doen en de brandweer advies te geven over de soorten opgeslagen afval. Aangezien er een grote rookontwikkeling was ontstaan en het gevaar bestond dat de brand zou overslaan naar de aanpalende bedrijven, besliste de brandweer om de brand gecontroleerd te laten uitbranden. Na de brand verzegelde de burgemeester de toegang tot het bedrijf. Achteraf bleek dat de zaakvoerder de brand zelf had aangestoken.

Verzegeling van een bevoorradingsstation

In 1997 weigerde de Bestendige Deputatie de milieuvergunning voor een bevoorradingsstation voor vrachtwagens in een kleine Limburgse gemeente. De exploitant tekende beroep aan tegen die beslissing en de minister verleende in beroep de gevraagde milieuvergunning. In 2001 weigerde de gemeente echter de stedenbouwkundige vergunning voor het bevoorradingsstation zodat de milieuvergunning was geschorst.

MI stelde vast dat het bevoorradingsstation toch werd geëxploiteerd, stelde een proces-verbaal op en verzocht de burgemeester om op te treden. Daarop stelde de gemeente, overeenkomstig de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, een vordering tot staking van de activiteiten in kort geding in bij de rechtbank. De eis tot staking van de activiteiten werd in eerste instantie afgewezen: het vonnis van de rechter stelde dat het ontbreken van een vergunning een onvoldoende grond was voor de toepassing van het vorderingsrecht, en dat ook de nadelige impact op het milieu voldoende moest worden bewezen.

De gemeente besliste om de vordering voort te zetten met een gestoffeerd en gemotiveerd verweerschrift. Begin november 2004 stelde MI vast dat de brandstofverdeelinstallaties van het bevoorradingsstation verzegeld waren door de douane. Die had de twee pompen en de twee houders verzegeld wegens fraude met minerale olie. Dezelfde dag nog legde de douane beslag op de pompen en de inhoud van de houders en stelde een borgsom vast, die snel werd betaald door de exploitant zodat de pompen werden vrijgegeven.

Een paar dagen later stelde MI vast dat het bedrijf opnieuw in exploitatie was. Ondertussen had de exploitant een nieuwe stedenbouwkundige vergunning aangevraagd bij de gemeente, die ze opnieuw weigerde. De exploitant diende ook een nieuwe milieuvergunningsaanvraag in voor een bevoorradingsstation voor vrachtwagens en aanhorigheden. Eind november 2004 weigerde de Bestendige Deputatie die milieuvergunning, waarop MI een vergadering belegde met verschillende vertegenwoordigers van de gemeente. Discussiepunt was of een ambtshalve sluiting op dat moment opportuun was, gezien de lopende procedure in kort geding. De burgemeester besliste om zijn bevoegdheden te benutten.

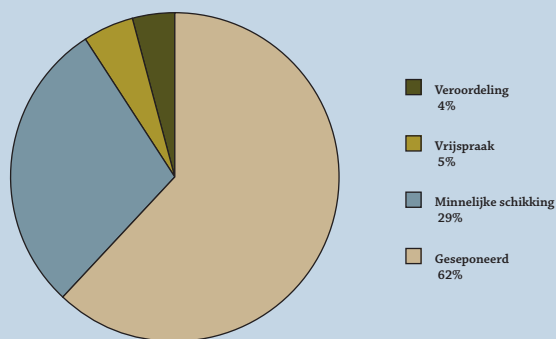
Half december 2004 stelde MI in aanwezigheid van de burgemeester vast dat het bevoorradingsstation nog steeds werd geëxploiteerd. De burgemeester gaf dan het bevel tot sluiting en verzegeling. Op aanraden van MI werden de vulmonden van de twee brandstofhouders verzegeld. Een week later werden ook de verdeelslangen verzegeld. De burgemeester stelde later vast dat er toch nog rechtstreeks vanuit een tankwagen werd getankt. Hij stelde verschillende navolgende processen-verbaal op en drong aan bij het parket om het dossier bij hoogdringendheid te behandelen. De correctionele rechtbank behandelde in februari 2005 het kort geding dat de gemeente tegen de exploitant aanspande.

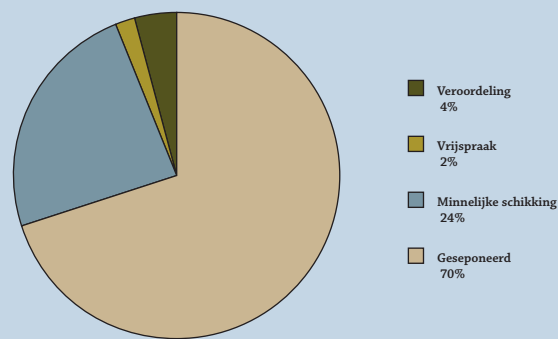
De burgemeester gaf het bevel tot sluiting en verzegeling van de vulmonden van de tanks.

Ontvangen beslissingen van de parketten

Alle processen-verbaal

Prioritaire processen-verbaal

Strafrechtelijke afhandeling

Hoewel MI de parketten al jaren vraagt naar een accurate terugkoppeling van de beslissingen over de processen-verbaal, ontvangt MI nog steeds onvoldoende informatie over het gevolg dat aan de processen-verbaal wordt gegeven. Dat wordt mee beïnvloed door het feit dat een beslissing over een proces-verbaal soms jaren na de vaststelling van de overtreding kan worden genomen. MI dringt daarom nog steeds aan op een effectieve strafrechtelijke afhandeling en op een vlotte doorstroming van informatie vanuit de parketten.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bij MI binnengekomen informatie. Er worden voor de tweede maal aparte gegevens vermeld over de prioritaire processen-verbaal, die pas sinds begin 2001 worden opgesteld. Op het eerste gezicht zijn de gegevens weinig hoopgevend, maar het is nog steeds voorbarig om uit het beperkte aantal gegevens conclusies te trekken over een al dan niet effectiever strafrechtelijk optreden bij de afhandeling van prioritaire overtredingen. Pas als voldoende

prioritaire processen-verbaal zijn opgesteld en er enige tijd wordt gegeven voor de strafrechtelijke afhandeling ervan, zal een accurater beeld worden verkregen.

In de onderstaande grafiek is een vergelijking gemaakt tussen het aantal aanvankelijke processen-verbaal en de door MI ontvangen beslissingen over een periode van zes jaar. De grafiek toont aan dat het aantal processen-verbaal de voorbije zes jaar gedaald is. Sedert de invoering in 2001 van het onderscheid tussen prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal stijgt het aantal prioritaire processen-verbaal ten opzichte van het aantal niet-prioritaire processen-verbaal.

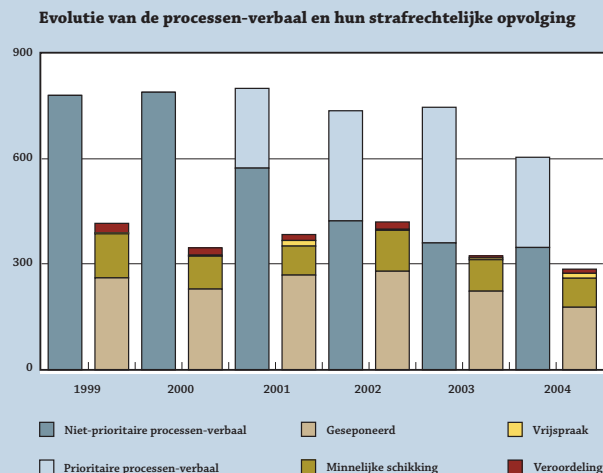
Volgens de grafiek ligt het aantal beslissingen voor de voorbije jaren op ongeveer de helft van het aantal processen-verbaal.

Ten opzichte van 2003 werden in 2004 meer vrijspraken en veroordelingen en minder seponeringen en minnelijke schik-

Ontvangen beslissingen van de parketten in 2004

(a: beslissing na een prioritair proces-verbaal, b: beslissing na andere processen-verbaal)

PARKET	GESEPONEERD		MINNELIJKE SCHIKKING		VRIJSpraak		VEROORDELING	
	a	b	a	b	a	b	a	b
Antwerpen	1	4	7	7	0	5	0	1
Brugge	6	8	0	0	1	1	1	1
Brussel	7	10	0	0	0	0	0	0
Dendermonde	0	3	4	21	0	0	0	0
Gent	0	7	3	14	0	0	0	0
Hasselt	9	27	1	0	0	0	0	1
Ieper	3	0	0	0	0	0	2	1
Kortrijk	12	12	4	5	0	0	1	0
Leuven	10	6	1	1	0	0	0	0
Mechelen	0	0	0	0	0	0	0	2
Oudenaarde	4	18	2	9	0	0	0	0
Tongeren	6	13	0	4	0	0	0	0
Turnhout	0	3	0	0	1	5	0	2
Veurne	6	4	0	0	0	1	0	0
Totaal	64	115	22	61	2	12	4	8
Totaal	179		83		14		12	

De geurhinder van deze kippenstal leidde tot een veroordeling door de Correctiebank.

kingen meegedeeld. Volledigheidshalve moet worden gemeld dat een beslissing kan handelen over een of meer processen-verbaal.

Veroordeling van een kippenkweker

In een landelijke gemeente ten zuiden van Gent voert een klager sinds een vijftal jaar een felle polemiek tegen een kippenkwekerij. De situatie tussen bedrijf en klager geraakte zo verziekt dat er nog enkel wordt overlegd via advocaten op het scherp van de snede. Zowel politiediensten als MI werden al meermaals opgeroepen om ter plaatse de geurhinder te komen vaststellen.

Zoals steeds wordt de geuroverlast rond dergelijke bedrijven sterk bepaald door objectieve gegevens als temperatuur, windrichting, vochtigheid van het strooisel en de ouderdom van de kuikens. Bij het uiten van geurklachten kunnen echter ook subjectieve aspecten een niet te onderschatten rol spelen. Verschillende inspecteurs van MI voerden waarnemingen uit in de omgeving en hun vaststellingen varieerden van 'geen geurhinder' tot 'intense geurhinder'. Die laatste vaststelling resulteerde in 2003 in een proces-verbaal en een aanmaning om een saneringsplan op te stellen.

Ondertussen spande de klager ook een rechtszaak aan tegen de kippenkweker. Hierbij werden alle middelen ingezet, zoals deskundigenrapporten en processen-verbaal van overheidsdiensten. Op 11 mei 2004 volgde de uitspraak van de correctionele rechtbank, die bij het bedrijf - en bij de hele kleinveehouderij - insloeg als een bom. Het bedrijf kreeg exploitatieverbod zolang er geen afdoende maatregelen werden genomen om schade en hinder te voorkomen, terwijl ook gevangenisstraffen en aanzienlijke geldboetes, schadevergoedingen en dwangsommen werden opgelegd. Het bedrijf ging hiertegen in beroep.

Die uitspraak deed de exploitant evenwel onmiddellijk de ernst van de situatie inzien. Er werd dan ook effectief werk gemaakt van de saneringen die door MI waren opgelegd. Ook vergunningsmatig kwam er meer klaarheid in de zaak. De klager had immers een verzoek ingediend bij de Bestendige Deputatie om de vergunningsvoorwaarden te wijzigen door een biofilter of een 25 meter hoge schoorsteen op te leggen. Na rijp beraad en kennisname van nieuwe deskundigenrapporten heeft de vergunningverlenende overheid beslist om in een nieuw vergun-

ningsbesluit van december 2004 meer realistische bijzondere voorwaarden op te nemen. Ongetwijfeld zal dit dossier nog verder moeten worden gevolgd in de toekomst.

Openbaarheid van bestuur

Dat de burger en de bedrijfswereld de laatste decennia alsmaar mondiger worden en beter geïnformeerd willen worden, staat buiten kijf. De Vlaamse overheid wil daar op uitgebreide schaal aan tegemoet komen.

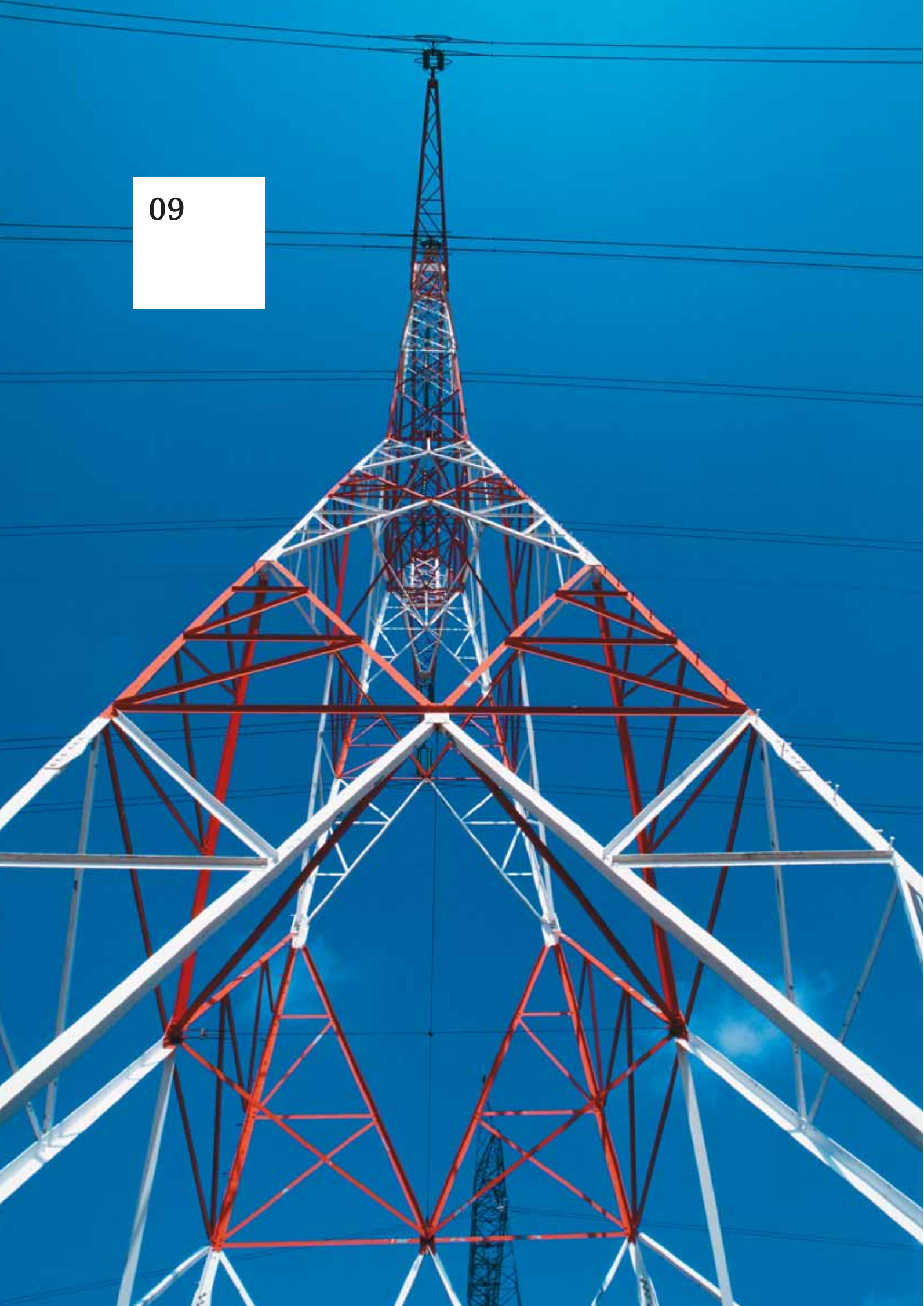
Zo bepaalt het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur dat elke administratieve overheid verplicht is om aan iedereen die erom verzoekt de gewenste bestuursdocumenten (op enkele uitzonderingen na, zoals een proces-verbaal van overtreding) openbaar te maken door er inzage in te verlenen, uitleg over te verschaffen, een afschrift van te overhandigen of een exemplaar van uit te lenen.

Aanvragen tot openbaarmaking moeten schriftelijk worden ingediend bij de administratieve overheid die over de bestuursdocumenten beschikt. Ook bestuursdocumenten over milieu-informatie vallen onder die bepalingen.

In de loop van het werkjaar 2004 ontving MI zes schriftelijke aanvragen tot openbaarmaking van bestuursdocumenten uit milieudossiers. Al die verzoeken werden ingewilligd.

Ook in het kader van de wetgeving op de overheidsopdrachten is de opdrachtgever verplicht om bepaalde informatie kenbaar te maken. In 2004 ontving MI eveneens zes aanvragen voor het verkrijgen van de gemotiveerde toewijzingsbeslissing bij de gunning van een overheidsopdracht. Alle aanvragen werden door MI ingewilligd.

09

MI werkt samen met diverse instanties om te komen tot een optimale handhaving van de milieuhygiënewetgeving. Hieronder worden slechts enkele specifieke onderwerpen beschreven, met de nadruk op de samenwerking die een rechtstreekse impact heeft op de verdeling van toezichtstaken tussen MI en andere instanties en op de strafrechtelijke afhandeling van vastgestelde overtredingen.

MI wordt ook geregeld verzocht om mee te werken aan de meest diverse overlegstructuren. Alleen als wordt voldaan aan een aantal randvoorwaarden, kan MI deelnemen aan een dergelijk overleg. Zo moet natuurlijk steeds de onafhankelijkheid van het toezicht en de handhaving zijn gewaarborgd. Bovendien kan de expertise van MI enkel worden gebruikt als dat een reële bijdrage levert aan de verbetering van het leefmilieu en de regelgeving in het algemeen en de handhaving in het bijzonder.

Ook hier zou een beschrijving van alle overlegstructuren te ver leiden en worden slechts enkele specifieke overlegorganen beschreven. Als bijlage volgt wel een overzicht van het uitgebreide netwerk van MI-vertegenwoordigers in de diverse organen.

Samenwerking en overleg

Samenwerking met andere Vlarem-toezichthouders

Gemeentelijke Vlarem-toezichthoudende ambtenaren

De Vlaamse wetgever heeft het eerstelijnstoezicht op de milieuhygiënewetgeving bij klasse 2- en 3-inrichtingen toegewezen aan de gemeente. Elke gemeente moet daarvoor agenten van de Lokale Politie of technische ambtenaren van de gemeente aanwijzen, die eerst een bekwaamheidsbewijs moeten verkrijgen. Dat bekwaamheidsbewijs wordt hen uitgereikt nadat ze de speciale Vlarem-opleiding hebben gevolgd en ze geslaagd zijn voor de bijbehorende bekwaamheidsproef.

Bij de aanwijzing van de Vlarem-toezichthoudende ambtenaren loopt er heel wat fout. Hoewel de toezichtsbevoegdheid over klasse 2- en 3-inrichtingen al meer dan 10 jaar aan de gemeenten is toegewezen, hebben heel wat gemeenten nog steeds geen Vlarem-toezichthoudend ambtenaar aangewezen. Volgens de gegevens van Aminabel was er in 2004 in bijna één op vier (23%) van de Vlaamse gemeenten nog steeds geen Vlarem-toezichthoudend ambtenaar aangewezen. Na een lichte verbetering tijdens de voorbij jaren (29% in 2001, 27% in 2002 en 24% in 2003) lijkt dat aantal te stagneren. De verdeling van de 72 gemeenten zonder Vlarem-toezichthoudend ambtenaar over de provincies wordt weergegeven in de figuur op de volgende bladzijde. Er blijkt daarbij een groot verschil te bestaan tussen de verschillende provincies: terwijl in Limburg bijna overal een Vlarem-toezichthoudend ambtenaar werd aangesteld, zijn er nog heel wat 'leemtes' in de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen.

Bovendien wijst de praktijk uit dat zelfs de aanstelling van een Vlarem-toezichthoudend ambtenaar geen garantie is voor een effectieve gemeentelijke handhaving. Die ambtenaren worden immers ook belast met het adviseren van vergunningsaanvragen en diverse andere taken. Het optreden van die ambtenaren is vaak afhankelijk van hun persoonlijke engagement en het lokale politieke draagvlak in verband met milieuhandhaving. De lokale handhaving is eveneens afhankelijk van de omvang van de stad of gemeente en van de personeelsbezetting van de gemeentelijke milieudienst.

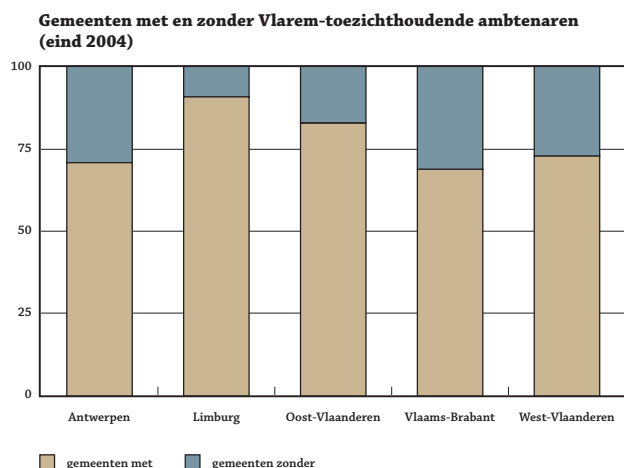
Het is echter van het grootste belang dat het toezicht op klasse 2- en 3-inrichtingen effectief uitgevoerd wordt door de Vlarem-toezichthoudende ambtenaren die daarvoor door de gemeente zijn aangewezen. MI heeft daarom geregeld contact met die ambtenaren. De verstandhouding tussen de handhavers van de lokale overheden en MI is doorgaans vrij goed. MI biedt desgevraagd de nodige ondersteuning bij de afhandeling van probleem dossiers.

In de contacten van MI met de gemeentelijke handhavers en met de burgemeesters komen de gemeentelijke bevoegdheden geregeld ter sprake. Dat overleg moet ertoe bijdragen dat MI minder tijd moet besteden aan het hoog toezicht op de klasse 2- en 3-inrichtingen en haar volle aandacht kan richten op de klasse 1-inrichtingen.

MI stuurt klachten over klasse 2- en 3-inrichtingen en niet-ingedeelde inrichtingen systematisch door naar de gemeenten. Ze vult haar hoog toezicht in door de administratieve voorgaanscontrole van de afhandeling van die klachten. Voor de goede

gang van zaken zijn vaak contacten met de gemeentelijke milieuableiters nodig. Meer hierover leest u in het onderdeel over klachtenbehandeling.

Naast de Vlaretoezichthoudende ambtenaren hebben ook de burgemeesters een belangrijke rol gekregen bij de handhaving van de milieuhygiënewetgeving. Zo vervullen ze onder andere een sleutelrol bij het opleggen van dwangmaatregelen, ook voor de klasse 1-inrichtingen. MI stuurt geregeld adviezen en voorstellen voor het toepassen van dwangmaatregelen naar de burgemeester. De indruk bestaat dat burgemeesters iets vaker dan voorheen gevolg geven aan het voorstel van MI, al is dat zeker nog niet de algemene regel.

Project droogkuis: MI draagt haar handhavingsservaring uit naar de gemeenten

Met het project 'Uitdragen van de handhaving naar de lokale overheden: controle van bedrijven in de droogkuissector' organiseerde MI voor het eerst een grootschalige samenwerking tussen gewestelijke en lokale toezichthoudende overheden. De bedoeling was om te komen tot een controle van zo veel mogelijk droogkuisbedrijven door de toezichthoudende ambtenaren van de gemeenten en steden, met ondersteuning door MI. Daarmee gaf MI uitvoering aan een deel van het project 40 'Handhaving' van het MINA-plan 3.

Bij de aanvang van het project werden de geïnteresseerde gemeenten uitgenodigd voor een toelichting over de wetgeving, de werking van droogkuisbedrijven en de belangrijkste milieuaspecten. Daarnaast stelde MI, in samenwerking met een aantal proefgemeenten een checklist op die als leidraad moest dienen bij de inspecties, en een uitgebreid toelichtingsdocument.

Van alle Vlaamse steden en gemeenten, 308 in totaal, waren er 104 die niet reageerden op de uitnodiging. Van de geïnteresseerde steden en gemeenten kon 1 op 4 niet participeren omdat ze niet over een Vlaretoezichthoudend ambtenaar beschikten. Van de helft van de overblijvende gemeenten kwam de melding dat er geen droogkuisbedrijven waren gevestigd. Er restten dus 85 gemeenten en steden die toegezegd hadden om mee te werken aan dit project.

Lijst van gemeenten zonder aangewezen Vlaretoezichthoudend ambtenaar (eind 2004)

ANTWERPEN	LIMBURG	OOST-VLAANDEREN	VLAAMS-BRABANT	WEST-VLAANDEREN
Arendonk	Bree	Assenede	Affligem	Alveringem
Beerse	Heers	Herzele	Beersel	Ardoos
Boechout	Herstappe	Horebeke	Bekkevoort	Bredene
Brasschaat	Voeren	Knesselare	Bertem	Deerlijk
Grobbendonk		Lede	Bever	Dentergem
Herenthout		Melle	Boortmeerbeek	Heuveland
Hoogstraten		Merelbeke	Diest	Houthulst
Hove		Oosterzele	Drogenbos	Jabbeke
Kontich		Sint-Laureins	Herne	Langemark-Poelkapelle
Lint		Zomergem	Hoeilaart	Lo-Reninge
Meerhout		Zwalm	Kapelle-op-den-Bos	Mesen
Merkplas			Kortenberg	Meulebeke
Nijlen			Kraainem	Pittem
Oud-Turnhout			Linkebeek	Ruiselede
Ravels			Oud-Heverlee	Spiere-Helkijn
Retie			Pepingen	Zonnebeke
Sint-Amands			Rotselaar	Zuilenkerke
Vorselaar			Scherpenheuvel-Zichem	
Vosselaar			Tremelo	
Wijnegem			Wezembeek-Oppeem	

De controles werden uitgevoerd in de maanden oktober tot en met december 2003. De ingevulde checklists kwamen bij MI binnen in de loop van 2004. Om voorlopig onbekende redenen ontving MI van een aantal gemeenten op het einde van 2004 nog geen checklists of nieuws over dit project. In de 47 gemeenten die wel meewerkten, werden in totaal 86 droogkuisbedrijven gecontroleerd, dat is ongeveer 20% van het totale aantal in het Vlaamse Gewest.

Hoewel bij meerdere droogkuisbedrijven belangrijke gebreken werden vastgesteld, zoals het ontbreken van een vergunning of melding, het niet-naleven van de emissiemeetplichten en het niet-voldoen aan de voorwaarden voor de opslag van gevaarlijke stoffen, werd er door de lokale toezichthoudende ambtenaren geen enkel proces-verbaal opgesteld.

MI schreef naar de gemeenten, die aanvankelijk zouden meewerken maar uiteindelijk afhaakten, met de vraag naar de reden hiervoor en om de eventuele achterblijvende checklists alsnog te versturen. De gemeenten waar inspecties zijn uitgevoerd, werden aangeschreven om het effect van de eventueel getroffen maatregelen op te vragen. Bij die brieven voegde MI een evaluatiedocument met de resultaten en voorlopige conclusies van het project.

Samenwerking met ANRE

Het toezicht op de sector groeven en graverijen gebeurt zowel door de toezichthoudende ambtenaren van de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie (ANRE) als door de toezichthoudende ambtenaren van MI. De ambtenaren van MI zijn in die aangelegenheid belast met het toezicht op de naleving van de vergunningstechnische en milieuhygiënische voorschriften, terwijl de ambtenaren van ANRE toezicht uitoefenen op de naleving van de voorschriften inzake het gevaar voor grondverschuivingen of instortingen.

Sinds 7 juli 1997 wordt het toezicht op de groeven en graverijen tussen beide partijen geregeld en op elkaar afgestemd via een samenwerkingsovereenkomst.

Controle op vulgronden groeven

Om de problematiek van de opvulgrond in kaart te brengen en te controleren werd in 2003 een geplande en gecoördineerde inspectiecampagne noodzakelijk in die sector. De baten die voortvloeien uit het opvullen van groeven en graverijen met verontreinigde grond zijn immers groot.

47 gemeenten controleerden 86 droogkuisbedrijven (foto: achterkant van een droogkuismachine).

MI neemt geregeld monsters van de opvulgronden.

Door het besluit van de Vlaamse Regering van 31 mei 2002 werd rubriek 60 'opvulling met niet-verontreinigde uitgegraven bodem' aan de indelingslijst van Vlare I toegevoegd en werden sectorale voorwaarden in Vlare II opgenomen. Hierdoor werd het geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven en graverijen met niet-verontreinigde uitgegraven bodem en niet-verontreinigde bagger- en ruimingsspecie vergunningsplichtig en moest worden voldaan aan nieuwe sectorale Vlare II-voorwaarden.

De belangrijkste nieuwe voorwaarden zijn: het meedelen van de naam van degene die bevoegd is voor de aanvoer en aanvaarding van de opvulgronden, het bijhouden van een register, het opstellen van een technisch verslag (met analyses van de uitgegraven grond of bagger- en ruimingsspecie) en het opstellen van een bodembeheerrapport.

In 2003 controleerde MI alle groeven in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant en de helft van de groeven in West-Vlaanderen. In 2004 zette MI die inspectiecampagne voort. Hierbij legde MI het accent op de voorgangscontrole van de al in 2003 opgelegde saneringsmaatregelen. Daarenboven controleerde MI alle andere groeven in Vlaanderen (alle groeven in de provincies Limburg en Oost-Vlaanderen en de resterende groeven in West-Vlaanderen).

Tijdens die inspectiecampagne ging MI na:

- bij welke groeven er opvullingen aan de gang zijn;
- of de exploitant van een groeve waar opvullingen gaande zijn, beschikt over de nodige milieuvergunning;
- of de opvulgrond aan de vooropgestelde normen voldoet (via monsternamen en analyse);
- of er voldaan wordt aan de sectorale Vlare II-voorwaarden.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de resultaten van deze controles.

Uit die gegevens blijkt dat 39 van de 100 gecontroleerde groeven in opvulling waren. Van de 39 groeven in opvulling waren er 3 (7,7%) die niet beschikten over de noodzakelijke milieuvergunning. Voor die drie groeven verzocht MI de burgemeester om de niet-vergunde activiteiten stop te zetten. Eind 2004 hadden de betrokken burgemeesters al twee van de drie verzoeken tot stopzetting ingewilligd.

Van de 80 grondmonsters die MI nam, waren er 24 monsters (30%) die niet voldeden aan de opgelegde normen. Andere tekortkomingen hadden vooral te maken met het illegaal achterlaten van afvalstoffen, het ontbreken van een register, technisch verslag of bodembeheerrapport en het nalaten om schriftelijk mee te delen aan de toezichthoudende overheid wie bevoegd is voor de aanvoer en aanvaarding van de opvulgronden.

RESULTATEN CONTROLES OPVULGRONDEN GROEVEN IN 2004	
	TOTAAL
Gecontroleerde groeven	100
Groeven in opvulling	39
Genomen monsters opvulgrond	80
Monsters die niet voldoen aan normen	24
Opvullingen zonder milieuvergunning	3
Processen-verbaal	7
Aanmaningen	11
Verzoeken aan de burgemeester tot stopzetting van de opvulling	3
Verzoeken ingewilligd door burgemeester (vóór eind 2004)	2

Tijdens de inspectiecampagne stelde MI dus heel wat tekortkomingen vast. Voor de 39 groeven in opvulling stelde MI in totaal 7 processen-verbaal, 11 aanmaningen en 3 verzoeken tot stopzetting op. 30 % van de bemonsterde opvulgronden voldeed niet aan de condities van niet-verontreiniging. Die cijfers spreken voor zich. In 2005 volgt MI de opgelegde (sanerings)maatregelen verder.

Samenwerking met APSG

Artikel 58 van Vlare I vermeldt dat de door de Vlaamse minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, aangestelde ambtenaren van de afdeling Preventieve en Sociale Gezondheidszorg (APSG of kortweg Gezondheidsinspectie) toezicht hebben over de inrichtingen van klasse 1 en 2 waarvoor APSG ook adviesbevoegdheid heeft (rubrieken, aangeduid met G, in bijlage 1 van Vlare I).

De ambtenaren van MI zijn in die aangelegenheid belast met het toezicht op de naleving van de vergunningstechnische en milieuhygiënische voorschriften. De ambtenaren van APSG zijn belast met het toezicht op de naleving van de voorschriften inzake de gezondheidsaspecten. Een aantal van die bevoegdheden vullen elkaar perfect aan, een aantal zijn evenwel overlappend of gewoonweg dubbel.

De verschillende invalshoeken, de kennis en de ervaring die bij beide diensten aanwezig zijn, moeten een waardevolle bijdrage leveren aan het geheel van de handhaving. Om hier werk van te maken wordt al lange tijd onderhandeld over een samenwerkingsovereenkomst met APSG, naar analogie van de overeenkomst tussen ANRE en MI.

Hierbij gaat MI uit van de volgende krachtlijnen:

- de wil van de regelgever in de uitoefening van de toezichtsbevoegdheden moet onverkort worden gerespecteerd en toegepast in het streven naar een efficiënte en effectieve samenwerking, om te komen tot een optimale handhaving van de regelgeving;
- de opdracht en de doelstelling van APSG is om haar toezichtsbevoegdheid voor de Vlare-G-rubrieken ten volle op te nemen, met name wat de gezondheidsaspecten betreft;
- voor de Vlare-G-rubrieken moeten de sectorale voorwaarden zo snel mogelijk worden opgesteld met betrekking tot de milieuhygiëneaspecten enerzijds en de gezondheidsaspecten anderzijds. Twijfelgevallen zullen na overleg met beide partijen worden ondergebracht in een van beide categorieën;
- beide partijen komen overeen om in eerste instantie die oplijsting te maken voor de rubrieken baden en waterrecreatie, ziekenhuizen en ingeperkt gebruik van GGO's en pathogene organismen;
- de inzetbare personeelsmiddelen van beide afdelingen zijn beperkt, waardoor een optimale aanwending van de personeelsmiddelen door beide afdelingen noodzakelijk is;
- goede afspraken en een goede samenwerking zijn noodzakelijk voor het doorsturen van klachten op basis van de respectievelijke bevoegdheden, terugkoppeling van relevante vaststellingen, overtredingen, opgelegde maatregelen en saneringen;
- op geregelde tijdstippen zal onderling overleg nodig zijn op het niveau van de afdelingshoofden.

Het illegaal achterlaten van afval in een groeve is geen uitzondering.

Samenwerking met de gerechtelijke instanties

In het kader van de strafrechtelijke afhandeling van vastgestelde overtredingen bestaat er overleg tussen MI en de diverse gerechtelijke instanties (parketten-generaal en parketten). Daarnaast werkt MI ook mee aan de opleiding van de gerechtelijke stagiairs.

Overleg met de parketten-generaal

MI is vertegenwoordigd in de Commissie Vervolgingsbeleid. De commissie heeft tot doel de communicatie tussen de administraties en de parketten te bevorderen en het vervolgingsbeleid mee gestalte te helpen geven.

De Commissie wordt voorgezeten door de secretaris-generaal van LIN. Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is ruim vertegenwoordigd met de kabinetten van de Vlaamse ministers van Leefmilieu, Ruimtelijke Ordening, Mobiliteit en Werkgelegenheid en Toerisme en met de vertegenwoordigers van Toerisme Vlaanderen, MI, de afdeling Bouwinspectie, de afdeling Juridische Dienstverlening, de afdeling Europa en Milieu, de afdeling Wooninspectie en de administratie Wegen en Verkeer.

Voor het college van procureurs-generaal zijn er afgevaardigden van de drie bevoegde parketten-generaal, namelijk het parket bij het hof van beroep in Antwerpen, het parket bij het hof van beroep in Gent en het parket bij het hof van beroep in Brussel. Ook het kabinet van de minister van Justitie is vertegenwoordigd. In 2004 is de Commissie uitgebreid met vertegenwoordigers van de Federale en Lokale Politie.

De Commissie vergaderde in 2004 op 8 maart en 22 juni.

In de vergadering van 8 maart werden de eerste resultaten van de gemengde werkgroep processen-verbaal toegelicht. De vergadering stemde in met het verzoek van de parketten-generaal om een uniform voorblad voor de processen-verbaal van de verbaliserende instanties uit te werken en te hanteren. Wat specifiek de sector Leefmilieu betreft, werd het OVAM-evaluatieverslag over de door haar opgestelde processen-verbaal in de periode 2002 - 2004, toegelicht.

In de vergadering van 22 juni werd, wat de sector Leefmilieu betreft, het verslag toegelicht van de vergadering van 19 mei 2004 van de technische werkgroep ter verbetering van de herkenbaarheid van de door de milieudiensten van de Vlaamse Gemeenschap aan de parketten overgemaakte dossiers. De Commissie Vervolgingsbeleid keurde tevens de codelijst van de verbaliserende overheden goed.

Op de vergadering werd een document van 22 juni 2004 van het parket bij het hof van beroep in Brussel overhandigd, waarin een overzicht werd gegeven van de voortgang van de zaken waarvoor in de jaren 2001 en 2002 door MI prioritaire processen-verbaal werden opgesteld.

Een vertegenwoordiger van het parket-generaal in Brussel gaf toelichting bij het document en benadrukte dat de resultaten van het onderzoek zouden aantonen dat de prioriteitennota wel degelijk werd nageleefd. De omstandigheid dat vele zaken nog in vooronderzoek verkeren, kon volgens hem grotendeels verklaard worden door de mogelijkheid die aan de betrokkenen werd geboden om binnen de 9 maanden te regulariseren, waarna de toestand ter plaatse opnieuw moet worden bekeken en het onderzoek naar de strafrechtelijke verantwoordelijkheid nog moet plaatsvinden.

Het document zelf en de toelichting wijzen er dan ook op dat de parketten de resultaten afwachten van de door MI opgestarte administratiefrechtelijke afhandelingspiste (aanmaningen, dwangmaatregelen, administratieve sanctie) om eventueel zelf strafrechtelijke afhandelingsinitiatieven te nemen.

Overleg op het niveau van de gerechtelijke arrondissementen

Contacten met de gerechtelijke arrondissementen worden gelegd op het niveau van de buitendienst. Die contacten hebben tot doel om via overleg en communicatie te komen tot een efficiëntere voorgangscontrole van de processen-verbaal. In bepaalde gevallen wordt aan MI ook gevraagd om technische expertise te verlenen. De invulling van dat overleg verschilt van buitendienst tot buitendienst en van arrondissement tot arrondissement. De buitendienst kan ook contact opnemen met het parket om overleg te plegen over specifieke dossiers. Met twee van de 14 parketten loopt een goed gestructureerd overleg. Dat overleg handelt dan zowel over de specifieke dossiers als over een gestructureerde samenwerking.

Gerechtelijke stagiairs

Sedert enkele jaren is een benoeming in de magistratuur mogelijk voor advocaten die minder dan vijf jaar ervaring hebben aan de balie. Ze moeten na minstens een jaar praktijkervaring slagen voor een vergelijkend examen en vervolgens een gerechtelijke stage met succes doorlopen. Die stage duurt anderhalf jaar voor kandidaten voor de functie van parketmagistraat (substituut-procureur des Konings) en drie jaar voor kandidaten voor de functie van rechter.

Onder leiding van een stagemeeester voeren de stagiairs al het werk van een parketmagistraat of rechter uit, maar een gedeelte van de stage wordt ook doorgebracht op het terrein bij een aantal zelf gekozen diensten en instellingen. Gewoonlijk valt de keuze op strafinrichtingen, politiediensten en juridische diensten, maar ook minder voor de hand liggende diensten zoals MI zijn mogelijk.

Gerechtelijke stagiairs tijdens een controle van een kippenslachthuis.

Ook in 2004 kozen een aantal gerechtelijke stagiairs er voor om een deel van hun stage bij MI te doorlopen. MI ontving in totaal zes gerechtelijke stagiairs (vier in Oost-Vlaanderen en twee in West-Vlaanderen). Ze worden eerst ontvangen op de Hoofdinspectie waar ze een algemene toelichting krijgen over de milieuhygiënewetgeving en de werking en organisatie van MI en daarna op een buitendienst, waar ze kennismaken met de inspecties op het terrein. Tijdens die inspecties komen allerlei aspecten aan bod, zoals diverse monsternames, geluidsmetingen, opstellen van processen-verbaal, volgen van aanmaningen en dwangmaatregelen. De controle van de vergunningstoestand van een bedrijf en de naleving van de algemene, sectorale en bijzondere voorwaarden behoren eveneens tot de gebruikelijke inspectietaken. Uiteraard wordt ook aandacht besteed aan de klachtenbehandeling. De wederzijdse informatie-uitwisseling en de samenwerking tussen de gerechtelijke stagiairs en MI kunnen voor beide partijen een belangrijke meerwaarde vormen.

MI hoopt dat die meerwaarde er onder andere in bestaat dat er op de parketten steeds meer magistraten komen die vertrouwd zijn met de milieuwetgeving, zodat er in de toekomst een betere samenwerking en een doelgerichter vervolgingsbeleid tot stand komen.

Samenwerking in het kader van de veiligheid van de voedselketen

Commissie Dierlijk Afval

De Commissie Dierlijk Afval werd opgericht in 1995 met als opdracht advies te verlenen over de materie die behandeld wordt in het besluit over de ophaling en de verwerking van dierlijk afval. In de Commissie zitten drie Vlaamse en twee federale ambtenaren, naast een ruime vertegenwoordiging van

de sector van ophalers en verwerkers. MI vertegenwoordigt Aminal in die vergadering.

In 2004 werd de Commissie slechts tweemaal samengeroepen in de herfst van het jaar. Op de laatste vergadering werd het ontwerpinspectierapport toegelicht, dat werd opgesteld door het Food and Veterinary Office naar aanleiding van zijn missie van 13 tot 24 september 2004. Tijdens die inspectieronde controleerden Europese inspecteurs in welke mate de uitvoerbaarheid van Verordening (EG) nr. 1774/2002 inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten in België verzekerd was en in hoeverre de bepalingen van de verordening op het terrein werden nageleefd. Centraal in die verordening staat de veilige en definitieve verwijdering van dierlijke bijproducten uit de voedselketen.

De vergadering keurde ook een alternatief financieringssysteem goed voor de verwerking van dierlijk afval, dat vanaf 1 januari 2005 voor een termijn van drie jaar zal worden toegepast.

Overeenkomst dierlijke bijproducten

De Europese overheid heeft sinds 1986 een aantal maatregelen genomen om de verspreiding van de gekkekoeienziekte te voorkomen. Een aantal belangrijke maatregelen worden afgedwongen door de Verordening (EG) nr. 1774/2002 inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten. Het begrip dierlijke bijproducten is ruim en omvat naast het bekende slachtafval ook bijvoorbeeld huiden, mest, keukenafval van vliegtuigen en voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong.

Zowel gewestelijke als federale overheden zijn bevoegd voor de materie in de verordening. Een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten was noodzakelijk om ervoor te zorgen dat alle Europese verplichtingen ook werkelijk worden uitgevoerd. De verantwoordelijkheden en de taken voor de federale staat en de gewesten worden er duidelijk in beschreven. Dat samenwerkingsakkoord is inhoudelijk zo goed als voltooid. Het is een uitbreiding van een overeenkomst over dierlijk afval die al op 10 januari 2003 werd ondertekend door de verschillende bevoegde ministers. Het samenwerkingsakkoord wordt van kracht als het de ondertekeningprocedure heeft doorlopen.

De gewesten moeten een systematische controle organiseren op de hele keten van inrichtingen in kwestie: gaande van producenten van dierlijk afval, over overbrengers en vervoerders ervan, tot bij de eindverwerkers. De controlefrequenties volgen een willekeurige programmatie die rekening houdt met de productieomvang van de inrichtingen. Slachthuizen moeten minstens eenmaal per jaar worden gecontroleerd. Vooral aan de traceerbaarheid van het dierlijk afval wordt zeer veel aandacht geschonken.

Ten gevolge van een tekort aan personeel kon MI de haar

opgelegde taken in het kader van die overeenkomst in 2004 slechts gedeeltelijk vervullen (zie ook item 4.3 onder het deel 'Specifieke handhavingscampagnes').

Overeenkomst betreffende het gebruik van afvalstoffen in de voedselketen

Het overleg tussen regionale en federale overheden dat moet leiden tot een overeenkomst in het kader van de controle op afvalstoffen werd in 2002 tijdelijk opgeschort vanwege de onduidelijkheden over de juridische consequenties van het doorgeven van dossiergebonden, bestuurlijke informatie van toezichthoudende overheden aan de Federale Politie.

Het doel van die ontwerpovereenkomst is een efficiënt toezicht te organiseren op afvalstromen (gewestelijke bevoegdheid) waarvan de verwerking de voedselveiligheid (federale bevoegdheid) nooit in het gedrang mag brengen.

Eind 2003 reactiveerde het FAVV het overleg gedurende korte tijd. De ontwerpovereenkomst zal waarschijnlijk in 2005 worden gefinaliseerd.

Samenwerking met VMM

MI werkt op het vlak van de luchtverontreiniging al jaren samen met de afdeling Meetnetten en Onderzoek van VMM. Als de VMM-metingen van de luchtkwaliteit rechtstreeks verband houden met de emissies van hinderlijke inrichtingen, wordt MI betrokken bij het vastleggen van de meetplaatsen en bij de evaluatie van de meetresultaten.

MI doet op haar beurt dan weer een beroep op VMM voor het analyseren van eigen monsters van omgevingslucht. Begin 2003 werd hierover een formele overeenkomst gesloten met het Laboratorium Gent van de VMM. Omgevingsmetingen rond hinderlijke inrichtingen kunnen namelijk een nuttig instrument zijn bij handhaving. Een klassiek voorbeeld zijn klachten over stofhinder, veroorzaakt door niet-geleide of discontinue emissies. In die gevallen bieden immissiemetingen een goed alternatief voor de klassieke emissiemetingen om te helpen uitmaken of er in de omgeving schade of hinder optreedt ten gevolge van de emissies.

In 2004 vroeg MI aan VMM een onderzoek uit te voeren naar de luchtkwaliteit rond een aluminiumverwerkend bedrijf. Via de opstelling van zes meetposten werden zowel de hoeveelheid neervallend stof als de depositie van zware metalen, dioxinen en PCB's bepaald. De metingen werden uitgevoerd in de periode december 2004 - januari 2005. De resultaten zullen in het voorjaar van 2005 beschikbaar zijn.

Er werden ook metingen uitgevoerd rond een elektriciteitscentrale die bestaat uit meerdere dieselmotoren en die in het centrum van een stad ligt. Aangezien de sectorale emissiegrens-

waarden voor die inrichtingen relatief soepel zijn, biedt het naleven van die grenswaarden in de gegeven omstandigheden geen garantie voor het niet-veroorzaken van schade of hinder in de omgeving. De immissiemetingen laten toe de concentraties in de buurt te vergelijken met de bestaande milieukwaliteitsnormen voor omgevingslucht en zo de impact van die bron te beoordelen. Ook van die metingen zullen de resultaten begin 2005 bekend zijn.

Samenwerking met OVAM

De toezichtsbevoegdheden van OVAM enerzijds en MI anderzijds zijn, wat het Afvalstoffendecreet en het Bodemsaneringsdecreet betreft, grotendeels complementair, maar overlappen elkaar ook gedeeltelijk. Zo heeft OVAM geen toezicht op ingedeelde inrichtingen. MI controleert dan weer geen typische afvalstroomreguleringen, zoals aanvaardingsplichten, erkenningen van ophalers, meldingen van afvalstromen en heffingen. OVAM en MI brengen elkaar wel op de hoogte van vaststellingen die wijzen op een vermoedelijke overtreding van de regelgeving die ze elk controleren.

Al sinds enkele jaren is er een vlotte informatie-uitwisseling rond PCB-houdende apparaten waarvan OVAM de officiële inventaris beheert. Toezichthoudende ambtenaren van MI noteren de kenmerken van een aangetroffen PCB-houdend apparaat op een vaste checklist en faxen die gegevens onmiddellijk naar OVAM om na te gaan of de exploitant een correcte melding heeft gedaan van het apparaat. MI besluit afhankelijk van het antwoord van OVAM om al dan niet op te treden.

MI en OVAM houden elkaar ook op de hoogte van ervaringen bij de controle op de naleving van de Europese Verordening over dierlijke bijproducten die niet voor menselijke consumptie geschikt zijn (zie ook eerder in dit rapport).

In het kader van de nog vrij nieuwe regelgeving over het grondverzet overleggen OVAM en MI geregeld over de interpretatie hiervan, met respect voor ieders taken en bevoegdheden. OVAM verleende haar bereidwillige medewerking aan twee interne studiedagen - over grondverzet en over de nieuwe Vlarea - die MI organiseerde voor haar toezichthoudende ambtenaren.

Verder wordt ook nog informatie uitgewisseld over illegaal aangewende secundaire grondstoffen, aangetroffen bodem- en grondwaterverontreinigingen, illegale verwijdering van afvalstoffen en vermoedelijke ontduikingen van heffingen op het storten of verbranden van afvalstoffen. Die informatie laat OVAM toe om in het kader van haar bevoegdheden mogelijke strafrechtelijke en administratieve maatregelen te overwegen.

Seveso-inspecties worden uitgevoerd door inspectieteams met toezicht-houdende ambtenaren van MI en van de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's.

Samenwerking met de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's

Eerder in dit rapport werd al aangegeven dat de inspecties in het kader van het samenwerkingsakkoord over de preventie van zware ongevallen (Seveso-inspecties) worden uitgevoerd door een inspectieteam dat is samengesteld uit de gewestelijke milieu-inspectie (MI in Vlaanderen) en de federale inspectiedienst die bevoegd is voor de bescherming van de werknemers. De coördinatie binnen de inspectieteams en de algemene coördinatie worden verzekerd door de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Op 18 en 19 november 2004 was de afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's gastheer op een seminarie voor alle Seveso-inspectiediensten. MI nam deel met een ruime delegatie. De doelstellingen waren de evaluatie van het inspectiesysteem in zijn verschillende aspecten en informatie-uitwisseling over de bestaande procedures voor het nemen van dwangmaatregelen van de verschillende inspectiediensten.

Over het algemeen werd het inspectiesysteem als positief ervaren. De diensten maakten nog aanvullende praktische afspraken om de samenwerking verder te verbeteren. Op het seminarie kwamen eveneens de internationale ontwikkelingen, bepaalde uitvoerings- en interpretatieproblemen en enkele ongevallen aan bod.

Op het overleg in 2003 kwamen de diensten overeen om in de toekomst, in het kader van een coherent preventiebeleid, de inspectie-instrumenten in onderling overleg te ontwikkelen, te verfijnen en te actualiseren, en de veiligheidsaspecten voor de omgeving en eventuele specifieke gewestelijke verplichtingen er mee in op te nemen. In 2004 werd een proefproject opgestart rond de opslag van gasolie. Een werkgroep ontwikkelde een instrument dat gebaseerd is op een oorzaken- en gevolgenanalyse en dat nagaat of de exploitant de nodige en voldoende technische maatregelen treft om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen ervan te beperken.

Over de samenwerking bij het opstellen en uitvoeren van het Seveso-inspectieprogramma kon u al lezen in hoofdstuk 4 'Specifieke handhavingscampagnes'.

Voor de controle op het uitrijden van mest en op afvalverbranding maakte MI gebruik van een helikopter van de Federale Politie

Samenwerking met de Federale Politie

Met de hulp van een helikopter van de Federale Politie controleerde MI begin 2004 zowel het (vroegtijdig) uitrijden van mest als het illegaal verbranden van afvalstoffen. Uit de gegevens van het MAP-meetnet van VMM blijkt dat vooral in het IJzer- en het Leiebekken het aantal overschrijdingen van de nitraatnorm erg hoog blijft liggen, zodat Vlaanderen nog steeds niet voldoet aan de Europese norm. Naast het overmatig bemesten, is ook het lozen van meststoffen in het milieu een voorname bron. Die lozing is vaak een gevolg van een onvoldoende mestopslagcapaciteit op de landbouwbedrijven. Door een uitgebreide actie wilde MI de exploitanten opsporen die vanwege een gebrek aan voldoende opslag gedwongen waren om te vroeg uit te rijden. Afval verbranden in de openlucht is verboden, onder meer omdat tijdens het verbrandingsproces een grote hoeveelheid dioxinen kan vrijkomen. De problematiek van vuurtje stook bij bedrijven en particulieren is echter alom bekend en verspreid. De ervaring leerde MI dat een kordaat optreden bij een beperkt aantal bedrijven in een industriezone sensibiliserend werkt voor de hele zone.

Beide acties konden het meest efficiënt vanuit de lucht gebeuren met ondersteuning van ploegen op de grond. Met een beperkt aantal mensen kan zo een groot gebied worden bestreken. Om die reden werd beroep gedaan op een helikopter van de dienst Luchtsteun van de Federale Politie. Op 31 januari en 7 februari werden de meest kwetsbare gebieden van Vlaanderen overvlogen. Ondanks het slechte weer en het feit dat de velden er zeer nat bij lagen, werden verscheidene overtredingen vastgesteld. Daartegen werd vastberaden opgetreden.

Vanuit de helikopter kon ook op afgesloten bedrijfsterreinen worden gekeken. Die waarnemingsmethode kan in andere acties opnieuw worden gebruikt.

Voor het terugdringen van de geurhinder door de Waalse bedrijven, werkt MI samen met de Waalse collega's.

Samenwerking met andere gewesten

In 2004 werkten MI en haar collega's van de andere gewesten voor het eerst samen om grensoverschrijdende geurproblemen aan te pakken. Inwoners van Brussel dienden geregeld klacht in bij de inspecteurs van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) over geurhinder die afkomstig was van een chemisch bedrijf gelegen op Vlaams grondgebied. Hoewel het bedrijf onder druk van MI enorme investeringen had gedaan in geursanering bleven er klachten komen.

Daarnaast was er ook nog altijd het geurprobleem in Rollegem (Kortrijk) dat veroorzaakt was door een industriezone in het noorden van het Waalse Moeskroen. De Waalse Division de la Police de l'Environnement (DPE) voerde in het verleden meerdere controles uit bij die bedrijven en legde saneringsmaatregelen op aan de belangrijkste geurbronnen. Uit de ontwikkeling van de klachten bleek dat de situatie nadien was verbeterd, maar zeker nog niet helemaal opgelost.

Op uitnodiging van de Waalse DPE gaf MI in Namen aan haar collega-inspecteurs van de andere gewesten een toelichting over haar succesvolle aanpak van complexe geurproblemen via geuronderzoeken. MI legde uit dat ze gewoonlijk voor het bepalen van de impact van geur op de omgeving een omgevingsonderzoek laat uitvoeren en voor het bepalen van het geurreductiepotentieel van het geurveroorzakende bedrijf een bronnenonderzoek.

Daarom kwamen de drie gewesten overeen dat het BIM en MI in 2004 elk op hun grondgebied een omgevingsonderzoek zouden laten uitvoeren, het BIM in Brussel en MI in Rollegem. MI en de Waalse DPE engageerden zich op hun beurt om in 2005

op basis van de resultaten van de omgevingsonderzoeken, indien nodig, heel gericht verdere acties te ondernemen om de verdere geursanering van het chemiebedrijf respectievelijk de industriezone in Moeskroen te verwezenlijken.

Eind 2004 meldde het BIM dat de klachteninventarisatie die uitgevoerd werd over een periode van zes maanden geen significant resultaat opgeleverd had en dat er daarom in 2005 snuffelmetingen gepland waren om uitsluitsel te krijgen over de bron van de klachten. Over het resultaat van het Vlaamse omgevingsonderzoek in Rollegem en omstreken kunt u meer lezen in item 5.3 van het deel 'Specifieke handhavingcampagnes'.

Beleid

Technisch Overleg Milieuregelgeving (TOM)

De uitvoering van het milieubeleid leert dat een geregelde actualisatie van de complexe en zeer uitgebreide milieuregelgeving noodzakelijk is en blijft. De wetgeving moet worden vereenvoudigd en de kwaliteit ervan moet worden verhoogd. Ook als gevolg van de vele wijzigingen en aanvullingen van de regelgeving moeten de verschillende decreten en besluiten voldoende en tijdig op elkaar worden afgestemd.

Daarom ontstond begin 2000 binnen het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur het overlegorgaan TOM. TOM staat voor Technisch Overleg Milieuregelgeving. Het is een permanent overlegorgaan voor alle administraties en diensten die betrok-

ken zijn bij de uitvoering en handhaving van het beleid inzake milieuhinderlijke inrichtingen en activiteiten. In TOM zitten vertegenwoordigers van Aminal, de Vlaamse openbare milieu-instellingen, andere Vlaamse administraties die raakpunten hebben met het milieubeleid, de afdeling Juridische Dienstverlening van het departement Leefmilieu en Infrastructuur en vertegenwoordigers van de lokale overheden via de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). TOM streeft via zo veel mogelijk consensus tussen zijn leden naar een vanuit technisch en juridisch oogpunt eenvormige en correcte toepassing van de milieuregelgeving. Hierbij wordt vooral aandacht besteed aan oplossingen voor overlappingen, lacunes en tegenstrijdigheden in de regelgeving en de uitvoering en handhaving ervan om zo te komen tot een coherente, resultaatgerichte regelgeving en toepassing ervan.

Sinds de start van TOM werden al meerdere knelpunten gesignaleerd, geïnventariseerd en geanalyseerd. TOM legt zijn adviezen ter beslissing voor aan de Vlaamse minister van Leefmilieu.

De definitieve TOM-adviezen worden, met de reactie van de Vlaamse minister van Leefmilieu, gepubliceerd op de website www.mina.be/tom.html, onder de link 'beslissingen'.

Lijst van de gepubliceerde TOM-adviezen op 31 december 2004

NR.	ONDERWERP
A 01	Vlarem I, indelingslijst; rubriek 3: afvalwaterzuiveringsinstallaties
A 02	Gesynchroniseerde wijzigingen in de regelgeving
A 03	Afspraak over de frequentie van wijzigingen in de milieuregelgeving en over een officieuze coördinatie
A 04	Invraagstelling van klasse 3 en van de inhoud van de aktenaam
A 05	Bevoegdheid tot het aanvragen van een wijziging van de vergunningsvoorwaarden
A 07	Vlarem I, rubriek 9.5: gemengde veeteeltinrichtingen
A 09	Vlarem II: de formulering 'tenzij anders bepaald in de milieuvergunning'; wijze en tijdstip
A 10	Slapende vergunning
A 11	Het gebruik van niet-verontreinigd puin op de bouwplaats
A 12	Vlarem I, indelingslijst; rubriek 3: niet-ingedeelde afvalwaterzuiveringen
A 14	Verplaatsbare installaties
A 15	Afvalstromen: verdunning
A 17	Impliciete wijziging Vlarem I-indelingslijst
A 20	Oppervlaktebehandeling metalen
A 21	Gevaarlijke afvalstoffen

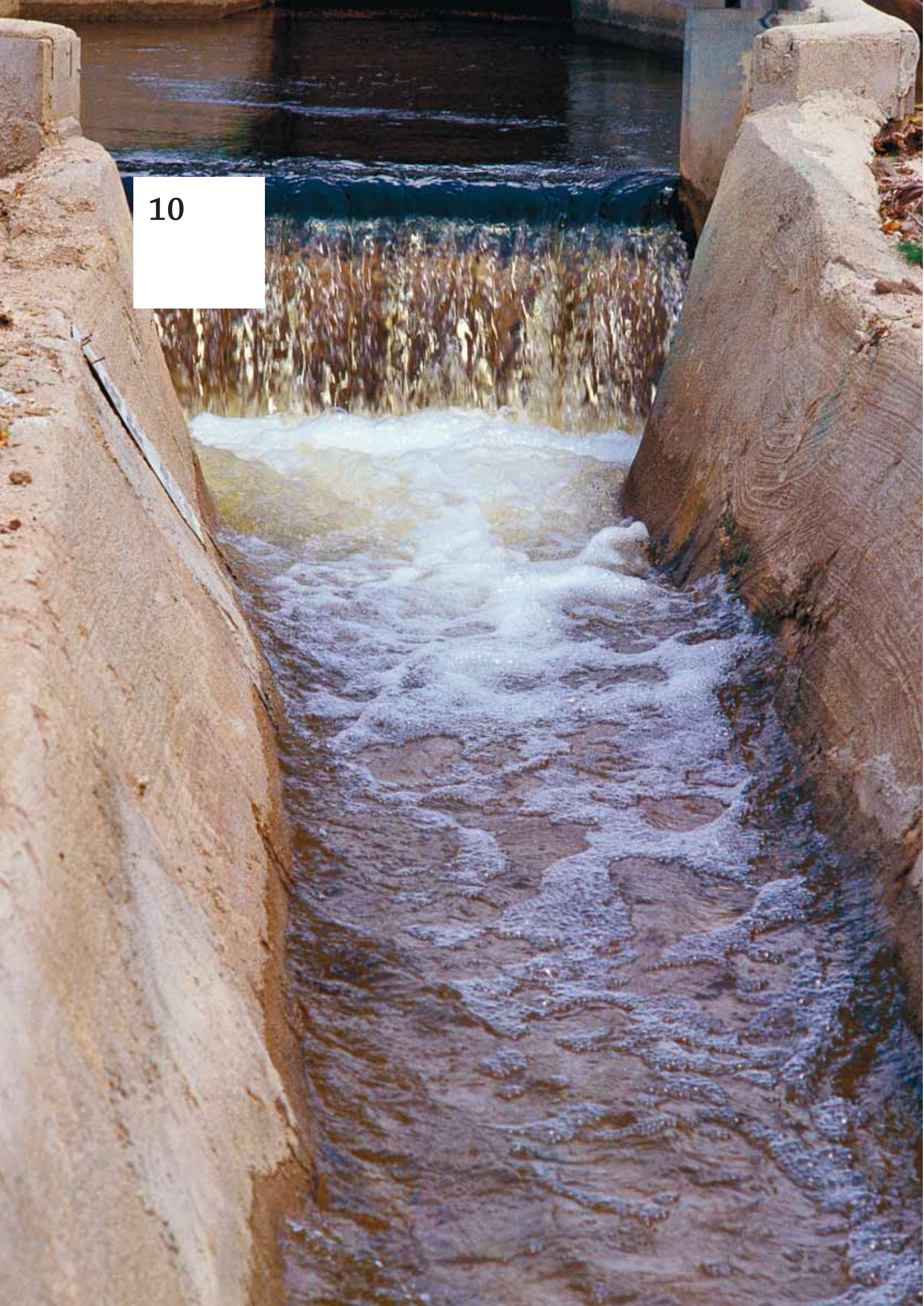
Ook MI neemt binnen Aminal deel aan het TOM-overleg. Als toezichthoudende overheid is ze vertegenwoordigd in zowel de stuurgroep als in tal van ad-hocwerkgroepen. Ze waakt erover dat tijdens de bespreking van gesignaleerde knelpunten zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de handhavingsservaringen, opgedaan in het veld. MI streeft daarbij naar een zo groot mogelijke eenduidigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

Medewerking aan regelgevende initiatieven

Beleidsformulering en beleidsevaluatie door terugkoppeling van de ervaringen uit het veld behoren tot de kernopdrachten van MI. Een van de manieren waarop MI die opdracht probeert te vervullen, is door medewerking te verlenen aan regelgevende initiatieven en zich zo in te schakelen in de beleidscyclus.

In de tabel van bijlage 3 zijn ook de regelgevende initiatieven opgenomen waaraan de afdeling haar medewerking heeft verleend. Het merendeel van de initiatieven sloot aan bij de strategische doelstelling uit de beleidsnota van de minister 'Regelgeving meer doeltreffend en doelmatig maken'. Meer aandacht voor de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid van de regelgeving, ook in de vroege fases van de besluitvorming, was daarbij een belangrijke krachtlijn. Vanuit de handhavingspraktijk konden de MI-vertegenwoordigers een belangrijke input geven.

10

Door de steeds verdergaande mondialisering bevindt de handhaving zich steeds meer in een internationale context. MI heeft daarom als taak internationale contacten te leggen en actief deel te nemen aan het tot stand komen van internationale vernieuwingen en tendensen. Een actieve inzet in het Europese netwerk voor de implementatie en handhaving van de milieuhygiënewetgeving (IMPEL) is een deel van de missie van MI. In dit hoofdstuk worden de verschillende bijdragen aan dat netwerk beschreven.

Verder stelt MI haar expertise in verband met de handhaving van de milieuhygiënewetgeving ter beschikking van diverse Europese en mondiale organisaties. Ook die bijdragen worden toegelicht.

Internationale context

IMPEL

Situering

Het netwerk van de Europese Unie voor de implementatie en handhaving van de milieuhygiënewetgeving (in het Engels: the European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law, of kortweg IMPEL) is een informeel netwerk van de lidstaten van de Europese Unie (25 landen), de toetredende lidstaten (Bulgarije en Roemenië), de kandidaat-lidstaten (Kroatië en Turkije), Noorwegen en de Europese Commissie.

Dat netwerk werd in 1992 opgericht in overeenstemming met het Vijfde Leefmilieuactieprogramma. Het is een informele organisatie waarbinnen afgevaardigden informatie kunnen delen, problemen kunnen bespreken en elkaar praktisch advies kunnen bieden. Op die manier kan belangrijke kennis worden opgedaan en kunnen de beste toepassingsmethoden op het gebied van inspectie, toezicht en handhaving worden uitgewisseld binnen de gehele Europese Unie.

Het idee achter de oprichting van het IMPEL-netwerk is te waarborgen dat de relevante Europese richtlijnen systematisch worden uitgevoerd door de lidstaten – en dat hierop adequaat toezicht gehouden wordt. Zonder de juiste middelen om toezicht te houden op de toepassing van de Europese milieuwetgeving is de regelgeving immers zo goed als waardeloos. Alleen als de verschillende lidstaten zowel de motivatie als de middelen hebben om de regels die van toepassing zijn te handhaven, kunnen mensen erop vertrouwen dat het milieu waarin ze leven en werken voortdurend beschermd blijft.

IMPEL werd intussen formeel erkend in het Zesde Leefmilieuactieprogramma én in de Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 4 april 2004 betreffende minimumcriteria voor milieu-inspecties in de lidstaten.

De huidige structuur van IMPEL ziet er als volgt uit:

- een plenaire vergadering als beslissingsorgaan, met een vertegenwoordiger per land, eventueel bijgestaan door twee tot drie medewerkers of collega's;
- meerdere ad-hocwerkgroepen en projectteams voor de praktische uitvoering van de goedgekeurde projecten, samengesteld uit vertegenwoordigers van de deelnemende lidstaten en de Europese Commissie, onder rechtstreekse supervisie van de plenaire vergadering;
- een nationale coördinator per lidstaat die verantwoordelijk is voor de informatiedoorstroming tussen het netwerk en de lidstaat.

Meer informatie over IMPEL vindt u op de volgende website: <http://europa.eu.int/comm/environment/impel/>.

Het Europees netwerk voor de implementatie en handhaving van milieuwetgeving werd in 1992 opgericht

Halfjaarlijkse plenaire vergaderingen

In 2004 werden twee plenaire vergaderingen georganiseerd: de 23ste plenaire vergadering in Dublin (Ierland) van 2 tot 4 juni en de 24ste plenaire vergadering in Amsterdam (Nederland) van 1 tot 3 december.

De plenaire vergaderingen vinden telkens plaats in de lidstaat die op dat ogenblik voorzitter is van de EU en ze worden voorzeten door het gastland en de Europese Commissie.

Plenaire vergadering in Dublin

België was in Dublin vertegenwoordigd door de afgevaardigden van de drie gewesten. Alle vijftientig lidstaten van de EU, de Europese Commissie, Noorwegen (als waarnemer) en de twee kandidaat-lidstaten waren aanwezig.

Een aantal afgewerkte rapporten werden goedgekeurd. Een tussentijds verslag van lopende projecten en een voorstel voor een aantal nieuwe projecten werden besproken.

De vergadering nam nota van de praktische afspraken die door de Commissie werden uitgewerkt om de toekomstige IMPEL-activiteiten te financieren.

De vertegenwoordiging van IMPEL naar de buitenwereld toe werd opgelost door de oprichting van een uitgebreide troika. Over de definitieve samenstelling daarvan werd echter geen beslissing genomen.

Plenaire vergadering in Amsterdam

België was in Amsterdam vertegenwoordigd door de afgevaardigden van de drie gewesten. Op Portugal na waren alle lidstaten van de EU, de Europese Commissie, Noorwegen en Kroatië (als waarnemers) en de twee kandidaat-lidstaten aanwezig.

De vergadering was het eens met de ingediende amendementen over de samenstelling van de uitgebreide troika, de regels voor de financiering van de IMPEL-werkzaamheden en de vorm en inhoud van de voorgestelde projecten. De vergadering besliste om Kroatië als volwaardig IMPEL-lid te aanvaarden. Een aantal tussentijdse rapporten werden voorgesteld.

Twee parallelle werkgroepen werden gehouden.

De eerste werkgroep handelde over betere regelgeving en had als doel nieuwe ideeën te ontwikkelen over de vraag hoe de aanbevelingen van het IMPEL-rapport 'Effectieve handhaving heeft nood aan een goede wettelijke basis' in praktijk kunnen worden gebracht. De werkgroep besloot om een voorstel te formuleren voor de oprichting van een nieuwe cluster Betere regelgeving, in de schoot van het IMPEL-netwerk. Het voorstel van de werkgroep werd unaniem aanvaard door de hele vergadering.

De tweede werkgroep besprak het zogenaamde ENAP-project (Exploring New Approaches in regulating industrial installations). Die werkgroep had drie doelstellingen:

- de deelnemers informeren over de resultaten en aanbevelingen van de drie in het verleden gehouden ENAP-werkgroep-vergaderingen;
- de deelnemers de gelegenheid bieden om hun opinie te uiten over de aangelegenheden die aan de orde waren tijdens de ENAP-werkgroepen;
- voorstellen formuleren voor verdere IMPEL-werkzaamheden in dat verband.

De plenaire vergadering nam nota van de veelvuldige ideeën en meningen die geformuleerd werden door de deelnemers aan de werkzaamheden van de werkgroep.

Na grondige bespreking werden een aantal IMPEL-projecten voor 2005 voorgesteld en gerangschikt in functie van belangrijkheid. Als het budget dat door de Commissie aan IMPEL wordt toegekend, bekend is, zal nagegaan worden welke projecten effectief gestart zullen worden.

De vergadering verklaarde zich unaniem akkoord met het aanbod van Letland om de IMPEL-conferentie in 2006 te organiseren in Riga.

GPBV en gezondheid

Binnen IMPEL ging in september 2004 in Londen een project van start met als thema 'Consideration of Human Health through IPPC'. Het Verenigd Koninkrijk is de trekker van dat project en heel wat EU-lidstaten en kandidaat-lidstaten waren vertegenwoordigd. Ook MI nam aan die werkvergadering deel.

Die werkvergadering had als doel na te gaan hoe binnen de huidige GPBV-context de gezondheidsaspecten in rekening worden gebracht bij het bepalen van emissiegrenswaarden en andere vergunningsvoorwaarden. Als output van dat project zal een rapport worden opgesteld dat een handleiding moet zijn om met gezondheidsaspecten rekening te houden bij de toepassing van de GPBV-regelgeving. In totaal worden twee werkvergaderingen georganiseerd. Tijdens de eerste werden de volgende items behandeld:

- hoe en wanneer wordt er momenteel in de lidstaten rekening gehouden met de gezondheidsaspecten bij de toepassing van de GPBV-richtlijn?
- hoe kunnen er goede praktijken en methodes worden ontwikkeld om zo veel mogelijk rekening te houden met de gezondheidsaspecten?
- het opstellen van een ontwerp vragenlijst om meer informatie te verkrijgen over de twee hierboven gestelde vragen.

Het IMPEL-project wil onderzoeken hoe gezondheidsaspecten in rekening worden gebracht bij het bepalen van emissiegrenswaarden en andere vergunningsvoorwaarden.

Tijdens die bijeenkomst kwamen in hoofdzaak de volgende knelpunten aan bod:

- vanaf wanneer spreken we over gezondheidsaspecten?
- welke informatie is er nodig om de effecten op de gezondheid betrouwbaar te kunnen inschatten?
- hoe staat het met het vertrouwen van de burger in de overheid?
- wat is de effectiviteit van bestaande instrumenten?
- wat zijn het effect en het belang van de handhaving?
- hoe kunnen we de communicatie verbeteren?

Eind 2004 werd de afgewerkte vragenlijst ingevuld. Een voorlopige versie van het rapport (handleiding) wordt verwacht eind februari 2005, gevolgd door een tweede werkvergadering in april 2005. Het definitieve rapport zal in november 2005 tijdens het voorzitterschap van het Verenigd Koninkrijk aan de plenaire IMPEL-vergadering ter goedkeuring worden voorgelegd.

MI geeft toelichting aan de Chileense collega's over de resultaten van de grondwaterstudies rond stortplaatsen.

MI en de Chilenen tijdens een controle van een verbrandingsinstallatie voor huishoudelijke afvalstoffen.

Andere

MI geeft training aan Chileense collega's

MI gaf in 2004 verder uitvoering aan het samenwerkingsprogramma 2002-2004 tussen Chili en het Vlaamse Gewest voor het domein Leefmilieu. In de herfstperiode ontving MI een delegatie van Chileense milieu- en gezondheidsinspecteurs, afkomstig uit de achtste regio 'Bio Bio' (de meest geïndustrialiseerde regio van Chili).

De Vlaamse milieu-inspecteurs gaven hun Chileense collega's gedurende 14 dagen een intensieve en praktijkgerichte handhavingsopleiding in de milieuhygiënewetgeving. De opleiding startte met een wederzijdse kennismaking. Zowel de structuur, bevoegdheden en werking van MI als een voorstelling van de werking van de Chileense milieuadministratie (CONAMA) en gezondheidsadministratie kwamen aan bod. Vervolgens werden de overheidsstructuur, de milieuhygiënewetgeving en het vergunningenbeleid toegelicht.

Het verdere programma bestond uit een mix van verschillende bedrijfsbezoeken en -controles, theoretische uiteenzettingen over de wetgeving en het beleid en de realisaties en werking van MI in de praktijk. De Chileense delegatie kon ook uitgebreid kennismaken met de industriële concentratie binnen het Vlaamse Gewest door een rondvaart in de Antwerpse haven en verschillende bedrijfsbezoeken. Qua handhaving werd het accent gelegd op een praktijkgerichte controle van de afvalwater-, lucht-, bodem- en grondwaterverontreiniging en op het aspect hinder, in het bijzonder ten gevolge van geur. Ook de afval- en veiligheidsaspecten kwamen ruimschoots aan bod.

De toelichting over afvalwater bestond uit een uiteenzetting over lozingsvoorwaarden, zelfcontrole en controle door MI van zowel bedrijfsafvalwater als stedelijk afvalwater. Op het terrein voerde de Chileense delegatie zelf een monsternamen uit (zowel met een schepmonster als met een debietsgebonden mengmonster) en de Chilenen brachten een bezoek aan een RWZI. MI illustreerde het onderwerp afval aan de hand van inspecties bij verwerkers van dierlijk afval, een toelichting over de relevante Vlaamse bepalingen rond stortplaatsen en een overzicht van de resultaten van de grondwaterstudies bij stortplaatsen,

uitgevoerd door MI, inspecties bij stortplaatsen en een toelichting over het beleid inzake afval en bodem- en grondwaterverontreiniging, gerelateerd aan stortplaatsen.

De Chileense delegatie bracht ook een bezoek aan VITO voor een toelichting over de rol van VITO als referentielaboratorium en als BBT-kenniscentrum. Er werd daarbij een bezoek gebracht aan het milieulaboratorium, het laboratorium voor geurmetingen en de proefinstallaties voor waterzuivering van Prodem. Er was tevens een illustratie van de monsternamen van afvalolie.

Tijdens het bezoek aan VITO konden de Chileense collega's ook zelf eens een monsternamen van afvalolie uitvoeren volgens de regels van het MI-kwaliteitshandboek.

De aanpak van MI bij klachten over geurhinder werd toegelicht tijdens een bezoek aan de Gentse Kanaalzone, waar MI in 2004 een geuronderzoek liet uitvoeren. De Chileense delegatie ging samen met MI geurwaarnemingen doen. Daarnaast inspecteerden MI en de Chileenen een verwerker van dierlijk afval, die in het geuronderzoek aan bod kwam. Het gedeelte luchtverontreiniging bestond uit een inspectiebezoek aan drie afvalverbrandingsinstallaties: één voor gevaarlijke afvalstoffen, één voor waterzuiveringsslib en één voor huishoudelijke afvalstoffen. De Chileense delegatie woonde emissiemetingen bij, uitgevoerd in opdracht van MI. Het systeem van de zelfcontrole lucht en de rol die MI daarbij speelt, werden verduidelijkt.

Ook de handhavingsaanpak in de chemische sector en de raffinaderijen werd toegelicht en gedemonstreerd. Hierbij werd de nodige aandacht besteed aan de relevante wetgeving (GPBV, zelfcontrole, LDAR ...), de realisaties van MI in de sector petrochemie en het Seveso-inspectiesysteem.

Tot slot werd tijd vrijgemaakt voor een grondige evaluatie van de veertiendaagse training.

Na afloop van dat trainingsprogramma waren de Chileense inspecteurs bijzonder tevreden over de ontvangst en de opleiding. Beide partijen waren achteraf uitermate geïnteresseerd om de samenwerking tussen de Vlaamse en Chileense leefmilieu-instanties in de toekomst voort te zetten en eventueel uit te breiden naar andere Chileense regio's. Die interesse werd inmiddels vertaald in twee nieuwe projecten die werden opgenomen in het nieuwe samenwerkingsprogramma 2005-2006, dat eind 2004 werd goedgekeurd:

- opleiding van Chileense milieu-inspecteurs uit de andere regio's van Chili;
- aanpak van de geurproblematiek in het sterk geïndustrialiseerde havengebied van Talcahuano.

MI geeft opleiding aan Sloveense collega's

MI beschikt binnen Europa over een goede handhavingsreputatie. De opmaak van zowel een jaarlijks inspectieplan als een jaarlijks handhavingsrapport zijn hier zeker niet vreemd aan. Hierdoor wordt MI wel eens gevraagd haar medewerking te verlenen aan internationale opleidingsprogramma's met betrekking tot de handhaving van de milieuhygiënewetgeving.

In het najaar 2004 gebeurde dat op verzoek van de Europese Commissie. Bij de EU organiseerde Taiex (Technical Assistance Information Exchange Unit) samen met een van de Sloveense regio's een opleidingsprogramma over 'the EU-Environmental Legislation – Air Pollution'. Die workshop paste in een regionaal trainingsprogramma dat door Taiex georganiseerd werd over diverse milieuaangelegenheden.

De opleiding werd georganiseerd voor inspecteurs van zowel de centrale, regionale als lokale Sloveense overheden. In totaal

namen ongeveer 50 inspecteurs aan de sessie deel. MI gaf een uiteenzetting over de rol en het belang van de handhaving bij de bestrijding van de luchtverontreiniging in Vlaanderen. Cases over de dioxinereductie bij afvalverbranding en in de staalindustrie illustreerden de presentatie.

Tijdens die sessie werd opnieuw ervaren dat de toehoorders de concrete en resultaatgerichte MI-inspectieaanpak op het terrein erg waarderen.

Dioxin 2004

Ook in 2004 nam MI deel aan het vijfdaagse 'International Symposium on Halogenated Environmental Organic Pollutants and POPs', kortweg DIOXIN 2004, dat begin september plaatsvond in Berlijn. Dat jaarlijkse symposium is wereldwijd het belangrijkste forum voor het presenteren en uitwisselen van de laatste bevindingen rond onder meer de vorming, de verspreiding in het milieu, de gezondheidseffecten, de bemonsterings- en analysemethoden en de emissiepreventie en -beperking van gehalogeneerde organische verontreinigende stoffen. De bekendste voorbeelden van die verbindingen zijn de dioxinen en furanen en de PCB's.

MI gaf tijdens dat congres een presentatie, met als titel 'Diffuse emissies van dioxinen en furanen en dioxineachtige PCB's uit industriële bronnen in het Vlaamse Gewest'. Hierin werden twee verwante onderwerpen behandeld. Enerzijds werd de problematiek van de niet-geleide emissies van dioxinen bij non-ferrobedrijven toegelicht. Opslag, overslag en transport van dioxinehoudende reststoffen uit de rookgasbehandeling van de smeltprocessen leiden daar tot een verhoogd risico voor de verspreiding van dioxinen in de omgeving. Anderzijds werd aandacht besteed aan de schrootverwerkende bedrijven. Daar doet zich namelijk een aanvullend probleem voor door de verhoogde aanwezigheid van PCB's (waaronder dioxineachtige PCB's) op en rond het terrein.

Het Vlaamse Gewest speelt op dat vlak een voortrekkersrol, want er is hierover maar weinig concrete informatie beschikbaar. Door dat probleem uiteen te zetten aan een internationaal publiek van deskundigen, hoopt MI een bijdrage te kunnen leveren aan het remediëren ervan. Aangezien de Europese Commissie in 2005 grenswaarden zal voorstellen voor het gehalte aan dioxineachtige PCB's in voedingsmiddelen, zal de emissiebeperking van die verbindingen de komende jaren zeker meer aandacht krijgen.

Verder was er tijdens het congres veel belangstelling voor de gebromeerde vlamvertragers en het van kracht worden van het verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen.

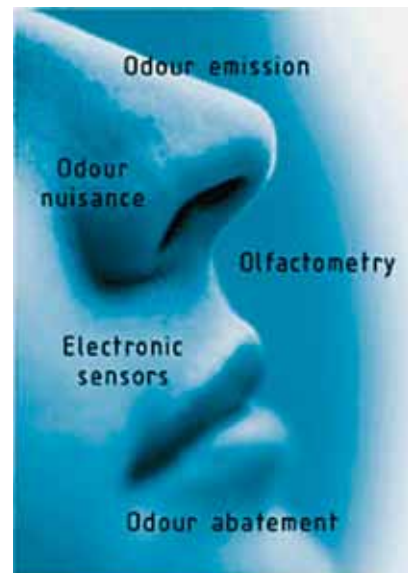
Geurmanagement

In november 2004 nam MI deel aan de internationale conferentie 'Environmental Odour Management' in Keulen, georganiseerd door de Kommission Reinhaltung der Luft im VDI und DIN. Dat tweejaarlijkse congres focust zich op recente ontwikkelingen op het vlak van geurbeleid, instrumenten voor het bepalen van de geurimpact en ontwikkelingen in geurmanagement voor specifieke industrie sectoren. Het symposium werd bijgewoond door een 200-tal deelnemers uit wetenschappelijke, commerciële, technologische en overheidskringen uit verschillende Europese landen, Turkije, Verenigde Staten, Canada, Australië, Japan en Korea.

MI legde op dat congres tijdens een presentatie uit dat geuronderzoeken een nuttig instrument zijn voor de handhaving van complexe geurproblemen. In een geuronderzoek wordt gebruikgemaakt van de hindermethodiek om voor specifieke geursituaties criteria voor de aanvaardbaarheid van geurhinder af te leiden. Er worden ook scenarioberekeningen uitgevoerd om de maatregelen te bepalen die het bedrijf moet nemen om aan die criteria te voldoen. Daartoe wordt de impact van de geur op de omgeving onderzocht via klachtenanalyse, telefonische enquête, geurdagboeken en snuffelmetingen. In de bedrijven zelf worden emissie- en geurmetingen uitgevoerd en worden de processen doorgelicht op het vlak van geurpreventie en -beperking.

MI liet de laatste tien jaar een twintigtal geurstudies uitvoeren. MI besprak de inhoud en bruikbaarheid ervan voor de handhaving. Het voorstellen van die onderzoekssystematiek en de behaalde successen op een internationaal forum kan hopelijk bijdragen tot het remediëren van geurproblemen in het buitenland.

Andere topics tijdens het congres waren het gebruik van elektronische neuzen voor geurmonitoring, monstername-, meet- en modelleringstechnieken en sectorspecifieke geurmetingen en geurbestrijdingstechnieken. Daarnaast werd er tijdens de conferentie hardop nagedacht over meer uniformiteit in de regelgeving met betrekking tot geur binnen Europa en werd officieel de vraag gesteld om een Europese horizontale BBT-studie over geurbestrijdingstechnieken te lanceren.

Indicatoren voor de naleving en de handhaving van milieuwetgeving

Bij de OESO en INECE (International Network for Environmental Compliance and Enforcement) werd in november 2003 bij de OESO in Parijs een werkvergadering met experts georganiseerd over 'Environmental Compliance and Enforcement Indicators' (indicatoren voor de naleving en de handhaving van milieuwetgeving). Ook MI nam aan die bijeenkomst deel.

Aansluitend op die werkvergadering werd via bilateraal overleg tussen de OESO en Rusland een project opgestart over 'Environmental Compliance and Enforcement Indicators in the Russian Federation'.

De inhoud van dat nieuwe project werd in mei 2004 door de projectleden van de OESO aan het management van het Russische ministerie voor Natuurlijke Rijkdommen en aan een groep Russische experts toegelicht. Hiervoor deed de OESO een beroep op de expertise van MI om als technisch expert in die materie op te treden. Het staat internationaal bekend dat Vlaanderen in die materie al veel ervaring heeft opgebouwd.

De meeting in Moskou bestond uit twee delen. Het eerste deel stond volledig in het teken van de toelichting van het project voor het topmanagement van het Russische ministerie voor Natuurlijke Rijkdommen. MI gaf tijdens die bijeenkomst een uiteenzetting over de noodzaak van het meten van effectiviteit en efficiëntie van milieu-inspecties door middel van indicatoren.

Het tweede deel bestond uit een vergadering van experts over 'the Environmental Enforcement and Compliance Indicators in the Russian Federation'. MI gaf een uitgebreide presentatie over de effectiviteit en efficiëntie van milieu-inspecties binnen het Vlaamse Gewest. De deelnemers waren erg geïnteresseerd.

MI kon tijdens die samenkomsten heel wat nuttige contacten leggen en ervaringen uitwisselen. Er werd gewerkt aan de promotie van het Vlaamse Gewest door het kenbaar maken en het toelichten van:

- de manier van effectief en efficiënt werken binnen het Vlaamse Gewest;
- de inbreng- (input), uitkomst- (output) en effect- (outcome) indicatoren die momenteel door MI worden gehanteerd;
- de al behaalde handhavingsresultaten in Vlaanderen.

Doeltreffende indicatoren zijn immers van groot belang om de beleidsmakers en de burger op een geloofwaardige, uniforme en verstaanbare wijze te informeren over zowel de inbreng, de uitkomst als het effect van milieu-inspecties. Juiste informatie over de diverse handhavingsacties en de behaalde resultaten moeten worden gezien als een krachtig instrument om de handhaving van de milieuvoorschriften zo veel mogelijk te stimuleren en te waarborgen.

11

Bijlagen

Contactpersonen binnen MI

Inhoudelijke ondersteuning

	INSPECTORAAT- GENERAAL (IG) HOOFDINSPECTIE	UITENDIENST ANTWERPEN	UITENDIENST LIMBURG	UITENDIENST OOST-VLAANDE- REN	UITENDIENST VLAAMS-BRABANT	UITENDIENST WEST-VLAANDE- REN
Diensthofd	Paul Bernaert	Linda Van Geystelen	Jan De Paep	Paul Van Gijseghe	Marc Vanthienen	Roland Loontjens
Werkgroep Afval	Hans Delcourt Ingrid Roels	Hendrik Meulemans	Freddy Noels	Gert Govaerts	Robert Dupont	Marc Sevenant
Werkgroep Bodem en Grondwater	Greta De Maesschalck	Hendrik Meulemans	Sybille Vanderhenst	Frank Verslype	Tina Poels	Karel Debeuf
Werkgroep Geluid en Trillingen	Louis Daens	Ludo Segers	Tom Maes	Frans Van der Cruyssen	Wilfried Nijs	Henri Trypsteen
Werkgroep GGO's	Geert Keppens	An Swinnen		Marian Lagrou	Tina Poels	Karel Debeuf
Werkgroep Groeven en Graverijen	Paul Bernaert Chris Van Baelen	Gerard Pensaert	Rudi Rademaekers	Peter Wesemael	Robert Dupont	Karel Van Damme
Werkgroep Lucht, Licht en Geur	Filip François Martine Blondeel	Jos Moeskops	Peter Schoups	Peter Wesemael	Liesbet Rommens	Geert Van Landschoot
Werkgroep Veiligheid (*: Seveso-team)	Inge Delvaux*	Wilfried Biesemans* Inge Dils* Christel Gernay* Wilfried Van den Acker*	Leentje Timmerman	André Goossens* Marc Van Kerckvoorde*	Jef Feyaerts	Guido Gheysen
Werkgroep Water	Peter Schryvers	Lief Mannaerts	Jos Tits	Wilfried Van Vaerenbergh	Dirk Crivits	Robrecht Pillen
GPBV-kernteam	Paul Bernaert Martine Blondeel Paul Cuypers Inge Delvaux Hans Delcourt Greta De Maesschalck Filip François Geert Keppens Ingrid Roels Peter Schryvers	Lief Mannaerts	Johan Ballings	Marc Van Kerckvoorde	Jef Feyaerts	Wim Delaere

Organisatorische ondersteuning

	INSPECTORAAT- GENERAAL (IG) HOOFDINSPECTIE	UITENDIENST ANTWERPEN	UITENDIENST LIMBURG	UITENDIENST OOST-VLAANDE- REN	UITENDIENST VLAAMS-BRABANT	UITENDIENST WEST-VLAANDE- REN
Informatica	Koen Mandonx (IG) Paul Bernaert	Wilfried Van den Acker Wilfried Biesemans	Jos Tits	Luc Verhaeven	Koen Mandonx	Peter De Neve
Materiaal	Chris Van Baelen Tanja Verschaeren	Ilse Colman	Guido Gerits	Dony Vandormael	Theo Strobbe	Johan Corveleyn
Milieuhandhavings- rapport	Peter Schryvers Paul Bernaert Geert Keppens	Wilfried Van den Acker	Leentje Timmerman	Pieter Van Cauwenberge	Theo Strobbe	Georges Van de Walle

Vruchtbaarheid Vlaamse mannen neemt opnieuw toe

De kwaliteit van het sperma is de voorbije drie jaar in Vlaanderen voor het eerst verbeterd. Dat is volgens professor Frank Comhaire, androloog aan de Universiteit Gent, te danken aan de verminderde uitstoot van dioxine en bepaalde pesticiden. 'Daarmee is meteen aangetoond dat die producten wel degelijk een nadelig effect hebben op de vruchtbaarheid.' De spermakwaliteit blijft evenwel nog onder het niveau van eind jaren zeventig.

DOOR NATHALIE CARPENTIER

Vanaf de jaren tachtig leek de spermakwaliteit bij Vlaamse mannen in vrije val, zo bleek uit gegevens van de Gentse spermabank. Niet zozeer het aantal zaadcellen daalde, maar de beweeglijkheid ervan verminderde sterk en ook de vorm was niet meer optimaal. Om een eikel te bevruchten moeten zaadcellen voldoende beweeglijk en snel zijn. Terwijl in 1978 nog 50 procent van het geteste sperma aan die kwaliteitseisen voldeed, was dat in 1990 al teruggelopen tot 30 procent.

Grote boosdoener was volgens professor Comhaire de milieuvervuiling, met chemische stoffen zoals pesticiden, pcb's en dioxine. 'Sindsdien zijn de dioxine is verminderd en het gebruik van een aantal pesticiden en stoffen is verboden of teruggedrongen.' Niet zonder effect, zo blijkt nu. Tussen 1998 en 2001 zagen de onderzoekers al dat de situatie zich begon te stabiliseren.

dioxine is verminderd en het gebruik van een aantal pesticiden en stoffen is verboden of teruggedrongen.

Niet zonder effect, zo blijkt nu. Tussen 1998 en 2001 zagen de onderzoekers al dat de situatie zich begon te stabiliseren.

Terugdringen milieuvervuiling maakt sperma weer beweeglijker

'Maar de voorbije drie jaar hebben we voor het eerst ook gezien dat het percentage sperma met een optimale beweeglijkheid begint te stijgen', aldus Comhaire. 'De helft van de opgelopen schade is hersteld, maar'...

Daarmee staat voor Comhaire zakelijke verband tussen de vuiling en de slechte spermomomstotelijk vast. 'De indit altijd blijven op'

Geen milieuvergunning voor kleidu...

"Onze spraken is ten opzichte van de opr..."

kunnen we in Limburg plaatsen, zoeken waar de sport kan worden beoefend volgens die regels."

Vleugellam

Voor de schietstand in Sint-Hubrecht-Lille is het probleem dat het in bosgebied ligt, vlakbij een vogelrichtingsgebied. Voorzitter van de club Harry Van Herck, ook eigenaar van het 1 hectare grote schietterrein langs de meerderbaan, heeft daar alle...

...weinig boodschap aan. "In ver zijn we al gestopt, vergunning toen al...

...chillende uithoe...

...zelfs uit het...

...geopolds...

...schietbaan daa...

...krachten te bundelen en nauw...

...des definitief terug te dringen...

...De Vlaamse...

...aanne van Meekeren op de industrie...

...Kiechelanalyse: een telefonat...

...schetse enquete: het bijhouden van inv...

...beurddagboek en het uitvoeren van stu...

...inspectietag: De Vlaamse milie...

SLOEG VROEGERE AANMANINGEN IN DE WIND

NV Zeekanaal belooft sanering kanaalarm

BRUSSEL (belga, eigen berichtgeving) — De NV Zeekanaal zegt dat ze de vervuilde specie die gestort is in een kanaalarm van het kanaal Bornem-Puurs zal laten weghalen. Vroegere aanmaningen om dat te doen, werden echter genegeerd.

De Vlaamse milieu-inspectie ontdekte enkele weken geleden dat de NV Zeekanaal, de Vlaamse openbare instelling die het zoekkanaal Brussel-Sch... ploiteert, vervuuld... storten in een... naal...

ten op de resultaten... Volgens de... den...

"Slib niet gedumpt in natuurgebied"

BRUSSEL De Vlaamse Milieuinspectie maakt zich zorgen over het vervuilde bodemgebied dat is ontstaan in een oude kanaalarm aan het zeekanaal Brussel-Sch... Bornem-Puurs. Het duurt geruime tijd alvorens de stoffen zich losmaken uit het slib. Ik denk niet dat schade is berokkend aan het milieu, zegt Robert... staat vast dat het slib zo snel mogelijk moet worden... haald. De NV Zeekanaal, een Vlaamse openbare... heeft de nodige kredieten daarvoor al vrijgemaakt. Bovendien vermoedt de NV dat een deel van is door sluikstortingen. Overigens zou ze niet... tuurgebied, zoals aanvankelijk gezegd, m...

Vandipaint uit Dentergem moet verflijn stopzetten

DENTERGEM (belga) — De verf fabriek Vandipaint uit Wakken bij Dentergem moet tegen 21 juli haar niet-vergunde activiteiten stopzetten, met name een van de twee verflijnen. Begin april 2004 besliste de Vlaamse minister van Milieu, Jef Tavernier, de beperkende milieuvergunning klasse 1 in te trekken. Die was in september 2003 verleend door de Bestendige Deputatie. De milieu-inspectie zal toezien op het respecteren van de beslissing.

Vandipaint ligt op enkele tientallen meters van een woonkern en vroeg een milieuvergunning aan voor een grotere opslag van gevaarlijke producten, waardoor het klasse 1 zou worden. Die werd gedeeltelijk toegelaten door de provincie. De omwonenden tekenden beroep aan, met de intrekking van de vergunning door de minister als gevolg. Daardoor valt het bedrijf terug op een vergunning van 1989, waarmee het zijn activiteiten tot 2009 in beperkte mate kan voortzetten. De niet-vergunde activiteiten, met name een van de twee verflijnen en volgens de milieu-inspectie zelfs de hele productie, moet het bedrijf tegen 21 juli stopzetten.

Het bedrijf maakt een studie over de veiligheid en de gezondheid. Valt die studie negatief uit, dan overweegt het bedrijf zijn activiteiten stop te zetten. Is de studie positief, dan wil het bedrijf een nieuw dossier indienen bij de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen.

Bedrijfsleider sticht brand in afvalverwerkend bedrijf

De brand gistermiddag in het recyclagebedrijf van Marhaeghe (50) in de Nijverheidslaan in Gullegem... stoken door de zaakvoerder. Het vuur... afval en veroorzaakte heel... zaam in een brand... midr...

GULLEGEM

De brandweer heeft de hele dag de hulp met het blussen van het smeulende afval. De rook is niet giftig.

Milieu-inspectie wil maatregelen tegen

DENDERMONDE De milieu-inspectie vraagt het Oost-Vlaams provinciebestuur de milieuvergunning voor de tankreinigingsdivisie van de firma Transport Verbeken, in het industrieterrein Hoogveld, in te trekken. Dit wegens vermeend illegaal lozen van afvalwater. Bedrijfsleider Jos Verbeken stelt dat zijn firma wordt gepest en dat Transport Verbeken alles doet om zich naar milieuwetgeving te schikken.

De milieu-inspectie poneert dat er bij Transport Verbeken al sinds 1992 milieuproblemen zijn wegens het illegaal lozen van afvalwater. Zo haalde de firma het nieuws, toen op 11 mei 2000 de riolerings verstopt geraakten met chocolade. De verstopping veroorzaakte meerdere keren wateroverlast. Verbeken wees toen met een beschuldigende vinger naar naburige bedrijven. De jaren die volgden, ble-

ven, volgens de milieu-inspectie, problematisch.

Zestig werknemers

Vorig jaar was er een eerste vraag van de milieu-inspectie om de vergunning voor de tankreinigingsdivisie te schorsen, tot er afdoende maatregelen worden getroffen.

Daar kan dan wel de sluiting betekenen van een

bedrijf. Dendermonde deze milieudossier k...

Pesterij Volgens de pesterij-transporter drukma, dat e... Feitelij gunning: klein proholpen'.

De milieuo-inspectie van de Vlaamse Gemeenschap heeft een onderzoek gestart naar de oorzaken van de ernstige verontreiniging, die de Grote Gete woensdagavond heeft getroffen. Het was al de vijfde keer dat de rivier in Gent in zo'n vorm van verontreiniging was getroffen. Aan de sluis in de Getestraat, waar de rivier een meter dikke schuimlaag vormde, werd de afvoer van de vzw de Getevisserij beperkt. Hij drengt er niet aan dat er kwaad opzet is. Hij drengt er niet aan dat er kwaad opzet is. Hij drengt er niet aan dat er kwaad opzet is. Hij drengt er niet aan dat er kwaad opzet is.

Getevissers:
«Onze leden vragen zich af waarom ze nog lidgeld moeten betalen als er geen vis in de Gete zit»

testraat dreef woensdag een dikke schuimlaag op het water.
¹ Dode vissen en eenden aangetroffen. Foto: Jolien

**Milieu-inspectie
tikt Op de Beeck
op de vingers**

Het afvalverwerkend bedrijf Op de Beeck heeft een aanpak gekregen van de milieuspectie. De werking van de luchtzuiveringsinstallatie moet beter opgevolgd worden en het geïsoleerde afvalwater voldoet niet aan de lozingsvoorwaarden. Ook de brandvoorschriften zijn niet nageleefd en er moet meer geïmvesteerd worden om het terrein te kunnen bevochtigen en zo stof te vermijden. Als de aanpak binnenkort niet zijn uitwerking heeft, wordt een proces-verbaal opgesteld. (MCM)

Men weet
ind in", zegt
sluikstorten
Achiël BAEKEN

Geef de Vlaming
een metalen ton,
en hij plaatst er
een schouw op
om in zijn tuin
te kunnen
verbranden

isch en vooral bij nacht en on-

meester Spreuwers liet de
grondse tanks verzegelen.

Texts: James HEFNER

Breekwerf verlaat

Er lijkt een einde te komen aan de strijd voert om ze te sluiten.

Doek over Leuven Asfalt valt in januari

valt in
Het asfaltbedrijf Leuven Asfalt, dat wegens milieuhinder eind september de activiteiten had moeten stopzetten, draait nog altijd op volle toeren. Nu vraagt ook Inbev een dringende beslissing, want werknemers die in een nabijgelegen deuk werken, klagen over asfalt- en deukhinder en vragen om vergoeding.

beslissing van de Raad van State. Het bedrijf had bij de hoogste rechtsinstantie protest ingediend tegen de sluiting. «Ik vernam dat de zaak op 2 december beslist werd en dat de audit...»

Burgemeester laat tankstation verzegelen

OPGLABBEK

Vervolg van blz. 1.

*Gesteund door heel wat ad.

1998 een milieuvergunning werd afgeleverd door het kabinet van Vlaams minister Kelchtermans, één van de medewerkers in die periode was

Milieu is
**BIG
BUSINESS**

spraak deed. "Maar dan hoorden we dat de zaak pas op 20 januari zou worden behandeld. Collega's in het schepen-college en ikzelf vrezen dat het een lang proces kan worden. Vandaar dat ik nu mijn verantwoordelijkheid genomen," stelt Smeets.

Kadir Soylu was gisteravond niet voor commentaar bereikbaar omdat hij voor zaken in Duitsland was. Op zijn milieu-adviesbureau Axstron lichten ze de zaak toe: "De firma heeft twee aanvragen lopen: een bouwtoelating en onze bewuste milieu- en uitbuitingsvergunning. Deze laatste werd geweigerd. Al-Sell heeft beroep aangetekend." Een uitspraak wordt binnen vijf

Duister

De geschiedenis van het tankstation op het industrieterrein

Milieu­zorg is niet enkel een zaak van preventie en informatie, maar ook van repressie. © Bart Dewaele

Contactpersonen samenwerking, overleg en regelgevende initiatieven

SAMENWERKING MET ANDEREN, OVERLEGSTRUCTUREN EN REGELGEVENDE INITIATIEVEN	CONTACTPERSONEN
Aanpassen van de sectorale regelgeving in het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid	Inge Delvaux
Actieplan Hoboken	Hendrik Meulemans Linda Van Geystelen
Actieplan Menen	Filip François Martine Blondeel Wim Delaere Roland Loontjens
Amendering wet Luchtverontreiniging en Afvalstoffendecreet	Paul Cuypers Hans Delcourt
BBB-projectteam	Paul Bernaert
BBT/EMIS - stuurgroep	Paul Bernaert
Commissie Dierlijk Afval	Paul Van Gijsegheem
Commissie Ophaling afvalstoffen	Hans Delcourt
Commissie Vervolgingsbeleid voor Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening	Robert Baert
Doelgroepenbeleid	Paul Bernaert Paul Van Gijsegheem
Handhaving Verordening (EG) 2037/2000: ozonafbrekende stoffen	Paul Cuypers
Icolev (Interne Communicatie Leefmilieu)	Chris Van Baelen
Implementatie Beschikking 2003/33/EG over aanvaardingscriteria voor stortplaatsen	Hans Delcourt Ingrid Roels
Implementatie van de Richtlijn 2004/35/EG van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade in het Vlaamse Gewest	Paul Bernaert Peter Schryvers Inge Delvaux
Milieuboot	Chris Van Baelen
MINA-plan 3 thema 1 'Verdunding van de ozonlaag': inspectieprogramma	Paul Cuypers
MINA-plan 3: Project 40 'Handhaving'	Paul Bernaert
NEC-reductieprogramma (Aminabel)	Filip François Martine Blondeel
Overeenkomst dierlijke bijproducten	Hans Delcourt
Overleg beleid lichthinder	Martine Blondeel
Overleg Cross-compliance tussen ABKL en leefmilieuadministraties	Paul Bernaert Greta De Maesschalck
Overleg geurbeleid	Martine Blondeel Filip François
Overleg met VMM over depositie- en immissiemetingen	Filip François Martine Blondeel
Project Interne Milieuzorg	Chris Van Baelen
Reglementering spaanplaatbedrijven	Filip François
Samenwerking met de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie	Paul Bernaert Chris Van Baelen
Samenwerking met Aminabel voor de erkenning van deskundigen in de discipline geluid en trillingen	Louis Daens
Samenwerking met de Gezondheidsinspectie	Robert Baert Paul Bernaert
Samenwerking met de militaire overheid	Robert Baert Paul Bernaert
Samenwerking met het Voedselagentschap en OVAM	Paul Bernaert Hans Delcourt Ingrid Roels
Samenwerkingscommissie Seveso-Helsinki	Inge Delvaux
Strategisch project Regelgeving: MRI	Paul Bernaert Filip François Koen Mandonx
Strategisch project Regelgeving: erkenningen	Paul Bernaert Hans Delcourt Peter Schryvers Filip François
Strategisch project Regelgeving: integrale milieuvoorwaarden	Paul Bernaert
Stuurgroep Milieukwaliteitsnormen	Paul Bernaert
Stuurgroep Referentietaken VITO	Paul Bernaert
Technisch Overleg Milieuregelgeving (TOM), plenaire vergadering	Paul Bernaert
Technisch Overleg Milieuregelgeving (TOM), subwerkgroepen	Louis Daens Hans Delcourt Filip François

Contactpersonen samenwerking, overleg en regelgevende initiatieven

Gebruikte afkortingen

Instanties

Aminal	administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer
Aminabel	afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid
ANRE	afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie
APSG	afdeling Preventieve en Sociale Gezondheidszorg
BIM	Brussels Instituut voor Milieubeheer
CONAMA	Comisión Nacional del Medio Ambiente
CGCCR	Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering
DRIRE	Direction Régionale de l'Industrie, de la Recherche et de l'Environnement
DPE	Division de la Police de l'Environnement
EU	Europese Unie
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
FOD	Federale Overheidsdienst
HMN	Handhaving Milieu en Natuur
IMPEL	Implementation and Enforcement of Environmental Law
INECE	International Network for Environmental Compliance and Enforcement
IRCEL	Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu
LIN	departement Leefmilieu en Infrastructuur
MI	afdeling Milieu-inspectie
MINA-Raad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVAM	Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest
TAIEX	Technical Assistance Information Exchange Unit
TOM	Technisch Overleg Milieuregelgeving
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VVP	Vereniging van Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie

(Milieu)technische termen

ARAB	algemeen reglement op de arbeidsbescherming
BAO	beperkt akoestisch onderzoek
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid (de reorganisatie van de Vlaamse administratie)
BBT	beste beschikbare technieken
BREF	best available techniques reference document
BSE	bovine spongiform encephalopathy (gekkekoeienziekte)
CRAB	centraal referentieadressenbestand
DIN	Deutsches Institut für Normung
DOS	dossieropvolgingssysteem van MI
EMAS	ecomangement and audit scheme
gft	groente-, fruit- en tuinafval
GGO	genetisch gemodificeerd organisme
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GPBV	geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging
GRM	gespecificeerd risicomateriaal
FID	flame ionisation detector
IPPC	integrated pollution prevention and control
LDAR	leak detection and repair
MINA-plan 3	Milieubeleidsplan 2003-2007
MIP	milieu-inspectieplan

ODP	ozone depleting potential
OSB	oriented strand board
PLOEG	plannen, leidinggeven, opvolgen, evalueren, gewaardeerd worden
PWZI	private waterzuiveringsinstallatie
RDBMS	relationeel databankmanagementsysteem
RWZI	rioolwaterzuiveringsinstallatie
SEL	sound exposure level
TEF	toxische equivalent factor
TEQ	toxische equivalenten
VAO	volledig akoestisch onderzoek
VBS	veiligheidsbeheersysteem
vCJD	ziekte van Creutzfeldt-Jakob
Vlarem I	besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
Vlarem II	besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne
Vlarea	besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer
Vlarebo	besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering
VR	veiligheidsrapport
VTE	voltijds equivalent

Stoffen en parameters

BZV	biologische zuurstofvraag
CFK	chloorfluorkoolstoffen
CZV	chemische zuurstofvraag
deca-BDE	decabroomdifenylether
HBCD	hexabromocyclododecaan
HCFC	chloorfluorkoolwaterstof
KWS	koolwaterstoffen
PAK	polyaromatische koolwaterstoffen
PBDE	polybroomdifenylethers
PCB	polychloorbifenyl(en)
PCDD	polychloor-dibenzo-paradioxinen (kortweg dioxinen)
PCDF	polychloor-dibenzo-furanen (kortweg furanen)
pH	zuurtegraad
TOC	totaal organische koolstof
VOS	vluchtige organische stof(fen)

Adressen

Afdelingshoofd:

Dr. Sc. Robert Baert, inspecteur-generaal
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
Tel.: 02-553 81 83 Fax: 02-553 80 85
e-mail: milieu-inspectie@lin.vlaanderen.be

Hoofdinspectie

diensthooft: Ing. Paul Bernaert
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
Tel.: 02-553 81 97 Fax: 02-553 81 95
e-mail: milieu-inspectie.hi@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Antwerpen

diensthooft: Lic. Linda Van Geystelen
Copernicusgebouw
Copernicuslaan 1
2018 Antwerpen
Tel.: 03-224 64 25 Fax: 03-224 64 28
e-mail: milieu-inspectie.ant@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Limburg

diensthooft: ir. Jan De Paep
Hendrik van Veldekegebouw
Koningin Astridlaan 50 bus 5
3500 Hasselt
Tel.: 011-74 26 00 Fax: 011-74 26 29
e-mail: milieu-inspectie.lim@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Oost-Vlaanderen

diensthooft: ir. Paul Van Gijsegheem
Apostelhuizen 26k
9000 Gent
Tel.: 09-235 58 50 Fax: 09-235 58 79
e-mail: milieu-inspectie.ovl@lin.vlaanderen.be

Buitendienst Vlaams-Brabant

diensthooft: Ing. Marc Vanthienen
Waaistraat 1 bus 2
3000 Leuven
Tel.: 016-21 11 50 Fax: 016-21 11 51
e-mail: milieu-inspectie.vbr@lin.vlaanderen.be

Buitendienst West-Vlaanderen

diensthooft: ir. Roland Loontjens
Koningin Astridlaan 29 bus 4
8200 Brugge
Tel.: 050-40 42 11 Fax: 050-39 15 12
e-mail: milieu-inspectie.wvl@lin.vlaanderen.be

**Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap**

Uitgave

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Milieu-inspectie

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Sc. Robert Baert
Inspecteur-generaal
Afdelingshoofd
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 BRUSSEL

Eindredactie

ir. Peter Schryvers
Ing. Paul Bernaert, diensthoofd Hoofdinspectie

Grafische vormgeving

Afdeling Logistiek - Digitale Drukkerij
Guy Adam
Nadia De Braekeler

Depotnummer: D/2005/3241/142

Dit rapport is ook beschikbaar op www.milieu-inspectie.be
© Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap